(2

SUŚRUTAS.

ÁYURVÉDAS.

Id est

MEDICINAE SYSTEMA

A

VENERABILI D'HANVANTARE

DEMONSTRATUM

A

SUŚRUTA DISCIPULO COMPOSITUM.

Nunc primum ex Sanskrĭta in Latinum sermonem vertit, introductionem, annotationes et rerum indicem

adjecit

Dr. Franciscus Hessler.

Tom. II.

ERLANGAE apud FERDINANDUM ENKE.
MDCCCXLVII.

SUŚRUTAS.

ÁYURVÉDAS.

Tom. II.

ŚARÍRAST'HÁNA, CHIKITSITAST'HÁNA

ET

KALPAST'HÁNA.

Praefatio.

En habes, candide Lector, alterum Suśrutae tomum! Quantae autem molis erat, hanc Âyurvédae partem interpretatam in publico proponere, non incredibile erit iis, qui aliquid de harum rerum difficultate suspicari possint. Neque enim Sanskrĭtae linguae antiquitas solum, sed praecipue harum materiarum a nostra memoria remotissimarum obscuritas magnam hanc adfert difficultatem.

Somatologiam Suśrutas repetit ab ultimo rerum initio; ac principia naturae et elementorum, a Brahma ipso ducenda, in hominis animo corporeque collecta esse disserit. Difficiliores autem sunt horum similiumque locorum explicationes, quam plerique fortasse opinentur, praesertim, cum res ad Philosophiam Sanskrĭtam pertinentes nequaquam satis adhuc

explicatae sint. Quare etiam boni consule, si non omnia a me, ut volui, clara ibi atque extra aleam sunt posita.

In Therapia vero non tam multa sunt obscura et ambigua, quam in Somatologia. Ibi enim morborum nomina, differentiae, indicia, internotiones, varia remedia eorumque parandorum rationes et indicationes plurimis locis ita dilucide planeque explicata sunt, ut rarius de morborum curationibus in dubium venire possis. Victum etiam unicuique vitio congruentem curiosissime Suśrutas indicat, ita, ut nemo aliorum veterum medicorum Diaeteticen accuratius illo, meliorique artificio docuisse videatur.

Multis in partibus denique Doctrina antidotorum conjecturalis est. Nam venena, praesertim ex regno animali exorta, saepius sunt incerta. Desunt sane usque adhuc Viri, qui his obscurioribus locis affundere queant lucem. Equidem vero in explananda recognoscendaque hac operis parte religiosissime sum versatus, et in latinum meum textum, ut doctorum et intelligentium petitioni quodammodo satisfacerem, recepi omnes Sanskritas voces eas, quarum vim expositam nusquam alibi inveniebam. Sunt interdum etiam voces, a vulgari loquendi consuetudine remotiores et paulo longius in sensum medicinalem detortae ibi obviae, in quibus interpretandis magna cautio est adhibenda.

Sed haec quidem hactenus de operis difficultate, ex qua simul intelligatur, ornate scribendi curam cum harum rerum investigatione a me conjungi haud potuisse. —

Quantum mihi medicina, sive facienda, sive forensis, tribuit otii, ad perscrutandum interpretandumque Áyurvédam potissimum contuli, quo factum est, ut intra tres annos hae meae quasi lucubrationes in publicum exirent. Neeque igitur praxis mea quotidiana in omnibus medicinae partibus impedimentum Áyurvédae interpretando adfert; e contrario saepius ex praxi, tanquam ex vivo uberrimoque fonte, solummodo haurire possum lucem, quae tenebras multas hujus antiquissimi monumenti discutere valet. —

Tacitus praeterire non possum Virorum doctissimorum petitiones quasdam. Poscunt autem plantas Sanskrĭto nomine scriptas, antiquitates ad Áyurvédam pertinentes, fabularum explicationes, et historicas, physicas, medicas, pharmaceuticas etc. enodationes, ultimo volumini adjungendas. Quantum id quidem in me positum est, geram morem illis, quorum auctoritas plurimum apud me valet, ac nil intentatum linquam, sed potius eo tendam, ne in justam illorum reprehensionem incurrere videar; etsi jam nunc sentio, tum demum in summa me difficultate versaturum esse. Coepi enim harum petitionum magnitudinem cum exiguis auxiliis subsidiisque literariis sollicite comparare. Mihi itaque pergratum perque jucundum erit, si

qui huic conatui meo arduo difficilique faveant, delicta indicando adjumentaque afferendo. Majoribus adjutus subsidiis, alacrius Suśrutam aggrediar, et quantum publica privataque negotia permittunt, manum a tabula nunquam removebo.

Ad meliorem intelligentiam pondera sanskrīta pharmaceutica, in duabus tabulis exposita, huic volumini jam nunc adjunxi.

Scr. Wemdingae, idibus Martiis,
MDCCCXLVII.

Dr. F. Hessler,
medicus publicus.

ŚÁRÍRAST'HÁNA.

ID EST

SOMATOLOGIA.

Caput I.

Nunc vero omnium creaturarum somatologiam ad cogitationes pertinentem expondturi sumus.

Omnium creaturarum causa, causae expers, Satvaa (veritatis), Rajasi (affectuum impetus) et Tamasi (tenebrarum) signis instructa, octupliciter formata, universi mundi originis conditio, Invisibiiis (Brahma) appellatur. Hic unus multarum animarum moderator est, sicut mare aquariarum substantiarum.

Ab hoc Invisibili (Brahma) magnum Principium (Mahán) oritur et hujus objectum (Linga). Ab hoc objecto magni Principii oritur hujus objectum, sui ipsius factor (Ahańkára). Hic triplex est, transformans, illuminans, elementa procreans.

Porro a transformante Ahańkára, consociato cum illuminante, ejus signa, undecim sensualia instrumenta oriuntur: auris, cutis, oculus, lingua, nasus; vox, digestiva, genitalia et secretionis instrumenta, pedes et mens. Ibi priora quinque sunt sentiendi instrumenta; alia quinque sunt agendi instrumenta; ambo animat mens.

Porro ab elementa procreante (Ahańkára), consociato cum illuminante, ejus signa, quinque elementorum principia oriuntur: soni principium, tactus principium, formae principium, gustus principium, olfactus principium. Horum objecta sunt sonus, contactus, forma, gustus, olfactus. Ab illis elementa oriuntur: aether, aër, ignis, aqua, terra. Sic haec viginti quatuor naturae principia exposita sunt.

Porro sentiendi instrumentorum objecta sunt sonus etc.

Agendi instrumentorum objecta sunt numero sermo, ciborum captus, concubitus, secretio, itio.

Invisibiiis (Brahma), magnum principium (Mahán), sui ipsius factor (Ahánkára) et quinque elementorum principia, sunt octo naturae avolutiones; reliqua sedecim (sentiendi agendique instrumenta, quinque ele-

menta et mens) sunt transformationes. Proprium unicuique horum objectum est summum Ens, a se exsistens, supremus Spiritus, supremus Deus.

Porro animi objectum est Brahmá, Ahaṅkárae objectum Isvara (dominus), mentis luna, regiones auris, cutis aër, sol oculorum, gustus aqua, terra olfactus, sermonis ignis, manuum Indra, pedum Vishnu, exeretionis Mitra et Prajapati genitalium objectum est.

Haec est omnis inscia classis et spiritus, vigesimus quintus, cum effectis et causis instructus, cogitans.

In creatura, adee inanimata, naturae ob spiritus universitatem, emanationem demonstrant et causas aquae etc. pronuntiant (docti). —

Deinceps naturae et spiritus debita et indebita sum expositurus hoc mode: ambo (natura et spiritus supremus) sunt sine initio, ambo infinita, ambe neutrius generis, ambo sempiterna, ambe summa, ambo universum penetrantia.

Una est natura, inscia, tribus qualitatibus (Satva, Rajas, Tamas) praedita, seminandi juri dedita, pariendi juri dedita, non in centro versandi juri dedita.

Multi vero spiritus sunt, conscii, nullis qualitatibus (physicis) praediti, non seminandi juri dediti, non pariendi juri dediti, in centro versandi juri dediti.

Porro causae congruum effectum faciendo, omnes quoque differentiae sunt Satvae, Rajasi et Tamasi phaenomena propter manifestandi et exsistendi vim. Horum qualitates etiam spiritus sunt. Sic quidam dicunt. —

Sapientes vero dicunt:

„Dominum (Isvaram) a se exsistentem, tempus, independentiam, fatum et naturae evolutionem esse credunt illi longius videntes. Naturae activa elementa naturae qualitatibus instructa esse sapiens demonstret. Ab hisce elementis tota rerum creatarum turba, elementorum signis instructa, generata est.

Hujus (turbae) accommodatio ad Medicinam semper relata est, quia scilicet ultra naturae elementa non exsistit consideratio in Medicina.“ Unde relatum est: Medicinae origo et materiarum multitudo a naturae elementis incipere dictae sunt.

Materialia sentiendi instrumenta in Áyurvéda describuntur, sic etiam sentiendi instrumentorum materiae.

Est hic ślokas:

„Sentiendi instrumento prehendit homo materiam, sentiendi instrumento propriam, necessariam; eb aequalem originem non alieno (sentiendi instrumento) alienam (materiam). Sic status.“

Nec vero in Áyurvédae dogmatibus docentur animae universum

penetrantes, sed sempiternae. Animarum universum non penetrantium origines sempiternos spiritus esse referunt (docti). In Áyurvédae dogmatibus animae universum non penetrantes sempiternae, in animalibus, hominibus et diis efficiunt justitiarum et injustitiarum causam. Eae ipsae animae syllogismis comprehensibiles, egregie subtiles, consciae, aeternae, in sanguinis menstrualis et seminis virilis concursu manifestantur. Unde relatum est: Spiritus est complexio incorporatarum animarum, a quinque magnis elementis ortarum. Hic quoque effectivus spiritus sanationis dominator est. Hujus qualitates sunt: voluptatis desideratio et doloris odium, nisus, inspiratio et exspiratio, palpebrarum diductio et coctio, intellectus, mens, voluntas, deliberatio, memoria, distinctio, perseverantia et objectorum comprehensio. —

Satvae qualitates vero sunt: humanitas, distributio, tolleratio, veritas, virtus, fides in futuram vitam, cognitio, intellectus, consilium, memoriae constantia, perjuriorum absentia.

Rajasi qualitates vero sunt: doloris multitudo, bonae indolis abitus, inconstantia, arrogantia, falsitas, immisericordia, fraus superbia, gaudiorum affectatio, libido et iracundia.

Tamasi qualitates vero sunt: animorum perturbatio, negatio Dei, vitiosa indoles, intellectus amissio, ignorantia, malum consilium, segnis indoles et ignavia. —

Ad aetherem pertinent: sonus, sonorum organum, aggregatio omnium divisorum et separatio.

Ad aërem pertinent: contactus, contactus organum, omnium corporum motus, levitas.

Ad lucem pertinent: forma, formae organum, color, calor, splendor, coctio, animi ardor, robur, fortitudo.

Ad aquam pertinent: liquiditas, liquiditatis organum, omnium materiarum aggregatio, gravitas, frigus, lenitas, semen virile.

Ad terram pertinent: odor, odoris organum, omnium corporum aggregatio, gravitas.

Porro aether Satvae plenus est, aër Rajasi plenus, ignis Satvae et Rajasi plenus, aqua Satvae et Tamasi plena, terra Tamasi plena est.

Sunt hic ślokae:

„Haec omnia se invicem penetrantia explicet sapiens; sed in propria materia omnium rerum manifestum signum desideratur.

Octo naturae evolutiones, sedecim transformationes et anima in dependente et independente homine breviter explicatae sunt.“ —

Caput II.

Nunc vero seminis virilis et menstrui somatologiam exposituri sumus.

Qui semen virile, aëre, bile, phlegmate, foetore, arthritica materia, foetido pure, tenuitate, urinae stercorisque odore affectum habent, prolis propagandae impotentes sunt. In his semen, colore aëris et dolore affectum, a bile oritur; colore sanguinis et dolore affectum, malo olens, ab exili sanguino oritur; arthriticum semen a phlegmate et aëre oritur; tenue jam prius dictum, a bile et aëre oritur; urinae et stercoris odore affectum, a corruptis omnibus humoribus oritur. In his difficiles curatu sunt ii, qui foetore, arthritica materia, foetido puro et tenuitate affectum semen virile habent. Qui vero urinae et stercoris odore affectum semen virile habent, incurabiles sunt. Reliqui curabiles sunt. —

Menstruum etiam tribus humoribus et sanguine corruptis, aut singulatim copulatis, aut universis, affectum, non excipit semen virile. Illud vero humoribus corruptis, colore, dolore etc. distinguendum est. In his vero menstruum, foetore, arthritica materia, foetido pure, tenuitate, urinae stercorisque odore conspicuum, incurabile est. Reliquum curabile est.

Sunt hic ślokae:

„In his tria prima seminis virilis vitia oleis, sudatione et ceteris curandi generibus, ad superiorem abdominis partem pertinentibus, sapiens devincat. Vir foetido semine virili laborans jubeatur bibere butyrum, ex Grisleao tomentosae floribus, Mimosa ferruginea, malo granato et Terminalia alata glabra confectum, aut butyrum ex Shoreae robustae succo etc. confectum; semine virili arthritico laborans butyrum, ex Curcuma zerumbet paratum, aut etiam ex cinere de Butea frondosa; purulento laborans butyrum, ex Xylocarpo granato, Ficu indica etc. confectum. Quod ante dictum est, id dicetur faciendum in tenui virili semine. Semino virili fecibus simili laborans jubeatur bibere butyrum ex Plumbagine zeylanica, Andropogone muricato et Asa foetida paratum. Oleamentum, vomitorium, purgativum productumque suffimentum simul cum clystere conjungere jubeatur vir, seminis virilis vitiis vexatus. —

Regulam praecedentem, cum clystere finientem, in menstrui purgatione medicus servet. Feminis, oleamento etc. usis, in quatuor menstruorum vexationibus medicus adhibeat sedimenta oleosa et xylinas turundas aptas. Menstruo arthritico facto, femina Cysampelum hexandram, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Wrighteamque antidysentericam bibat. Si menstrum male olet, si puri aequale et medullae simile est, femina Sandali vitia tollentium decoctionem bibat, pro vitiorum habitu purgantem. In reliquis menstruorum vexationibus cibus de oryza et hordeo, vinum, caro,

amara, crystallo similis decoctio, mitis, dulcis, dulce olens, salubria sunt. —

Nonnulli vero semen virile, oleo Sesami orientalis simile, optant.

Quod vero menstruum sanguini leporino simile, aut laccae jurique aequale est, laudant, aut quod vestes non polluit. Menstruum vero magna praeclusione progressum ad amenorrhoeam, sanguinis retentionem medicus dignoscat, diversum a sanguinis signo. Omnis vero sanguinis retentio corpus conterit et dololorosa est. In ejus vehemente statu infirmitas, vertigo, animi deliquium, caligo, sitis, aestus, delirium, pallor, lassitudo, morbique ab aëre orti.

Feminae junioris, bonae et venerandae hoc symptoma, adhuc exiguum, medicus secundum haemorrhagiae biliosae regulam convenienter curet. Post meatum vitiis opertum menstrua femina perennt. Ei pisces, Dolichos biflorus, Oxalis monadelpha, Sesamum orientale, Phaseolus radiatus, liquor spirituosus, in potu urina lacque ebutyratum, in cibo lac coagulatum acetumque salubria sunt. Tenuis et ante tempus profluens sanguis ad curandum indicationem praebet. Ibi vero ita constituenda medendi ratio est, ut in sanguine perdito."

Sic vir incorruptum semen, femina vero purgatum menstruum habet.

In menstruis a primo die in posterum femina, Brahmae Deo addicta, diurnum somnum, collyriorum usum, lacrymarum profusionem, lavationem, illitum, inunctionem, unguium resectionem, egressum, risum, garrulitatem, vehementem clamorem, auscultationem, scriptionem, ventos et fatigationem evitet. At qua ex causa? A diurno somno lethargia, a collyriorum usu caecitas, a lacrymatione deformatus visus, a lavatione et illitu dolores, ab inunctione olei lepra, ab unguium abscissione unguium deformitas, ab egressu tremor, a risu querela de atris dentibus, labiis, palato et lingua, ab ingente garrulitate, clamore et auscultatione surditas, a scriptione calvitium, a ventis et fatigatione vesanus foetus oritur. Itaque haec evitet.

In lecto Poâ cynosuroide facto jacentem, aut Galedupae arboreae, aut Borassi flabelliformis, aut Sacchari sarae foliis et butyro clarificato vescentem feminam medicus a marito per triduum custodiat. Deinceps die quarto pure lavatam, novis vestibus ornatam, fausto omine et mysticâ caeremonia benedictam marito ostendat. Qua ex causa hoc? „Qualem virum menstruis purgata femina primo intuetur, talem filium parit. Idcirco eam marito ostendat. Inde hanc regulam ad filios pertinentem praeceptor spiritualis servet. In curationis fine hanc rationem medicus expertus obtineat."

Deinde tempore postmeridiano maritus, per unum mensem Brahmae Deo addictus, butyro clarificato inunctus, oryzamque cum butyro clarificato et lacte coctam epulatus, feminam, per unum mensem Brahmae Deo addictam, oleo Sesami orientalis inunctam, oleo Sesami orientalis, Phaseolo

radiato et superioribus rebus cibatam ineat; eam hymnis sacris etc. consolatus moratusque nocte quarta, sexta, octava decima et duodecima ineat. Sic agit filii desiderator.

„In illis superiorem superioremque vitae durationem medicus sciat esse sanitatem. Progeniei felicitas, potestas et firmitas in diebus (posita est)."

Porro quinta, septima, nona et undecima nocte (cum femina coëat) filiae desiderator. Tertiam decimam noctem subsequentes vituperandae sunt. Die primo coitus cum femina menstruante maritis insaluber est. Qui foetus tum concipitur, is natus moritur. Secundo die in gynaeceo (maneat); tertio etiam die foetus, incompleto corpore aut brevi vitae duratione praeditus fit. Nec vero, profluente menstruo, semen virile ingressum efficax est; sicut enim in fluvium, obviam fluentem, projecta substantia revertitur, nec sursum progreditur, sic etiam huic substantiae simile cerni potest semen virile. Hac ex causa feminam, religiositati addictam, tres noctes evitet. Reliquo mensis tempore cum ea coire potest. His post purgationem diebus tres quatuorve guttas liquoris, aut de Spondia mangifera, aut de Lakshaná, aut de Ficu indica, aut de Sahadéva, aut de Hedysaro lagopodioide cum aqua destillati, medicus in dexteram aurem feminae filium desideranti indat; nec vero has guttas exspuat femina.

„Certe post quatuor dierum decursum foetus ad superiorem normam fieri potest. Sicut enim anni temporum, campi, aquae et seminum integritate germen, sic progenerati formosi, magna mente praediti, longinquo aevo fruentes, se aere alieno liberaturi probi filii fiunt parenti salubres."

Seminis elementum, omnium colorum procreator, quando in foetu procreando aquae elementi plus habet, tum album foetum facit; quando terrae elementi plus habet, tum violaceum; quando terrae et aetheris elementorum plus habet, ex violaceo nigrum; quando aquae et aetheris elementorum plus habet, ex albo nigrum foetum tum facit.

Qualis coloris cibum sumit gravida, talis coloris progenies editur. Sic quidam dicunt. Porro visus partis expers semen foetum caecum genitum facit. Sic semen, sanguinem sequens, facit foetum rubris oculis praeditum; bilem sequens, e gilvo nigricantibus oculis praeditum; phlegma sequens, albis oculis praeditum; aërem sequens, deformibus oculis praeditum.—

Sunt hic ślokae:

„Sicut butyri globus, ignem ingressus, evanescit, sic feminae menstruum in maritorum coitu dimanat. Semine aëribus intus diviso, duae vitae, uterum ingressae, gemini vocantur, in justitia alios praecedentes.

Ob parentum perpaucum semen homo humectandus est. Is semen coacervando erectionem penis sine dubio adipiscitur. Qui ex purificato utero nascitur, is bene odorus cognominatus est; is uteri et penis odorem accipiendo robur adsumit. Qui viriliter cum feminis, ob coitum in ano jacentibus,

agit, is praecipuus cognoscendus est. Invidum audi alium! Qui aliorum coitum intuitus in coitu versatur, is invidus cognoscendus est. Eunuchum audi quintum! Si vir cum uxore menstruante ob salacitatem sicut femina coit, tum muliebriter agens puer nascitur, eunuchus cognominatus. Sin vero femina menstruans viriliter agit, ibi puella, si nascitur, viriliter agens nascitur. —

Humectandus, bene odorus, praecipuus et invidus semine instructus cognoscendus est; seminis expers est eunuchus cognominatus. — Isto abusu autem illorum seminifera vasa ob libidinem operationem adeunt; penis erectio tum fit. Qualibus cibis, moribus et actionibus addicti vir et femina coëunt, eorum infans etiam talis fit. Quando duae feminae lascivae quomodocunque profundentes semen mutuum coëunt, tum ossibus orbatus nascitur foetus. — Si vero femina menstruans in somnio coitum exercet, aër, menstruationem tollendo, foetum in utero efficit. Singulis mensibus uteri fructus a gravida augeri potest; foetus illius nascitur, paternis qualitatibus privatus.

Qui vero foetus, ut serpentes, scorpiones et cucurbitae, deformatum habent speciem, illi peccatis feminae sic effecti sane cognoscendi sunt. — Foetus aëris irritatione in spreto praegnantis desiderio fierei potest gibbosus, manibus mutilus, claudus, mutus et surdus. Matris vero et patris sceleribus antea ex atheismo factis, aërisque etc. irritatione foetus deformis fieri potest. Propter excretionum paucitatem et aëris in maturitatis sede versati separationem embryo flatus, urinam et excrementa non reddit. Si os utero obductum et collum phlegmate circumdatum est, embryo, propter constrictam respirationis viam, non lacrymatur. Suspirium, anhelitum, tremorem, et somnum, a matris suspirio, anhelitu, tremore et somno orta, foetus adit. Constructio corporum, dentium occasus ortusque, in pedum plantis pilorum absentia, — id naturaliter fit. Orti in prioribus corporibus sacrarum doctrinarum (śástra) sapientes, fiunt plurima probitate (satva) et prioris stirpis reminiscentiis instructi homines. Qua actione impulsus fuit homo, eam suscipit in regeneratione. Qui abjecti in priori corpore fuerunt, easdem colunt qualitates.

Caput III.

Nunc vero embryonis procedentis somatologiam exposituri sumus.

Placidum semen virile, menstruum igneum, aliorumque illic elementorum adpropinquatio adsunt ob mutuum auxilium, mutuum favorem et mutuam penetrationem per exiguam differentiam. — Ibi in feminae marisque copulatione lucem ex corpore aër emittit. Tum ex lucis et aëris collectione profusum semen virile uterum aggreditur et cum menstruo conjungitur. Deinde ex

ignis et aquae copulatione foetus conjunctus uterum ingreditur. Animatus, intelligens, tangens, olfaciens, videns, audiens, gustans homo, qui agens, se movens, testans, se conservans et voce instructus est, ille bis praeeminentibus propriis attributivis nominibus compellatur. Propter ejus cum Diis copulationem indebilis, indeclinabilis, indivisibilis quoad animum, ex Diis, Asuris aliisque entibus, probitate (satva), affectu (rajas) et obscuritate (tamas) praeditis, per aërem emanatus, uterum ingressus commoratur. — Illic ex seminis virilis parte majori mas, ex mentrui autem parte majori femina, ex aequali parte utrorum androgynus oritur. Menstruum vero per duodecim noctes est visum profluvium. „Non viso menstruo affecta femina adeo exsistit;“ sic quidam dicunt.

Sunt hic ślokae:

„Pleno serenoque vultu, ore et dentibus humidis instructam, maris amantem, dulce loquentem, abdomine, oculis et crinibus collapsis, brachiis, uberibus, lumbis, umbilico, femoribus, veneris monte et natibus turgidis praeditam, majore gaudio et anxietate affectam esse feminam menstruantem medicus sciat. Sicut coërcita Nymphaea nelumbo, die praeterito, se contrahit, sic, menstruo praeterito, feminae uterus operitur. Menstruum, mensis spatio per vasa collectum, paululum violaceum et odore orbatum ex vulvae orificio aër educit. Ilic post duodecimum annum apparens sanguis iterum in decrepitis et excoctis corporibus adit quingentis modis cessationem. Nuptialibus autem diebus mas declaratus est; aliter femina, haec enim menstruationis tempore purificata est. Idcirco propagationis avidus mas feminam inire vult.“

Ibi foetum statim conceptum gestantis foeminae signa sunt: lassitudo, languor, sitis, femorum dolor, seminis et menstrui connexio trepidatioque vulvae.

„Uberum papillae fiunt furvae, capillorum series erecta est, ejus cilia quoque connivent, praesertim invite vomit, odorem timet gratum, destillatio, dolor etiam, praegnantis signum dicitur.“

Abhinc in posterum fatigationi, coitu, jejunio, vexationi, diurno somno, nocturnae vigiliae, moerori, vehiculorum adscensioni, timori, erectae sessioni, modum excedentibus et ceteris actionibus, sanguinis missioni intempestivae, impetuum perseverantiae ne femina sit addicta.

„Quaecunque praegnantis pars vitiis humorum vexatur, eadem pars infantis in utero versati vexatur.“

Ibi primo mense germen oritur; secundo per frigus, calorem et aërem maturatorum elementorum congesta materia exoritur: si (materia) globulus est, mas, si ovum, femina, sin vero insensilis nodus, androgynus fit; tertio mense manuum, pedum et capitis quinque congregationes nascuntur, ac membrorum et percipiendi organorum partes subtiles fiunt; quarto mense

omnium membrorum et percipiendi organorum partes evidentiores fiunt. Post cordis evidentem in foetu existentiam elementum mentis fit manifestum. At ex qua localitate? Ex hac: foetus quarto mense intentionem in sensuum objectis commonstrat, et duo corda habere feminam cupidam indicat. Post cupiditatum recusationem gibbosum, mutilum, clandum, mutum, pusillum, deformibus oculis instructum aut caecum femina partum edit. Idcirco illa quodcunque desideret, id ei dari medicus jubeat. Cupiditatibus enim expletis, robustum femina et longe viventem parit infantem.

Sunt hic ślokae:

„Quibuscunque vero sensuum objectis frui desideret gravida, ea omnia medicus, metuens, ne foetum vexet, adparari et dari jubeat. Femina, cupiditatibus expletis, infantem virtute praeditum parere potest; inexpletis vero cupiditatibus, in foetu aut in suo corpore nancisci potest timorem. In quibuscunque sensuum objectis recusatio cupiditatum fit, in eodem sensu sic oriri potest infantis vexatio. In regis conspectu cujus feminae cupiditas oritur, opulentum perbeatumque filium illa parit. Bombycinarum vestium, xylinorum, sericorum aliorumque ornamentorum cupida femina cupidum infantem, ornatus optantem, parit. In eremitarum sede infantem coërcito animo bonaque indole praeditum parit. In filio a femina divina nato aliquid dominatori simile est. Serpentem genera intuens femina parit truculentum infantem; alligatoris carnem edens somniculosum et pertinacem; bubulam carnem edens robustum et omnes molestias perferentem; bubalinae carnis cupida heroëm rubris oculis praeditum, comis ornatum; suillam carnem edens parere potest somnolentum heroëm; ferinam carnem edens validum cursorem, semper in sylvis venantem; leporinam carnem edens fracto animo praeditum semperque a perdice perterritum. — Porro in haud narratis quae femina cupiditate ardet, ea corpori, moribus et indoli similem pariet.

Sicut opere dictum hominis officium rursus fieri potest, sic etiam intima divinitatis unione desiderium (muliebre) in corde ingenerari potest.“

Quinto mense mens distinctior fit; sexto intellectus; septimo omnium membrorum et percipiendi organorum partes evidentiores fiunt; octavo mense foetus instabilis fit; vitalitas ibi orta nisi durare potest, tum propter vitalitatis et motionis defectum validam cum carne concoctam oryzam illi dari medicus jubeat. Nono, decimo, undecimo aut duodecimo mense foetus nascitur, sin aliter, deformis fit.

In matris autem chylifero vase ligatum est umbilicale embryonis vas, quod huic matris cibum, chyli vim nactum, adducit. Hac junctione embryonis incrementum efficitur. Inde ab humectatione partium, nondum procreatis membris et percipiendi organis instructarum, in posterum junctio vasorum, totum corpus et artus permeantium, chyliferorum et tortuose procedentium, foetum animat. Embryonis exorientis enim caput prius exoriri Śaunaka

dicit, propter corporis sensuum originem a capite; cor prius exoriri Kritaviryya dicit, propter animi et mentis sedem ibi exsistentem; umbilicum Párásaryya dicit, deinde increscere hominis corpus; manus et pedes Márkańdéya dicit, propter originem motus embryonis ab illis; medium corpus Subh'úti et Gautama dicunt, propter illigationem omnium ortorum membrorum in illo. Quae vero res non omnino sic se habet. Omnia enim membra et percipiendi organa simul exoriri, neque vero propter embryonis subtilitatem, ad Bambusae arundinaceae surculorum et Mangiferae indicae fructuum similitudinem, animadverti posse D'hanvantari dicit. Quomodonam? In Mangiferae indicae fructu maturo filamenta, caro, ossa, et pulpa singulatim conspiciuntur, ob temporis operationem. Sed haec in recente fructu ob subtilitatem non animadvertuntur. Horum subtilium filamentorum etc. visibilitatem tempus efficit. Eo etiam Bambusae arundinaceae surculus explicatus est. Sic in recente embryone membris et percipiendi organis adeo exsistentibus, ob subtilitatem animadversio locum non habet; sed haec ex temporis operatione visibilia fiunt. —

Porro embryonis corporalia signa a patre, a matre, chylo, ab animo, a natura et a vitalitate orta exponimus.

Embryonis capilli, barba, crines, ossa, ungues, dentes, vasa, tendines, nervi, semen virile et cetera dura a patre orta sunt.

Caro, sanguis, tela cellulosa, medulla, cor, umbilicus, hepar, lien, intestina, anus et cetera mollia a matre orta sunt.

Corporis incrementum, robur, color, firmitas et decrementum a chylo orta sunt.

Sensus, conscientia, distinctio, vitae duratio, voluptas, dolor etc. ab animo orta sunt.

A natura orta posterius dicam.

Fortitudo, sanitas, robur, color et intelligentia a vitalitate orta sunt.

Porro in cujus feminae dextro ubere prius conspicitur lac; cujus dexter oculus magnus fit et dextra coxa prius ob plenitudinem extenditur; cujus cupiditas in rebus mares indicantibus defixa est; quae in somniis Nelumbium speciosum, Nymphaeam caeruleam, Nymphaeam esculentam, Spondiam mangiferam etc., et quae mares videt; quae pellucido oris colore praedita est: illam puerum parituram esse medicus dicat. Sin aliter, puellam. — Cujus laterum par altum, venter a fronte egressus et supradictis signis praeditus est, illius androgynum medicus cognoscat. In cujus medio corpore profundus et valli similis venter est, illa partum gemellum edit.

Sunt hic ślokae:

„Dii, Bráhmańae et alii, purificationis religiosae salute gavisi, magnis qualitatibus instructos generant; pravi vero bonis qualitatibus orbatos. Membrorum et percipiendi organorum evolutio a propria natura oritur.

Quicunque vero in membrorum et percipiendi organorum evolutione bonis aut pravis qualitatibus praediti fiunt, ii ex justitiae aut injustitiae causa orti dignoscendi sunt."

Caput IV.

Nunc vero embryonis syntaxin sic appellatam somatologiam exposituri sumus.

Ignis, ventus, aër, intellectus (satva), affectus (rajas), animi motus (tamas), quinque sensus et anima sunt principia vitalia (práńá).

Embryonis revera progenerati, a semine virili et menstruis orti, expansibiles septem membranae, ad cocti lactis similitudinem, fiunt, quarum prima splendida omnes colores collustrat et quintuplicem umbram illuminat. Haec unius oryzae grani octodecim partes explet et pustularum, naevorum in facie horripilationisque sedes est. Secunda membrana rubra sedecim partes explet et petechiarum, ecchymosis atrarumque macularum sedes est. Tertia alba duodecim partes explet et ichthyosis, mentagrae cuticularumque pustularum sedes est. Quarta colore cuprino octo partes explet et variarum pustularum leprarumque sedes est. Quinta sensitiva quinque unius oryzae grani partes explet et leprae herpetisque sedes est. Sexta sanguineo rubore unius oryzae grani crassitudinem explet et nodorum, tumorum, insensilium intumescentiarum, elephantiasis tumorumque colli sedes est. Septima, carnem continens, duorum oryzae granorum crassitudinem explet et fistularum in ano, phlegmonarum, haemorrhoidumque sedes est.

Quae mensura hic demonstrata est, ea in musculosis locis, neque vero in fronte, in minimis digitis etc. est. Unde medicus dicet: — in ventribus per oryzae granum mensuram pollicis submersam esse scire licet.

Segmenta reapse septem oriuntur, corporis elementa, sedes externas et terminos continentia.

Sunt hic ślokae:

„Sicut enim succus in lignis fissis conspicitur, sic etiam corporis elementum in carnibus fissis conspicitur. Tendinibus obductas, utero expansas et phlegmate circumdatas esse has segmentorum partes medici sciunt."

Horum segmentorum primum carnem tenet; in cujus carne expansiones vasorum, tendinum, nervorum et sensuum organorum oriuntur.

Est hic ślokas:

„Sicut Nymphaeae odoratae et Nelumbii speciosi fibrae undique in terra crescunt, in limo et aqua sitae, sic in carne vasa etc."

Secundum segmentum sanguinem continet. In hoc carnis sanguis per intervalla, praecipue in vasis, in hepate et liene, oritur.

Est hic ślokas:

„Sicut ex arbore caesa Mimosae kauki succus provenit, sic ex carne caesa sanguis celeriter profunditur."

Tertium segmentum telam cellulosam continet. Tela cellulosa enim omnium animalium uterinorum in ossibus magnis medulla fit.

Est hic ślokas:

„In crassa ossa praecipue medulla introgressa est; in aliis vero omnibus partibus tela cellulosa una cum sanguine adesse dicitur. Quod vero purae carnis unguentum est, id adeps nuncupatur."

Quartum segmentum phlegma continet et in omnibus articulis respirantium oritur."

Est hic ślokas:

„Axe amurcâ uncto, sicut rota bene circumagitur, sic articuli bene circumaguntur, phlegmate circumdati."

Quintum segmentum, faeces continens, quod in coctionis sede collocatum est, excrementa in stomacho secernit.

Est hic ślokas:

„Hepar et sic stomachus undique ad intestina aggressa sunt. In abdomine collocata excrementa hoc excrementa continens segmentum secernit."

Sextum segmentum, bilem continens, quadruplices cibos et potus commixtos, e cruditatis sede elapsos et coctionis sedem assecutos tenet.

Est hic ślokas:

„Comesum, devoratum, potatum, linctum, in stomacho hominum ingressum hoc digeritur, suo tempore per bilis vim perustum."

Septimum segmentum semen virile continet, quod omnium animantium totum corpus penetrat.

Sunt hic ślokae:

„Sicut in lacte butyrum et sacchareus in Arundine saccharifera succus est, sic in corporibus virorum semen virile esse medicus insignis sciat. In dextro duos pollices longo latere abdominalis portae subter ex urinalis profluvii via semen virile procedit. Universum corpus ingressum hoc semen virile maris serena mente praediti et in feminas intendentis gaudio procedit."

Foetum conceptum gerentium et menstrua ferentium organorum meatus foetu praecluduntur. Propterea feminarum conceptum foetum gerentium menstrua non conspiciuntur. Deinde haec menstrua infra obstructa, sursumque in uterum gressa, collecta in uterum ingrediendo deponuntur. Reliquum, magis sursum gressum, mammas assequitur. Propterea praegnantes feminae pinguibus editisque mammis instructae fiunt. —

Embryonis hepar et lien e sanguine nata sunt; e sanguine et spuma ortus est pulmo; e sanguine et secretionibus ortum est abdomen.

„Sanguinis phlegmatisque conciliatio eximia credita est. Hanc bile maturescentem aër etiam accedit.

Deinde hominis intestina, anus et abdomen oriuntur in utero, ob maturescentium elementorum inflationem, auri essentiae similem. Phlegmatis, sanguinis et carnis essentia, lingua, oritur. Sicut cum calore conjunctus aër aquas dilacerare petest, sic, carnem intraudo, carnis partes dividit. Vas, adipem telae cellulosae tollendo, tendinis naturam nancisci potest. Vasorum maturitas mollis, tendinum deinde dura, quietis et exercitationis conjunctione efficit sedis originem."

E sanguinis et telae cellulosae conciliatione praecordia, ex carnis, sanguinis, phlegmatis et telae cellulosae conciliatione testiculi oriuntur, e sanguine et phlegmate cor, cujus vicinitates sunt nervi, vitalitatem afferentes. Infra cor sinistrorsusque lien et pulmo, dextrorsus hepar et vesica oriuntur.

Hoc cor praecipue mentis sedes est. Itaque, obducto tenebris corde, omnes animantes dormiunt.

Est hic ślekas:

„Nymphaeae albae simile cor est, ore demisso. Vigilantis cor nictatur, dormientis connivet,"

Somnum Vishńuicum vere vitiositatem declarant; hic somnus certe naturaliter omnes animantes attingit. Ibi quando cognitionem affererentia sensuum organa phlegma tenebris (tamas) plenissimum assequitur, tunc tenebrosus scilicet somnus oritur; inconscius hic est dissolutionis (pralaya) tempore. Tenebris plenissimus somnus nempe diebus noctibusque exsistit. Affectuum impetu (rajas) plenissimus somnus suum signum habet. Veritate (satva) plenissimus somnus media nocte exsistit. Tenui phlegmate et multo aëre instructorum, mentem corpusque castigantium somnus certe non deformis fit.

Excelsa dormientis anima, per mentem impetu affectuum praeditam, res pulcherrimas, in priori corporatione visas, percipit. In sentiendi autem instrumentorum perturbatione, tenebris (tamas) auctâ, anima, quamvis non dormiens, quasi dormiens dicitur."

Omnibus anni temporibus diurnus somnus interdictus est, excepto fervido tempore. Quamquam vero diurnus somnus interdictus est, tamen infantum, senum, feminarum, laceratorum, vulneratorum, emaciatorum, vino, longinqua itione, vectione, itinere et labore defatigatorum, incoenatorum, emaciato adipe, sudore, phlegmate, chylo et sanguine praeditorum indigestioneque vexatorum diurnus somnus per unum Muhúrtam (unam horam atque octies et quadragies sexagesimam horae partem) non interdictus est.

A noctu vigilantibus propter vigiliae tempus per dimidium Muhúrtam

desideratur diurnus somnus. Deformitas enim diurnus somnus est; ibi dormientium injustitia omniumque humorum irritatio oriuntur. Ex humorum irritatione tussis, anhelitus, catarrhus, capitis gravedo, membrorum fricatio, cibi fastidium, febris et ignis (digestionis) infirmitas oriuntur. Noctu autem vigilantium symptomata, ab aëre et bile profecta oriuntur.

Sunt hic ślokae:

„Idcirco ne vigilet noctu, diurnum autem somnum evitet. Cum sapiens cognoverit has duas vitia humorum efficientes causas, somno modico se det. Certe enim sanus sacrae doctrinae antistes (sumaná), robusto colore praeditus athleta, non nimis corpulentus macerve vir fortunatus centum annos vivere potest. Quibus vero somnus naturaliter factus est, aut nocturnus aut diurnus, iis, aut dormientibus aut vigilantibus, nullum humorum vitium efficitur. Insomnia ab aëre, bile, animi sollicitudine, morbo et percussione oritur; remediis vero cessat. In insomnia salubria sunt: unguenti usus in capite, olei Sesami orientalis adhibitio, corporis frictio, de Oryza sativa, Tritico aestivo, de contritis cibis et alimentis cum saccharo paratis, de lacte, carnis jure etc., pariterque de juribus serpentium et avium victus dulcis at blandus. Substantiarum de uva et albo saccharo usus sit nocte. Cubationem, sessionem et itionem placidam et mitem, aliaque hujusmodi, prudens efficiat. —

Evomat vero in nimio somni amplexu, instituatque ablutiones, jejunium, sanguinis missionem et animi motus.

Phlegmate, adipe et veneno vexatis nocturna vigilia salubris, diurnus autem somnus siti, arthritide, singultu, indigestione et diarrhoea affectis hominibus saluber est. In sensuum organis imperfectio, gravitas, oscitatio, defatigatio at contentio cui quasi somnis vexato, est, ejus syncopen medicus demonstret.

Inhibitum aëris haustum intercludens hiante ore, qui simul oculi lacrymam profundit, oscitans appellatur.

Quae contentionis expers lassitudo in corpore aucta et suspirio vacua est, haec defatigatio sensuum organa vexans cognoscenda est.

Voluptatis contagio sic cognominata, hominisque adeo robusti intolerantia in laboribus, ignavia ab homine dolorem et odium dissolvente appellatur.

Torquendo cibus, irrigatione vomituque agitatus, egredi non potest, cor etiam cruciatur. Haec tormina esse medicus demonstret.

Dulcedine in ore, syncopa, cordis angustia et vertigine qui affectus est, cibumque non appetit, ejus torporem medicus demonstret.

Humida cute instructum corpus qui consentit, pariterque ultra modum grave caput, hanc gravadinem medicus demonstret.

Animi deliquium a bile et tenebris (tamas); ab affectum impetu (rajas),

bile et aëre et phlegmate syncope; somnus a phlegmate et tenebris originem trahit."

Embryonis incrementum reapse chyli, aëris et inflationis causâ adfertur.

Sunt hic ślokae:

„In medio embryonis umbilico sedes luminis certa commemorata est. Cum calore etiam consociatus embryonis aër sic perumpit sursum, oblique deorsumque, ut fontes.

Oculus et pori nunquam crescunt, stabilia enim haec in mortalibus sunt, ut D'hanvantaris autumat. — Sed, corpore quamvis intereunte, semper haec duo, propriam indolem evolvendo, crescunt: ungui's et caesaries. Sic status est."

Septem indoles (hominum) fiunt: singulis, binis et copulatis tribus humoribus.

„In seminis virilis et menstrui copulatione qui humor furiosus fit, ab eodem humore indoles oritur. Hujus indolis signum ex me audi!"

Ibi insomnis, frigori inimicus, turpis, furtificus, hostilis, invidus, non venerandus, de Gánd'harbis cogitans, pressis manibus et pedibus, horrida barba, unguibus et caesarie instructus, iracundus est et dentibus ungues rodit;

„instabilis, non valde benevolens, ingratus, macer et severus, crudelis, delirus, celeripes, mobilis, inconstanti mente praeditus est, in sublime fertur, velociter dormiens est, inconstanti opinione et vacillanti cogitatione praeditus, stultus et gemmarum divitiarumque cumulo amicus est, paululum quoque implorat hominem non impeditum. Hic est aëris indole instructus homo. Aëre instructi homines caprarum, schacalorum, leporum, porcorum, camelorum, canum, vulturum, cornicum, asinorum etc. naturis praediti esse dicti sunt." —

Sudorus, male olens, flavo et flaccido corpore praeditus, in unguibus, oculis, palato, lingua, labiis, manibus et pedum plantis cuprino colore instructus, turpis, ob vehementem motum et incessum non dilectus, polyphagus, frigori inimicus, celeriter iracundus et tranquillus, mediocriter robustus, mediocri duratione vitae praeditus est;

„intelligens, perita mente praeditus, bellicosus, eloquens, splendidus, in pugnis fortitudine difficiliter arcenda instructus est, dormiens aurum, Buteam frondosam et Weberam corymbosam, Hutáśi (Agnis) fulgura et meteora cernit, non prae timore reverenter se inclinat, non reverenter inclinatis immitis est, reverenter autem inclinatis salutationem, donum et hilaritatem offert, semper perturbatus est ejus incessus. Hic est bilis indole instructus homo. Bile instructi homines serpentium, ululrarum, cuculorum nigrorum, Yaksharum, felium, simiarum, tigrium, ursorum et Viverrae ichneumonis naturis praediti commemorati sunt." —

Agrostis linearis aut Nymphaeae caeruleae, Nistrinśae, Amomi zingiberis,

Sapindi saponariae, aut Sacchari sarae caulium colorem ducit, pulcher, grata specie instructus, dulciter gratus, beneficii memor, constans, tolerans, non avidus, fortis, longe impugnans et vehemens hostis est;

„albis oculis, firmis, cincinnatis et pernigris capillis praeditus, fortunatus, nubis, tympani et leonis voce instructus est, dormiens simul Kamalas, anseres, Anates casareas et grues cernit in aqua sedentes animoque indulgentes; in oculorum margine ruber, bene dispositis membris, amato splendore et veritatis qualitatibus (satvaguńa) praeditus, molestias perferens et honorator magistrorum (guru) cognoscendus est phlegmatis indole instructus homo. Hic sacrorum dogmatum (śástra) pergnarus et stabilium amicorum dives est, longe computans offert, valde consideratae orationis processum semper obtinet et magistros (guru) assidue honorificat. Brahmae, Rudrae, Indrae, Varuńae, leonibus, equis, elephantis et tauris, Tarksae (Garuda) et anseribus similem naturam recipiunt homines, phlegmatis indole instructi. —

Ex duplicis aut triplicis indolis signis medicus intelligat et demonstret, indoles a copulatione esse ortas. Irritatio, aut alia affectio, aut occasus non oritur ab indolis proprietate, sed homo aetatis durantis expers oritur. Sicut insectum a veneno ortum non veneno interit, sic indoles hominem vexare non valent.

Indolem hominum ab elementis natam esse quidam dicunt, nam ab aëre, igne et aqua hae tres indoles oriundae dicuntur. —

Firmo et magno corpore instructus, tolerans, purus, macrobius et aëribus magnis aetherius rex est.

Purificatio, pietas, experientia in Védis, magistrorum (guru) veneratio, hospitalitas et sacrificatio est Brahmae corpore praediti hominis signum.

Magnanimitas, fortitudo, imperium, sempiterna sacrorum dogmatum (śástra) intelligentia et servorum cibatio est corporis signum magno Indrae simile.

Frigoris appetentia, patientia, fuscus color, nigricans capillus et suaviloquentia est corporis signum Varuńae simile.

Mediocris corporis constitutio, patientia, divitiarum aditio et coacervatio magnaque progeniei vis est corporis signum Kuvérae simile.

Suaveolentis serti florei delectatio, saltationis musicorumque instrumentorum desiderium et voluptatum instinctus est corporis signum Gánd'harbis simile.

Recte faciens, valde fortis, timoris expers, memoriâ instructus, purus, a cupidine, stultitia, timore et odio liberatus homo Yamae natura praeditus est.

Preces submissa voce dictas, vota, castimonias, holocausta sacrorumque librorum lectiones colentem et cognitione distinctioneque praeditum hominem Rishium (sacrosanctorum) natura instructum esse sciunt.

Septem haec corpora a veritate orta (sátvika) sunt. Subsequentia ab affectuum impetu orta (rájasa) corpora a me cognosce, omnipotentem scilicet terribilemque heroa, iracundum, maledicum, separatim coenantem et voracem. **Asurarum** natura talis est.

Acrem, miserum, timidum, iracundum, praestigiis pariter praeditum, in ambulatione actioneque trementem virum **serpentium** natura instructum esse sciunt.

Magnis cupiditatibus inserviens semperque edens, vehemens et instabilis est. Hoc est corporis signum **avibus** simile.

Vehemens interceptio, terrificatio, maledictio, injustitia et permagna caecitas est corporis signum **Rakshasis** simile.

Ciborum vomitio, acritudo, crudelitatis gaudium, feminarum appetitus et impudentia est corporis signum **Piśáchis** simile.

Indispositum, pigrum, dolorosa indole praeditum, maledicum, appetentem et nihil tribuentem **veritate orbatum** hunc hominem esse sciunt.

Sex haec ab affectuum impetu orta corpora sunt. Subsequentia a tenebris orta (támasa) corpora a me cognosce!

Alienata mens, stuititia, in somno coitus sempiternus et oppositio sunt **qualitates pecuinao** cognoscendae.

Instabilitas, stupiditas, aquae appetitus et mutua vastatio signum est hominis **piscium natura** instructi.

Uno loco delectatus et semper cibo uni deditus vir **arboreus** est, mente, justitia, amore et utilitate privatus.

Sic haec triplicia a tenebris orta corpora declarata sunt. —

Corporum indoles cum cognoverit medicus, congruam curationem adhibeat. Magnus medicus eas indoles affectuum impetu (rajas), veritate (satva) et tenebris (tamas) effectas explicatasque juxta signa simul animadvertere valet."

Caput V.

Nunc vero corporis (partium) numeros exhibentem somatologiam expositurí sumus.

Semine virili et menstruis constans, in utero collocatus et suae naturae mutationisque inscius esse embryo dicitur. Hunc mente constantem aër distribuit (in partes); lumen eum maturat; aquae humectant; terra condensat; aether auget. Sic auctus embryo, quando manibus, pedibus, lingua, naso, auribus, natibus, reliquis membris instructus est, tum cognomen „**corpus**" sumit. Corpus sex membra habet: extremitates quatuor, medium corpus (truncus) et caput.

Porro percipiendi organa indicabuntur: caput, venter, dorsum, umbilicus, frons, nasus, mentum, abdomen et collum sunt singula organa; aures, oculi, nares, supercilia, tempora, humeri, mammae, testiculi, latera, nates, genua, brachia, femora etc. sunt bina organa; viginti digiti; et indicanda etiam sensuum organa. Haec percipiendi organorum partitio facta est.

Protinus corporis partium enumeratio.

Membranae, segmenta, corporis elementa, secretiones, humores, hepar et splen, pulmo, ren, cor, sedes, intestina, praecordia, sensuum organa, magna vasa, retia, capitula, ligamenta, suturae, commissurae ossium, membranae capsulares, ossa, articuli, tendines, musculi, membra vitalia, vasa, nervi, conjunctiones efficientia organa.

Septem sunt membranae; segmenta septem; sedes septem; corporis elementa septem; septingenta vasa; quingenti musculi; nongentae tendines; trecenta ossa; ducenti et decem articuli; centum et septem membra vitalia; viginti quatuor nervi; tres humores; tres excretiones; novem organa sensuum. — Sic haec breviter dicta sunt. In posterum fusius edisserentur membranae sic dictae, segmenta, corporis elementa, excretiones, humores, hepar splenque, pulmo, ren, cor et praecordia.

Sedes vero sunt: aëris sedes; bilis sedes; phlegmatis sedes; sanguinis sedes; cruditatis sedes; maturitatis sedes; urinae sedes; feminarum uteri sedes octava.

Sesquitertias orgyias longa intestina virorum, feminarum dimidià orgyià breviora sunt.

Aures, oculi, os, nares, anus et urethra sunt novem sensuum organa virorum, externis orificiis instructa; feminarum etiam alia tria exsistunt: duae mammae et menstruorum ductus.

Sedecim magna vasa sunt, quorum quatuor in pedibus, totidemque in manibus, collo et dorso. Ibi manus et pedes aggressorum vasorum germina ungues sunt. Collum corque amplectentium et ad inferiores partes gressorum, urethram, femora dorsumque implicantium et ad inferiores partes gressorum, ad caput, femora, pectus, oculorum bulbos etc. pertinentium magnorum vasorum orbis exsistit.

Carnis, vasorum, tendinum et ossium retia singulatim quatuor sunt. Haec usque ad carpos et tarsos congressa, invicem illigata, invicem connexa et invicem perforata sunt, quibus corpus perforatum est.

Capitula sex sunt: haec in manibus, pedibus, collo et pene sunt; in duobus pedibus duo, in collo unum et in pene unum.

Magna carnis ligamenta quatuor sunt, — columna vertebralis a duabus partibus musculos alligat, — duo externa et duo interna.

Septem suturae sunt: in capite distributae sunt quinque; linguae et penis singula frenula sunt, scalpello secabilia.

Quatuordecim ossium commiasurae sunt: harum tres sunt in tarso, genu et coxa. Eo etiam altera inferior extremitas et duae snperiores extremitates expositae sunt. Una commissnra in regione sacrali et nua iu capita est. Quatuordecim qnoque membranae capsnlares sant; hae sicnt ossium commissurae numerandae suut, quia per eas conjunctae snnt ossinm commissurae. Ossium vero commissurae apnd quosdam octodecim Iudicataa sunt.

Trecenta, simulqne sexcenta, ossa dicuntur a Védarum interpretibua; in Śalyatantra veruntameu trecenta.

Centum et viginti ossa snnt lu extremitatibus; centum et septemdecim in lumbis, lateribus, dorso, abdomiue et pectore; circa cervicem et sursum sexagiuta et tria. Trecenta ossa sie snpplentur.

Iu singulo pedis digito tria ossa snnt; haec tria efficiunt quindecim (in uno pede). Iu planta, tarso et talo congressa sunt decem ossa; in calce unum; in cruce duo; iu genu unum; in femore unum. Triginta sic ossa suut iu unaquaqne extremitate inferiori. Eo altera inferior extremitas et duae superiores extremitates expositae sunt.

In lumbo ossa quinqne snut, quorum qnatuor circa anum, pudenda at podicem sunt, et unum regionem sacralem aggressnm est.

In latere sunt sex et triginta ossa: tot in uno latere; in altero totidem.

In dorso trigiuta ossa snnt; octo in pectore: dno appellantur claviculae; in cervice novem; iu aspera arteria qnatuor; duo in maxillis; duo et triginta deutea; in uaso tria ossa; unum iu palato; in genis, auribus et temporibua siugula sunt; sex in capite.

Ossa quinquegena sunt hoc modo: craniformia, acuta, exilia, robnsta et fistulosa appellata.

Ossa circa genu, podicem, humeros, genas, palatum, tempora et caput suut craniformia; dentes suut ossa acuta; in uasi, aurium, colli et oculorum cavitatibns ossa exilia suut; in manibus, pedibns, lateribus, iu dorso, abdomine et pectore robusta; reliqua (in extremitatibus) fistulosa sunt.

Sunt hic ślokae:

„Sicut arbores intermedils medullis perstant, sic ossium medullia hominum corpora certe sustentantur. Idcirco, membranis carnibusque jam diu interitis, ossa non evanescunt; suut enim hominum essentiae. Carnes illic illigatae sunt cum vasis tendinibusqne pariter; ossa, fulcimen efficiendo, neque destruuntur, uec collabuntur."

Articuli vere duplices suut: mobiles et immobiles.

„In extremitatibus, maxillis at in lumbo mobiles sunt articuli; reliqui vero articuli omues doctis cognoscendi sunt immobiles."

Numerati suat ducenti et decem articuli, qnorum octo et sexagiuta iu extremitatibus, novem et qninquaginta iu trunco, circa collum et sursum tres et octoginta.

In singulo pedis digito tres, iu hallice autem duo articuli sunt; hi itaque quatuordecim sunt. In genu, talo et coxa singuli articuli sunt. Sic sunt septemdecim articuli in una extremitate inferiori. Eo altera extremitas inferior et duae superiores extremitates expositae sunt.

Tres articuli in lumbo et cranio sunt; quatuor et viginti iu columna vertebrali; totidem quoque in duobus lateribus; in pectore octo; totidem quoque in collo; tres in gula; iu tubis, cordi vesicaeque urinariae adnexis, duodeviginti; dentium numerum habent articuli iu dentium radicibus; unus articulus in cervice et naso est; duo in palpebrarum orbibus sunt orti, oculis proximi; in genis, auribus et temporibus singuli sunt; duo maxillarum articuli exsistunt; duo supra supercilia et tempora; quinque iu capite et cranio; unus in capite.

Hi ipsi articuli octuplices sunt: nodati, mortario similes, pyxidati, processi, fractis suturis similes, cornicis rostro similes, orbiculares et couchati.

In digitis, carpis, tarsis, genubus et palpebris articuli nodati sunt; in axillis, coxis et dentibus mortario similes; in scapulis, coccyge, ano, pudendis et podice pyxidati; in cervice columnaque vertebrali processi; in capite, lumbo et cranio fractis suturis similes; in maxillis a duobus lateribus rostro cornicis similes; in gulae, cordis, oculorum et vesicae urinariae tubis orbiculares; iu aurium portis couchati.

Horum articulorum nominibus formae etiam explicatae sunt.

„Omnes hi ossium articuli sunt nuncupati; vaginarum autem, tendinum et vasorum numerus non est demonstratus.“

Nongentae sunt tendines; harum sunt sexcentae iu extremitatibus; ducentae et triginta in trunco; circa collum et sursum septuaginta.

In unoquoque autem pedis digito sex tendines sunt; hae collectae (iu uno pede) triginta sunt. Totidem etiam iu pedis planta, circa malleolos et iu tarso sunt; totidem etiam in cruce; decem circa coxam. Sic centum et quinquaginta in una extremitate inferiori tendines sunt. Eo altera inferior extremitas et duae superiores extremitates expositae sunt.

Sexaginta tendines sunt circa lumbum; octoginta in dorso; in lateribus sexaginta; in pectore triginta; triginta sex circa collum; cira caput triginta quatuor.

Sic sunt nongentae tendines expositae.

Sunt hie ślokae:

„Tendines quadruplices esse medicus cognoscat. Has vero omnes audi a me! Extendentes, rotundae, latae et perforatae tendines exsistunt. Extendentes in extremitatibus et articulis sunt. Rotundae autem hoc loco vasa magna omnia guaris dignoscenda sunt.

In eruditatis et maturitatis sedis finibus et in abdomine perforatae revera

tendines sunt; in lateribus, in pectore, pariterque in dorso et in capite latae sunt.

Sicut navis, velis expansa, rudentibus valdo colligata, onora adferens, viris instructa ot ad scopum directa est, sic etiam in hoc corporo quot articuli commemorsti sunt, tendinibus multis ligati sunt. Eo onera suscipiunt homines. Neque enim ossa, uec musculi, neo vasa, noc mortui articuli sic animantem movent, ut tendo. Qui tendines internoscit externas pariterquo internas, absconditum telum e corpore hominum educere valet." —

Quingenti musculi sunt. Horum quadringenti sunt in extremitatibus, in trunco sex et sexaginta, in collo et sursum triginta quatuor.

In unoquoque pedis digito tres musculi sunt. Hi tres quindecim (in uno pedo) efficiunt. Decem in anteriori pedis parte sunt; super pedem circa malleolos accumulati totidem sunt; decem in tarso et planta; inter tarsum et genu viginti; quinque in genu; viginti in femore; decem in coxa. Sic centum musculi in una extremitate inferiori sunt. Eo altera inferior extremitas et duae superiores expositae sunt.

Tres musculi sunt in ano; unus in peno; in scroti raphe alter; duo in duobus testiculis; in duabus natibus decem; duo in abdominis capite; quinquo in abdomine; in umbilico unus; in dorso ot sursum accumulati sunt decem longi musculi; sex in duobus lateribus; decem in pectore; circa claviculam et scapulam undique septem; duo in corde ot in cruditatis sedo; sex in hepate, lieno ot rene; in collo quatuor; octo in maxillis; singuli in cervice et gutture; duo in palato; unus in lingua; in labiis duo; in naso duo; duo circa oculos; in genis quatuor; in auribus duo; quatuor in fronte; unus in capite.

Sic sunt hi musculi quingenti.

„Vasa, tendines, ossa, ossium commissurae et articuli animantium musculis ibi obducta sunt et hinc efficacia fiunt."

Feminarum vero viginti insuper exsistunt musculi; decem in earum uberibus; in unoquoque ubere quinque. In juventute hi musculi incrementum capiunt. In vulva quatuor musculi sunt; horum duo extensi sunt in interiori vaginae parte; orificium aggredientes externi duo versantur. In uteri cavitate congesti sunt musculi tres; in seminis virilis et menstrui transitu (in uteri orificio) etiam tres sunt. Inter bilis et cruditatis sedem uterus est, ubi embryo versatur.

Musculi compacti, subtiles, magni, parvi, lati, rotundi, breves, longi, duri, molles, lenes et asperi sunt, articulos, ossa, vasa et tendines obducunt et pro corporis regione eorum fit proprietas.

Est hic ślokas:

„Virorum musculi, qui supra dicti sunt, testiculorum signa habent; feminarum musculi, fructum intus reconditum involventes, adsunt."

Membrorum vitalium, vasorum, nervorum et sensuum organorum dispositio alibi. —

„Frontis umbilicique forma et uterus appellati sunt vertices feminae. In illius autem tertio vertice embryonis cubile collocatum est. Sicut Cyprini denticulati piscis os est quoad formam, eadem figura et forma praeditum esse cubile embryonis sciunt docti. Incocnatus, aversum vultum habens jacet embryo in feminae utero. Illo ex sua natura vulvam capite accedit circa partum. Corporis cute terminati membrorum ratio quae sit, ea in nullis Angis praeter Śalyae (anatomiae) scientiam, describitur. Idcirco dubii expertem scientiam afferet Śalyae studium. Mortuum abluendo simul visibilis est membrorum ratio. Ante oculos enim quod visum est et quod doctrinâ (śástra) visum est, id uno verbo magis scientiam auget.“

Propterea medicus hominem integro corpore instructum, veneno non laesum, non vexatum longis morbis, non centies madefactum pluviis, ab intestinorum faecibus liberatum, in rivo se movente adligatum, in cavea collocatum, Sacchari munjae cortice, Poa cynosuroide, Cannabi sativa aliisve rebus non circumdatum in loco non lucido maceret, omninoque maceratum extrahat. Tum cadaver post septem noctes Andropogonis muricati, Andropogonis schoenanthi Bambusaeque arundinaceae cortice, Artocarpo lacucha aliisve lente fricandum est. Cutem et cetera omnia externarum internarumque partium et organorum genera dicta oculo conspicere potest.

Sunt hic ślokae:

„Non potest minimi domini corpus oculo conspici; conspicitur autem scientiae et devotionis oculis. Rebus in corpore doctrinaque visis instructus sit peritus medicus. In visis et auditis rebus dubitationem tollens medicus curationes adhibeat.“

Caput VI.

Nunc vero singula membra vitalia exhibentem somatologiam exposituri sumus.

Centum et septem membra vitalia sunt. Haec membra vitalia quintuplicem habent naturam, hoc modo: carnosa membra vitalia, vasculosa, tendinea, ossea et articulosa. Non sane carnis, vasorum, tendinum, ossium et articulorum separatione membra vitalia fiunt alia; quapropter etiam alia non animadvertuntur.

Porro undecim carnosa membra vitalia, quadraginta unum vasculosa, viginti septem tendinosa, octo ossea, viginti articularia. Haec sunt centum et septem membra vitalia.

Horum undecim in una extremitate inferiori sunt. Eo altera extremitas inferior et duae superiores extremitates expositae sunt.

In abdomine et pectore duodecim sunt; quatuordecim in dorso; circa collum et sursum triginta septem.

Porro extremitatis inferioris membra vitalia sunt: celere membrum vitale, planta media, calx, malleoli, tarsus, sura, genu, patella, femur, caput femoris et perinaeum. Eo altera inferior extremitas exposita est.

In abdomine et pectore sunt: anus, abdomen, umbilicus, cor, mammarum radices, eminentiae, pulmones et bronchi.

Dorsi membra vitalia sunt: lumbus, pelvis, coxae cavitas, ossa ilium, laterum articuli, incrementum dorsi, humerus, duae scapulae.

Superiorum extremitatum membra vitalia sunt: membrum celere, palma media, condylus, metacarpus, carpus, antibrachium, ulna, olecranon, brachium, caput humeri et fossa axillaris. Eo Extremitas superior exposita est.

A clavicula sursum membra vitalia sunt: quatuor nervi, octo nutrices (arteriae), duo colli articuli, duo colli motores, duae choanae, duo anguli oculorum externi, rotatores duo, duo flabella, duo tempora, una frons, quinque capitis suturae, quatuor quadrivia, unus vertex.

Porro planta (palmaque), sura, anus et eminentiae mamarum, sunt carnosa membra vitalia.

Livida vasa (venae), nutrices (arteriae), quadrivia, externi oculorum anguli, frons, choanae, mammarum radices, pulmones, bronchi, cor, umbilicus, laterum articuli, dorsi incrementum, femoris capita et femora sunt vasculosa membra vitalia.

Patella, perinaeum, fossa axillaris, calx, malleoli, abdomen, celere membrum, scapulae, colli motores et flabella sunt tendinosa membra vitalia.

Lumbus, pelvis, ossa ilium, humerus et tempora sunt ossea membra vitalia.

Genu, ulna, suturae, capitis vertex, tarsus, carpus, coxae cavitas, rotatores at colli articuli sunt articularia membra vitalia.

Haec ipsa membra vitalia quincuplicia sunt, hoc modo: statim vitalitatem auferentia; post temporis spatium vitalitatem auferentia; post evulsam sagittam occidentia; imbecillitatem efficientia; morbos efficientia.

Hic statim vitalitatem auferentia undeviginti sunt; post temporis spatium vitalitatem auferentia triginta tria; tria post evulsam sagittam occidentia; quadraginta quatuor imbecillitatem efficientia; octo morbum efficientia.

Sunt hic ślokae:

„Laesa quadrivia, vertex, tempora, guttur, caput, anus, cor, abdomen, umbilicus at pectoris membra vitalia statim hominem occidunt. Laesas capitis suturas, plantas, celeria membra, auras, lumbum, pelvem, a latere ortos articulos, dorsi incrementum et ossa ilium post temporis intervallum vitali-

tatem aufere, laesa vero flabella et frontem post evulsam sagittam interficere medicus demonstret.

Laesum caput femoris, genua, femora, calces, periuaeum, ulnas, coxae cavitates, fossas axillares, cervicis motores, gutturis articulos, scapulas, humeros, angulos oculorum externos, livida vasa, cervicis tendines, cervicis extensores et duo rotatores imbecillitatem efficere medici dicunt.

Laesa haec octo, tarsos scilicet duos, carpos duos et quatuor malleolos, morbum efficere sapiens sciat.

„Celeria (membra vitalia), vulnerata tantummodo, post temporis spatium occidunt."

Membra vitalia nominatim sunt carnes, vasa, tendines, ossa, articuli et humores. His naturaliter etiam praecipue insunt vitalitates. Idcirco vitalitates in membris vitalibus repulsae, has illasve substantias aggrediuntur.

Porro statim vitalitatem auferentia laesa (membra vitalia) ignea, ignis qualitatibus celeriter perditis, abjiciunt hominem. Post temporis spatium vitalitatem auferentia aquosa igneaque sunt. Ignis qualitatibus celeriter perditis, gradatim in aquae qualitatibus per temporis spatium abjiciunt hominem.

Post evulsam sagittam vitalitatem auferentia aëre impleta sunt. Sagittae cuspide praeclusus quamdiu intrinsecus manet aër, tamdiu (homo) vivit; extractà autem sagitta, aër, membrorum vitalium sedem aggressus, excedit. Ideo cum sagitta vivit, post extractam autem sagittam homo moritur.

Imbecillitatem efficientia sunt aquosa. Aqua enim, ob suam stabilitatem et frigus, vitalitatem dependulam efficit.

Morbos efficientia plurimum ignis et aëris habent, praecipueque illa morbos efficiunt. Morbos autem a quinque elementis ortos esse singuli dicunt: propter carnis et ceterarum quinque partium (vasorum, tendinum, ossium, articulorum et humorum) universarum et auctarum collectionem statim vitalitatem auferunt (laesa membra vitalia); si una pars deest aut imminuta est, vitalitatem post temporis spatium auferunt; si duae partes desunt, vitalitatem post evulsam sagittam auferunt; sin tres partes desunt, imbecillitatem efficiunt; in una parte autem morbos efficiunt. Unde etiam tum in percussis membris vitalibus, quamvis osseis, sanguinis aditus exoritur.

Vasa vero, quae quadruplicia sunt in corpore, plerumque in membris vitalibus congressa sunt; tendines, ossa, musculos pariterque articulos satiando corpus sustentant. Deinde, occiso membro vitali, vasa auctus undique aër obtegit. Increscens vero hic aër morbos perhorridos in corpore excitat. Corpus autem morbo superatum rursus dissolvitur, hominisque conscientia exstingitur. Sagittam extrahere qui cupit, membris vitalibus diligenter exploratis, eam evellat. Eo reliquum expositum est.

Membrum vitale statim vitalitatem auferens, si in fine tantummodo vulne-

ratum est, post temporis spatium interficit (hominem); — post temporis spatium vitalitatem auferens, si in fine vulneratum est, imbecillitatem adducit; — vitalitatem post evulsam sagittam auferens, si in fine vulneratum est, post temporis spatium vexat morbosque efficit; — morbos efficiens valde dolorosum fit.

Porro membra vitalia (laesa) statim vitalitatem auferentia, post septem noctium intervallum hominem interficiunt. Membra vitalia autem, post temporis spatium vitalitatem auferentia, post quatuordecim dies aut post mensem (hominem interficiunt): in his vero celeria membra vitalia (laesa) interdum cito hominem interficiunt. Vitalitatem post evulsam sagittam auferentia et imbecillitatem efficientia membra vitalia, interdum valde percussa, hominem interficiunt. —

Inde in posterum sedes membrorum vitalium singulatim expositnri sumus.

In hallicis et pollicis medio membrum vitale celere est; ibi vulnerati hominis morbo mors oritur. Ex ordine medii digiti in media pedis planta est plantae centrum; ibi quoque morbis mors oritur. Super celere membrum vitale a duobus lateribus calx est; ibi pedis rotatio et tremor fiunt. Infra tarsi articulum a duobus lateribus malleolus est; ibi morbosae intumescentiae fiunt. In pedis et cruris conjunctione tarsus est; ibi morbus fit immobilitas pedis aut claudicatio. E regione calcis in medio crure sura est; ibi in sanguinis amissione mors oritur. In cruris et femoris conjunctione genu est; ibi claudicatio oritur. A genu tres transversos digitos in duobus lateribus sursum est patella; ibi oritur incrementum intumescentiae et immobilitas extremitatis inferioris. In medio femore carnatio est; ibi post sanguinis amissionem oritur tabes inferioris extremitatis. Supra femur et infra articulationem coxae in femoris radice caput femoris est; ibi in amissione capitis femoris oritur lateris destructio. Coxam inter et scrotum perinaeum est; ibi eunuchismus et seminis virilis paucitas oriuntur.

Sic haec undecim membra vitalia inferioris extremitatis exposita sunt. Eo altera extremitas inferior et duae extremitates superiores expositae sunt. Praecipue vero quomodo in extremitate inferiore tarsus, genu et perinaeum, sic in extremitate superiore carpus, ulna et axilla se habent; ut inter coxam et scrotum perinaeum, sic in pectoris et axillae medio fossa axillaris est.

Superiori extremitate laesa, eadem phaenomena oriuntur, praecipue vero in carpo debilitas; in ulna incurvatio; in fossa axillari destructio lateris. Sic haec quadraginta quatuor organa vitalia in extremitatibus exposita sunt. —

Porro sedes membrorum vitalium in abdomine et pectore expositnri sumus.

Ibi aërem et faeces retinens, crassum intestinum obstruens anus est

membrum vitale statim mortiferum. Exiguis carnibus et sanguine instructa interne in lumbo urinalis sedes (vesica) adomen inferius appellatur; ibi etiam statim mors oritur, calculi vulnere excepto; ibi vero etiam a duobus lateribus fissâ vesicâ homo non vivit; ab uno autem latere fissâ, urinam fundens vulnus fit; hoc autem vulnus nisu curatum supercrescit. In maturitatis et cruditatis medio umbilicus, capitis indole praeditus, est; ibi etiam statim mors oritur. Sub mammarum medietate habitans in pectore, crudae sedis porta atque veritatis (satva), affectuum (rajas) et obscuritatis (tamas) regnum cor appellatur; ibi etiam statim mors oritur. Duos digitos transversos sub mammis a duobus lateribus mammarum radices sunt; ibi, a phlegmatis pleno trunco, catarrho et anhelitu laborans moritur.

Duos digitos transversos super mammarum papillas a duobus lateribus sunt mammarum eminentiae; ibi, a sanguinis pleno trunco, catarrho et anhelitu laborans moritur.

Infra humeri protuberantias in laterum superiorum partibus sunt pulmones; ibi a sanguine pus, a profluvio mors oritur. Utrinque in pectoris tubo (aspera arteria) sunt bronchi aërem ferentes; ibi aëris pleno trunco, catarrho et anhelitu mors oritur.

Sic haec duodecim membra vitalia in abdomine et pectore exposita sunt. —

Porro dorsi membra vitalia exposituri sumus.

Ibi columna vertebralis a duobus lateribus ad illam lumbus, regio sacralis, ossa, coxa et pelvis appellata; ibi post sanguinis amissionem pallidus, decolor et pulchritudine privatus homo moritur.

In laterum et lumborum externa parte ad columnam vertebralem a duobus lateribus, non valde profundae sunt duae coxarum cavitates; ibi oritur contactus insensibilitas in inferiori corpore et agitatus morbus.

Supra lumbi et regionis sacralis sedem folia sunt, laterum intervallis illigata, duo scilicet ossa ilium; ibi inferioris corporis tabes et ob infirmitatem mors oritur.

Inferiorum laterum intervallis illigata, in lumbi et lateris medietate, oblique et sursum a lumbo, sunt lateris articuli; ibi, a sanguinis pleno trunco laborans moritur.

A mammarum radice in duobus columnae vertebralis lateribus incrementum dorsi est; ibi symptomatibus, nimio sanguinis processu effectis, vexatus homo moritur.

Supra dorsum a duobus columnae vertebralis lateribus cum scapulae triangulo connexi sunt humeri; ibi brachiorum paralysis, aut tabes oritur.

In brachiorum, capitis et cervicis medietate sunt scapulae, scapularum basin et humerum constringentes; ibi oritur brachiorum rigor.

Sic haec quatuordecim membra vitalia dorsi exposita sunt. —

Porro claviculam transgredientia membra vitalia exposituri sumus.

Ibi a duobus lateribus asperae arteriae quatuor nervi sunt, opposite collocati; duo scilicet lividi et duo tendinosi; ibi infantia, vocis deformitas et gustatus inopia oriuntur.

A duobus lateribus in cervice quatuor vasa arteriosa sunt; ibi statim oritur mors.

In capitis et cervicis conjunctione sunt articuli colli; ibi capitis nutatio oritur.

A duobus lateribus nasalis ductus sunt choanae, effluvii ductibus intrinsecus impeditae; ibi oritur insensibilitas odoris.

Infra superciliorum caudatos fines, deorsum et extra oculos, anguli oculorum externi sunt; ibi obscuritas, aut visus privatio oritur.

Supra supercilia profunda duo rotatores sunt; ibi obscuritas et visus privatio oriuntur.

Supra superciliorum caudatos fines, in auris et frontis intervallo, tempora sunt; ibi statim mors oritur.

Supra tempora in cappillorum fine sunt duo flabella; ibi si sagitta inhaeret aut post suppurationem elapsa est, homo vivit; sin extracta est, non vivit.

In superciliorum medio glabella est; ibi ut in flabellis res se habet.

Quinque compages, in capite dispositae, suturae appellantur; ibi deliratione, timore et mentis alienatione mors oritur.

In vasorum, nares, aures, oculos et linguam saturantium medietate est vasorum conglomeratio, quadrivia illa quatuor membra vitalia; ibi etiam statim mors oritur.

Supra cranium medium est vasorum et compagium congregatio, scilicet capillos flectens vertex; ibi etiam statim mors oritur.

Sic haec triginta septem membra vitalia claviculam transgredientia exposita sunt.

Sunt hic ślokae:

„Femora, capitula, perinaeum et fossae axillaris latera unius digiti mensuram implent; prior mammarum radix, duorum digitorum mensuram; carpus, tarsus, genua et ulnae, trium digitorum mensuram implent. Cor, abdomen, (vesica urinaria), calx, anus, umbilicus, novem membra vitalia in capite et duodecim in collo quae sunt, ea ut medici dicunt, propriam manuum et plantarum incurvatarum mensuram implent. Cetera memba vitalia intellige omnino dimidii digiti mensuram implere.

Hanc mensuram intuiti dicunt artis periti. Actuosum membrum vitale evitantes in latere dispercussum membrum scalpello resecant. Idcirco vitalium membrorum sedes relinquendae sunt. Scissis manibus et pedibus vasa

hominum contractionem inire possunt: sanguis exiguus tum effluit; homines, nacti tum immensam calamitatem terribilem, non mortem, ut in scissis extremitatibus et trunco, obeunt.

Celeribus membris vitalibus ibi et plantis vulneratis, sanguis valde procedit aërque morbum facit.

Sicut vulneratae arbores, sic telo ictis et laesis mammarum radicibus affecti occasum adeunt. Ideo hominis circa ubera percussi manus et pes celeriter incidenda sunt in carpi et tarsi regione. Membra vitalia dimidiam sagittarum et materiarum partem exprimunt; qua ex causa in membris vitalibus laesi homines non statim sunt occisi; nam indubitate vivunt nonnulli, si ibi medicorum virtute imbecillitatem tantummodo adipiscuntur.

Vulnerati perforatique in extis, capite, et cranio varii pugnatores, quorum membra vitalia non sunt delapsa, vivunt, sagittatis corporis regionibus et dissectis extremitatibus, manibus et pedibus totis.

Aqua, aër, lumen, affectuum impetus (rajas), veritas (satva) et caecitas (tamas), plerumque etiam virorum vitalitas, in membris vitalibus collecta sunt. Propterea animantes, in membris vitalibus percussi, non vivunt. In sensuum organis imperceptibilitas, mentis animique alienatio et varii morbi terribiles exoriuntur, laeso membro vitali, celeriter vitam rapiente; laeso autem membro, post temporis spatium occidente, certus corporalium elementorum interitus in hominibus oritur. Deinceps homo, post corporalium elementorum interitum, doloribus perit. Laeso membro, debilitatem efficiente, universum corpus, quamvis curationi subjectum medici dexteritate, imbecillitatem nancisci potest.

In membris vitalibus post extractam sagittam occidentibus dignoscenda est prius dicta causa.

Membra vitalia morbifera laesa varios morbos afferunt, postremo imbecillitatem, si aegrotus malo medico morem gerit.

Post sectionem, fissionem, vulnerationem, combustionem et dilacerationem medicus morbum dignoscat membrorum vitalium, aequalibus signis praeditum. In membris vitalibus laesus nemo est, qui aut paululum molestus aut expers molestiae sit. Plerumque in membris vitalibus percussi imbecillitatem adeunt aut moriuntur. Quae passiones variae membra vitalia praetergrediendo in hominum corporibus sopiuntur, eae plerumque misserimae fiunt, quamvis sanabiles hominis contentionibus."

Caput VII.

Nunc vero ad vasorum colores et distributiones pertinentem somatologiam exposituri sumus.

Septingenta vasa sunt, quibus hoc corpus, sicut hortus aquae ductibus et sicut campus canalibus irrigatur et adjuvatur inflexione, processu et hujusmodi generibus. Ut in arboribus folia et acus se praetendunt, sic vasorum umbilicus et radix procedunt sursum, deorsum et oblique. Quot vero vasa in corpore exoriuntur animantium, in umbilico omnia connexa se undique praetendunt. In umbilico collatae sunt viventium vitalitates; vitalitates umbilicus adipiscitur; vasis tectus est umbilicus, sicut disci umbilicus Valisneriis octandris.

Horum vasorum quadraginta radicalia (primaria) vasa sunt: aërem ferentia decem; bilem ferentia decem; phlegma ferentia decem; decem sanguinem ferentia.

Aërem vero ferentia vasa, ad aëris sedem aggressa, centum et septuaginta quinque sunt; totidem etiam sunt bilem ferentia in bilis sede, phlegma ferentia in phlegmatis sede et sanguinem ferentia in hepate et liene sunt.

Sic haec septingenta vasa exposita sunt.

Porro aërem ferentia vasa in una extremitate inferiori viginti quinque sunt. Eo altera extremitas inferior et duae extremitates superiores expositae sunt. Praecipue vero in trunco triginta quatuor (vasa aërem ferentia) sunt: horum octo in lumbo ad anum et penem aggressa sunt; bina sunt in duobus lateribus; sex in dorso; totidem etiam in abdomine; decem in pectore. Quadraginta unum (vasa aërem ferentia) supra claviculam sunt. Horum quatuordecim in collo, quatuor in auribus, novem in lingua, sex in naso at octo in oculis sunt.

Sic haec centum et septuaginta quinque aërem ferentia vasa exposita sunt.

Haec etiam reliquorum vasorum distributio est. Praecipue vero bilem farentia vasa in oculis decem et in carnibus duo sunt. Sic sanguinem ferentia et phlegma ferentia vasa se habent.

Sic haec septingenta vasa et eorum distributiones expositae sunt.

Sunt hic ślokae:

„Actionum corporalium imperturbationem, liberationem stultitiae in mentis actionibus aliasque bonas qualitates efficit aër, sua vasa adiens. Quando autem irritatus aër sua vasa aggreditur, tum varii morbi ab aëre orti nascuntur.

Splendorem, cibi appetentiam, bonam digestionem, vacuitatem morborum aliasque bonas qualitates efficere potest bilis, sua vasa ingrediens. Quando

irritata bilis appetit vasa bilem ferentia, tum varii morbii a bile orti nascuntur.

Iuunctiouem in membris, articulorum firmitatem, robur, excellentiam aliasque bonas qualitstes efficit phlegma, sna vasa adiens. Quando autem irritatum phlegma sna vasa aggreditur, tum varii morbi a phlegmate orti nascuntur.

Neque vero quaedam vasa aërem tantummodo, aut bilem, ant phlegma ferunt, illa tum omnes humores fereutia relata sunt; corruptorum enim humorum, evectorum et egredientium certi ad superiores vias progressus, vasa, omnes humores ferentia, appellantur.

Ibi fusca, aërem ferentia, vasa aëre implentur; ob bilem calida et nigra sunt; frigida, graviora et stabilia ob phlegma; sanguinem ferentia autem vasa rubra, non valde calida et frigida sunt. —

Porro vasa declarabo, quae secare medicus haud debet.

Perturbatio morsque ex sectione horum vasorum certo oriuntur. Quadraginta vasa dignoscat in extremitatibus sapiens medicus; centum et triginta sex in trunco; sexaginta quatuor in capite.

„Non secanda in extremitatibus sedecim vasa; in trunco trigiuta duo; quinquaginta supra claviculam indicata sunt.“

Prorsus centum vasa in unaquaque inferiori extremitate sunt, quorum unum reticulare et tria intermedia, scilicet femoralia duo et unum pertinens ad femoris caput, non secanda sunt. Eo altera inferior extremitas et duae superiores extremitates expositae sunt. Sic cultro non adtingenda sunt sedecim vasa in extremitatibus.

Trigiuta duo vasa in lumbo sunt, quorum octo non curanda sunt cultro, scilicet quatuor in perinaeo et coxa pelvique.

Octona vasa in unoquoque latere sunt, quorum singula, sursum adscentia et duo, lateris articulos ingredientia, medicus evitet.

Viginti quatuor vasa ad columnam vertebralem a duobus lateribus sunt, quorum sursum adscentia bina medicus evitet, scilicet bina ad dorsum latum. Totidem vasa etiam in abdomine sunt, quorum bina supra penem ad crinium lineam a duobus lateribus evitet.

Quadraginta in pectore sunt, quorum quatuordecim cultro non sunt curanda. In corde bina, duo in mammarum radice, in mammarum eminentiis, pulmonibus et bronchis a duobus lateribus octo vasa sunt.

Sic triginta duo vasa in dorso, abdomine et pectore non sunt cultro secanda.

Centum et sexaginta quatuor vasa supra claviculam sunt. Ibi quinquaginta sex sunt in cervice, quorum octo et quatuor in membris vitalibus collecta, duo in colli articulis et duo in colli motoribus medicus evitet. Sic in collo sedecim vasa non sunt vulneranda.

In maxillis a duobus lateribus octona vasa sunt, quorum vero bina, ad articulorum nervos pertinentia, medicus evitet.

Triginta sex vasa in lingua sunt, quorum infra sedecim, duo succum ferentia et duo vocem ferentia non sunt cultro adtingenda.

Duo et duodecim vasa in naso sunt, quorum quatuor supranasalia et unum in palato molli medicus evitet.

Triginta octo vasa in duobus oculis sunt, quorum singula in oculorum angulis medicus evitet. In auribus decem vasa sunt, quorum sonos ferentia singula medicus evitet.

Nasum simul et oculos ingredientia vasa in fronte sexaginta sunt, quorum quatuor capilliorum finem sequuntur. In rotatoribus unum et in fronte unum vas evitandum est.

In temporibus decem vasa sunt, quorum singula, temporum compages adeuntia medicus evitet. Duodecim vasa in capite sunt, quorum duo in flabellis medicus evitet, in capitis suturis singula, et in capitis vertice unum.

Sic vasa supra claviculam quinquaginta cultro non adtingenda exposita sunt.

Est hic ślokas:

„Penetrant omnino corpus vasa, non omnino progressa, sicut fibrae ex Nelumbii speciosi bulbo et fibrae Nymphaeae odoratae aquam."

Caput VIII.

Nunc vero de vasorum sectione praecipientem somatologiam exposituri sumus.

Infantium, senum, durorum, ulceratorum, emaciatorum, timidorum, defatigatorum, vino viaque debilitatorum, inebriatorum, purgatorum, firmorum, fumigatorum, insomnium, eunuchorum, macrorum et gravidarum feminarum, catarrho, anhelitu, tabe, acutis febribus, flatibus, laterum laesionibus, jejunio, siti et lipothymia confectorum vasa medicus ne secet; illaque, quae non secanda; secanda, quae invisibilia; visibilia, quae non deliganda; deliganda, quae non exsurrecta sunt, ne secet.

Sanguinis missione curabiles morbi ante relati sunt. In his incoctis aliisque non dictis medicus proxime et convenienter vas secet. Vasorum quamvis interdictorum sectio etiam in aegrotis, veneno et daemoniaco morbo laborantibus, non interdicta est.

Porro aegrotum suaviter sudabundum, cibos vitiis humorum contrarios juruleutosque epulatum, aut fermentatâ oryzae aqua usum, sedentem aut stantem, convenicnte tempore medicus, illius animum non perturbans, accedat, panno, taenia bombycina, corio, libro aut surculo ne nimis arcte, neve nimis

laxo colliget, anteriori corporis regioni adsideat, descriptum scalpellum prehendat et tum vas secet.

„Non in aegroto perfrigido, non in percalefacto, non in vaporoso, non in jejuno sectio vasorum instituenda est, nunquamque in sano homine.“

Porro in vasis secandum hominem, vertentem os ad solem, in sedili unum cubitum alto considere medicus jubet; illius extremitates inferiores flexas intret supra genuum articulos; duas ejus manus, cum pollice introrsus abscondito pugnum formantes, in cervicis tendinibus collocet; constrictivam fasciam super colli pugnos circumjiciat; alii homini pone collocato sinistra manu supinata duas fasciae intermedias partes prehendendas mandet; tum medicus dicat, dextra manu, vas erigendi causâ, ne nimis longam laxamque fasciam ille colliget, sanguinisque fluendi causâ fasciam in medio dorso comprimat, deinde curandum hominem, in vultu aëre impletum, stare jubeat medicus, qui in sectione vasorum, caput aggressorum, a medio vultu arcendorum, restrictivam methodum cognoscit.

Porro hominis in pede phlebotomandi pedem in aequo loco bene constituat, alterum pedem paululum flexum clara voce efficiat, pedem secandum infra genu articulationem fasciâ circumdet, manibus comprimat tarsum, tum pedis vas, quatuor digitos transversos supra locum secandum taenia etc. ligatum, medicus secet.

Superne vero manus, cum pollice introrsus abscondito pugnum formantes, omnino in sedili collocet, lacto considentis fasciam, ut supra, liget et manus vas medicus secet.

In arthritide et rheumatismo aegrotus contractis genibus uluisque affectus esse potest. In lumbo, dorso et humeris aegroto homini dorsum incurvanti, caput deorsum demittenti, considenti et dorsum expandenti vas medicus secet; in abdomine et pectore aegroto, pectus protendenti, caput extollenti et corpus expandenti vas secet; in brachiis aegroto, corpus ad latera vertenti; in pene penem declinanti; in linguae inferiore parte, cacumen linguae extollenti et immordenti; in palato et dentium radicibus aegroto, valde hianti vas medicus secet.

Sic ligandi auxilia aliasque vasorum erigendorum conditiones medicus cognoscat perspiciatque, et ex voluntate corporis morbique adhibeat.

In corporis intervallis medicus scalpellum ad grani hordei mensuram, in aliis vero ad dimidii grani hordei mensuram, aut ad mensuram grani oryzae, cum mucrone oryzae simili demittat. Supra ossa scalpello ad dimidii grani hordei mensuram vas medicus secet.

Sunt hic ślokae:

„Pluviis anni temporibus medicus sub innubi die secet; aestivo autem tempore sub frigidulo die; hiemali tempore sub medio die. Haec sunt tria scalpelli adhibendi tempora indicata.

Omnino post scalpelli sectionem quod vas fluit ssnguine, et, per Muhŭrtam (quartam decimam unius diei noctisque partem) constrictum, insistit, id bene sectum medicus demonstret. Sicut ex Carthami tinctorii floribus prius effluit succus flavus, sic ex vasis sectis corruptus humor ante excedit.

Lipothymiâ affecti, valde perterriti, defatigati et sitientis hominis vasa secta non manant; pari modo etiam vasa, ligata quidem, sed non edita.

Hominis emaciati, corruptis humoribus valde affecti et lipothymiâ tentati vas tempore postmeridiano, aut altero die, aut tertio, ut plus fluat, efficiendum est. Sanguinem u vitiis liberatum expertus medicus efficiat, ne vero valde profluum; reliquum sedaminibus vincat. Robusti, corruptis humoribus valde affecti et aetate florentis hominis summam mensuram in sanguinis missione esse unum Prastham optant."

Si pedum ustio, pedum horror, brachiorum dolor, herpes, rheumatismus, arthritis, scabies, pedum fissurae etc. exsistunt, duos digitos transversos supra celere membrum vitale medicus scalpello, oryzae cacuminibus simili, vas secet; si elephantiasis, ut in ejus therapia edisseretur; si in canis aurei caput, rigiditas, claudicatio et rheumatici dolores, quatuor digitos transversos supra tarsum in crure; si intumescentis, duos digitos transversos infra suram; si arthritis, quatuor digitos transversos supra aut infra articulum genu; si colli tumor, vas, cum femoris radice congressum, medicus secet. Eo altera extremitas inferior et duae superiores extremitates expositae sunt.

Praecipue vero in sinistra manu intra ulnae articulum, scilicet in media extremitate superiore, aut digitum minimum inter et annularem, si lienis affectio subest, vas secandum est; sic etiam in dextra manu, si hepatis laesio et phlegmaticum abdomen adsunt. Easdem vasa in catarrho anhelituque medici demonstrant, pariterque in arthritide et rheumatismo. Undique duos digitos transversos procul a lumbo medicus vas secet, si diarrhaea et colica exsistunt; si fissurae, morbus venereus, seminis virilis corruptio interitusque, in medio pene; in testiculorum latere autem, si urinae incrementum adest; quatuor digitos transversos infra umbilicum seu, si in sinistro latere hydrops abdominis; in sinistro latere axillam inter et uber, si interna phlegmone et lateris dolor; si brachiorum tabes et dolor, inter scapulas sanguinem esse mittendum quidam dicunt.

Vas, mediam columnae vertebralis articulationem aggressum, medicus in tertiana secet; humeri articulationem aggressum et in altero latere situm, in quartana; mediam axillae articulationem aggressum, in animi deliquio; temporum et capillorum finis conjunctionem aggressum et in pectore, angulis oculorum externis et fronte situm, in mania et animi deliquio. Si linguae morbi et dentium aegrotationes exsistunt, medicus vas secet sub lingua; in palato, si palati morbi exsistunt; supra aures undique, si aurium dolores et earum morbi; si olfactus suppressio nasique morbi, in nasi apice; si

gutta serena, oculorum coctio aliique oculorum morbi, in nasi dorso et in frontali orbe; eadem vasa etiam secanda sunt in capitis morbis, commotionibus et ceteris capitis morbis. —

In posterum perversam sanguinis missionem expositur snmns.

Vas male sectum, valde sectum, inflexum, abscissnm, inflammatum, non profluum, valde dissectum, in fine laesum, exsiccatum, collapsum, tremefactum, non erectum sectum, scalpello laesum, oblique sectum, sectum non secandum, elapsum, vaccinum, identidem sectum, in vasis, tendinibus, ossibus, articulis membrisque vitalibns sectum — viginti perversae sectiones sunt.

Ibi qnod vas tenui scalpello sectum non manifesto sanguine fluit et morbosum intumescit, id male sectum est.

Vase nltra mensnram secto, interne extravasatur sanguis, aut sanguinis nimia profluentia oritur. Id est valde sectum vas. Sic etiam, vase inflexo, res se habet. Vas obtuso scalpello commotum et amplam naturam nactnm, abscissnm est; non adtactum, identidem et in duebus finibus vehementer scalpello laesum, inflammatum est. Frigore, timore et animi deliquio sanguinem non emittens vas, non proflnnm est; scalpello, acuta magnaque acie instructo, sectum vas, valde dissectum est; exiguo sanguine proflnens vas, non sectnm est; emaciato sanguine impletum vas, exsiccatum est; ad quartam partem depressum, paululum emittens sanguinem, collapsum est; ob male collocatam ligaturam sanguis tremeutis vasis conturbatus fit: hoc tremefactnm vas est; sic etiam, non erecto vase secto, res se habet. Fissum, nimio sanguine fluens et curandi desiderium efficiens vas, scalpello laesum est; oblique scalpello ictum et paululum laesum, obliqne sectum est; multipliciter vulneratum immissione mali scalpelli, laceratnm est; scalpello non tangendum, non secandum est; ob multiplicem loci secandi demissionem sursum sectum et iterum iterumque sanguine fluens vas, vaccinum est; ob sectionem cnm tenni scalpello saepius fissum vas, identidem sectum est; in tendinibus, ossibus, vasis, articulis, et membris vitalibus sectum vas morbum, tabem, perturbationem, aut mortem adducit.

Sunt hic ślokae:

„Vasorum peritus non exsistit, instabilia enim ob propriam naturam vasa sunt; ad piscium similitudinem circumversantur; idcirco intente medicus ea secet. Ab indoctis preheuso et corporibns infixo scalpello, illae calamitates et multa symptomata exoriuntur.

Oleamentis et ceteris remediis atqne emplastris non tam celeriter morbi sedationem adeunt, quam omnino post vasorum sectionem.

Vasorum sectio in Śalyatantra, sicut omnino alvi purgatio in Káyachikitsita, curatio semifacta appellata est.“

Porro innnctis, sudatis, vomitione alvoque soluta purgatis, infirmis, fumigatis et circa vasa sectis hominibus iracundiam, defatigationem, coitum, diurnum somnum, sermonem, laborem, incessum, contentionem, sessionem, disci jaculationem, coërcitam frigore, vento, solisque candore naturam et indigestionem evitanda esse per unum mensem usque ad roboris adeptionem nonnulli credunt. — His de rebus prolixe serius edisseremus.

Sunt hic ślokae:

„Vasculis, cornibus, cucurbitulis, hirudinibus pariterque punctionibus medicus perturbatum et ex ordine ceterum corruptum sanguinem extrahat. Sanguine perturbato, hirudo contraindicata est; congesto autem sanguine, indicata; sanguine in vasa membraque diffuso, cornua et cucurbitulae cuti imposita indicata sunt.“

Caput IX.

Nunc vero nervos exhibentem somatologiam expositari sumus.

Viginti quatuor nervi, ex umbilico orti, relati sunt. Quidam dicunt:

„Vasorum, nervorum canaliumque individuitas est; vasorum transformationes etiam nervi canalesque sunt.“

Quod vero non omnino sic est. Diversa enim sunt nervi canalesque a vasis. Propter qualem manifestationis diversitatem, radicum cohibitionem, functionum differentiam et aditum? Certe vero propter mutuam propinquitatem, similem aditum, functionem et subtilitatem etiam diversarum operationum quasi individuitas in functionibus exsistit.

Horum vero ex umbilico ortorum nervorum decem sunt adscendentes, decem descendentes et quatuor oblique procedentes. Adscendentes nervi, sonum, contactum, formam, gustatum, odorem, inspirationem, exspirationem, oscitationem, emunctionem, risum, narrationem, lacrymationem et ceteras hujus generis actiones adducentes, corpus sustentant. Hi vero, cor aggressi, triplicati fiunt et triginta oriuntur. Horum vero bini aërem, bilem, phlegma, sanguinem et chylum sustinent et decem sunt. Sonum, formam, gustum et odorem homo octo nervis percipit; duobus nervis loquitur; duobus vocem efficit; duobus dormit; duobus expergiscitur; duo in lacrymarum ductu sunt; duo, in mammis congressi, lac maternum ferunt, iidemque etiam semen virile mammis adducunt.

Hi vero nervi ipsi triginta cum suis partibus expositi sunt. His ab umbilico adscendentibus nervis abdomen, latus, dorsum, pectus, humerus, collum et superiores extremitates sustentantur et moventur.

Est hic ślokas:

„Nervi adscendentes omnino illas operationes faciunt; descendentes autem nervos secundum eorum operationes indicabo.“

Descendentes nervi aërem, urinam, faeces, semen virile, menstrua etc. deorsum ferunt. Hi vero, bilis sedem aggressi, ibi collocatum etiam cibi potionisque chylum, calore coctum, separantes ac provehentes, corpus exhilarant et movent, locum chyli adscendentibus et oblique procedentibus ramis mplent, urinam, faeces et sudorem excernunt, in cruditatis et coctionis sede intermedia triplicati fiunt et triginta oriuntur. Horum vero nervorum bini aërem, bilem, phlegma, sanguinem et chylum sustinent et decem sunt; duo in ciborum tractu sunt, intestina ingressi; duo aquam adducentes, vesicam aggressi, uriniferi sunt; duo seminiferi; duo pro seminis virilis apparentia; duo pro emissione, qui etiam feminarum sanguinem, menstruum appellatum, adducunt; duo pro stercoris ejectione in crassis intestinis illigati sunt; octo reliqui oblique procedentium nervorum sudorem movent.

Hi vero nervi triginta cum suis partibus expositi sunt. His ab umbilico descendentibus nervis sedes coctionis, lumbus, urina, faeces, anus, abdomen, penis et inferiores extremitates sustentantur et moventur.

Sunt hic ślokae:

„Nervi descendentes omnino illas operationes faciunt; oblique autem procedentes nervos secundum eorum operationes indicabo.“

Oblique vero procedentium quatuor nervorum singuli in centum milleque partes et ultra distribuuntur et innumerabiles sunt. His corpus foraminosum, constrictum et tensum est. Horum nervorum orificia in poris sunt illigata. Quibus foraminibus nervi sudorem afferunt et chylum intrinsecus et extrinsecus exhilarant, iisdem quoque foraminibus vires inunctionum, adspersionum, lavationum et illituum, in cute maturatae, internum corpus ingrediuntur; iisdem etiam homo ex contactu voluptatem aut dolorem capit.

Hi vero ipsi quatuor nervi, universum corpus penetrantes, cum suis partibus expositi sunt.

Sunt hic ślokae:

„Sicut proprii aëres in Nelumbii speciosi et Nymphaeae odoratae fibris, sic exsistunt nervorum aëres, quibus chylus colligitur.

Nervi, quinque elementis subjecti et quinque elementis effecti, quinque sensus in quinque elementis cum sustentaverint, in quinque elementa tempore destructionis redeunt.“

Deinceps canalium, eorumque radicis et perforationis signa demonstraturi sumus.

Canales vero sunt respirationem, cibum, aquam, chylum, sanguinem, carnem, telam cellulosam, urinam, faeces, semen virile et menstrua ferentes, in quibus principatus est. Singulorum horum vero multi exsistunt, quorum differentiae multae sunt.

Ibi respirationem ferentes canales duo exsistunt; horum radix cor et nervi sunt: ibi perforati hominis clamatio, incurvatio, mentis alienatio, vertigo, tremor aut mors oritur. Aquam ferentes duo sunt; horum radix palatum et vesica urinaria: ibi perforati hominis sitis et celeris mors. Chyliferi canales duo sunt; horum radix cor et cyhliferi nervi: ibi perforati hominis tabes et sicut in illis respirationem ferentibus mors indicium est. Sanguinem ferentes duo sunt; horum radix hepar, lien et sanguinem ferentes nervi: ibi perforati hominis corpus lividum, febris, inflammatio, pallor, sanguinis transgressio et rubor oculorum. Carnem ferentes duo; horum radix tendo, cutis et sanguinem ferentes nervi: ibi perforati hominis intumescentia, carnis tabes, vasorum nodi et mors. Telam cellulosam ferentes duo; horum radix lumbus et praecordia: ibi perforati hominis sudatio sanguinosum corpus, palati tabes, crassus tumor et sitis. Uriniferi duo; horum radix abdomen et penis: ibi perforati hominis tympaniticum abdomen, urinae retentio et tentus penis. Faeces ferentes duo; horum radix sedes coetionis et anus: ibi perforati hominis urinae suppressio, malus odor et constricta intestina. Seminifera duo; horum radix ubera et testiculi: ibi perforati hominis eviratio, tarda seminis exspersio et rubor seminis. Menstruum ferentes duo; horum radix uterus et menstrua ferentes nervi: ibi perforatae feminae sterilitas, coitionis intolerantia et menstruationis interitus.

Post suturarum fissionem morbi exoriuntur.

Perforati abdominis et ani signum ante indicatum est.

Hominem, in canalibus perforatum, repudians (invitus) medicus curet; a sagitta vero liberatum secundum vulnerum methodum curet.

„A radice et aëre intrinsecus in corpore progressas substantias efferens ductus canalis dignoscendus est, vasis et nervis destitutus."

Caput X.

Nunc vero gravidarum somatologiam exposituri sumus.

Gravida inde a primo die in posterum semper laeta, pure exculta, candido vestita, tranquillitate et felicitate, ut Dii, Bráhmaṅae et Guri, eximia sit; sordida, deformia et trunca corpora ne tangat; malo olentia visuque turpia corpora et terribiles narrationes evitet; siccum, adustum, putrefactum et madidum cibum ne comedat; egressionem, vacuam domum, aram sacrificam, sepulcretum, arborum viciuitatem, iram, timorem et Śaṅkaram, onera et claram vociferationem evitet, ceteraque, quae embryonem interficiunt; neve identidem oleamentorum inunctioni, suffitioni etc. inserviat; neu corpus intendat, anteaque dicta evitet. In lecto sessionem, molle cubile, non nimis

altum, conseptis instructum, cancellis proeditum, eligat. Gratam substantiam, dulcedinis plenam et cibum mitem, aromstc conditum, comedat.

Haec in universum usque ad partum observanda sunt.

Praecipue vero gravida primo, secundo et tertio mense cibum, dulcis et refrigerstoriae substantiae plenum, capiat. Tertio mense Oryzam praecocem in aqua coctam precipue comedat, quarto mense in lacte coagulato, quinto in aqua, sexto in butyro clarificato. Sic nonnulli dicunt. —

Quarto mense equam cum butyro recente commixtam sumat et cum perdicis carne compositum gratum cibum comedat; quinto cibum, cum lacte et butyro clarificato commixtum; sexto cum Flacourtia cataphracta parati butyri clarificati essentiam bibet, aut aquam oryzae fermentatam; septimo mense butyrum clarificatum cum Hemionite cordifolia etc. paratum. Sic embryo crescit. Octavo mense embryonem per Zizyphi jujubae aquam, cum Pavonia odorata, Sida cordifolio, Anetho sowa, carnis jure, lacte coagulato, sero lactis, oleo Sesami orientalis, sale marino, Vangueriae spinosae fructibus, melle et butyro clarificato commixtam, meconii purgandi et aëris regulandi causâ, stabiliat. Deinceps Sesami orientalis oleo, cum aqua dulcibusque substantiis et adstringentibus parato, fumiget; regulato enim aëre, voluptas producitur et gravida expers morbosorum phaenomenorum fit.

Inde in posterum mitibus aquis oryzae fermentatis et jusculie de perdicum carne utatur usque ad pariendi tempus.

Gravida, his sic usa, laeta, robusta, hilaris et expers morbosorum phaenomenorum fit. None mense in puerperarum domum gravidam inducat, faustee lunaris diei initio. Ibi conclave obstetricale Bráhmańarum, Kshatriyarum, Vaiśyarum et Śúdrarum in albis, rubris, flavis et nigris terrae regionibus ex Aegle marmelo, Ficu indica, Diospyro glutinosa et Semicarpo anacardio constructum, integra domo sic dicta constans, lecto ex pilis camelinis instructum, fissuras oblitas habens, bene dispositis ornatum administris, portâ aut ad orientem aut ad meridiem versâ exornatum, octo ulnas longum et quatuor ulnas latum, custodiis et faustitate praeditum, eligendum est.

„Foetu relaxato, soluto cordis ligamento in abdomine et doloribus affecto lumbo, femina parturiens cognoscenda est.“

Porro partum aggressee feminee dolor circa regionem sacralem undique exoritur; identidem stercus ejicitur et urina phlegmaque ex vulvae orificio profunduntur. Feminee parturienti, faustitate benedictioneque praeditae, a pueris circumdatae, Myristicae moschatae fructum in manibus tenenti, bene unctae, calide aqua conspersae atque nutritae imperet medicus, ut aquam oryzae fermentatam usque ad gulam bibat. Deinde parturientem in lecto, pulvinaribus instructo, molli et expanso, collocatam, inferioribus extremitatibus incurvam et supinatam uxores quatuor intrepidae, aevo maturae et

partui habiles, unguibus resectis, circumgrediantur. Tum parturientis telum internum (embryonem) normaliter et aperturae convenienter medicus inungat, et puerperam una femina alloquatur; o felix, uititor! — infecta adhuc re uititor! — Tum, dissoluto funiculi umbilicalis ligamento, doloribus affecto lumbo, inguine, abdomine et capite: — lentius uitaris! — Deinceps, sub embryonis exitu: valde! Deinde, embryone orificium vulvae aggresso: valdius! — usque ad extractam sagittam (embryonem).

Ex intempestivo uixu infantem surdum, mutum, dejecta axilla affectum, in capite percussum, catarrho, anhelitu et tabe implicatum, gibbosum, aut horribilem parit. Ibi medicus abnormem infantem ad normam dirigat.

Embryone autem aggresso, vulvam aut exuviis lividi serpentis, aut Vangueriâ spinosa medicus fumiget; liget aureae floris radicem, in manibus et pedibus sustentet puerperam valde splendidam expertemque sagittae (embryonis). Tum neonati abdomen osque Siud'huensi butyro clarificato purget; eryoxylon butyro perlitum capiti superimponat; dein funiculum umbilicalem octo digitos transversos intendat, filo deliget, resecet et fili regionem in infantis collo simul liget. Porro infantem frigidis aquis libere respirare et, finito pariendi labore, cum mellis, butyri clarificati, Panici dactyli et Siphonanthi indicae succo pulveres Cassiae fistulae ex uno digito lambere faciat. Deinde infantem oleo Pavoniae odoratae inungat, ac Fici glomeratae infusione, aut suaveolente aqua, aut aquâ argento aurove ustâ, aut Cratoevae valangae florum infusione calida, tempori, vitio et materiae convenienter abluat.

„Proxime post nervorum in corde sitorum expansionem, post quatuor tresve noctes, mulierum lac provenit.“

Idcirco die primo mellitum butyrum, cum Panico dactylo commixtum et sacris hymnis (mantra) lustratum ter bibendum det; secundo tertioque die butyrum cum Lakshmaúá paratum. Deinde lae antea vetitum, melle et butyro clarificato mistum, quantum manu cava capi potest, bis bibendum det. Tum puerperam, Pavoniae odoratae oleo inunctam, decoctione herbarum aërem rapientium curet. Mulieri autem, reliquis humorum vitiis tentatae, eodem die pulveres Piperis longi, Piperis longi radicis, Hastipippalis, Plumbaginis zeylanicae et Zingiberis officinalis cum saccharata aqua calida bibendos mandet. Sic biduum usque ad emendatum sanguinem medicus agat. Tum, muliere purificatâ, cum Hedysaro gangetico etc. paratam oleosam aut lacteam aquam oryzae fermentatam triduum bibendam curet. Deinceps medicus, sanguinem et igneum sanguinem intuitus, cum perdicis jure, parato ex Hordeo hexasticho, Zyzipho jujuba et Dolicho hifloro, ptisanarium oryzae edendum praebeat.

Puerpera, ad hoc praescriptum ultra dimidium mensem curata, his vic-

tus rationibus liberata et e puerperio egressa declarari potest; nonnulli vero, menstruis rursus adparentibus, id fieri posse ajont.

Ex terrae solo ortam aut butyri clarificati aut olei substantiam bibendam, aut ex Piperis longi etc. infusione potum medicus puerperae porrigat, illaque semper inuncta sit per tres aut quinque noctes. Inde in posterum medicus gratâ ciborum communicatione illam curet et saepius copiosâ aqua calida circumspergat. Ipsa vero iram, contentionem, coitum etc. evitet.

Sunt hic ślokae:

„Qui puerperae morbus ex perversa vivendi ratione exoritur, ille curatu difficilis, aut incurabilis fieri potest post nimiam inediam. Idcirco puerperam, locum tempusque medicus cum circumspexerit, morbi naturae accommodatam curationem adhibeat. Sic illa mortem non obit.“

Iam vero uterus prolabens urinae suppressionem inflammationemque efficit; quapropter medicus collum ejus digito, capillis circumvoluto, detergat; aut Echite antidysenterica, Cucurbita lagenari, Krĭtavéd'hana, Sinapi dichotoma et serpentium exuviis, cum acri oleo mistis, orificium uteri fumiget; aut sedimento ex radice Commelinae salicifoliae palmas puerperae plantasque illinat; aut ejus capiti lac Euphorbiae antiquorum adspergat; aut ex Costi arabici et Commelinae salicifoliae radice sedimentum cum vino urinave bibendum curet; aut sedimentum ex Oryzae sativae radice, Pipereve longo etc., vel cum vino, Sinapi albae, Costo arabico et lactibus Commelinae salicifoliae Euphorbiaeque antiquorum admixto, vel cum spuma vini fermentata, applicet. Oleo Sinapis albae, cum illis parato, placentam medicus eliciat, aut manu inuncta et unguibus instructa excipiat.

Puerperae aspero corpore praeditae sanguis, acrimoniis contaminatus, et aëre, hanc regionem aggresso, valde obstructus, infra umbilicum, in lateribus, in abdomine aut in inguine nodos facit. Exinde umbilici et abdominis intumescentia et dolores oriuntur sedesque coctionis acubus quasi pungitur, finditur et quasi laceratur. Undique in abdomine inflatio atque urinae reddendae impetus oriuntur. Hoc surdi (embryonis) signum est. Ibi medicus ex Pentaptera arjuna paratam aquam, salinis substantiis conspersam, bibendam curet; aut puerpera Nitratis potassae pulverem cum butyro clarificato grataque aqua, aut pulverem Muriatis sodae cum decoctione Piperis longi etc., aut Piperis longi etc. pulverem cum spuma vini fermentata, aut decoctionem Capparis trifoliatae etc. cum quincuplice specie (Pipere longo, Piperis longi radice, Pipere chavya, Plumbagine zeylanica et arido zingiberi) et Elateria cardamomo paratam, aut decoctionem Hemionitis cordiofoliae etc. cum Pinu Dévadáru et Pipere nigro compositam, aut vetus saccharum officinarum cum triplice specie (Pipere nigro, Pipere longo et zingiberi arido) et Chaturjátaka commixtum comedat, aut hoc liquefactum bibat.

Tum infantem linteo circumdatum in lecto, linteis vestibus obtecto,

cubare medicus jubeat; ramis Salvadorae persicae, Zizyphi jujubae, Meliae azidaractae et Xylocarpi granati illum ventilet; ab illius capite erioxylon, respirationem obstructurum, amoveat; eum suffimentis, Rakshas discutientibus, fumiget; Rakshas discutientia remedia in illius manus, pedes, caput et collum effundat; illic Sesamum orientale, Linum usitatissimum, Sinapim dichotomam et Piper longum prospergat; in residuo ignem accendat; vulneratum infantem curandumque respiciat.

Deinceps decimo die mater paterque, prosperitate gaudioque praediti, religiosum ritum faciendo nomen infanti dent, quod praeterito astro est.

Tum tribui convenientem infans nancisci debet nutricem, media statura mediaque aetate praeditam, non morbidam, bona indole instructam, non tremulam, non cupidam, non emaciatam, non corpulentam, favente repletam lacte, non prominulis labiis, non prominulis aut sursum adscensis mammis instructam, non mutilam, non calamitosam, proli adulantem, poëtriam, blandam, non humiliter agentem, in bona familia natam, tum plurimis bonis qualitatibus praeditam et fuscam, pro sano et valido infantis incremento.

Porro nutrix sursum adscensis mammis instructa infantem terribilem efficere potest; prominulis mammis instructa, nasi orificium obducendo, mortem adferre potest.

Porro medicus fausto die lunari infantem, in capite lavatum, recentibus indutum vestibus et vultu erectum deponat; nutricem vero, vultu versam ad orientem considere jubeat; tum dextram mammam, purgatam et paululum stillantem sugendam curet, recitando hunc sacrum hymnum (mantra):

„Quatuor oceani tibi in mammis semper lactiferi sunto, beata, pro infantis robusto incremento! Lac, ambrosio liquore praeditum, sugendo, puer tibi, pulchro ore praedita, longum aevum adipiscitor, sicut **Dii** ambrosiam comedendo!“

Aliter ob multi lactis adhibiti corruptionem origo morbi nascitur.

Ubere non stillante, post suctum mammae, valde crasso lacte repletae, in infante pituitam ejiciente catarrhus, anhelitus et vomitus apparent. Propterea tale lac ne detur. Irâ, moerore, austeritate etc. femina jacturam lactis facit. Deinde nutricis animum, lactis producendi causâ, tranquillum efficiat medicus et Hordeum hexastichon, Triticum aestivum, Oryzam sativam, Oryzam praecocem, jus carnis, liquorem spirituosum, Zizyphi jujubae fructus, amurcam, Allium sativum, pisces, Scirpum Kysoor, Trapam bispinosam, Nymphaeae odoratae fibras, Convolvuli paniculati bulbos, Glycyrrhizam glabram, Asparagum racemosum, Hibiscum cannabinum, Cucurbitam lagenarem, Convolvulum turpethum nigrum, Galedupam arboream etc. praebeat.

Porro maternum lac in aquis exploret medicus. Hoc, si frigidum, clarum, tenue, ut concha lucidum, in aquis depositum unicolor, non spumosum, non filiforme procedit, non supernatat et non considit, tum medicus

purum lac esse sciat. Ab illo pueri sanitas, augmen corporis et roboris incrementum oriuntur. Ne vero lac famelicae, moerore afflictae, defatigatae, corruptis corporis elementis vexatae, inter graviditatem morbidae, valde emecietae, valde corpulentae et combusto cibo alimentoque contrario satiatae nutricis, neve indigestibile herbarum decoctum infanti det. Ex corruptorum enim decoctorum sedimentis ortum vehementem impetum timeat.

Sunt hic ślokae:

„Nutricis vero gravidis cibis, iniqnia et corruptis vitia humorum in corpore irritantur; deinceps lac corrumpitur. Perverso alimento gavisae feminae aër etc. corruptus corrumpit lac; ex eo corporales morbi infantis oriuntur, quos vero peritus medicus simul animadvertere potest. In membrorum et sensuum regione scilicet infantis aegritudo ubi exoritur, iterum iterumque infans tangit hanc regionem; qua vero tacta, lacrymatur. Si morbus in capite situs est, infans conniventibus oculis caput sustentare haud valet; affectione morbose autem in abdomine sita, infans, impetu urinae vexatus, sitit et deliquium animi patitur. A faecum et urinae impetu et decoloratione, a vomitu, inflatione et intestinorum crepitu, mediens in stomacho sita vitia, ubique vero sita vitia a vegitibus dignoscat.“

In his, sicut relatum est, mitis et non concidends medica herba ex lactentis et nutricis lacteo et butyraceo alimento tribuere potest infanti, lacteum cibum et nutricis cibum edenti, adstrictum gustum ceterosque gustus, nec vero nutrici.

Ibi post mensem medicus cum lacte et aqua commixiam herbarum substantiam, quantam duae cavae manus usque ad digitorum nodos capere valent, praebeat; cum nucleo ex Zizyphi jujubae fructu commixtam oleosi sedimenti substantiam infanti, lacteum cibum edenti, cum Zizyphi jujubae fructu autem commixtam, cibum alium edenti, praebeat.

„Quorum morborum remedia medici praedicabunt, in his morbis ubera, oleosis illorum remediorum sedimentis oblita, infanti praebeantur. Per unum, duos aut tres dies in aëris, bilis et phlegmatis febre butyrum liquidum salubre est infanti lactenti, aliisque, prout res postulet. Neve prae sitis timore ibi ubera infanti praebeantur; medicus alvi purgationem, clysterem et vomitum adhibeat, ne vero modum excedat.

Cujus aër ob cerebri phthisin os palati incurvare potest, illi sitienti butyrum liquidum ex mellibus elixum in potionibus et inunctionibus adhibendum, aqua autem frigida est timenda.

Aëre inflatum etiam umbilicum morbidum, rostrum cognominatum, oleamentis vapores occidentibus, diaphoreticis et emplastris medicus sedare potest. In ani coctione vero curationem fel tollentem instituat. Collyrium praecipue in potionibus et linimentis salubre est.“

Infanti lactenti butyrum liquidum cum Sinapi alba, Acoro calamo,

Valeriana jatamcnsi, Asclepiade rosea, Achyranthe aspera, Asparago racemoso, Echite frutescente, Ruta graveolente, Pipere longo, Curcuma longa, Costo arabico et sale fossili paratum bibendum medicus praebeat; lacteum cibum edenti, cum Glycyrrhiza glabra, Acoro calamo, Pipere longo, Plumbagine zeylanica et tribus Myrobalanis paratum; cibum edenti, cum bis quinque radicibus (conf. tom. I. pag. 95), lacte, Tabernoemontana coronaria, Pinu Dévadáru, uvis et duplice Ruta graveolente paratum. Eo sanitas, robur, intellectus et longum aevum infantis oriuntur. Infantem rursus membris laetis prehendat; ne vero illi comminetur; subito ne expergefaciat prae metu horroris; subito ne capiat aut tollat; prae metu aërem etc. impediendi ne illum considere jubeat; prae metu claudicationis semper illum benevolus centum deliciis prosequatur. Sic inconcusso animo praeditus adolescit semper infans, alta mente instructus, non morbidus et valde propitio animo praeditus fit. Ab aëre, solis calore, fulgure, radiatione, arboribus, plantis reptantibus, vacuis aedibus, profundis locis, domuum umbris etc., fatalium morborum et daemoniacorum (Grahaeorum) causâ, medicus infantem custodiat.

„Ne in impuro loco deponat infantem, neve in atmosphaera, ne in loco iniquo, ne in calore, vento, pluviis, pulvere, fumo et aqua. Lactibus addicto infanti lac caprinum aut etiam vaccinum praebeat usque ad lactis satietatem, infantium mensuram respiciendo."

Semestri infanti cibum comedendum det levem salubremque. Semper velamentis gavisus at a custodiis adservatus sit infans, prae timore morborum daemoniacorum. Studiose a daemoniacis (Grahacis) morbis custodiendi infantes sunt. Tum puer trepidat, timet, lacrymatur, deliquium animi patitur, unguibus et dentibus nutricem ac se ipsum circumagit, dentes frendet, indistincte loquitur, oscitat, supercilia vibrat, sursum conspiciat, spumam evomit, commorsis labiis affectus, saevus, diviso et crudo colore praeditus est, misere et tristius flet, noctu vigilat, infirmus et flaccido corpore instructus est, piscis, Soricis moschati et bubali odorem habet; sicut antea nutricis lac appetivit, sic non amplius appetit.

Generaliter dictum symptoma, daemoniaci morbi particeps, fusius in ultimo tractatu (Uttaratantra) edisseremus.

Vim finemque cum cognoverit, secundum tribum scientiam comprehendendam curet. Tum illi, viginti quinque annos nato, uxorem duodecim annos natam adducat. Sic paternam justitiam, opulentiam, amorem et progeniem adipiscitur.

„Mas sedecim annis minor si feminam viginti quinque annos natam sumit, embryo vexatur. Hic natus aut diu vivere non potest, aut infirmis sensibus instructus vivit. Propterea in femina modum excedente ne conceptionis caeremoniam instituendam curet."

In femina, aut aetate valde provecta, aut longinquis morbis oppressa,

aut aliis morbidis alienationibus affecta ne conceptionis caeremoniam instituat.

Viri quoque vitia hujusmodi oriuntur.

Porro, embryone causis antea dictis delapsuro, dolores uteri, lumborum, inguinum et abdominis oriuntur, et sanguis profluit. Ibi frigidis adspersionibus, lavationibus, illitibus etc. medicus ministret, lactoisque cum aqua coctis potionibus. In vacillatione embryonis iterum iterumque, illius retinendi causâ, lac cum saccharo etc. paratum bibendum curet.

Decidente embryone, inflammatio, laterum dorsique dolores, haemorrhagia, suppressio retentioque urinae exoriuntur; exque loco in locum femina transit; in utero et intestinis exsistit rubios. Ibi oleosae et refrigeratoriae curationes adhibendae sunt. In dolore aquam cum Wrightea antidysenterica, Phaseolo trilobo, Glycyrrhiza glabra, Flacourtia cataphracta et Flacourtia sapida paratam et cum Saccharo officinarum et melle commixtam bibendam curet; in retentione urinae cum Saccharo cylindrico etc. paratam; in suppressione urináe cum Asa foetida, Saurbbala, Allio sativo et Acoro calamo paratam.

Valde profluente sanguine, pulverem Costi arabici, Andropogonis serrati, domesticae terrae, Mimosae pudicae, floris de Grislea tomentosa, Jasmini arborescentis, rubricae, resinae de Shorea robusta et Amomi anthorbizae cum melle lingat femina pro dosi; vel Fici indicae etc. corticis et coralliorum contritum pulverem cum aqua ad bibendum medicus det, aut Nymphacae caeruleae etc., Scirpive Kysoor, Trapae bispinosae et Nymphaeae nelumbonis sedimentum cum cocta aqua, aut cum decoctione fructuum Fici caricae et succosae Ari campanulati radices; aut cum sacchari officinarum et mellis dulcedine Oryzam sativam pulveratam; vel in Ficus indicae etc. sedimento tinctum panni frustum in vulvam ingerat. Sed in dolore sine apparente sanguine lac cum Glycyrrhiza glabra, Pinu Dévadáru et Asclepiade rosea paratum medicus bibendum det, lac quoque cum Oxalida, Asparago racemoso et Asclepiade rosea paratum, aut sic cum Solano jacquini, duabus Nymphaeis caeruleis, Andropogone racemoso, Echite frutescente, Asclepiade rosea et Glycyrrhiza glabra paratum. Ex celeriter aggresso dolore morbi exoriuntur et embryo etiam abit.

Edito embryone, cibum ex vaccino lacte, parato cum Ficu carica et Sálátú medicus det; emortuo autem embryone, ptisanis Paspali frumentacei etc., sale et oleo privandis, coquendo confectis, utatur tot dies, quot menses embryonis abierunt.

In doloribus abdominis alvique vetus saccharum cum Ligustico ajwaēn compositum, aut spirituosum liquorem bibendum medicus curet. Post aëreorum phaenomenorum impetum in sensuum organa factum embryo solvitur. Hic ultra tempus commorans (in utero) interficitur; illam feminam miti

oleorum etc. methodo medicus curet. Cum ossifragae jusculo commixtam, valde mitem aquam oryzae fermentatam bibendam det.

Vel cum phaseolo radiato, Sesamo orientali, Aegle marmelo et Śaláłu parata orzae juscula fermentata comedat femina; ac mel et spiritum de Bassiae latifoliae floribus septem noctes bibat.

Ultra tempus commorante (in utero) embryone, femina praesertim cum Oryza sativa Bdellium pistillo conterat, aut in confragoso loco incedat et considat.

Aëri obnoxius embryo exsiccatur, matris abdomen non explet et paululum tantumodo se movet. Hunc nutrientibus lactibus et juribus carnis curet.

Semine virili et menstruis impletum, aëri abnoxium et vita desertum abdomen se inflat. Hoc, aliquando sponte sedatum, derivatione sublatum esse dicunt. Hoc etiam aliquando liquescens „anguinm abdomen" appellant. Ibi etiam, ut in colliquationibus, remediatio locum habet. —

„Porro mense majorem embryonem expositnri sumus.

Glycyrrhiza glabra, Tectonae grandis semen, Asclepias rosea et Pinus Dévadáru; — Oxalis (asmantasa), Sesamum orientale, Piper longum, Rubia manjista et Asparagus racemosus; — Hedysarum gangeticum, Asclepias rosea, Cardiospermum balicacabum et Echites frutescens; — Panicum dactylon, Echites frutescens, Mimosa octandra, Hibiscus mutabilis et Glycyrrhiza glabra; — cum Solano jacquini Gmelina arborea, Mimusopis Kauki calyces et cortices, ac butyrum clarificatum; — Hedysarum lagopodioides, Pavonia odorata, Morunga guilandina, Flacourtia cataphracta et Lycopodium imbricatum; — Trapa bispinosa, Nymphaeae odoratae fibrae, uvae, Scirpus Kysoor, Glycirrhiza glabra et Saccharum candidum.

Discipule! haec septem remedia sint semidistichis exposita. Sicut enumerata, sic adhibenda sunt in embryonis fluxu, cum lacte commixta.

Crataevam valangam, Solanum jacquini, Aeglen marmelon, Trichosanthen dioecam, Saccharum officinarum, Solanum nigd'bakám, radices cum lacte paratas bibendas det medicus mense octavo. Nono mense Glycyrrhizam glabram, Panicum dactylon, Asclepiadem roseam et Echiten frutescentem femina bibat. Lac cum zingiberi arido et asclepiade rosea paratum salubre esse potest decimo mense; aut cum lacte salubre est zingiber aridum, Glycyrrhiza glabra et Pinus Dévadáru.

Sic enim se movet embryo, horribilisque morbus cessat."

Feminae, partum finientis, et rursus post sex annos parientis, infans brevi vita praeditus fit.

Porro gravidam in adflictione, a morbi ortu profecta, medicus vomere faciat; dulcaciditate, in cibis data, regulet eam: sedativum mite tribuat ei; in cibis et potionibus femina mitem vim, dulcedine plenam, embryonique

inuoxiam, comedat; embryoni innoxias et quoad medicamina mitigativas curationes medicus adhibeat.

Sunt hic ślokae:

„Pulchre coloratus, bene confectus et contritus Costus arabicus, mel, butyrum clarificatum et Acorus calamus; — Asclepias acida, Andropogon aciculatus, mel, butyrum clarificatum et Bauhinia variegata; — Arkapushpi, mel, butyrum clarificatum, contrita Datura metel et Acorus calamus; — Hémachúrna, Kaiturya, saccharum candidum, Agrostis linearis, butyrum clarificatum et mel; — hi quatuor cibi, in quatuor semidistichis expositi, infantium corpus, intelligentiam et mentem augent." —

Sic in Suśruta, Áyurvédae doctrinam continente, tertius Liber, Somatologia (Śárírast'hána), peractus est. —

CHIKITSITAST'HÁNA.

ID EST

THERAPIA.

Caput I.

Nunc vero amborum vulnerum (vulneris et ulceris) therapiam expondituri sumus.

Duo ulcera exsistunt: a corpore ortum (ulcus) et adventicium (vulnus). Ulcus a corpore ortum, aëre, bile, phlegmate, sanguine et trium humorum vitiis simul effectum est; adventicium vero vulnus ab hominibus, bestiis, avibus rapacibus, serpentibus, anguibus, lapsu, cruciatu, verberatione, igne, causticis, veneno, acribus medicamentis, loris, craniis, cornibus, telis, sagittis, securibus, hastis, lanceis, aliisque armis effectum est.

Haec ulcerum (et vulnerum) genera, propter duplicem eorum causam, originem, rationem et vehementiam, duplicem naturam habentia appellantur.

In omni vulnere adventicio prima curatio est sedatio ardoris, vulneri supervenientis; ut in bilioso statu, sic ibi frigidae curationis continuatio specialiter praescribitur, vulnerisque deligatio cum melle et butyro clarificato. Haec vero posterior curatio, duplicem ulcerum causam, originem et rationem respiciens, ob corruptorum humorum impetus differentiam, corporis sanatio est. —

Corruptorum humorum impetus differentiae breviter quindecim sunt, secundum ulceris progressum et vehementiam dictae; sed ulceris inquisitione adjectâ, purificandi causâ, sedecim sunt, ut quidam dicunt. —

Vulneris signum duplex est, generale et speciale. Ibi generale signum est laesio; vulnus a corporis dilaceratione vulnerante sic dictum est Speciale vero signum est differentia qualitatis in aëre et ceteris humoribus. —

Porro ulcus fusco, furvo colore praeditum, tenue, frigidum, mucosum, exigue profluens, durum, perforatis viis instructum, parvis tumoribus, tensionibus, vexationibus, fissuris, doloribus affectum, ab aëre ortum est. —

Ulcus celeriter ortum, flavido, nigro, Buteae frondosae succi colore praeditum, calide profluens, ardore, coctione, pigmento corruptum, flavidum, tumore vexatum, a bile ortum est.

Ulcus valde extensum, calidum et pruritivum, turgidum, solidum, durum, a vasis et tendinibus ortum, amplum, expansum, densum, flavido colore, soporato dolore, albo, frigido, crasso mucosoque, profluvio instructum et grave, a phlegmate ortum est. —

Ulcus, coralliorum surculorum congeriei simile, nigrum, divulsum, tumoribus et excavationibus refertum, equilis odore praeditum, dolorosum, fumario simile, sanguinis profluvio instructum, bilisque indolem habens, a sanguine ortum est. —

Ulcus dolorosum, urens, fumario simile, flavido fuscoque colore praeditum et ejusdem coloris profluvia habens, ab aëre simul et bile ortum est. —

Ulcus pruritivum, dolorosum, horribile, iterum iterumque frigido mucosoque profluvio affectum, ab aëre simul et phlegmate ortum est. —

Ulcus grave, urens, calidum, flavidum, subpallido effluvio praeditum, a bile simul et phlegmate ortum est. —

Ulcus asperum, tenue, multis doloribus affectum, soporatum, rubrum, fuscum et ejusdem coloris profluvia habens, ab aëre simul et sanguine ortum est. —

Ulcus, sicut Kákolí coloratum et sicut aqua ex piscis purgatione odorem habens, molle, extensum, calido nigroque effluvio praeditum, a bile simul et sanguine ortum est. —

Ulcus rubrum, grave, mucosum, pruritivum, durum, rubro pallidoque effluvio affectum, a phlegmate simul et sanguine ortum est. —

Ulcus tremens, dolorosum, urens, fumario simile, flavido, tenui et rubro effluvio praeditum, ab aëre simul et bile sanguineque ortum est. —

Ulcus pruritivum, tremens, murium cavernis simile, pallido, spisso rubroque profluvio praeditum, ab aëre simul et phlegmate sanguineque ortum est. —

Ulcus urens, coctum, tinctum, pruritivum, pallido, spisso rubroque profluvio praeditum, a phlegmate simul et bile sanguineque ortum est. —

Ulcus triplici colore, dolore, profluvio praeditum, ab aëre simul et bile phlegmateque ortum est. —

Ulcus comburens, agitatum, tremens, dolorosum, combustum, coctum, tinctum, pruritivum, multo sopore, variis coloribus, doloribus et profluviis praeditum, ab aëre simul et bile phlegmateque et sanguine ortum est. —

Ulcus, ut linguae dorsum coloratum, molle, unguinosum, lene, doloris expers, bene collocatum et sine profluvio, vitiis vacuum est. —

Ulcerum (vulnerumque) sexaginta medelae exsistunt, hoc modo: jejunium, illitus, adspersio, inunctio, sudatio, mollimentum, emplastrum, decoctum, derivatio, oleamentum, vomitus, evacuatio, incisio, exsectio, dissectio, scarificatio, exploratio, extractio, punctio, effluvium, suturarum confectio,

reunio, compressio, sanguinis cohibitio, sanguinis missio, fomentum, infusum, collyrium, sedimentum oleosum, butyrum clarificatum, oleum Sesami orientalis, liquor, pulvis, ulceris suffitio, adlevatio, decrementum, mollitiae effectio, dilaceratio, canterium potentiale, canterium actuale, denigratio, palloris et cicatricis effectio, pilorum ortus, pilorum demtio, clyster, deligatio, foliorum impositio, vermium deletio, nutrimentum, antidotum, capitis purgatio, nasi purgatio, stomatices retentio, fumigium, mel butyrumque clarificatum, instrumenta, victus, custodiens praeceptum. —

In his infusio, turunda, sedimentum oleosum, butyrum clarificatum, oleum Sesami orientalis et purulentationis contractio sunt sordes delentia. —

In his octo instrumentorum operationes: sanguinis cohibitio, causterisatio, cauterisatio, apparatus, amotio, conservationis comparatio, adligationis applicatio indicata sunt. —

Oleamentum, sudationem, vomitum, evacuationem abdominis, superioris abdominis et capitis purgationem, nasi purgationem, fumigationem et ciborum tributio alibi explicabimus.

Quae alia relicta est medelarum classis, ea hoc loco explicatur.

Sextuplex antea demonstratus est tumor; hujus vero undecim curationes sunt, a jejunio incipientes et cum evacuatione finientes. Haec praecipue tumorum remedia sunt.

Ulcus nacti hominis etiam medelae non praecluduntur. Frequenter enim ulcerum sanationem efficiunt.

Haec a jejunio incipiens medela omnibus tumoribus communis et praestantissima est.

„Corruptorum humorum in homine, corruptis humoribus instructo, domandorum causâ, respectis humoralibus vitiis et vi vitali, instituendum est jejunium; sed hominibus aëre surgente, siti, sternutatione, oris siccitate et lassitudine vexatis, gravidatis, senibus, infantibus, infirmis et timidis non instituendum est. —

Tumoribus, ulceribus durisque morbis exortis, medicus ex propriis medicamentis compositum linimentum faciat. Sicut, incensâ domo, aquae adspersio subita domat ignem, sic illitus morbum. Sic etiam in oblectatione, purgatione, tumoris exstirpatione, purificatione et perturbatione illitus adhibeatur; hoc enim utilitatem adfert.“

In aëris organici tumore autem, dolorem sedandorum causâ, medicus, butyro clarificato, oleo Sesami orientalis, aquâ oryzae fermentatae, jusculo carnis aëremque tollentibus herbis decoctis, non frigidis, adspersiones faciat. —

In bilis, sanguinis, percussionis et veneficii symptomatibus medicus lacte, butyro clarificato, melle, aqua sacchari officinarum saccharique rudis,

Mad'hurâ (Jivaca), herbis medicatis et Ficu glomerata decoctis, non calidis, adspersiones faciat. —

In phlegmatis tumore autem medicus oleo Sesami orientalis, urinâ lixivio, liquore spirituoso, aceto et herbis phlegma occidentibus decoctis, non frigidis, adspersionem faciat. —

„Sicut aquis irrigatus ignis sedationem dat, sic humorum corruptorum ignis adspersione cito cessat.“

Inunctio vero, in humorum corruptorum serie utilis, sedationem mitigationemque facit.

„Ante sudationem, mollimentum et subsequentes operationes haec inunctio indicatur; deinde illa etiam in derivatione et subsequentibus operationibus demonstrata est. Morbosis, horribilibus similiterque duris tumoribus sudatio adhibenda est, illisque ulceribus, quae talem habent indolem. —

Fixis morbis paululum adhibendum est mollimentum. Medicus doctus, cum inunxerit sudoremque moverit, vel Bambusâ arundinacea, vel palmâ manus, vel pollice tardius abstergat. —

Tumoribus duobus autem emplastrum medicus adhibeat, crudis et perustis. Tumor non perustus mitigationem adit; perustus autem maturitatem adit. —

Qui tumor non cessat, purgatione aliisque medicaminibus adhibitis, medicus huic faciat decoctum, adsumendo herbas, cum lacte coagulato, lacte ebutyrato, liquore spirituoso, aceto et aqua oryzae fermentata mixtas. Mitia cum medicus salsa effecerit, coquat Utkárikam salubrem, et calido Sairańdi folio tumorem colliget. Commodum etiam alimentum est, si tumor maturitati proximus est, doloris sedandi et coctionis cohibendae causâ. Tumore elato, statim instituat medicus missionem sanguinis. —

Tumido, duro, livido, rubro, doloroso, furente, iniquo et venenato ulcere (vulnere) orto, derivatio salubris est, praesertim hirudinibus et motionibus, doloris sedandi et coctionis refraenandi causâ. —

Symptomatibus asperis, emaciantibus et ulcus (vulnus) exsiccantibus, oleamenti potio, propriis herbis medicatis parata, praebetur. —

Ulceri (vulnerique), carne degenerata tumido, pituitoso, praesertim sanguinem vexatum et lividum habenti, salubris est vomitus. —

In ulceribus, aëre bileque corruptis, longo tempore retentis, ulcerum gnari indicant evacuationem. —

In immaturis morbis, duris, fixis, tendinum inflammationibus etc. incisio apta dicitur. —

In morbis intus suppurantibus et orificii expertibus, fixis et mobilibus, exsectio apta dicitur. —

Infantium, senum, infirmorum, emaciatorum, timidorum virorum et feminarum morbis circa articulationes ortis dissectio indicata est. Tumore

valde cocto, accumulato, doloribus cruciato, humoribus corruptis et coctione elevatis, haec dissectio instituenda est medico discernenti.

Medicus indurata, rassa facta, saepiusque dissilientia labia et induratas sublatasque carnes curet scarificatione per instrumenta bene secantia, aut per vitrum. Similiter scarificet bene scarificatum, scarificetque indesinenter; palpebram apto cultro similiter scarificet. Linteum, pannum, erioxylon, os sepiae, nitrum cum sale fossili, aspera folia in scarificationis operatione praeberi jubeat. —

Fistulosa ulcera, sagittas embryonesque alte adhaerentes, surculis, pilis, digitis aut specillo medicus lente exploret. Oculos, palpebras, ano proximas fistulas inapertas, sanguinulentas, a Marsilia dendata et Basella rubra ortis mollibus surculis exploret. —

Ex opertis et inopertis vulneribus sapiens medicus, sicut dictum, extrahat sagittam, extractionis signa nactam. —

In morbo, punctionibus curabili, sicut explicatum est, scienter cultrum medicus demittat, — humorumque vitium effluendum, ut limum, curet. —

Quae (vulnera) immature destillant, in carne versantur inopertaque sunt in his, sicut dictum est, sutura reunioque efficiendae sunt. —

Vulnera (et ulcera) in parte interiori purulenta, exiguis oris praedita et organa vitalia aggredientia, compressionis instrumentis, sicut dictum est, medicus undique circum comprimat. Exsiccescere videre potest purulentiam compressione; neque vero coram illinat; sic enim humorum vitium humectatur. His causis multipliciter cruore valde profluente, efficienda est medico, sicut dictum est, sanguinis cohibitio. —

Urentibus, coquentibus, febricitantibus vulneribus (ulceribus), sanguineque superatis, ut in biliosa irritatione, instituenda est sanguinis missio. Ex dictis refrigeratoriis substantiis, aquâ contritis, butyroque clarificato humectatis, illinat unguenta pauca, perfrigidaque ingerat. —

Vulneribus (et ulceribus), emaciatâ carne instructis, tenuiter fluentibus crudis¹, dolore, induratione, asperitate, arthritide tremoreque praeditis, ex medicamentorum classe vapores pellente, ex acidorum turba, pariterque ex turba medicamentorum a Kákoli incipiente, exque oleosis seminibus, medicus coquat fomentum salubre. —

Ulcerum (et vulnerum) stabilium, dolorosorum, male olentium, humidorum fluidorumque praesertim sudatio efficienda est. — Infusis purgatoriis, prius prolatis, alvi purgatio efficienda est. —

Vulnera (et ulcera), interioribus sagittis instructa, exiguis hiatibus praedita, profunda, carne exuberantia, collyriis, conjunctis cum purgantibus substantiis, ordinatim, foetidisque carnibus tecta, et magnis humorum vitiis corrupta, medicus purget. — Collyrii substantiis, ex oleoso sedimento

apte paratis, supradictis, et purgativo butyro, mixto cum Gossypii fructibus, medicus devincat vulnera (ulcera) felle corrupta, profunda, ustione et coctione vexantia. —

Destructis carnibus praedita, immitia, pariterque parce effluentia vulnera (et ulcera) sapiens medicus purget oleo Sesami orientalis, commixto cum Sinapis dichotomae oleo. —

Vulnerum (et ulcerum) oleo Sesami orientalis non purgabilium, purgandorum, duraque carne instructorum liquorem conficiat medicus ex substantiis ante dictis. Infusione ex his ad normam factâ, misceat iterum terram fragrantem cum Vitriolo Martis, addatque etiam Arsenicum rubrum flavumque; sapiens medicus tum illum liquorem praeparet. Hic liquor, citri succo praeditus, cum melle contritus, inditus vulneribus, in his postea perstet triduum. —

Profunda, telis cellulosis corrupta et male olentia vulnera (et ulcera) medicus doctus pulveratis purgaminibus, mitibus, paratis cum expurgantibus collyriis, curet. Vulneribus purificato signo praeditis, infusum mixtum salubre est, ibi medico sapienti parandum ex substantiis jam demonstratis. Indoloribus, puris, profundisque vulneribus (et ulceribus) salubria sunt mixta collyria, ex mixtorum collyriorum corporibus confecta. —

Vulneribus, foetida carne liberatis, in carne collocatis, non crescentibus, sedimentum oleosum vegetabile conficiendum est, paratum ex Sesamo orientali, mixtumque cum melle. Hoc sedimentum dulcedine, pariterque acritudine et lenitate aërem pellit; adstrictionis indole autem, dulcedine et amaritudine bilem tollit; acritudine, adstrictionis indole et amaritudine bili salubre est; purificare et erigere potest, compositum cum purificantibus mixturis; cum Meliae azidaractae foliis autem et mellibus compositum, purgativum aestimatum est; cum antecedentibus et butyro clarificato compositum vegetare potest.

Sesami orientalis instar sedimentum Hordei hexastichi quidam docti memorant. Domare etiam immite ulcus (et vulnus), mite vero maturare, maturatum dirumpere, diruptum purificare pariterque vegetare potest. —.

Bile, sanguine venenoque orta et profunda ulcera per conficiendum butyrum, lacte paratum, medicus vegetet. — Phlegmate aëreque oppressis ulceribus sapiens medicus oleum Sesami orientalis adhibeat, mixtum cum medicamentis jam dictis. — Non deligandis, tremulis, puris, sed corrumpentibus ulceribus, vegetandi causâ, liquorem cum duabus Curcumis longis compositum, medicus paret. Aequalibus, dura carne instructis et in cute sitis ulceribus medicus doctus vegetantem pulverem ad normam priori loco dictam adhibeat. Purgativa et etiam vegetans quae sit methodus, ea indicata est in universa omnium vulnerum (ulcerum) ratione. Neque vero exposita est methodus secundum corruptorum humorum differentiam; ea enim ex sacrae

doctrinae demonstratione pariterque ex fructuum specie rite efficienda, neque vero excogitanda est ullo modo. Sed proprio consilio medicus regulariter discernat in adstringentibus et ceteris gustibus medicamenta, quae indicata sunt antea a me. —

Primae duae classes, pertinentes ad quinas radices (tom. I. pag. 95.), turba (medicamentorum) est, quae aërem delet. Haec, aëre corrupto, danda est in adstringentibus et ceteris septem gustibus. — A Ficu indica incipiens medicamentorum classis, et quae a Kákolí incipiens commemorata est, illae duae, bile corrupta, dandae sunt in adstringentibus et ceteris septem gustibus. — A Cassia fistula incipiens classis at quae ad Piper nigrum pertinens demonstrata est, illae duae, phlegmate corrupto, dandae sunt. Omni humore corrupto, compositae medicamentorum classes dandae sunt. —

Vulnera (et ulcera) aëre repleta, horrifice morbida dolorosaque Lino usitatissimo, Hordeo hexasticho, butyro clarificato et suffimenti speciebus medicus suffiat. —

Exsiccata atque exigua carne instructis atque profundis vulneribus (at ulceribus) adhibeat medicus adlevantes, cum butyro clarificato paratos, illitus. Carnivororum animalium carnes ad regulam homo comedat. Pura mente praediti hominis caro carne crescit. —

Ulcerum (et vulnerum) adlevata mollique carne praeditorum decrementum medicus efficiat substantiis jam demonstratis, cum melle contritis. —

Ulceribus induratis, carnis expertibus, aëre corruptis, molliens curatio adhibenda est. Medicus sanguinem mittat, et oleamenta, cum medicaminibus aërem tollentibus mixta, et adspersiones faciat. —

In ulceribus, molli carne instructis, dilaceratio salubris est. Grisleae tomentosae, Panici italici, Jonesiae Aśókae, et Asclepiadis acidae cortices, tres myrobalanos, flores Grisleae tomentosae, resinam Symploci racemosae et Shoreae robustae, singulorum partes aequales subtiliter conterat et ulcus his conspergat. —

Ulcera (et vulnera) carne supercrescente intructa, dura, pruritiva, diu exorta, sic etiam valde impura medicus purget cauterio potentiali. —

Fluentia, calculosae urinae instar, in articulis fissis vulnera (et ulcera) medicus cauterio actuali perficiat. —

Propterea, quod alba ulcera sanatu difficilia sunt, denigratio locum habere potest. Semicarpum anacardium medicus maceret in aqua, prius cum urinâ mixtum; bipartito cum dissecaverit, in ferreum vas condat. Sed vasi alteri infosso illud vas tum adjungat medicus, orificium orificio admovens; deinceps vaccinis stercoribus calefaciat. Quod oleum egreditur, id medicus ex illo vase tarda eximat. Porcorum bubalorumque ungulas combustas efficiat subtilem pulverem, et cum hoc oleo mixtum albo ulceri (vulnerique) illinat. — Ex Semicarpi anacardii formula essentias oleosas medicus conficiat;

et quorumcunque oleorum, ex fructibus parandorum, formula in illis constituta est. —

Propterea, quod fusca ulcera (vulneraque) sanatu difficilia sunt, palloria effectio utilis esse potest. Per septem noctes (et dies) in lacte caprino tinctus Asclepiadis acidae fructus, cum hoc lacte contritus, pertenuis et concolor factus, utilis est. Recentem cranii, Calami fasciculati, Shoreae robustae, Vitrioli Martis, et Glycyrrhizae glabrae pulverem cum melle mixtum illinat. Carne supererescente, imbuat urinâ caprina Crataevam valangam, Vitriolum Martis, Convolvulum turpethum album, Vitriolum caeruleum, Arsenicum flavum, Arsenicum rubrum, Bambusae arundinaceae folia, Cassiae torae collyrium; id per mensem sub gramine in terra deponi medicus jubeat; deinde post mensem eo lividum ulcus inungat. —

Testas gallinaceorum ovorum, Strychnum potatorum, Glycyrrhizam glabram atque pulverem maritimae Rubiae manjistae et gemmarum dari jubeat. Pilulae ex his confectae et cum urina contritae ulcera (vulnera) cicatricant. —

Raphanum sativum et caulem Nyctanthae tristis medicus redigat in praecipuum collyrium, quo pili oriuntur, manuum palmis illito. Quadrupedum animalium corii, pilorum, ungularum, cornuum et ossium cinere, cum oleo Sesami orientalis commixto et contrito, locus iterum fit pilosus. Vitriolum Martis, Galedupae arboreae summitates etiam recipiat, quae, cum Crataevae valangae infusione contrita, pilorum incrementum eximium efficiunt. Pilis obductum ulcus (vulnus) non omnino recrudescit. —

Novaculâ, forfice et forcipe pilos demat. Concharum pulveris partes duae, arsenicumque flavum divisum, cum aceto contrita, optimum pilos destruens medicamen est. Oleum Semicarpi anacardii et Euphorbiae antiquorum lac, a docto medico uniter recepta, optimum pilos destruens medicamen est. Ex Musa paradisiaca et Bignonina indica cineream potassam aut Mimusae sumae semen, in frigida aqua contritum, pilos destruens medicamen adhibeat. Domestici Alligatoris gangetici caudam, Bambusae arundinaceae et Terminaliae catappae semina medicus comburat; horum cinis, oleum et aqua, sole concocta, pilorum mortem efficiunt. —

Si aëre corruptum est ulcus, asperum et ultra modum dolorosum, in inferiori corporis parte praesertim, clyster applicatur. In ulcere, urinae suppressione, urinae et seminis virilis corruptione, calculis et menstruorum corruptione affecto, superior clyster quoque salubris est. —

Quia purificatur adligatione ulcus (et vulnus) aditque mollitudinem et fit informidatum, idcirco adligatio eligitur. —

Ulceribus induratis, exili carne praeditis et ob asperitatem non coalescentibus, folia superimponenda sunt, pro humorum vitio et anni tempore. Ulceribus ab aëre ortis, Ricini communis, B'huryyae, Caesalpiniae bon-

ducellae, Curcumae longae, Sacchari spontanei et Gmelinae arboreae folia; ulceribus vero sanguine et bile corruptis, folia Ficus glomeratae aquosa superdet medicus expertus. Cysampeli hexandrae, Sansevierae zeylanicae, Menispermi cordifolii, Solani indici, Curcumae longae et Bignoniae indicae folia adhibeat, ulceribus phlegmate affectis. Tenerum, inhumectum, expers macroris, recentius, ab insectis non arrosum mitteque folium praecipuum dicitur.

Folium, circumdatis ligamentis subditum, quod non corrumpit oleamenta medicamentorumque succos, medicus super unguentum imponat. Frigoris aut caloris producendi et oleamenti continendi causâ, remediis datis, folium superdandum est medico sapienti. —

Quando muscae in ulcere (vulnereque) deponunt vermes, tumor in epulato homine ab his oritur perquam terribilis. Vehementes morbi variaque sanguinis profluvia oriuntur. Anethum sowa etc, salubria sunt ibi in pleno (sanguinis) cursu. Echites scholaris, Galedupae arbereae, Asclepiadis giganteae, Meliae azidaractae et Bauhiniae latifoliae cortices, cum vaccina urina contriti, salubres sunt, aut adspersio kali diluti. Medicus cum texerit ulcus (vulnus) frusto carnis, vermes ex ulcere (vulnere) excipiat. Viginti vermium species praeterea indicabo particulatim. —

Hominibus longum tempus aegrotantibus et ulcere (vulnereque) exsiccatis nutriens methodus universa adhibenda est a medico, corporis ignem conservaturo.

Veneno laesi hominis diagnosin, venenorumque dijudicationem et curationem particulatim exponam in libro de antidotis (Kalpast'hána).

Si sunt prurientia et tumida super claviculam ulcera, in his capitis purgationem gnarus medicus exhibeat. —

Si sunt dolorosa, aëre affecta, aspera et super claviculam, in his medico dignoscenti efficienda est nasi purgatio, corruptorum humorum eluendorum, morbosique caloris delendi causâ. —

In lingua et dentibus collocati excrementi amovendi causâ, stomatice ulceris in ore orti purgativa et vegetans, vel calida frigidave, desideratur. —

A clavicula sursum adscendentes morbos et ulcera, a phlegmate et aëre orta, cum tumoribus et profluviis morbosis complicata, fumi haustibus medicus curet. —

Ulcerum caloris cohibendi et ulcerum deligandorum causâ, statim in ulceribus mel et butyrum clarificatum adhibentur. —

Quae vulnera immersa, exiguis oris instructa, sagittis vexata et sine manu a sagittis liberanda sunt, in illis instrumenta adhibentur. —

Modicum, levem, mitem, calidum, ignis more clarum victum omnibus vulneratis (ulcerosisque) medicus semper praebeat. —

A Noctambulis (Rakshasis) vulnere (ulcere) aegrotans semper

custodiendus est custodientibus praeceptis jam expositis, religiosisque obligationibus et observantiis. —

Ulcus (vulnus) sextuplicem originem octuplicemque circumplexum habens, et quinque signis conspicuum, sexaginta medendi rationibus demonstratum est, et quatuor sanatur. —

Si ex paucis medicamentis remedium factum est a me, multas compositiones]timente, ibi talium substantiarum textura non corrumpitur, sive mixta appellata, sive difficilia ad adipiscendum medicamenta contineus.

Sicut accessio (paroxysmus), sic ibi etiam therapia instituenda est. Quae materia, in sua classe exposita, ulceri (vulneri) non utilis esse potest, eam amoveat medicus, et utilem, quamvis non dictam, applicet. Symptomata duplicia sunt, vulneris et vulnerati hominis. Ibi odor etc. quinque vulneris (ulcerisque) symptomata commemorata sunt. Febris, diarrhoea, deliquium animi, singultus, vomitus, cibi fastidium, suspirium, tussis, indigestio et sitis sunt vulnerati (ulcerosi) symptomata. —

Vulnerum curationes, sic celeriter expositas, denuo extensius exponam in recentium vulnerum therapia."

Caput II.

Nunc vero vulnerum (ulcerumque) recentiorum therapiam expostituri sumus.

„D'hanvantaris, justitiam sustinentium excellentissimus, linguarum peritus, Viśvámitrae filium, Rishem, discipulum Suśrutam edocuit:

Quae vulnera, ob cultros variis aciebus mucronibusque instructos et variis locis infixos, varias habent formas, eorum signa expositurus sum. —

Vulnera longa, quatuor aut tribus aciebus inflicta, orbicularia, dimidiae lunae similia, lata, curva, in medio profunda et ibi magnitudinem grani hordei quae habent, adventicia, aut ab humoribus corruptis orta, spontanea, fissa, nec vero a medico effecta sunt. —

Medicus, vulnerum specierum gnarus, in errorem non inducitur, si vulnera valde turpes visu. formas habent et destructa sunt. Variis speciebus praeditum vulnus (ulcus), hoc adventicium, a medicis antiquissimis breviter, quoad signa, sextuplex relatum est: dissectum, fissum, perforatum, inflictum, caesum et contusum dicunt. Horum signa expositurus sum. — Vulnus obliquum, aut sicut filum rectum, longum esse potest. — Membri abscissio dissectum vulnus monstrat. — Hastae, lanceae, ensis acinacisque cuspide, cornicibus etc. ictus locus paululum profluit. Hoc autem vulnus fissum appellatur. Sedes cruditatis, digestionis et coctionis, urinae et

sanguinis, stomachus, pulmo, extaque referuntur. In hoc vulnere fisso, sanguinis pleno, calor et aestus nascuntur. Ex urinae via, ano, ore et naso sanguis effluit. Animi deliquium, anhelitum, sitim, inflationem, indigestionem, incuriam etiam propositi, stercoris, urinae et vaporum accumulationem, sudoris fluxum, oculorum ruborem, sanguinis odorem ex ore, malum corporis odorem, cordis laterumque dolorem praecipue ex me audi!

Sanguine in cruditatis sede accumulato, cruorem iterum iterumque evomit (vulneratus), anhelitus, ultra modum dolor et vehemens horror adsunt; sanguine autem coctionis sedem ingresso, dolores et gravitas, frigus quoque infra umbilicum, aëris sanguinisque accessio; in sede intestinorum non fissa, intestinorum expletio aëribus tenuibus, et gravitas, sicut in vase clauso, conspiciuntur. —

Illud membrum, quod sagittâ, mucrone tenui praeditâ, ictum, extra sedem suam excussum egressumque est, perforatum medicus demonstret. —

Membrum magnum et osseum, quod pugnis et cruciatu caesum est, medullâ et sanguine circumfusum cognoscat. — Sin contusione aut alio modo membrum cute privatum et profluvio affectum est, id contusum medicus demonstret. — Membro dissecto, fisso, perforato aut inflicto, sanguis profluere potest. Ex sanguinis inanitate morbum vehementem ibi efficit aër. Olei potus ibi saluber, olei inunctio autem insalubris est. Ex condimentis (de Pipere nigro, caryophyllis et macide) cum massis (de lacte, Sesamo orientali et Oryza sativa) valde mitibus emplastrum, vaporem Oryzae sativae et mitia linimenta medicus faciat. Olea, ex herbis aërem tollentibus parata, abdomini ingeruntur. — Membro contuso et fricto, non valde profluit sanguis. Accedit in illud membrum aestus vehemens, coctioque oritur. Ibi caloris, aestus pariter et coctionis cohibendae causâ, frigidum linimentum adhibendum est adspersioque refrigeratoria. —

Ex his sex expositis, a dissecto membro incipientibus, vulneribus, breviter cognoscenda est omnis oblata recentis vulneris therapia. —

Protenus exsequar dissectorum membrorum therapiam.

Quae vulnera hiulca, quaeve capiti lateribusque inflicta sunt, ea medicus suat ex praescripto dicto, deligetque magnopere. —

Aurem a sede sua avulsam cum medicus adjunxerit, suat, sicut dictum est; oleoque Sesami orientalis profluvium placandum est. Cervicis fine dissecto, ventoque flante simul ingresso, medicus deliget suatque, nulla dans intervalla, et butyro oleoso butyroque clarificato adspersionem faciat. Aegrotus supinus cibum comedat et jaceat bene vinctus. — Brachiis imposita, oblique inflicta et valde hiulca vulnera omnino suat medicus, adducens celeriter artuum ossa ex ordine; cum deligaverit celeriter herbâ Válilaká, tum oleo Sesami orientalis adspergat. Cortice vincturae apto facienda est adligatio, quaeve salubris est. —

Cujus vero vulnus in dorso est, eum supinum jacere medicus jubeat; aliter vero hominem jacere jubeat, orto vulnere in pectore. —

Dissecta omnino brachia cum medicus sapiens usserit oleo Sesami orientalis, deliget vaginali ligamento; propriumque coalescendi medicamentum efficiendum est. Sirium myrtifolium, Nelumbium speciosum, Symplocos racemosa, Nymphaea caerulea, Panicum italicum, Curcuma longa, Glycyrrhiza glabra et lac octavum remedium. Cum his concoctum oleum Sesami orientalis praestantissimum vulneris remedium est.

Sirium myrtifolium, Momordica myxa,} sustinens Valeriana jatamensis et Menispermum cordifolium, Pisa sativa, Andropogon muricatus, tres myrobalani, Nelumbium speciosum, Nymphaea caerulea, tredecim membris instructus Convolvulus turpethum album; id cum lacte mixtum et cum oleo Sesami orientalis concoctum adspergendo vulneri aptum remedium est. —

Porro expositurus sum fissorum membrorum therapiam.

Fissus oculus incurabilis est; qui vero haud fissus prolabitur, eum, nervo optico imperfosso, reponens suo loco medicus lente reprimat manu, simulque exteriori folii Nelumbii speciosi latere. Deinde ejus exhilaratio efficienda est de nare per butyrum liquefactum. Butyrum oleosum, butyrum liquefactum, Mimusopis Kauki folium, Glycyrrhizam glabram, Nymphaeam caeruleam, Bryoniam grandem et Carpopogonem prurientem cum medicus contriverit, butyrum liquefactum concoquat. Toto autem oculo eliso, butyrum hoc liquefactum comprobatur. —

Ex cujus hominis abdomine quasi turunda telae cellulosae egressa est, eam, adstringente cinere et terra tectam, liget ex praescripto medicus, praescriptorum guarus, scalpello excandefacto resecet et melle illitum vulnus deliget. Cibo bene digesto, butyri liquefacti potio optatur. Praeter oleosum potum etiam lactis potio datur, cum saccharo officinali, Glycyrrhizâ glabra, lacca, Flacourtia cataphracta, Salvinia cucullata commixta, dolorem aestumque delens. Tumor, aut mors, aut cruciatus oritur ab illa turunda non resecta. Quod oleum in nodo telae cellulosae indicatur, id medicus adhibeat. Sagitta, cutem transeundo, vasa etc. aut findendo, aut auferendo in intestinum penetrata, symptomata dicta efficere potest. Ibi aegrotum intus sanguinantem, pallidum, frigidis pedibus, manibus et facie laborantem, frigida respiratione praeditum, rubros oculos habentem et vinctum medicus relinquat. Sanguine in cruditatis sede versato, emeticum accomodatum esse dicitur; sanguine in coctionis sede sito, dandum est medicamentum purgatorium sine ulla dubitatione. Compositio olei expers facienda est ex calidis purgatoriis medicaminibus. Cibum ex hordei hexastichi, Zizyphi jujubae et Dolichi biflori jusculo, olei experte, sumat, aut ptisanarium oryzae fermentatum, sale fossili conditum, bibat. Vehemente sanguinis profluvio laborans, aut intestinis fissis laborans, bibat sanguinem.

Cujus hominis faeces, urina et vapores suas vias ingressa sunt, ille, intestino quamvis fisso, vivere potest, symptomatum morbosorum expers. Haud fissum intestinum prolapsum reponendum est, ne quid mali accidat. Intestinum etiam a formicae magnae capite devoratum esse quidam dicunt. Cum intestinum, graminibus, sanguine et pulvere pollutum, medicus lacte laverit, id butyro clarificato illitum sensim sensimque reponat, unguibus resectis. Reponat lacte madefactum siccum intestinum, butyro clarificato humectatum, digito; inquirat oram et aqua tremefaciat. Viri magna vi praediti tum manibus pedibusque prehendant et erigant vulneratum, et, ut fiat intus repositio, eum concutiant. Hoc modo intestina intrant et intus suas portiones reprimunt. Propterea quod vulneris magnitudine aut parvitate difficilis repositio fit, medicus illuminatus dijudicans intestinum reponat.

Intestino in suam sedem diducto, vulnus suat medicus haud cunctanter A sua sede digressum aut etiam convolutum intestinum spiritus vitales eripit. Hoc autem reposito, cum ligamento addat adspersionem butyri liquefacti. Butyrum liquefactum, jucunde calidum, vulneratus bibat, cum oleo Salviniae cucullatae commixtum. Emolliendi causâ stercoris et aëris dejectiones deorsum fiant; deinde oleum illud medicus conficiat, vulneris vegetandi causâ. Cortices Shoreae robustae et Grisleae tomentosae, Morungae hyperantherae et Asclepiadis geminatae, Boswelliae thuriferae et Terminaliae alatae glabrae, Convolvuli paniculati, Mimusopis Kauki, pariterque efficaces radices recipiens, oleum ex his coquat. Vulnus erigat eo oleo, et per annuum spatium operam det. —

Pedes et oculos hominis, a prolapsis testiculis laborantis, aquâ conspergat medicus; testiculos tum reponat; ne vero acu suat ulterius. Applicanda est comprimens ligatura, in lumbum inserto retinaculo. Ne fiat olei adspersio; hac enim vulnus madescit. Ex Gummi Benzoës, Aquilaria ovata, Elettaria cardamomo, Myristica moschata, Sirio myrtifolio et Nelumbio specioso, arsenico, Curcuma zanthorrhiza, Menispermo cordifolio oleum conficiat glutinativum.

Extractâ capitis sagittâ, turundam e pilis factam medicus immittat. Turunda haud applicatâ, cerebrum ex vulnere prodit. Occidere potest cerebrum aër; idcirco sic negotium persequatur medicus. Vulnere coëunte, singulos pilos tarde eximat. —

Sagittâ ex alio membro erepta, turundam, in oleo Sesami orientalis tinctam, immittat. Sanguine suppresso, methodus, ut in recentiore vulnere, salubris est. —

Longinqua, submersa et angusta quae sunt vulnera, ea medicus cum exsanguia fecerit tenui radicula, oleo Sesami orientalis mitiget. Mimosam pudicam, Indigoferam tinctoriam, Hibiscum mutabilem, tres myrobalanos, Vitriolum caeruleum, Embeliam ribem, Wrighteam antidysentericam, Termi-

naliam chebulam, Menispermum cordifolium simul cum Galedupa arborea recipiat medicus, et coquat tempore oleum glutinativum praestantissimum. Flacourtia cataphracta, Nelumbium speciosum, Valeriana jatamensi, Pisum sativum, Aquilaria ovata, Sirium myrtifolium, Curcumae ambae, Nelumbii speciosi semina, Andropogon muricatus et Glycyrrhiza glabra, cum illis cocta, in recentioribus vulneribus fit oleum dictum glutinativum praestantissimum. —

Vulnere inflicto, plagarum curandarum ratio obtinenda est; vulnere caeso, fracturarum curandarum ratio. — Contusione effectâ, medicus dolores cum celeriter detraxerit, pulveribus juvet vulnus. — Hominem corpore haud renuito laborantem, praecipitatum, commotum et pulsatum medicus immergat alveo olei Sesami orientalis pleno, carnis jure adhibito. Hoc praescriptum servandum etiam est apud emaciatum et ex articulis laborantem; semper etiam in vegetante et humectante potu vulneratorum oleum Sesami orientalis aut butyrum liquefactum admiscendum est, corporis |annis respectis. —

Butyra, quae indicabo studiose in biliosa phlegmone, ea in recentioribus vulneribus adhibenda sunt medico scienti. Recenter inflictum vulnus dolorosum medicus adspergat butyro clarificato, non valde frigido, aut rursus oleo Pavoniae odoratae. Mimosam pudicam, Indigoferam tinctoriam, Hibiscum mutabilem, Terminaliam chebulam, Vitriolum caeruleum, Linum utilatissimum, Nelumbium speciosum, Symplecon racemosam, Glycyrrhizam glabram, Embeliam ribem, Pisum sativum, Flacourtiae cataphractae folium, Andropogonis muricati radicem, Sirium myrtifolium, Nelumbii speciosi fibram, Rubiam manjistam, Andropogonem muricatum, laccam, Mimusopis Kauki surculos, Chironjiae sapidae semen, Diospyri glutinosae et Achyranthae asperae fructus pro dosi cum medicus receperit, ex iis coquat oleum vegetans omnia recentiora vulnera incorrupta. Adstringentes, dulces, refrigeratorias et emollientes curationes medicus adjungat. Vulnera per septem dies ceu recentiora curet in posterum vero ea curet, sicut prius dictum est. Vulneribus corruptis, efficienda est et sursum et deorsum purgatio, exsiccatio, nutritio et sanguinis missio, purificansque infusio ex Buchanania latifolia etc., et ex Anetho sowa etc. Horum enim duorum ex infusione oleum purgativum desideratur, aut oleum vel a potassae simili materia, vel a potassae materia paratum. — Anethum tuberosum, Galedupa arborea, Danti, Plumbago zeylanica, Alpinia cardamomum, Meliae azidaractae folia, Vitriolum Martis, Vitriolum caeruleum, Trĭvrĭt, Pothos officinalis, Indigofera anil, Curcumae ambae, sal fossile, Sesamum orientale, terra, Nauclea cadamba, Convolvulus turpethum album, Bignonia indica, Commelina salicifolia, Nyctanthes tristis, Jálini, Jasminum arabicum, Cucumis coloquintida, Euphorbia antiquorum, Sanseviera zeylanica, Asclepias gigantea, Kiśari, Arsenicum flavum, Galedupa arborea, — convenienter

ex his oleum purgativum, vel butyrum aptum et sedimenta purgativa facienda sunt. —

Sal fossile et sedimentum ex Trivrit Ricinique communis foliis in ulcere, aëris pleno, adhibenda sunt; sedimentum ex Trivrit, Curcuma longa et Glycyrrhiza glabra, oleis mixtum, in bilioso ulcere; in ulcere a phlegmate orto butyrum Sesami orientalis, Danti, Svarjjaka et Plumbago zeylanica. —

Corruptorum vulnerum curandorum ratio etiam obtinenda est in vulneribus ab urethritide gonorrhoica et lepra ortis.

Quod sextuplex recentiorum vulnerum curandorum praeceptum edoctum est antea, id in posterum non amplius potest tradi a praeceptorum peritis. Sed illud praeceptum nonnulli doctores arrogantes, morbosis mutationibus et symptomatibus adducti, eloquuntur multipliciter, arrogantia elati. Haec vero multiplex istorum elocutio in his sex (vulnerum recentium curandorum regulis) consistit. Praecipue autem generatim numerus senarius eximie excogitatus est."

Caput III.

Nunc vero fracturarum therapiam expósituri sumus.

„Hominis pauca comedentis, sui non compotis, aëri obnoxii, aut phaenomenis morbosis inflicti fractura difficilis curatu est. Salsas, pungentes, kalinas et acidas substantias, coitum, solis calorem, contentionem et asperum alimentum homo fracturis laborans ne appetat. Oryza sativa, jus carnis, lac, butyrum liquefactum, jus pisinum, nutriens cibus et potus intelligenti fracturis laboranti danda sunt. Basiliac latifoliae, Fici glomeratae, Fici religiosae, Buteae frondosae et Pentapterae arjunae radices, aut Bambusae arundinaceae, Shoreae robustae et Fici indicae aquosam substantiam sumat. Linimentum, Rubiam manjistam, Glycyrrhizam glabram, Pterocarpum santalinum et cum centies clarificato butyro commixtam oryzam contritam sumat. Placidis anni temporibus deligatio instituenda est post septimum quemque diem; igneis anni temporibus post tertium quemque diem, aut pro fracturae vitio, medicus deligationem instituat.

Porro valde laxa in deligato ne fiat membrorum vinctura. Agitatione etiam tumor cutis etc., morbus coctioque oriuntur; itaque continentem fasciam in fractura indicant artis periti. Fici indicae etc. infusionem perfrigidam ad circumspergendum, lac autem cum quinque radicibus coctum paret medicus in dolente fractura; aut suaviter calida rotae axungia paranda est ab intelligente medico. Tempus (stadium) et humorum vitium discernens medicus cum medicaminibus, humorum vitia tollentibus, commixtam circum-

spersionem et linimentum frigidum etiam applicet. Vaccinum lac ebutyratum, dulcibus medicamentis paratum, frigidum et cum lacca commixtum homo, fractura affectus, mane bibat. Simul medicus vulneri hominis vulnerati et fractura affecti occurat butyro clarificato, melle etc.; reliquum vero infusionibus, ut fracturam (simplicem), peragat. Prima aetate autem fracturam facilem demonstret, pariterque in homine exiguis humorum vitiis vexato et anni tempore frigido. Prima hominis aetate post unum mensem membrum firmum fieri potest; media aetate post duos menses; provectiore aetate post tres menses (firmum) commemoratum est. Declinatam partem medicus sursum liget, eminentem deprimat, aliam super aliam elatam extendat, deorsum gressam sursum vertat extendentibus, comprimentibus et contrahentibus deligationibus. Membra autem in corpore omnia, et mobilia et immobilia, his solidantibus auxiliis solidet prudens medicus. Contusum vero et disjunctum membrum medicus ne agitet, sed illi frigidas adspersiones et infrictiones adhibeat. Fracturâ repositâ, membrum rursus adit suam naturam, si cum fascia, butyro clarificato illita, ex praescripto deligatum est. Super fasciam funem dando convenienter medicus vincturam peragat. —

Deinceps de singularum partium fracturis praeceptum dabitur.

Ungulis articulum contusum, cruore suffusum, subulâ incidat medicus et, cruore effluxo, oryzae pulte illinendum curet.

Fractum aut articulatione orbatum digitum medicus solidet, exiguâ fascia aequaliter circumdet et butyri clarificati adspersionem applicet.

Oblinat butyro clarificato pedem in planta fractum, super ligamentum deliget linteâ fasciâ, ne vero lassitudinem efficiat.

Medicus oblinat intendique jubeat crus et femur perintentus, applicet arboreos cortices frigidos, et linteâ fasciâ circumdet; medicus prudens rotae usu extendat os femoris egressum, fractum et etiam caesum; priorique modo deliget.

Extendat sursum deorsumve etiam hominem coxae fracturâ affectum; deinceps, articulo in suam sedem reposito, panniculis negotium persequatur.

Costis vero fractis, sive dextris, sive sinistris, medicus purificet fascias hominis, butyro obliti et stantis; deinde cibo dato, perintentus eas circumdet et in olei plenum ahenum aut solium descendere hominem jubeat.

Pistillo evehat medicus foveam axillarem, articulo humeri luxato. In suam sedem repositum articulum fasciâ cruciata (Suastica) expertus deliget.

Ulnarem vero articulum pollice purificet medicus, deinde purificatum articulum, ex ulna egressum, comprimat, protendendo inflectat et mitem adspersionem applicet. Sic in genu, tarso, et carpo medicus faciat. Cum ambas plantas hominis, talo fracto vexati, aequales effecerit, deliget et crudo oleo circumspersionem faciendam curet. Primo vaccini fimi massam

(aegrotus) teneat, deinde terrenam, tum, manu valida facta, lapides sustineat.

Paululum sublevet medicus deformatam claviculam pistillo, tum sublevatam comprimat valdeque deliget.

Ut femori, sic etiam brachio fracto adhibenda est curatio.

Collo autem obtorto et deorsum inclinato, medicus indefessus hominem in cervice et maxillis prehendat et sublevet, deinde ligaturam aequaliter applicet, linteam fasciam circumdet et supinum septem noctes dormire illum jubeat.

Maxillaria ossa in maxillari articulatione disjuncta cum conduxerit ac sudorem elicuerit medicus, a stante aegroto simul quinque digitos submoveat.

Butyrum clarificatum, cum dulcedinibus aërem delentibus paratum, in nasali remedio magni aestimatum est.

Infractos, vacillantes sanguinolentosque dentes adolescentis hominis comprimat et frigidis extrinsecus illinat; deinde aquis frigidis humectando negotium persequatur et Nymphaeae caeruleae caule fistuloso potum iactis praebeat. Senis autem hominis relinquat vacillantes dentes.

Nasum destructum aut detortum cum medicus rectum effecerit sagittâ, in nares tubos bifores singulatim immittat; deinde fasciâ circumdet nasum et butyri liquefacti adspersionem adhibeat.

Fractam aurem medicus deliget, cum aequalem statim effecerit inunctam butyro liquefacto; deinde in posterum illud vulnerum observet praeceptum.

Sine cerebro si fissum est cranium, mel butyrumque clarificatum medicus adhibeat, deinde deliget; aegrotus vero septem dies butyrum liquefactum bibat.

Post prolapsionem aut contusionem tumido membro, quod invulneratum est, frigidas et unguenti expertes adspersiones medicus adhibeat.

Cruris et femoris fracturis lectus portâ instructus idoneus est. Quinque columnae (ferulae), deligandi causâ, medico intelligenti faciendae sunt, scilicet, ne vacillatio fracturae fiat, in duobus membri lateribus binae, et in planta pedis una columna.

In coxâ aut in columna vertebrali, in pectore et in claviculis fractis et articulatione privatis hoc praeceptum observet.

Articulationes diu amissas quidem, sed inunctas, sudore humectatas et emollitas dictis modis et consilio omnino ad priorem functionem reducere medicus moliatur.

Fracturam in regione sacrali eminentem et evidenter inique conjunctam medicus cum depresserit, cohibeat eam et, sicut in aliis fracturis, negotium persequatur.

Praeparet studiosus egressum et in vulneris fine siccum os; in articulationis fine vulnerato curationem adhibeat, sicut in fracturis vulnere complicatis.

Fracturis autem in capite sitis salutaris est butyraceus potus, cerebro idoneus, auresque implens, et suffitio nasi turionibus. —

Porrro declarabimus oleum Sesami orientalis, fracturas sanans.

Per duas noctes Sesamum orientale nigrum medicus maceret in aqua instabili; interdiu, cum exsiccaverit, misceat cum vaccino lacte; tertia aut septima nocte misceat cum Glycyrrhizae glabrae aqua; deinde in lacte iterum flavum effectum et bene exsiccatum conterat. Kákolím etc., Siphonanthum indicam, Rubiam manjistam, Echiten frutescentem, Costum arabicum, resinam Shoreae robustae, Valerianam jatamensem, et Pinum Dévadárum, Sirium myritifolium et Anethum sowam conterat misceatque cum pulvere Sesami orientalis. Doloris causâ facienda est aqua, omnibus odoribus praedita. Cum aqua, quatuor qualitatibus (guńa) instructa, hoc oleum Sesami orientalis medicus coquat. Elettariam cardamomum, Hedysarum gangeticum, folium Lauri cassiae, Bryoniam grandem, Tabernoemontanam coronariam, Symplocon racemosam, Nymphaeam albam, Gummi benzoës, Barleriam cristatam, Convolvulum paniculatum, Panicum dactylon, Sansevieram zeylanicam, Trapam bispinosam, et supradicta medicamina conterat et cum his coquat artis peritus oleum Sesami orientalis leni calore. Hoc oleum Sesami orientalis semper salubre est in omnibus fracturarum operationibus. In flatulescentia, in hemiplegia, in cervicis rigore, in capitis morbo, in aurium dolore, in maxillari spasmo, in perturbatione obcaecationeque, et in morbis, qui feminis pneumophthisin adducunt, salubre est, in potione, in inunctione, in nasali sorbitione, in clystere et cibo adhibitum. Cervicis, humeri et pectoris incrementum etiam ab hoc oleo oritur; os loto simile fit et suaveolentias efflat. Suaveolens hoc oleum nominatim omnes ab aëre ortos morbos pellit; rege dignum hoc oleum praeparandum est regum gnaris.

Cucumeris sativi, Terminaliae belericae et Buchananiae latifoliae olea cum dulcibus, adipe admixto, pro dosi, in decem partibus lactis excoquat. Oleorum hoc praestantissimum celeriter etiam sanationem fracturarum efficere potest, in potione, inunctione, in nasali sorbitione, in clystere et in adspersione medicus operam impendat; in carnis, vasorum et tendinum coctione fractura difficile absolvitur. Fractum articulum non amplius incurvatum, indefecto membro praeditum, non conspicuum et faciles motus dantem, omnino conjunctum medicus demonstret.

Caput IV.

Nunc vero morborum ab aëre ortorum therapiam exposituri sumus.

„Cruditatis sedem ingresso aëre, aegrotus cum vomuerit ad praescriptum, dandum est sextuplex remedium per septem dies noctesque cum dulci aqua! Plumbago zeylanica, semina Nerii antidysenterici, Cyssampelos hexandra, Wrigthtea antidysenterica, Ativisha, et Terminalia citrina.

Morbos ab aëre ortos sedans remedium sextuplex illud appellatum est.

Coeticuls sedem ingresso aëre, dandum est oleosum alvum solvens medicamentum; abdomen purificandum est; cibi sale sint valde conditi. Adhibenda est, aëre abdomen ingresso, diaeta alvum purgans. Aure etc. irritatà, adhibenda est methodus aërem pellens. Oleum, unguentum, emplastrum, fricamentum et linimentum, aëre cutem, carnem, sanguinem et vasa agresso, adhibeat medicus, sanguinisque missionem. Oleum, emplastrum, ustionem, deligationem et infrictionem, si aër tendines, articulationes et ossa aggressus est, adhibeat medicus in aëre curando impiger. Incluso instabilive aëre et manuum agitationibus perfracto, fistulam medicus det et auram fortiter hauriendam curet. Aëre semen virile aggresso, adhibenda est curatio seminalium vitiorum, lavatione, suffitione, igne aridi stercoris vaccini, extensione et inunctione abdominali. Devincat medicus sapiens aërem ex universo corpore exortum missionibus sanguinis e vasis; singula autem membra aggredientem et fixum aërem sapiens cucurbitulis devincat, complicatumque cum indomito phlegmate, bile et sanguine. In soporoso aëre autem medicus missionem sanguinis saepe adhibeat et oblinat sale fossili, domesticoque vapore (fuligine) cum oleis commixto. Cum quinque radicibus coctum lac, fructuum acidus succus etiam, aut permite ptisanarium oryzae salubria sunt hominibus aëre laborantibus. Kákoli etc. simul aërem delens, cum omnibus acidis substantiis composita, cum bubalis vero juribus et carnibus parata et cum omnibus oleis praedita, suaviter calefaciens, manifeste salina et adstringens demonstrata est. Ex hac Kákoli emplastrum medicus semper conficiat pro hominibus ex aëre aegrotantibus. Incurvatum, aut morbo afflictum, aut rigidum membrum valde deliget fasciis, ex lino, erioxylo et libro confectis; aut involvat feiis, Viverrae ichneumonis, cameli aut antilopae pelle membrum bene inunctum et adstringenti emplastro obductum. Humeros, pectus regionemque sacralem adeptum et cervicis tendines aggressum aërem vomitus discutit nasaleque remedium a perito medico adhibitum.

Caput ingredientem aërem discutit Śirovasti sanguinisve missio. Oleosas materias mille conservet medicus ibi convenienter. Omnia membra aggressum, aut in uno membro versatum aërem includit solum abdomen, sicut

ventorum impetum mons. Oleosa et sudorifera innnctio, oleosa abdominis purgatio, Śirovnsti, capitis innnctio, fumns oleosua, snaviter calida oleosa oris elutio, nasale remedium oleosum, jura, lac, carnes, olea et oleosae substantiae, cibi pomorum, acrimoniam continentes, mites et salsi, suaviter calefacta adspersio, vectationes, Crocus sntivus, Tamarindna indica, Costus arabicus, Elettaria cardamomnm, Tabernoemontana coronaria, bombycini, lanei et e pilis constantes panni, exitais, non ventosa et solis candori non exposita cubiculn atque habitacnla, mollis lectus, calefactio per ignem, religiositas (brahmacharyya) etc. summatim sunt aëre aegrotaatibus adhibenda.“

Convolvuli turpethi albi, Danti, Cassiae fistulae, Mimusopis kauki, Jasmini zambac floribus multiplicatis, Andropogonis aciculati, trium myrobalanorum et Embeliae ribis sedimenta oleosa, Aksham unum aequantia; unius Vilvae mensuram aeqnans sedimentum oleosum Symploci racemosae radicis et Convolvuli turpethi albi; trium myrobalanorum succi et lactis coagulati vasa bina; butyri clarificati vas unum; — haec singulatim commiscendo medicus concoqoat. Symploci racemosae butyrum hoc oleosum purgatorium in aëris morbis medici indicant. Symploci racemosae praeceptum etiam in Jonesia aśoka et Trichosanthe dioeca conspici potest.

Sesami orientalis ligna ad exprimendum apta, per longum tempus in oleo Sesami orientalis macerata medicus recipiat, frustatim minuta efficiat, concidat, et in magno aheno in aqua irriget atque coqnat; deinde illud oleamentum, quod in aquae dorso supernatat, movente una manu capiat et infusam substantiam herbarum aërem tollentium, juxta praeceptum coquendorum oleorum, concoquat. Hoc minutum sic dictum oleum Sesami orientalis in morbis ab aëre ortis indicant. Ex minutia Sesami orientalis substantiis efficitur minutum sic dictum oleum Sesami orientalis.

Porro multis magnarum quinque radicum lignis medicus comburat nigrum terrae locum; per unam noctem in quieto igne exustum cinerem auferat; interitam (reductam) terram centum urceis olei de Hedysaro gangetico etc. parati et aequali aquae parte irriget; per unam noctem deponat; deinde quantum coeni oleosi est, id recipiat, fervidâ aqua in magno aheno infundat; ibi quod oleum exsurgit, id manibus recipiat et bene opertum asservet. Deinceps oleum ex mille partibus decoctionis herbarum aërem pellentium, juris carnis, lactis acidiiatisque, millecoctum sic dictum, medicus decoquat. Quamdiu hoc coquitur et in eo substantiae infusae atque Himavantica et a meridionali regione profecta odoramenta aërem pellentia parantur, tamdiu conchas inflari tympanumque pulsari medicus jubeat, umbraculum teneat, flabellis ventilet, mille Bráhmaṇas cibet. Hoc probatum praeparatum cum confecerit, in aureo, argenteo aut figlino vase bene operto asservet. Hoc ipsum millecoctum, invicta vi praeditum regeque dignum oleum, cum centum partibus decoctum, centicoctum etiam appellatur.

Ricini communis, Bignoniae indicae, Galedupae arboreae, Justiciae adhenatodae, Caesalpiniae bonducellae, Cassiae fistulae, Plumbaginis zeylanicae etc. folia humida cum sale fossili in mortario conterat, in vas oleare fundat, oblinat merdis bubulis et tum comburi medicus jubeat. Hoc foliatum sal indicant in aëris morbis. Foliatum sal enim hoc appellatur.

Gańdíram, Buteam frondosam, Echiteu antidysentericam, Aeglen marmelon, Asclepiadem giganteam, Euphorbiam antiquorum, Achyranthen asperam, Bignoniam suaveolentem, Erythrinam fulgentem, Calamum fasciculatum, Piper nigrum, Micheliam champacam, Ixoram bandhucam, Nirdahanyatam, Justiciam ganderussam, Galedupam arboream, Caesalpiniam bonducellam, Solanum jacquini, Flacourtiam sapidam, Semicapum anacardium, Terminaliam catappam, Aeschynomeneu sesban, Musam paradisiacam, Varsháb'hum, Andropogonem shoenanthum, Barleriam longifoliam, Tribulum lanuginosum, Cucumim colocynthidem, Andropogonem aciculatum, Mokshasam, et Jonesiam aśokam, scilicet classem humidam, radicibus, foliis ramisque constantem, medicus recipiat, cum sale fossili commixtam priorem in modum comburat, secundum lixivii parandi praeceptum infundat et concoquat has infusas substantias cum asà foetida etc., aut cum Pipere longo etc. Sic hoc eximium sal sic dictum in aëris morbis eorum, qui induratione glandularum mesentericarum, lienis affectibus, ignis desiderio, indigestione, haemorrhoidibus et cibi fastidio vexati catarrhisque etc. oppressi sunt, in potionibus et cibis medici indicant.

Est hic ślokas:

„Ob vim instillandi, calefaciendi, humores corruptos coquendi et accumulationes maturandi illud in aëris morbis laudatur."

Caput V.

Nunc vero magni aëris (rheumarthritidis) morbi therapiam exposituri sumus.

„Biformis aërosanguis (rheumarthritis) est, superficialis et submersus." Sic quidam dicunt. Ille vero non omnino, ut lepra, superficialis exsistens, temporis intervallo submersus fit. Itaque non biformis est rheumarthritis.

Pugnis etc. valde irritati et gravibus, calidis nimiisque cibis affecti aëris viam obstruendo corruptus sanguis, cum aëre in unum confluxus, subito dolores, aëris sanguinisque signa habentes procreat. Aërosanguis (rheumarthritis) autem primum in manibus pedibusque suam sedem collocat; deinde corpus penetrat. Ejus priora symptomata sunt: cruciatus, aestus, pruritus.

tumor, rigor, cutis asperitas, vasorum, tendinum nervorumque tremor, inferiorum extremitatum infirmitas, fuscarum rubrarumque macularum exortus subitus in palmis, plantis, digitis, tarsis etc. Hic irremediabilis et non coquibilis morbus manifestatus est; ejus signum jam dictum est. Hic vero irremediabilis morbus deformatio fit.

Est hic ślokas:

„Macrorum hominum frustra cibis gavisorum et corpulentorum voluptariorum aërosanguis (rheumarthritis) frequenter irritatur (exacerbatur)." —

Porro vitalitatis carnisque interitu, siti, febre, lipothymia, anhelitu, catarrho, rigore, cibi fastidio, indigestione, diatentione et contractione intactum, robustum, sui compotem et auxiliatum hominem hic morbus corripit.

Initio autem (valde flatulento, aspero et flaccido corpore excepto) hominem, ob viarum obstructionem corrupto sanguine affectum, medicus saepe paululum conspergat, aëris irritationem metuens. Deinde vomitu et ceteris curationibus nactus resolutum et cultum sanguinem, in aëre praevalido vetus butyrum liquefactum bibendum curet, lacque caprinum, dimidiam partem olei Sesami orientalis continens et cum Glycyrrhiza glabra Terminialiaque belerica commixtum, aut cum Śrigálavinná paratum, aut Saccharum officinarum, mel et syrupum continens, aut cum Zingiberi arido, Trapa bispinosa Scirpoque kysoor paratum, aut cum Convolvulo turpetho floribus nigris, Mimosa octandra, Momordica charantia, Śrigálavinná, Salvadora Persica, Asparago racemoso, Flacouratia cataphracta et bis quinque radicibus paratum.

Per aquam cum bis quinque radicibus decoctis et octo qualitatibus paratam medicus oleum ex infusione Glycyrrhizae glabrae, Asclepiadis geminatae, Flacourtiae cataphractae, Pinus longifoliae, Pinus Dévadáru, Acori calami, Micheliae champacae et Terminaliae belericae coqui medicus jubeat et in potionibus etc. adhibeat; aut ex Asparagi racemosi, Achyranthae asperae, Glycyrrhizae glabrae, Convolvuli paniculati, Pavoniae odoratae, Sidae cordifoliae, quinque radicum et graminum decoctione paratum, aut ex Kákolí etc. infusione paratum validum oleum centicoctumque sic dictum.

Aquâ ex radicibus aërem tollentibus parata aspersionem medicus faciat.

Ex Hordeo hexasticho, Glycyrrhiza glabra, Ricino communi, Sesamo orientali, Trigonella corniculata et terra unguentum conficiendum est.

Porro pulveratis Hordeo hexasticho, Tritico aestivo, Sesamo orientali, Phaseolo mungone Phaseoloque radiato, et singulatim commixtis cum sedimento oleoso Kákolí, Kshirakákolí, Bryonia grandis, Carpopogonis prurientis, Pavoniae odoratae, Sidae cordifoliae, Nymphaeae odoratae fibrarum, Andropogonis muricati, Śrigálavinnae, Sacchari officinarum, Scirpi kysoor, Micheliae champacae et Acori calami, quinque linimenta, inungendi causâ, cum butyro clarificato, oleo Sesami orientalis, adipe, medulla et lacte parata,

laudata sunt; aut oleosi fructuum succi et grana; aut pulveratis Hordeo hexasticho, Tritico aestivo, Sesame orientali, Phaseolo mungone et Phaseolo radiato, ex variorum piscium carnibus condimentum; ex Aegle marmelo, Valeriana jatamensi, Tabernoemontana coronaria, Pinu Dévadáru, Pinu longifolia, Mimosa octandra, Pise sativo, Costo arabico, Anetho sowa, liquore spirituoso, lacte coagulato et sero lactis compositum linimentum; cum Citro medica, Oxalide monadelpha, sale fossili et butyro clarificato commixtum linimentum; Hyperantherae moringae radix in linimento; et Sesami orientalis oleosum sedimentum in aëro praevalide laudata sunt.

In bilo praevalida infusionem uvarum, Cassiae fistulae, Caysphal, Asclepiadis roseae, Glycyrrhizae glabrae, Sirii myrtifolii Gmelinaeque arboreae et syrupum Sacchari officinarum mellisque bibi medicus jubeat, et infusionem Asparagi racemosi, Glycyrrhizae glabrae, Trichosanthae dioecae, trium myrobalanorum, Micheliae champacae Asclepiadisque acidae, aut Menispermi cordifolii infusionem, bilem febresque delentem Sirii myrtifolii etc. infusionem, Sacchari officinarum mellisque syrupum, aut cum amaris adstringentibusque paratum butyrum liquefactum.

Ex Nymphaeae odoratae fibrarum, Andropogonis muricati, Santali albi et Nelumbii speciosi infusione semilactea adspersus; aut ex lacte, Sacchara crudo, melle, Sacchara officinarum, Embelia ribe et aqua, cum uvarum infusione commixtis, aut ex sero lactis, melle et aqua oryzae fermentata, aut ex butyro clarificato, cum Celte orientali parato, inunctio fiat. Aut ex butyro cum oleosis Kákoli etc. substantiis cocto, aut ex Oryza sativa, Oryza praecoce, Arundine karka, Calamo rotang, Flacourtia cataphracta, Trapa bispinosa. Galodya, Convolvulo turpethe albo, calce rubra, Valisneria octandra, Nelumbio specioso, Nelumbii speciosi felle etc., cum aqua oryzae fermentata tritis, unguentum butyro mistum conficiatur.

In aëre praevalido etiam suaviter calidum unguentum conficiendum est.

In sanguine praevalido etiam saepe sanguis adspergendus et frigidissimae inunctiones faciendae sunt.

In phlegmate praevalido autem infusionem Phyllanthi emblicae et Curcumae longae, aut trium myrobalanorum infusionem, aut Glycyrrhizae glabrae, Zingiberis officinalis, Terminaliae chebulae, Wrighteae antidysentericae sedimentum oleosum cum melle et urina bibi, aut ex aqua Saccharum officinarum et Terminaliam chebulam comedi medicus jubeat.

Olei Sesami orientalis, urinae, lixivii, aquae, liquoris spirituosi, aceti et herbarum phlegma delentium decoctionibus adspersio; aut Cassiae fistulae etc. infusionibus calidis, aut butyro parato cum sero lactis, urinâ, liquore spirituoso, aceto, Glycyrrhiza glabra, Echite frutescente et Nelumbio specioso fiat inunctio. Sesami orientalis, Sinapis dichotomae, Lini usitatissimi et Hordei hexastichi pulveres, cum Cordia myxa, Cratoeva valenga et

Hyperanthera morunga commixti, fiant unguentum, cum lixivio urinaque tritum.

Sinapis albae sedimentum, Sesami orientalis et Physalidis flexuosae sedimentum, corticum Buchanaaniae latifoliae, Cordiae myxae et Crataevae valangae sedimentum, Hyperantherae morungae et Boërhaviae diffusae alatae sedimentum, ac Speciei ex Pipere nigro, Pipere longo et arido zingiberi, Wrighteae antidysentericae, Hemionitae cordifoliae et Solani jacquini sedimentum sunt quinque unguenta suaviter calefacientia, trita cum lixivio et aqua.

Hedysarum gangeticum, aut Hedysarum lagopodioides Solanumque jacquini cum lacte contrita commixtaque cum Tarpaña. —

Unione et compositione medicus conficiat medendi viam, mistionem dictam.

In omnibus Saccharum officinarum aut Terminaliam chebulam recipiat.

Pipera, cum lacte contrita, aut cum aqua contrita, quintuplice decemplicevc adjectione aegrotus bibat; ex lacte oryzaque cibum per decem dies noctesque et ultra medicus removeat, tamdiu scilicet, quamdiu quintuplex et decemplex piperum adjectio locum habet. Rheumarthritidem, dolores, febres, cibi fastidium, lienis tumorem, haemorrhoides, catarrhum, anhelitum, intumescentiam, tabem, aestum, lassitudinem, cordis morbos et asciten pipera discutiunt.

Cum Celte orientali butyrum, in lacte decoctum, medicus inungat.

Sahá, Sahadévá, Sirium myrtifolium, Sanseviera zeylanica, Cyperus rotundus, Buchanania latifolia, Asparagus racemosus, Scirpus kysoor, Nelumbium speciosum, Glycyrrhiza glabra, Anethum sowa et Costus arabicus fiunt cum lacte contritum unguentum, cum butyri spuma commixtum. Item Barleriae cristatae, Justiciae adhenatodae, Pavoniae odoratae, Sidae cordifoliae, Celtis orientalis et Momordicae charantiae sedimentum cum caprino lacte contritum. Item Gmelinae arboreae, Glycyrrhizae glabrae et Tarpañae sedimentum, et cum mellis residuo, Rubia manjista, resina Shoreae robustae, Echite frutescente et lacte paratum crassum oleum, unguentum est.

In omnibus vetus butyrum clarificatum cum Phyllanthi emblicae succo coctum pro potu; cum Celte orientali paratum pro adspersione, aut cum sedimento coctae Kákolí etc. paratum, aut cum Momordicae charantiae decocto paratum, aut cum Cleomes pentaphyllae decocto paratum.

Aut oleum Celtis orientalis in adspersionibus, balneis, clysteribus et cibis adhibeat; Oryzae sativae, Oryzae praecocis, Hordei hexastichi et Tritici aestivi panem non recentem comedat ex aqua, aut ex jure carnis, aut ex jure Phaseoli mungonis insulso.

Sanguinem medicus identidem mittat.

Edito humorum vitio, vomitus, purgationis, erectionis et suffitionis negotium gerendum est.

Sunt hic ślokae:

„Primis etiam medelarum usibus non ita pridem exorta rheumarthritis facile a medicis sanatur; sed jam pridem exorta curatu difficilis est.

Emplastra, adspersiones, unguenta, oleamenta, praeservativa aëre carentia, grata praecipuaque, mitia vultus ac benignitas, lecti accepti et vectationes in rheumarthritide probantur; contentiones, coitum, iracundiam, calidum, acidum et salsum alimentum, diurnum somnum, stillaticium graveque cibum evitet."

Tympaniticum, oculos non collapsos et supercilia non curvata habentem, non rigido pene praeditum, sudore non diffluentem, non trementem, non delirantem, lecto non illapsum, externe non intensum medicus curet. Ibi oleo antea inunctum sudoro corpore affectum aegrotum compressione aeri curet, capitis purgandi causâ. Proxime post Hedysari gangetici etc. decoctum, jus carnis, lac atque lac coagulatum coctum et butyrum liquefactum bibendum curet; sic enim non ultra modum aër procedit.

Deinde a Pinu Dévadáru incipientem aëres tollentem classem medicus cum receperit, cum Hordeo hexasticho, Plumbagine zeylanica, Dolicho bifloro, bubalino jure carneque, scilicet quintuplice classe, singulatim praecoxerit, hanc decoctionem acceperit et commiscuerit cum acidis lactibus, tum coquat cum butyro clarificato, oleo Sesami orientalis, adipe et medulla suave remedium. Hoc ipsum ex illis electum medicus tympaniticis in adspersionibus, balneis, inunctionibus, potionibus, cibis, suffitionibus et nasalibus remediis tribuat. Sic dictis diaphoreticis methodis sudorem eliciat. Valde vehemente aëre, in cavo, suaviter calidae paleae, glumae et aridi fimi vaccini pleno, aegrotum ore tenus deponat; aut eum ad calefactum carbonarium caminum, aut ad calefactum lapidem, spirituosis liquoribus circumspersum et Buteae frondosae foliis opertum considere jubeat; aut pulmentis, ex lacte, Sesamo orientali et oryza confectis, condimentis et jusculis ex lacte, oryza et sacchare confectis sudorem eliciat.

Ex Raphano sativo, Ricino communi, Diospyro glutinoso, Ocymo sancto, Asclepiade gigantea, Śaptalá, Andropogone aciculato et Aristolochia indica confectum oleum tympaniticis in adspersionibus etc. adhibendum est. Ab inceenato homine potatum acidum lac coagulatum, cum Pipere nigro et Acoro calamo commixtum oleum Sesami orientalis, butyrum liquefactum, adeps et mel tympaniten tollunt. — Illud puro (solo) aëre praediti tympanitae praeceptum datum est; in composito (complicato) tympanita compositum praeceptum observandum est.

In exacerbationum finibus compressionem medicus adhibeat.

Galli gallinacei, Cancri crangonis, Kokilae, Delphini gangetici piscis et porci adipes aegrotus comedat, aut lac cum medicamentis aërem tollentibus paratum, aut cum Hordeo hexasticho, Plumbagine zeylanica, Dolicho bifloro,

Raphano sativo, lacte coagulato, butyro clarificato et oleo Sesami orientalis paratam oryzam farmentatam. Inunctione, purgatione, fultura et suffitione illum, per decem noctes cumulatis exacerbationibus vexatum, medicus curet, aëreique morbi therapiam respiciat et praeservativum negotium gerat.

Lateris doloribus affectum et membris non flaccidis instructum aegrotum, scilicet sui compotem et auxiliatum, medicus curet. Ibi aegrotum antea oleamentis et sudoriferis usum, cum medicus purgaverit miti purgativo, fumigaverit fulsiveritque, pro tempore (stadio morbi) ex flatulescentiae praescripto curet. Hic distinguuntur cerebrum, caput et abdomen. Minutum oleum sic dictum inunctione, Śálvacum oleum emplastris, validum oleum in suffitionibus adhibetur. Sic indefessus medicus tres quatuorve menses medendi viam persequatur. In columna vertebrali circa cervicales tendines hoc etiam praescriptum medicamentis aërem phlegmaque tollentibus, nasalibus remediis et perquam sudoriferis servet.

Incantato aegroto medicus satisfacere non valet; vomitionem, suffitionem at fulturam ne adhibeat.

Respirationem, aëre phlegmateque impeditam, solvat medicus acribus expectorantibus. Coriandrum sativum, Costum speciosum, Asam foetidam, Rumicem vesicarium, Terminaliam chebulam et tria salia (sal fossile, maritimum et facticium) ex Hordei hexastichi decocto bibere det.

In quinquaginta partibus Terminaliae chebulae et quatuor partibus lactis unum Prast'ham butyri clarificati medicus coquat et negotia aërem phlegmaque removentia gerat.

Hemiplegia affectum aegrotum robustum et auxiliatum medicus ex aërei morbi praescripto curet, specificisque ad cerebrum, caput, abdomen et nasum pertinentibus, fumis, emplastris, oleamentis, tuborum vaporibus etc..

Porro cum herbis magnas quinque radices, Kákolim etc., Hedysarum gangeticum etc. aquosam bubali carnem, pariterque aquaticos bulbos medicus cum receperit, in duabus aquae partibus et uno Drona lactis decoxerit, reliquum fluidum deduxerit, a sedimento transfuderit et unum Prast'ham olei Sesami orientalis admiscuerit, iterum igni id admoveat. Deinde oleum Sesami orientalis, lacti obsecutum, cum ab igne amoverit, frigidum factum agitet; ibi quod oleamentum exsurgit, id sumat et cum lacte, dulces herbas medicales continente, commixtum decoquat. Hoc lactaum oleum Sesami orientalis aegrotis hemiplegia affectis adhibendum est in potionibus, inunctionibus etc.; aut oleo Sesami orientalis orbatum lactis butyrum, oculis gratum.

In arthritide, in rheumatismo, in schakali capite sic dicto, in debilitate et clauditate, in aëris horrore, in pedum aestu et podagra, in brachiali dolore cruciatuque et in aëris morbis nervos aggressis, sicut dictum est, suo loco angeiotomiam medicus faciat, et, excepto brachiali dolore, aërei morbi therapiam respiciat.

In aurium dolore succum Zingiberis officinalis cum oleo Sesami orientalis et melle commixtum atque fossili sale perfectum, suaviter calidum, in aurem instillet; aut caprinam urinam; aut dulcia olea; aut oleum Sesami orientalis vel cum Citri medicao, mali granati ot Tamarindi indicao sedimento atque urina paratum, vel cum aceto, liquore spirituoso, lacte ebutyrato, urina et sale fossili paratum. Tuborum vaporibus sudorem medicus eliciat, aërei-que morbi thorapiam respiciat. Plora in ultimo tractatu (Uttaratantra) exponemus.

In sacrali et colica passione oleum et sal fossile medicus ex aqua bibere det; aut Piperis longi etc. pulverem; aut commixtum cum Asa foetida et kali nitrico butyrum liquefactum; vestibusque aegrotum contegat.

In inflatione autem jejunio, manuum calefactione, aromaticis pulveribus et fructibus, turundarum applicatione, digestivis ot vestibus utatur. Proxime post abstinentiam, coenae temporo cibos cum Coriandro sativo, Cumino cymino ceterisque aromaticis paratos praebeat. In recidiva inflationo vomitum, jejunium et aromatica adhibeat.

In tumoribus vontosis rotundis infra et circa umbilicum curatio, ut in indurationibus glandolarum mesentericarum internisque phlegmonis, disponitur

Asam foetidam, speciem ex Pipere longo, Pipere nigro et arido zingiberi, Acorum calamum, Carum carvi, Coriandrum sativum, Ocymum gratissimum, Malum granatum, Tamarindum indicam, Cysampelon hexandram, Plumbaginem zeylanicam, kali nitricum, sal fossile, sal facticium, natron, Svarjikám, Piperis longi radicem, Rumicem vesicarium, Curcumam zerumbet, Costi speciosi radicem, Piper chavyam, Cuminum cyminum et Terminaliam chebulam conterat, acido citrico saepius madefaciat et bolos, tali mensuram implentes, medicus conficiat; deinde mane singulos aëreo morbo affectus comedat. Hoc autem remedium catarrhos, anhelitum, indurationes glandularum mesentericarum, abdominis intumescentiam, cibi fastidium, cordis morbos, inflationem, lateris intumescentiam, abdominis dolorem, ischuriam, urinae difficultatem, lienis affectum, haemorrhoides, tumores ventosos rotundos infra et circa umbilicum discutit.

Sunt hic ślokae:

„Omnis sive cum homorum vitiis conjunctus, sive corporis elementis tectus aër ex signis et die (stadio) dignoscendus est, sicut curatio sine controversia. Morbosam, densam et frigidam intumescentiam aër cum tela cellulosa conjunctus facit, quam medicus, sicut tumores, curet.

Phlegmate telaque cellulosa tectus aër quando femora aggreditur, tum corporis tritu, languore, horripilatione, aegritudine, febribus et sopore afflicta, rigida, frigida, insensilia, gravia tremulaque femora fiunt et aegrotus quasi non sua credit femora. Hunc morbum alii femoris columnam, alii divitem aërem appellant. Ibi oleo privatum, sex substantias continentem,

salubrem pulverem, sicut ex Pipere longo ceterisque classibus confectum, aegrotus ax calida aqua bibat; aut ex melle lingat trium myrobalanorum pulverem cum Pipere nigro, Pipere longo et Zingiberi arido commixtum; aut ex urinis bibat bdellium optimum aut etiam bitumen. Haec discutiunt cum phlegmate adipeque complicatum aërem, cordis morbos, cibi fastidium, indurationem glandularum mesentericarum, pariterque internam phlegmonen. Ex lixivio et urina vapores, asperasque infrictiones medicus faciat, et inungat urinis impletos Galedupae arboreae fructus et Sinapim dichotomam.

Comedenda sunt vetus Panicum frumentaceum, Paspalum frumentaceum, Cordia latifolia et Oryza sativa ex jure pisino, exsiccatum Raphanum sativum continente, aut ex Trichosanthae dioeceae jusculo, cum ferinis, butyro non conditis, carnibus, et cum oleribus insulsis salubribus.

Quando maxima ex parte phlegma et adeps sunt perdita, tum ibi olei etc. inungendi negotium rursus geri medicus jubeat.

Suaveolens, perieva, subtile, acre, calefaciens, pungens, liquidum, pungens in coctione, salsum et gratum est bdellium, acceptum et viscosum. Hoc recens nutriens et stimulans, vetus autem abripiens est. Ob suam acritudinem et calefacientem vim phlegma et aërem delet; ob salsitudinem secretiones at bilem pellit; ob subtilitatem ignem (digestionem) accendit. Hoc (bdellium) mane cum tribus myrobalanis, Curcuma zanthorhiza, Trichosanthe dioeca, Poa cynosuroide et aqua bibat, aut infusum urinis, lixiviis, aut calida aqua. — A sene ex pisino jure et lacte comesum illud (bdellium) discutit singulis mensibus indurationem glandularum mesentericarum, urethritidem gonorrhoicam, flatulescantiam, abdominis intumescentiam, fistulas in ano, vermes, pruritum, cibi fastidium, lepram, insensiles intumescentias, rheumarthritidem, tabis divitem aërem, tumores, leprosia, corrupta ulcera, atque aërem, exta, articulos at ossa aggressum, sicut arborem fulmen Indrae."

Caput VI.

Nunc vero tuberculorum haemorrhoidalium therapiam exposituri sumus.

Quadruplex tuberculorum haemorrhoidalium curatio exsistit, hoc modo: medicamentum, lixivium causticum, ignis et scalpellus. Porro non ita pridem orta tubercula haemorrhoidalia et exiguis humorum vitiis, signis et symptomatibus affecta, medicamentis curanda sunt; mollia, egressa submersaque, et eminentia, lixivio caustico; violentia autem, immobilia, ampla et dura, igne; tenuibus vero radicibus instructa, eminentia et humida, scalpello.

Medicamentis curandorum tuberculorum haemorrhoidalium medicamentum exsistit; lixivio caustico autem, igne et scalpello curandorum praeceptum dandum intellige!

Ibi robustum aegrotum tuberculis haemorrhoidalibus affectum, inunctum, circumsudantem et, aëris dolorisque sedandi causâ, gratis, calidis, paucis et substantiarum divitibus cibis fruitum medicus considere jubeat loco rebus necessariis instructo puroque, tempestate constante innubilaque, in aequabili scuto aut lectulo, in coxaque, cum ano et cervice versam ad solem; tum, considente ad orientem corpore, aegrotum elevatum, paululum erectum in coxa, veste ei lodicula indutum, constrictivo amiculo circumjectum in collo et inferioribus extremitatibus, et a famulis bene prehensum, intremulo corpore praeditum efficiat; deinde instrumentum (speculum ani) butyro liquefacto inunctum, rectum at parvo orificio instructum in anum lente se proferentis aegroti indat; immisso instrumento haemorrhoidalia tubercula inspiciat medicus, haec lanceolâ dissecet, crioxylo aut linteo detergeat, lixivium causticum injiciat, post injectionem manu januam instrumenti claudat et per centum vocum tempus exspectet. Deinceps detergeat, lixivii caustici et morbi vim respiciat et rursus oblinat. Deinde haemorrhoidale tuberculum coctis fructibus Eugeniae jambu simile cum viderit medicus, collapsum et paululum incurvatum circumvolvat. Lixivium causticum abluat aqua oryzae fermentatae, aut lacte coagulato, sero lactis, aceto et acido pomorum succo. Deinde, butyrum cum liquiritia commixtum bibat, instrumentum abducat, exsurgere jubeat aegrotum, calidae aquae impositum frigidis aquis conspergat, aut calidis secundum nonnullos. Deinde in domum aëri non expositam deducat aegrotum, doceat diaetam, comburat rursus reliquias. Post septenas noctes (et dies) singulum tuberculum mediens aggrediatur; sed inter multa primo dextrum, post dextrum sinistrum, post sinistrum posticum, post posticum anticum.

Porro ab aëre et plegmate orta tubercula haemorrhoidalia igne lixivioque caustico medicus curet; a bile sanguineque orta lixivio miti. Ibi aëris ordinatio, ciborum appetentia, ignis incensio, levatio, roboris colorisque productio, mens et gaudium sunt omnino cauterizati aegroti signa. Aegroto autem ultra modum cauterizato, dilaceratio ani, aestus, lipothymia, febris, sitis, nimia sanguinis eruptio et inde profecta phaenomena exsistunt; violacea parva ulcera, pruritus, aëris corruptio, sensuum perturbatio et morbi inquietatio, aegroto male cauterizato.

Magna hominis tubercula haemorrhoidalia cum dissecuerit medicus, cauterizet; prolapsa ultra modum et humorum vitiis impleta sine instrumento (speculo ani) curet diaphoreticis, unguentis, oleamentis, balneis, emplastris, derivantibus, linimentis, lixivio caustico, igne et scalpello; sanguinis eruptioni obnoxia, ex haemorrhagiae biliosae praescripto; fissum stercus facientia, ex

dysenteriae praescripto; constrictum excrementum reddentia, ex olei potandi praescripto aut ex flatulescentiae praescripto.

Hoc est cauterizandi praeceptum, tuberculis haemorrhoidalibus quasvis sedes aggressis.

Medicus autem cum perforaverit tuberculum haemorrhoidale aut cochleari, aut acu, aut lanceolâ, lixivium causticum injiciat.

Ani procidentiae autem sine instrumento (speculo ani) lixivium causticum etc. adhibeat. — In omnibus tuberculis haemorroidalibus cibum aegrotus ex Oryza sativa, Oryza praecoce, Hordeo hexasticho et Tritico aestivo, conditum butyro clarificato, sumat cum aqua, aut cum Meliae azidaractae jure, aut cum Trichosanthae dioecae jure, aut, pro homorum vitio, cum oleribus, scilicet cum Chenopodio albo, Amarantho polygamo, Celte orientali, Basella rubra, Saccharo spontaneo, Andropogone shoenantho, Raphano sativo, Gummi olibano, Pentaptera tomentosa, Chilli, Marsilia dentata, Piso sativo, Ligustico ajwaēn etc.; aut alium cibum gratum, ignes incendentem, haemorrhoides delentem, urinam faecesque egerentem sumat.

Cauterizatis tuberculis haemorrhoidalibus, oblitus, ignem accendendi et aëris irritationem praecavandi causâ, generaliter inungendi etc., specialiter autem medendi ineat rationem.

Butyra liquefacta, cum calefacientibus et aërem delentibus substantiis parata, et commixta cum Asa foetida ceterisque pulveribus bibat. In fellis haemorrhoidibus ex Hemionitidis cordifoliae etc. infusione antiphlogisticum Pini Dévadáru atc., Piperisque longi etc. butyrum liquafactum; in sanguinis haemorrhoidibus ex Rubiae manjistae at Hyperantherae moruggae infusione; in phlegmatis haemorroidibus ex Anethi sowae infusiona butyrum liquefactum bibat; — Symptomata medicus convenienter curet. —

Summam operam navana medicus lixivium causticum, ignem et scalpellum adhibeat in ano; nam ex ejus perturbatione orinntur eviratio, intumescentia, acstus, dementia, lipothymia, borborygmus, dysenteria, diarrhoea aut ipsa mors. —

Porro instrumenti (speculi ani) mensuram demonstraturi sumus.

Instrumentum hoc ferreum, mite, corneum, aut ligneum, vaccae uberibus simile, quatuor digitos transversos longum et quinque digitorum transversorum mensuram in circuitu implens pro viris; sex autem digitorum transversorum mensuram in circuitu implens pro feminis, unamque palmam longum est. Id duobus foraminibus (fenestris) instructum est, scilicet inspiciendi causâ unum foramen, alterum foramen autem pro operatione locum habet. In una janua enim scalpelli, lixivii caustici ignisque transitio (applicatio) fieri non potest. Foraminum mensura autem tres digitos transversos longa at pollicis crassitudinem ampla est. Qui unus digitus transversus reliquus est,

ejus dimidium deorsum et alterum dimidium sursum rotundaequo inauri simile est. — Haec est instrumenti formae brevis descriptio. —

Protenus tuberculorum haemorrhoidalium unguenta indicaturi sumus.

Cum Euphorbiae antiquorum lacte commixtus Curcumae longae pulvis primum unguentum est. — Stercoris Galli domestici, Abri precatorii, Curcumae longae Piperisque longi pulvis, cum vaccina urina felleque tritus, secundum unguentum est. — Danti, Plumbaginis zeylanicae, aikali et Commelinae salicifoliae sedimentum oleosum, cum vaccino felle contritum, tertium unguentum est. — Piperis longi, salis fossilis, Costi arabaci, Mimosae sirishae et Echitae antidysentericae sedimentum oleosum, cum Euphorbiae antiquorum lacte contritum, aut cum Asclepiadis giganteao lacte contritum, quartum unguentum est. — In Vitrioli Martis, arsenici flavi, salis fossilis, Nerii odori, Embeliae ribis, Caesalpiniae bonducellae, G'hoshae, Eugeniae jambu, Asclepiadis giganteae, Jasmini auriculati, Premnae spinosae, Danti, Plumbaginis zeylanicae, Solani trilobati et Euphorbiae antiquorum aquis oleum Sesami orientalis coctum et inunctum tubercula haemorrhoidalia delet.

Deinceps haemorrhoidalium tuberculorum remedia, illa collabefactandi causâ, indicaturi sumus.

Mane Saccharo officinarum et Terminalia chebula fruatur. Homo religiosus (Brahmachári) centum Droṅas Terminaliae chebulae cum uno Drona vaccini stercoris paratos mane, pro viribus, ex melle adhibeat; aut Achyranthae asperae radicem ex oryzae jure cum melle quotidie; aut Asparagi racemosi radicis sedimentum ex lacte; aut cum Plumbaginis zeylanicae pulve re compositum spiritum destillatum excellentem; aut cum Semicarpi anacardii pulvere compositam oryzam tritam insulsam ex lacte ebutyrato; aut in fictilem hydriam, intrinsecus sedimento radicis Plumbaginis zeylanicae oblitam, ingestum lac ebutyratum, acidum, aut non acidum, in potionibus cibisque, adhibeat. Haec etiam lactis ebutyrati praeparatio cum Siphonantho indica, Jasmino angustifolio, Hordeo hexasticho, Ligustico sjwaën, Phyllantho emblica et Menispermo cordifolio locum habet.

In Pipere longo, Piperis longi radice, Pipere chavya, Plumbagine zeylanica, Embelia ribe, Zingiberi arido et Terminalia chebula, sicut supra, incoenatus lac ebutyratum quotidie per unum mensem adhibeat; aut lac cum Zingiberis officinalis, Boërhaviae diffusae alatae et Plumbaginis zeylanicae infusione paratum; aut decoctionem radicis corticisque Echitae antidysentericae, Pipere longo etc. conditam, ex melle. In aëris morbis indicatum Asae foetidae etc. pulverem adhibeat, aut ex lacte ebutyrato cibum; aut ex lacte cibum; aut cum alkalino sale, vel cum lixivio radicis Plumbaginis zeylanicae et aqua paratum lac; aut cum lixivio Buteae frondosae arboris paratum jus oryzae fermentatum; aut Bignoniae suaveolentis, Achyranthae asperae, Solani

jacquini et Buteae frondosae lixivium destillatum quotidie cum butyro clarificato commixtum; aut sedimentum radicis Echitae antidysentericae et Vandakis ex lacte ebutyrato; aut Plumbaginis zeylanicae, Caesalpiniae bonducellae et zingiberis aridi sedimentum ex Caesalpiniae bonducellae lixivio; aut cum lixivio et aqua paratum butyrum clarificatum, cum Pipere longo etc. conditum; Piperis nigri Sesamique orientalis Prasrĭtam unum aut Prasuńcham unum mane adhibeat in frigidae aquae vehiculo. — His increscit ignis et tubercula haemorrhoidalia sedantur.

Bis quinque radicum, Danti, Plumbaginis zeylanicae et Terminaliae chebulae Tulam unam medicus recipiat et in quatuor Dronis aquae decoqui jubeat. Deinde a sedimento relictum fluidum recipiat, valde refrigeratum cum Tula una Sacchari officinarum commisceat, in ollam butyri infundat et unum mensem exspectet; deinde in vase Hordei hexastichi mensuram certam mane bibere det. Eo haemorrhoides, diarrhoea, humorum vitia, aurugo, flatulescentia cibique fastidium non oriuntur; accensus autem ignis oritur.

Piperis longi, Piperis nigri, Embeliae ribis, Elaválukae, Symploci racemosae, singulorum duo Pala, Cucumeris colocynthidis quinque Pala, mediae ex Cratoeva valanga partis decem Pala, dimidium Prast'ham fructuum Terminaliae chebulae, Prast'ham unum fructuum Phyllanthi emblicae medicus recipiat. Haec singulatim in quatuor Drońis aquae decoquat, a sedimento relictum fluidum transfundat, valde refrigeratum cum duabus Tulis Sacchari officinarum commisceat, in ollam butyri infundat, quatuordecim dies exspectet, deinde in vase certam mensuram Hordei hexastichi mane, pro viribus, adhibeat. Hoc reapse optimum est remedium, lienis affectus, ignem, cupiditatem, haemorrhoides, diarrhoeam, cordis morbos, auruginem, tumores, lepram, indurationem glandularum mesentericarum, abdominis intumescentiam vermesque tollens et vim colloremque efficiens.

Porro in tuberculis haemorrhoidalibus aëris plenis, oleosum, diaphoreticum, vomitorium, purgativum, roborans et suffitorium medicamentum indicatum est; in tuberculis haemorrhoidalibus ortis a bile, purgativum; in ortis a phlegmate, zingiberis officinalis et Dolichi biflori usus; omnia humorum vitia delens medicamentum, sicut dictum, in haemorrhoidalibus tuberculis, ortis ab omnibus humorum vitiis, indicatum est; cum convenientibus autem herbis paratum lac, in omnibus tuberculis haemorrhoidalibus. —

Porro Semicarpi anacardii praeparatum demonstraturi sumus.

Semicarpi anacardii fructus maturos inviolatosque decerpat, unum recipiat, bis, ter quaterve findat, ex infusionum praescripto decoquat et unam concham infusionis non calidae, palato, lingua labiisque butyro clarificato illitis, mane sumat. Deinde postmeridiano tempore lac, butyrum clarificatum

oryzaque cocta cibus sit. Sic singulum fructum Semicarpi anacardii multiplicet usque ad quinque; tum quinos fructus multiplicet usque ad septuaginta. Nactus septuaginta rursus subtrahat quinos usque ad quinque; ex quinque singulos usque ad unum fructum. Sic Semicarpi anacardii mille fructus cum adhibuerit, ab omnibus lepris tuberculisque haemorrhoidalibus liberatus, robustus, sanus et centaevus (grandaevus) homo fiet.

Juxta praeceptum de ambobus vulneribus (vulnere et ulcere) datum, a Semicarpo anacardio expressum oleum recipiat aegrotus, manoque unius conchae mensuram adhibeat. —

In sene superiorem ad modum cibus et fructuum usus. — Aut ex Semicarpi anacardii pulpis oleum recipiat aegrotus, corruptis humoribus liberatus reunioneque (vulnerum) praeditus, in domum, ventis non expositam, ingrediatur et pro viribus Prasrĭtam unum et unum Prakuñcham olei adhibeat. — In sene lac, butyrum clarificatum oryzaque cocta cibus sit. — Sic, per unum mensem (illud) adhibendo, aegrotus, per tres menses cibum demonstratum sumens, se ipsum servare potest. Deinde omnibus morbis sublatis, coloratus, robustus, audiendi, accipiendi tenendique facultate praeditus fit et centum annos vivit. Adhibendo per singulum mensem, centum annos vivet; centum anni sunt aetatis provectio. Sic adhibendo per decem menses, mille (permultos) annos vivet.

Sunt hic ślokae:

„Sicut omnes lepras discutiunt Mimosa ferruginea et Citrus medica, sic etiam tubercula haemorrhoidalia omnia Wrightea antidysenterica et Semicarpus anacardium discutiunt. Sicut incurabiles urinarii affectus non Indigoferam tinctoriam praetergrediuntur, sic lixivium causticum non praetergrediuntur visibiles ani productiones (tubercula haemorrhoidalia). Butyra clarificata splendida, cibum validum facientes liquores spirituosi et spiritus destillati adhibenda sunt aegroto, humorum corruptorum exortum intuito. Impetum, perturbationem, uxores, in dorso (equorum etc.) profectionem, multam sessionem, sicut improprium corruptumque cibum, in haemorrhoidibus evitet.“

Caput VII.

Nunc vero calculi (lithiasis) therapiam expposituri sumus.

„Calculus horribilis morbus est, letho similis creditus. Medicamentis adolescens curabilis est; aetate provectus autem lithotomiam desiderat.

In calculi prioribus formis oleamenti etc. ratio quaeritur, qua hujus morbi elementa ad maturitatem omnino perveniunt. Plectranthus scutellaroi-

des, Aeschynomene grandiflora, Pothus officinalis, Oxalis, Asparagus racemosus, Flacourtia cataphracta, Solanum jacquini, Flacourtia sapida, Columba domestica, Solanum melongena, Barleria caerulea, Pentaptera arjuna, Andropogon muricatus, Trapa hispinosa, Hedysarum gangeticum, B'hallúca, Capparis trifoliata, Tectonae grandis fructus, Hordeum hexastichon, Dolichos biflorus, Zizyphus jujuba et Strychni potatorum fructus, — ex horum scilicet decoctionibus confectum butyrum, salinis terris etc. conditum, celeriter calculum, ab aëre ortum, resolvit. Lixivia caustica, aquas fermentatas, jura, infusiones, emulsiones et cibos conficiat illa ex classe aërem delente. —

Poa cynosuroides, Saccharum spontaneum, lac coagulatum, Cyperus pertenuis, Cassia fistula, radix Sacchari officinarum, Plectranthus scutellaroides, Asparagus racemosus, Convolvulus paniculatus, Varáhi, Oryza sativa, radix Ari campanulati, Ruellia longifolia, B'hallúka, Bignonia suaveolens, Cyssampelos hexandra, Achyranthes triandra, Barleria prionitis, Trianthema monogynia et Mimosa sirisha decoquuntur; in his paratum butyrum, styrace et Glycyrrhizae glabrae, Nymphaeae caeruleae, Cucumeris sativi, Cucumeris utilatissimi etc. seminibus conspersum, comprobatum est et celeriter resolvit calculum, a bile ortum. Lixivia caustica, aquas fermentatas, jura, infusiones, emulsiones et cibos conficiat illa ex classe bilem delente. —

Medicamentorum classis autem a Capperi trifoliata incipiens, Bdellium, Elettaria cardamomum, Pisum sativum, butyrum caprinum cum Costo arabico, Phrynio dichotomo etc., Pipere nigro, Plumbagine zeylanica, simul et cum Pinu Dévadáru et cum classe a terris salinis incipiente paratum, celeriter resolvunt calculum a phlegmate ortum. Lixivia caustica, aquas fermentatas, jura, infusiones, emulsiones et cibos conficiat illa ex classe phlegma delente.

Cum Vangueriae spinosae, Alangii hexapetali, Strychni potatorum, Galedupae arboreae et Nymphaeae caeruleae fructibus contritis aquam saccharo mistam, calculos mitigantem, bibat. Ardearum, camelorum et asinorum ossa, Flacourtia cataphracta, Curculigo orchioides, Carum carvi, Naucleae cadambae radix et zingiber aridum sorpta ex liquore spirituoso aut ex calida aqua calculum resolvere valent. Pulverem seminum Ruelliae longifoliae cum melle compositum ex lacte ovillo per septem dies lithontripticon bibat. Substantiarum autem butyracearum lixivium, in ovillam urinam stillatum et cum porcinae essentiae excrementique lixiviis compositum, lente paratum est. Ibi salinae terrae etc. inspersio facienda est, cum Pipere nigro, Pipere longo et arido zingiberi commixta. Hoc lixivium calculum, indurationem glandularum mesentericarum et arenam resolvit. Ex Sesami orientalis, Achyranthae asperae, Musae paradisiacae, Buteae frondosae et Hordei hexastichi cortice confectum lixivium bibendum est in ovilla urina, arenam delens medicamen eximium. Bignoniae suaveolentis et Nerii odori lixivium etiam sumat; aut

sedimenti Flacourtiae cataphractae, liquiritiae et Rutae graveolentis unum Aksham bibat; aut Barleria alba et Aedaka bibendae sunt, aut Hyperanthera morunga et Kamárkava; aut Kapotavankae radicem bibat ex acidis, liquoribus spirituosis etc.; aut ex hoc confectum jus bibat homo doloribus affectus, aut ex Terminalia chebula etc. confectum. Quovis modo etiam adhibenda est classis medicaminum a Pentaptera arjuna incipiens in butyris liquefactis, lixiviis, infusionibus et lactibus animalibus.

Sin non sedationem adipiscitur aegrotus, sectio optima ratio est.

Medici quamvis periti operatio incerta est. Itaque ultima curatio illa est appellata. Omissa hac operatione, certa est mors; operatione autem peracta, in dubio esse potest vita. Idcirco Isvarae benedicens probus operator operari debet.

Aegrotum inunctum, vitiis humorum privatum, paululum emaceratum, illito exhalatoque corpore praeditum, coenatum, sacrificii, faustitatis atque benedictionis compotem ex sacrificali ritu prius dicto, et praeparatis rebus necessariis instructum medicus consoletur; dein fortem impavidumque virum in scuto usque ad genua aequali prius considera jubeat; tum in coxa innitentem antea corpus, deinde supinum cubantem, coxas erigentem, in vestium receptaculo sedentem, genua cubitosque adtrahentem et vinculo aut tunicis interioribus constrictum aegrotum, scilicet ejus sinistrum bene inunctae umbilicalis regionis latus, terat medicus, pugno premat inde ab umbilico deorsum, donec calculus deorsum delapsus est. Deinde oleo inunctos, unguibus purgatos digitos, scilicet sinistrum indicem digitum et medium ano inserat, secundum suturam intret, studio et vi intervallum ani penisque adducat, indolor, incontentum et non inaequale abdomen inferius (vesicam) aggrediatur valdeque sursum premat duobus digitis, ut nodi instar editus fiat calculus.

„Homo, si prehenso calculo patitur animi deliquium, quasi occisus dependulo capite praeditus mortuoque similis est, ne illius calculum medicus extrahat; sin vero extrahit, illi necesse est mori. His autem absentibus symptomatibus, extrahere calculum medicus aggrediatur."

In sinistro latere suturam ad Hordei hexastichi magnitudinem declinans medicus quaerat scalpellum pro calculi magnitudine; aut in dextro latere, propter operandi facilitatem. Sic quidam dicunt. Ne findatur, neve conteratur calculus, medicus operam det. Pulvis enim remanens quamvis exiguus incrementum denuo capit. Idcirco integrum calculum forcipe medicus excipiat.

Feminarum vero uterus, abdominis inferioris (vesicae) latus ingressus proximus est. Idcirco ne feminis, ut in epigastrica sectione (virorum), scalpellum demittat, sed sane aliter; illis (feminis) vulnus circa urinae fluxum (urethram) fiat.

In viro autem post laesum urinae effusorem (urethram) urinae dispersio oritur.

Calculi sectione exceptâ, abdomen inferius (vesica) ne simpliciter quidem findatur; dupliciter in abdomine inferiori (vesica) fissus calculosus non sanatur. Sed calculi sectandi causâ simpliciter in abdomine inferiori (vesica) fissus vivit ob curationis propinquitatem plagamque ex praescripto factam, et ob incrementum effluvii calculorum.

Illum, cujus calculus extractus est, in solium calidae aquae demittat sudoremque eliciat; sic enim abdomen inferius sanguine non impletur. Impleto autem abdomine inferiore, Ficus glomeratae infusionem ex florum oculis medicus tribuat.

Est hic ślokas:

„Ficus glomeratae infusio ex florum oculis adhibita celeriter extrahere valet calculos sanguinemque ingressum in abdomen inferius."

Urinalis viae purgandae causâ aegroto sacchari saturitatem offerat. Calculo evulso vulnereque mellibus butyrisque illito aquam oryzae fermentatam, cum urinae purgandae substantiis paratam, calidam conditamque butyro medicus bibere det per trinoctium; post trinoctium autem ex aqua sacchara saturata exiguam mitis oryzae coctae partem per decem noctes edendam medicus curet, urinae sanguinisque purgandi causâ; vulneris vero humectandi causâ, post decem noctes juribus carnis, acido fructuum conditis, curet. Deinde medicus non vesanus sudorem aegroti per decem noctes moveat oleo aut decoctionum vapore. Aut Ficus glomeratae infusione illius vulnus abluat. Sedimenta Symploci racemosae, Glycyrrhizae glabrae, Rubiae manjistae et Prapauńdárikae adhibeat vulneri. In his vero, cum Curcuma longa commixtis, oleum Sesami orientalis, aut butyrum coctum, vulneris linimentum est. Spisso sanguine vexatum superioribus vestimentis curet. Urinâ post septem noctes suam viam non ingrediente, vulnus ex praescripto jam dicto medicus urat igne. Ingressâ suam viam urinâ, superiorum vestimentorum et habitationis suffitionibus dulcibus adstringentibusque medicus curet. — Vel urinae iter sponte ingredientem et intus inhaerentem asminalem calculum aut arenam fluxu (injectione) egerat; sin vero id impossibile est, fistulam (urethram) scalpello dissecet et calculum hamulo extrahat. Impleto vulnere, elephantos, equos, montes, serpentes, currus et arbores ne ascendat; per pluvium anni tempus in aquis ne incedat, neve gravem cibum comedat.

Urinae viam, seminis virilis viam, scroti organa (testiculos), urinae effusorem, suturam, vulvam, anum et abdomen medicus evitet. Ibi enim, dissectâ urethrâ, mors post impletum urinis abdomen oritur; seminis virilis viâ dissectâ, mors aut eviratio; scroti organis laesis, penis debilitatio; effusore vulnerato, urinae dispersio; suturâ et vulvâ dissectis, morborum apparentia; abdominis anique fissi signum antea jam dictum est.

Sunt hic ślokae:

„Membra hominum vitalia octo aquigena non noscens medicus, multos mortales interficit, operationum scalpellis ignarus: scilicet qui suturam, seminis virilis ductus, organa fructuum (testiculos), anum, urinae effusorem, urinae viam, vulvam et abdomen octavum non noscit.“

Caput VIII.

Nunc vero therapiam fistularum in ano exposituri sumus.

Quinque fistularum genera in ano dicta sunt; in his insanabilis fistula, bivalvularum concharum instar turbine instructa, sagittae similia; reliquae sunt difficiles curatu.

Ibi fistularum tumoribus praeditum aegrotum medendi ratione, a jejuniis incipiente, et cum purgationibus finiente, undecimque praecepta continente, medicus curet, scilicet immaturatis tumoribus praeditum. Maturatis tumoribus, inunctum et in aqua calida sudantem aegrotum lecto imponat, sicut illum tuberculis haemorrhoidalibus affectum restringat, ani fistulam inspiciat, aut aversam, aut deorsum versam, aut externo internove orificio instructam; deinde demittat medicus specillum illamque erigat et simul cum sede eam eximat scalpello. Interno orificio pariter instrumentum penitus ingerat, in aegroti se protendentis orificium fistulae intret, specillum demittat et injiciat scalpellum, aut, cum intraverit, causticum lixivium. Hoc in omnibus ani fistulis commune est.

Specialiter vero:

„in media fistula, externis orificiis praedita, medicus faciat vulnera; deinde in vulneribus inflictis reliquas fistulas aggrediatur. Itinera mutuo connexa extera multifariam incidenda sunt. Fistulas inconnexas qui medicus simpliciter findit, ille facere potest hiulcum hominis vulnus, quod anum dissecet. Hujus vulneris hiulcam viam faeces urinaque sequuntur; borborygmum et ani dolorem valde faciunt flatus. Ibi doctrinas quamvis persecutus medicus sine dubio perturbari potest. Idcirco hiulcum vulnus in aegroto, externis fistulae orificiis affecto, non est faciendum. Ibi in multiforo morbo dignoscenti medico facienda est incisio aut semipalmata, aut palmata, aut cruciata, aut lateralis. A duobus aequalibus lateribus incisio palmata est appellata; sin vero alterum latus brevius est, illa semipalmata est commemorata; suturâ (raphe) evitatâ et ano quadrifariam dissecto, cruciatam incissionem vocant medici incisionis periti; scalpello propius ad latus accedente fiat incisio lateralis. Quoquoversus effluentes vias medicus igne urat. In timido enim infante incisio fistularum multiforarum difficilis est; morbosa effluvia delentem sudorem ibi medicus moveat diaphoreticis sic indicatis, pulmentis de

lacte, Sesamo orientali oryzaque, jusculis de lacte, oryza saccharoque officinarum etc., porcinis bubalinisque jusculis carnibusque, perdicibus ceterisque avibus. Hedysarum gangeticum, Ricinum communem recipiat, infusionem perfectam ab his conficiat et in vas olearium infundat; deinde tubi vapore medicus eliciet vaporem vulneris. Sesamum orientale, Ricinum communem, Linum usitatissimum, Phaseolum radiatum, Hordeum hexastichon, Triticum aestivum, Sinapim dichotomam, sal fossile et acidorum medicaminum classem in urceo praeparet, hisque sudorem aegroti eliciat; sic aegrotus a curante medico sanatur. Exsudanti etiam Costum arabicum, sal fossile, Acorum calamum, Asam foetidam et Carum carvi, singulorum aequales partes, medicus bibere det ex butyro liquefacto, aut ex vinosa aciditate, aut ex spiritu Sauvirensi. Deinceps medicus liquiritâ et oleo Sesami orientalis illinat vulnus aegroti et circumlinat anum oleis aëreos morbos depellentibus. Hac methodo faeces urinaque suam viam ingrediuntur, aliaque vehementia phaenomena sine dubio solvuntur. —

Aegroti multiforis fistulis affecti et camelino sic dicto collo (fistula) vexati curationem audi!

Camelinum autem collum (fistulam) cum medicus exploraverit atque extenderit, lixivium causticum inspergat. Putris carnis enim inquirendae causâ ignis honoratus (indicatus) est. Sed hanc fistulam Sesamis orientalibus cum butyro clarificato commixtis contritisque inungat; deinde fasciem applicet atque conspersionem butyri liquefacti faciat. Tertio die resolvat medicus apteque purget. Deiu, purgatum cum reddiderit, ex praescripto deliget. Cum vero viam non fluentem sapiens medicus effluam effecerit, lixivio caustico iter effluvii uret aut igne; tum placide calefacto exiguo oleo Sesami orientalis madefaciat circumferentiam eui. Inunctiones et superlitiones urinis lixiviisque causticis et vomitoriis medicaminibus faciendae sunt, atque adspersiones modicae. Ani fistulam exiguo effluvio morboso praeditam, mitem reddat, viam exploret et scalpello incidat. — Elatae sylvestris folio, dimidiae lunae, lunae orbi, acus foramini similem et demissis orificiis praeditam fistulam findat, igne eam penitus urat, aut rursus lixivio caustico. Tum purgativis et prius indicatis emollientibus purget.

Cujus infantis fistule externo internoque orificio instructa est, illi incommodus est purgamenti, ignis, scalpelli et lixivii caustici usus. Quodcunque mite et non acutum est, id infanti adhibeat. — Cassiae fistulae, Curcumae longae et Convolvuli turpethi nigri pulvis, melle butyroque clarificato humectatus eximiaeque turundae inditus, vulneribus commodum purgamen est. Hoc remedium celeriter delet fistulae viam, sicut nubem ventus.

Morbo adventiciis ex causis orto, fistulam scalpello diligenter dissecet et Eugeniâ jambu ignea aut Vangueriâ spinosa combusta vulnus, sicut dictum est, urat prudens perintentusque medicus.

Vermes interimentem (anthelminthicam) sagittasque adducentem methodum adhibeat; quam vero cum repudiaverit, a fasciis liberanda est fistula tribus humoribus corruptis orta. Haec medendi ratio indicata est in omnibus fistulis ex ordine. Ubi vero in iis ex scalpello demisso oriuntur dolores, ibi exiguo oleo Sesami orientalis calido adspersio laudatur. In urceo, medicamentis aërem pellentibus impleto, unum Śarávam capiente; calefacto exhalanteque anus, oleamentis illitus, insideat, aut per tubum jacenti aegroto vaporem morbos depellentem medicus adducat, aut calidae aquae immergendus est aegrotus. Sic dolor sedatur.

Ex Kadali, Cervo axe, Caue aureo, Priyaka et Antilope composita unguenta medicus expertus suffimentaque etc. conficienda curet. Speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Acorum calamum, Asam foetidam, Hordeum hexastichon et Ligusticum ajwaēn bibere det ex acido Dolichique biflori liquore spirituoso Sauvirensi etc. Cardiospermum halicacabum, Commelina salicifolia, Convolvulus turpethum album, Sesamum orientale, Costus arabicus, Anethum sowa, Gslomi, Symplocos racemosa, Clitoria ternata et illa purifica classis ex Vitrioli Martis collyrio et lacte composita desiderantur.

Convolvulus turpethum album, Sesamum orientale, Rottleria tinctoria, Danti et Rubia manjista cum lacte fiant purgamentum, idque cum sale fossili ac melle commixtum.

Collyrium, ambae Curcumae, Rubia manjista, Meliae azidaractae surculi et sedimentum Convolvuli turpethi albi, Pothi officinalis et Danti ulcera fistularum delent.

Costus arabicus, Convolvulus turpethum album, Sesamum orientale, Danti, Jasminum auriculatum, sal fossile, mel, Indigofera tinctoria, tres myrobalani et sulphas curpi sunt salubre purgamentum vulnerum; sic etiam Jasminum auriculatum, Glycyrrhiza glabra, Symplocos racemosa, Costus arabicus, Elettaria cardamomum, Pisum sativum, Mimosa pudica, Grislea tomentosa, Echites frutescens, Indigofera duplex (tinctoria et anil), Panicum italicum, resina Shoreae robustae, Nelumbium speciosum et Nelumbii speciosi filamentum.

Euphorbiam antiquorum, Acorum calamum, Commelinam salicifoliam et ceram cum sale fossili congerat, e congerie oleum coquendum curet doctus medicus. Hoc in cervicis inflammationibus glandulosis, in rotundis maculis urinalibusque affectionibus destruendis salubre oleum est, anique fistulas delet.

A Ficu indica incipiens classis etiam salubris est, purifica destruensque. Oleum butyrumve ex hac classe excoctum fistulas ani delet.

Convolvulus turpethum album, Danti, Curcuma longa, Aristolochia indica, ferrum, Nerium odorum, Embeliae ribis succus, tres myrobalani, Euphorbiae antiquorum et Asclepiadis giganteae lac, mel et cera commisceantur, ex

quibus oleum coquendum est. Fistularum ani delendarum causâ praesertim hoc est adhibendum.

Plumbaginem zeylanicam, Asclepiadem giganteam, Convolvulum turpethum album, Cysampelon hexandram, Ficum oppositifoliam, Nerium odorum, Euphorbiam antiquorum, Acorum calamum, Commelinam salicifoliam, Echiten scholarem, alkali et Cardiospermum halicacabum doctus medicus congerat oleumque excoquat. Hoc enim oleum destillatum fistulis ani valde indat medicus. Id purgamen, destructivum simul et colorem efficiens duobusque vulneribus (vulneri et ulceri) utile remedium sapiens medicus in vulnerum conditionibus respiciat. —

A cavo sursum versum ferat medicus labium haemorrhoidalis instrumenti, hujus instrumenti gnarus; deinde hoc semilunare instrumentum in ani fistulam demittat.

Defatigationem, coitum, equitationem et gravia per unum annum avitet homo, vulnere hoc affectus."

Caput IX.

Nunc vero leprarum therapiam expositluri sumus.

A malis cibis, intemperantia, impetu et laesione, pariterque ab inunctionum etc. applicationibus, improba curatione et a praemissae curationis remedio oritur cutis vitium. Cutis vitio affectus aegrotus carnem, adipem, lac, lac coagulatum, oleum, Dolichon biflorum, Phaseolum radiatum, Saccharum officinarum, corruptos, acidos malosque cibos, indigestibiles calefacientesque liquores, diurnum somnum et concubitum evitet.

Deinceps Oryzam sativam, Oryzam praecocem, Hordeum hexastichon, Triticum aestivum, Paspalum scrobiculatum, Panicum frumentaceum, Cordiam latifoliam etc. recentia comedat, aut ex Phaseoli mungonis Cytisive cajan jure, aut ex sorbitione cum Melia azidaracta, Lauri cassiae foliis et Semicarpo anacardio commixta, aut ex Cotyles asiaticae, Serratulae anthelminthicae, Justicise adhenatodae et Asclepiadis giganteae floribus, cum butyro clarificato vel cum Sinapis dichotomae oleo paratis, aut ex amara jam demonstrata classe. Carni addicto homini medicus praebeat perdicis carnem non adipalem comedendam; aut oleum ex Sesami orientalis floribus inungendum; aut a Cassia fistula incipientes infusiones, purgandi causâ; et in potionibus, adspersionibus, lavationibus etc. Mimosae ferrugineae infusionem.

Sic ciborum et vivendi rationis dispositio.

Porro in prioribus leprae formis medicus a duobus lateribus ablutionem

colat; leprâ autem cutem aggressâ, ablutiones et inunctiones; sanguinem aggressâ, ablutiones, inunctiones, infusionum potiones et sanguinis adspersiones; carnem aggressâ, ablutiones, inunctiones, infusionum potiones, sanguinis adspersiones, Sapindi saponariae et ptisanae cibum adhibeat.

Lepra autem quarta, reactionis qualitatem nacta, dubia est quoad essentiam et quoad medendi rationem. Ibi post ablutionem et sanguinis adspersionem modicum Semicarpi anacardii, bituminis, bdellii, Aquilariae ovatae, Cytisi cajan, Mimosae ferrugineae, Terminaliae alatae tomentosae et Ayaskriti praeceptum observet. — Quintam leprae formam ne vero curet.

Ex Asclepiade geminata, Flacourtia cataphracta, Śárngashía, Menispermo cordifolio et bis quinque radicibus confectum oleum butyrumve aegrotis aëreâ leprâ affectis in potione inunctioneque adhibeat.

Ex Grislea tomentosa, Shorea robusta, bdellio, Butea frondosa, Vangueria spinosa, Melia azidaracta, Oldenlandia biflora, Glycyrrhiza glabra, Symploco racemosa et Mimosa pudica confectum butyrum aegrotis biliosâ lepra affectis adhibeat.

Ex Chironjia sapida, Shorea robusta, Cassia fistula, Melia azidaracta, Echite scholari, Plumbagine zeylanica, Pipere nigro, Acoro calamo et Costo arabico confectum butyrum aegrotis phlegmaticâ lepra affectis adhibeat.

Ex Semicarpo anacardio, Terminalia citrina et Embelia ribe confectum butyrum omnibus leprosis adhibeat; sic etiam Cytisi cajan et Semicarpi anacardii oleum.

Echites scholaris, Cassia fistula, Ativisha, Cysampelos hexandra, Michelia champaca, Asclepias acida, Menispermum cordifolium, tres myrobalani, Trichosanthes dioeca, Melia azidaracta, Oldenlandia biflora, Hedysarum alhagi, Tráyamáńa, Cyperus rotundus, Sirium myrtifolium, Nelumbium speciosum, Curcuma longa, Piper longum, Cucumis colocynthis, Sanseviera zeylanica, Asparagus racemosus, Echites frutescens, Echites antidysenterica, Hordeum hexastichon, Justicia adhenatoda, Acorus calamus, Glycyrrhiza glabra, Gentiana cherayta et Lycopodium imbricatum, scilicet horum partes aequales, fiant sedimentum; hoc sedimento parato, quatuor partes butyri clarificati, duas partes succi ex Phyllanthi emblicae fructibus et quatuor partes aquae recipiat, tum simpliciter agitet et decoquat. Hoc poramarum sic dictum butyrum miseriam leprae, febres, haemorrhagiam biliosam, cordis morbos, delirium, epilepsiam, indurationem glandularum mesentericarum, phlyctaenas, aneurysmata, colli tumores, tubera colli glandulosa, elephantiasin, icterum, herpetem, impotentiam virilem, pruriginem, impetiginem etc. sedare valet.

Tres myrobalanos, Trichosanthen dioecam, Meliam azidaractam, Justiciam adhenatodam, Micheliam champacam, Asclepiadem acidam, Hedysarum alhagi, Tráyamáńam et Oldenlandiam bifloram, scilicet duo Pala, in unum Drońam aquae injiciat, sedimentosam infusionem recipiat; cum sedi-

mento conterenda sunt haec medicamina, scilicet dimidium Pala, Tráyamáńa, Cyperus rotundus, Echites antidysenterica, Hordeum hexastichon, Sirium myrtifolium, Gentiana cherayta et Piper longum; ea in unum Prast'bam butyri clarificati deponat et decoquat. Hoc amarum sic dictum butyrum miseriam leprae, febres, indurationes glandularum mesentericarum, tubercula haemorrhoidalia, diarrhoeam, trium humorum vitia, tumores icterum, herpetem et impotentiam virilem sedat.

Porro unum, duo, tria, quatuor vel quinque vasa (venas) leprosi hominis ullo butyro inuncti sudabundique incidat, rotundas maculas editas scarificet aut identidem abscindat; aut leprosum osse sepiae, foliis Tectonae grandis, Goji et Fici oppositifoliae fricet, tum oblinat aut sedimentis Lákshae, resinae Shoreae robustae, collyrii, Cassiae torae, Serratulae anthelminthicae, Pothi officinalis, Nerii odori, Asclepiadis giganteae, Echitae antidysentericae, Cassiae fistulae et Ari campanulati, cum urina bileve contritis; aut sedimentis Svarjikae, vitrioli caerulei, vitrioli Martis, Embeliae ribis, fuliginis, Plumbaginis zeylanicae, Wrightеae antidysentericae, Euphorbiae antiquorum, Curcumae longae et salis fossilis (haec etiam deponat juxta lixivii praeceptum in fluido viridi lixivio, decoquat ut saccharum crudum, deinde productum eximat atque illinendum curet); aut Cardiospermi halicacabi, Echitae antidysentericae, Lákshae, Piperis nigri et Caesalpiniae bonducellae foliis; aut sedimentis arsenici flavi, arsenici rubri, Asclepiadis giganteae lactis, Sesami orientalis, Morungae guilandinae et Piperis nigri; aut sedimentis Svastikae, Costi arabici, vitrioli caerulei, Echitae antidysentericae, Plumbaginis zeylanicae, Embeliae ribis, Piperis nigri et arsenici rubri, aut sedimentis Terminaliae chebulae, Galedupae arboreae, Embeliae ribis, Sinapis albae, muriatis sodae, Rochanae, Valguchae et Curcumae longae.

„Omnia lepram depellentia unguenta confecta septem indicata sunt. Debinc autem specialia in herpetibus leprisque ex me audi!"

Lacca, Costus arabicus, Sinapis dichotoma, Śrinikéta, Rátri, species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis confecta et semen Cassiae torae in unum coacta atque in lacte ebutyrato contrita fiant unguentum in herpetibus indicatum, cum semine Raphani sativi compositum.

In Sind'bu natum Cassiae torae semen, saccharatum Nelumbii speciosi filamentum et collyrium ex calce aeris cenfectum fiant contritum unguentum, quod remedium cum Crataevae valangae succo herpetes celeriter delet.

Asclepias acida, Cassia fistula, Mimosa sirisha, Melia azidaracta, Shorea robusta et Wrightea antidysenterica cum Terminalia alata tomentosa velociter horribiles delent herpetes, in lavationibus, inunctionibus et frictionibus adhibita.

Phrynii dichotomi et Ficus glomeratae radici similem medicus det radicem

Ficus oppositifoliae, conterendamque curet; parata aqua flava, in igne leniter calefacta, tubera in lepra febreque efficere potest. Tigris elephantive cutis combusta et cum oleo Sesami orientalis commixta unguentum fit pro dissecto tubere.

Foetor, insectum quoddam, cum Buchananiae latifoliae lixivio paratus, lepram ulcus delet. Nigri colubri atramentum bene combustum et Terminaliae belericae oleum est secundum. Hoc totum contritum inungatur; lepras omnes celeriter delet.

In aqua ultra dimidium sumta oleum Sesami orientalis ex bene fluentis lixivii praescripto septies coctum est. Ex hoc oleo, quatuor qualitatibus praedito, fit linimentum lepras delens. Hoc praestantissimum est.

Cum butyro clarificato commixtum Cassiae torae semen, Costum arabicum, Siphonanthum indicum et Glycyrrhizam glabram medicus conterat et albo, quadrupliciter culto esurientique gallo domestico det; hujus faeces colligat excoctasque quoquoversus illinat. Per spatium menstruum adhibeat hoc remedium, tum lepram delebit.

In lixivio bene usto, ex elephanti testiculis orto, per elephanti urinam copiose effluxo, mensuram unius Dronae implente, semen Serratulae anthelminthicae, cum decem partibus commixtum, deponat et coquat. Hoc semen, quando ad mollitudinem pervenerit, tum integros bolos conficiat medicus; lepram inungat; cum vero fricuerit hac massa, celeriter justam coloris naturam lepra recipit.

Ex infusionum praescripto bene infusam cutem foliorum Mangiferae indicae et Terminaliae chebulae cum in cupriuam lampadem medicus sapiens demiserit, ellychnium, lacte Fici indicae bene infusum, accenderit, hoc effectum atramentum exemerit, idque conveniente aqua infuderit, asservatum hoc remedium, pungente Sesami orientalis oleo humefactum, pustulam valde aggredietur.

Ex Serratula anthelminthica natum semen, praestantissimum, aquigenum, Ardisia solanacea, Ficus glomerata, lacca, ferrum, Jasmini auriculati, Shoreae robustae styracisque pulvis et nigricolora Sesama orientalia aequalia facienda sunt; globosam massam medicus ex his faciat cum bubulo felle contritam. Inunctio facienda est, leprosorum lepram delens. Post innuctionem fel taurinum lepram deiet, Andropogonve combustus et cum illo commixtus.

Sulphas cupri, auripigmentum, Wrightea antidysenterica, Species de Pipere longo, Pipere nigro et Zingiberi arido, Justicia adhenatoda, Asclepias gigantea et Nerium odorum, Costus arabicus, Serratula anthelminthica, Semicarpus anacardium, Mimusops kauki, Sinapis dichotoma, Euphorbia antiquorum, Symploci racemosae, Sapindi saponariae, Salvadorae persicae et Cassiae fistulae folia; — semen Embeliae ribis et Aśvahantris, duae Curcumae et duo Solana. Duo haec sunt remedia, post quorum inunctionem lepra omnino interit.

Ficus oppositifoliae, Solani indici et Mollnginis pentaphyllae, singulorum centum partes medicus cum receperit, ferri pulverati duos Prast'has et trium myrobalanorum tres Ad'hakas, in tribus Dronis aquae decoquat ad remanentiam duarum partium. Residuum decoquat denuo cum sequentibus subtiliter contritis sedimentis, scilicet ex Echite antidysenterica, Hordeo hexasticho, specie Piperis longi, Piperis nigri et zingiberis aridi, Lauro cassia, Pinu Dévadáru, Cassia fistula, Cardiospermo halicacabo, Danti, Serratula anthelminthica, Mesna ferrea et Flacourtia sapida confectis; butyrum clarificatum cum his concoctum medicus adhibeat leprosis. Hoc remedium, vitia humorum et elementa corporis ingressum ex potione, ex inunctione autem cutem aggressum, lepram feminarum quasi incurabilem, nominatim lividam, coërcet.

Trium myrobalanorum, Lauri cassiae, speciei de Pipere longo, Pipere nigro aridoque zingibere, Anethi sowae, Jasmini arabici, Ficus oppositifoliae et Cassiae fistulae, singulorum unam Tulam, Solani indici, Asclepiadis giganteae, Capparis trifoliatae, Danti, Echitae antidysentericae, Plumbaginis zeylanicae, Curcumae zanthorhizae et Solani jacquini, singulorum decem Pala medicus recipiat, in tribus Dronis aquae coquat ad remanentiam Prast'harnm sex; stercorei liquoris, lactis coagulati, lactis et urinae, singulorum Ad'hakam unum addat. Sic butyri ex his confectio fiat. Cum Gentiana cherayta, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Plumbagine zeylanica, Galedupa arborea, Echite antidysenterica, Nyctanthe tristi, Convolvulo turpetho floribus nigris, Serratula anthelminthica, Salvadora persica, Indigofera anil, Melia azidaracta et Carthamo tinctorio compositum hoc butyrum, lepram delens, post inunctionem in leprosarum feminarum corpore colorem generat, ani fistulas, vermes, haemorrhoides et rheumarthritidem coërcet.

Urina vaccina cum Plumbagine zeylanica, specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis et melle commixta, in butyri vas ingesta, leprosis in posterum bibenda est. Observet ibi medicus praeceptum de lepra datum.

Caesalpiniae bonducellae, Asclepiadis giganteae, Euphorbiae antiquorum, Narao, Pentapterao arjnnae et Jasmini grandiflori gemmae cum nrinis contrita fiant unguentum, quod lepram discutit, herpetisque ulcera, corrupta tubercula haemorrhoidalia et ulcera fistularum.

Postea, sursum effluente corrupto sanguine, medicus non vesanus reviviscentem butyro clarificato inungat, acribus remediis vomitum faciat et difficile humorum vitium deinde eripiat.

Qui prave vomuit aut prave purgatus est, fieri potest leprosus, corpore vitiis snrrectis impleto vexatus. Infectum aegrotum adit insanabilitas; celeriter igitur universa humorum vitia illius medicus eripiat. Dehinc vomitoria bibat aegrotus singulis mensibus; purgativum etiam est dandum; sanguis

quotannis est bis mittendus; exiguum sternutatatorium medicus det tertio quoque die.

Terminaliam chebulam et speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis cum Saccharo officinarum oleoque Sesami orientalis compositas lingendo aegrotus celeriter liberatur a lepra.

Vel Phyllanthum emblicam, Terminaliam chebulam, Terminaliam bellericam, Piper longum et Embeliam ribem ex melle butyroque oleoso singulatim delingat.

Vel cum biberit per mensem unum Curcumae longae Pala unum ex urina, finem maligni morbi faciet. Sic bibenda est Plumbago zeylanica, subtiliter cantrita, aut Piper longum, ut prius dictum est, cum urina commixtum. Pari modo etiam collyrium per mensis spatium est bibendum; eo semper etiam corpus illinat.

Sapindi saponariae et Echitae scholaris cortices, parem etiam laccae partem, Cyperum rotundum, quinque parvas radices, duas Curcumas, Rubiam manjistam, Terminaliam bellericam, Justiciam gaderussam, Pinum Dévadáru, Terminaliam chebulam, Plumbaginem zeylanicam, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Phyllanthum emblicam, Embeliam ribem, singulorum partes eequales medicus commisceat pulveremque ex illis faciat; de hoc unum Pala commedens aegrotus a lepra liberatur. Aut butyri clarificati, cum tribus myrobalanis et specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis commixti, unum Dronam adhibens, aut cum vaccinae urinae et aquae Drońa uno paratam Terminaliam bellericam et Pinum longifoliam, aut eum his paratum butyrum, delere etiam potest lepram.

Symplocos racemosa, Sapindus saponaria, Nelumbium speciosum, Raktasára, Saptáhva, Terminalia bellerica, Wrightea antidysenterica et Citrus medica adhibenda sunt in balneo cauterisati hominis; aut bibendus est Convolvulus turpethum album, cum melle commixtus.

Comedat leprosus, carne collapsa, veteres Phaseolos mungones, commixtos cum Meliae azidaractae aqua et oleo Sesami orientalis.

Decoctionem Meliae azidaractae bibat mente praeditus, aut decoctionem Asclepiadis giganteae, Solani trilobati et Xanthocymi pictorii.

Peresis membris, Nerii odori radix fiat unguentum cum Embelia ribe et urinis commixtum. Urinis leprosum humectet et omnes cibos cum Embelia ribe commixtos illi praebeat comedendos.

Aut Galedupae arboreae, aut Sinapis dichotomae, aut Morungae guilandinae et Mangiferae indicae oleum ulceribus instillandum est; aut decoctum ex omnibus pungentibus, calefacientibus et amaris, et residuum, pro vitiis humorum, adhibenda sunt.

Radices Echitae antidysentericae, Galedupae arboreae, Asclepiadis giganteae, Jasmini grandiflori, Nerii odori, Euphorbiae antiquorum, Mimosae

sirishae, Plumbaginis zeylanicae et Jasmini angustifolii, fibras Nelumbii speciosi, Commelinam salicifoliam, Siphonanthum indicam, Saccharum spontaneum, Shoream robustam, arsenicum rubrum, semen Galedupae arboreae, speciem Piperis nigri, Piperis longi aridique zingiberis, tres myrobalanos, duas Curcumas, Sinapim albam, Embeliam ribem et Cassiam toram colligat; ex his cum urina contritis coquatur oleum, lepram delens. Haec carbonas sodae impurae post inunctionem ulcera fistularum corrupta depellit.

Sinapim albam, Galedupam arboream, duas Curcumas, collyrium Amomi anthorbizae, Echiten antidysentericam, Cassiam toram, Echiten scholarem, Cucumim colocynthidem, laccam, resinam Shoreae robustae, Asclepiadem giganteam, Jasminum angustifolium, Cassiam fistulam, Euphorbiam antiquorum, Mimosam sirisham, Cytisum cajan, Semicarpum anacardium, Acorum calamum, Costum arabicum, Eryciben paniculatam, Rubiam manjistam, Commelinam salicifoliam, Plumbaginem zeylanicam, Jasminum grandiflorum, Kutumbim, Micheliam champacam, Raphanum sativum, sal fossile, Nerium odorum, fuliginem, fibras Nelumbii speciosi, Convolvulum turpethum album, oxydum plumbi rubrum, aurum et vitriolum caeruleum, singulorum partes aequales pro sedimento conterendas medicus curet; vaccinae urinae partes duas, olei Sesami orientalis, aut olei pervalidi Galedupae arboreae, aut olei magnifici Sinapis dichotomae partes quatuor addat. Post inunctionem omnes lepras, tubera colli glandulosa, aut fistulas, ulcera fistularum corrupta horribilia ibi sine dubio depellere potest. — Magna soda hoc sic appellatum oleum, magnis qualitatibus praeditum, oleum videlicet ex feliis pulveribus, cum urina contritis, et ex illa medicamiuum classe a lacca incipiente confectum, septem dies in pungente Cucurbita lageuari medicus deponat; hominem deinde, qui quantitatem potavit et eo inunctus est, exsiccet in solis candore; et aegroti humores corrupti omnino abeunt.

Effluente humorum vitio affectum aegrotum medicus cum surgere fecerit, lavatum aquâ Mimosae ferrugineae, tum jus oryzae fermentatae, paratum cum Mimosae ferrugineae aqua, illi bibere det. Sic ex purgativa classe et ex medicamiuibus lepram tollentibus conficiat olea, butyra et unguenta contrita. Mane adhibeat remedia purgativa proba, quinque, sex, septem aut octo. Qui vero surgere non valet, bibat urinam cameli; tabescens autem cibum ex illius lacte confectum; ortas lepras veras sex mensibus auferet.

Qui, leprâ vexatus, leprae finem videre desiderat, Mimosam ferrugineam quovis modo adhibeat in lavationibus, potionibus, cibis etc.

Sicut enim post incrementum lepra aegrotum vi occidit, sic adhibita Mimosa ferruginea lepram vi occidit.

Brevibus capillis unguibusque instructus, indefatigatus, salubribus comedendis herbis indulgens, feminas, carnem et liquores spirituosos evitans leprosus lepram tollit."

Caput X.

Nunc vero magnae leprae therapiam exposituri sumus.

In lepris magnis, cum phlegmate morboso et intumescentia omnium membrorum complicatis, horribilibus, macie vexantibus et adiposis, medicamenta sequentia medicus, eximo ingenio instructus, praebeat.

Extrita Hordei hexastichi grana, purgata, noctu in vaccinis urinis macerata, in magna tegete exsiccet; sic per septem noctes infundat exsiccetque; deinde illa in cranio tosta conterat et cum quatuor partibus seminum Semicarpi anacardii, Cassiae torae, Serratulae anthelminthicae, Asclepiadis giganteae, Plumbaginis zeylanicae, Embeliae ribis et Cyperi rotundi commixta quotidie mane leprosis aut uriná laborantibus ex infusione Shoreae robustae etc., aut ex infusione Mimosae catechu et Wrighteae antidysentericae bibere det.

Sie etiam Hordei hexastichi grana in Shoreae robustae etc. resinae infusionibus macerata, aut macerata in infusione Cassiae fistulae, aut vaccinis urinis superfusa et tosta cum contriverit et Semicarpi anacardii etc. pulveres cum adsperserit, tum haec potanda aut ex Mimosae ferrugineae, aut Terminaliae alatae tomentosae, aut Meliae azidaraetae, aut Andersoniae rohitakas, aut Menispermi cordifolii infusionibus, cum Saccharo officinarum, melle syrupoque conditis, commixtis cum uvis, cum mali granati et Calami rotang acido compositis et sale fossili saleque marino praeditis, medicus omnium intrimentorum gnarus praebeat.

Hordeaceos cibos, oryzam tostam, Lúnchakam, fermentatam oryzae aquam, farinae plena ova, frumenta, ptisanam, Kákuńam, Víkonalim etc. comedenda medicus curet. Ex hordei praescripto Triticum aestivum et Bambusam arundinaceam adhibeat.

Deinceps spirituosos liquores indicaturi sumus.

Caesalpiniae bonducellae, Piperis chavyae, Plumbaginis zeylanicae, Pini Dévadáru, Echitae antidysentericae, Danti et speciei de Pipere longo, Pipere nigro et arido zingiberi, singulorum Pala sex, Zizyphi jujubae Kuḋava unus et trium myrobalanorum Kuḋava unus fiant pulveres. Deinde in butyri vas, intus pipere, melle butyroque oblitum et antea rite purificatum, medicus ingerat septem Kuḋavas aquae, ferri pulverati dimidium Kuḋavam et sacchari officinarum dimidiam Tulam; tum nominatos pulveres inspergat, bene vas operculet, in hordeario corbi septem noctes (et dies) asservet et dein pro viribus adhibeat. Hic spirituosus liquor lepram, urethritidem gonorrhoicam, adipem, icterum et intumescentias depellit. Sic ex medicamentorum classibus aut a resina Shoreae robustae, aut a Ficu indica, aut a Cassia fistula incipientibus conservas medicus conficiat.

Porro spiritus destillatos indicaturi sumus.

Aquae calidae, in Buteae frondosae cinerem infusae et refrigeratae, tres partes, sacchari crudi duas partes simpliciter in spirituosorum liquorum modum medicus praebeat. Sic ex Sesami orientalis etc. lixiviis, aut ex medicamentorum classibus a resina Shoreae robustae, Ficu indica Cassiaque fistula incipientibus et urinis, spiritus destillatos medicus conficiat.

Nunc siceras indicaturi sumus.

Dalbergiae Sisu et Mimosae ferrugineae succum medicus sumat; Jasminum auriculatum, Premnam spinosam, Rutam graveolentem et Trichosanthen dioecam recipiat; hoc totum singulatim infusionis instar decoquat, aquam sumat et aequae, fermentationis gratiâ, fermentum contritum instillet, sicut dictum est. Ad hunc modum sicera fiat. Ex medicamentorum classibus a resina Shoreae robustae, Ficu indica et Cassia fistula incipientibus siceram conficiat.

Nunc linctus indicaturi sumus.

In Mimosae ferrugineae, Terminaliae alatae tomentosae, Meliae azidaractae, Buchananiae latifoliae et Shoreae robustae resinae decoctionem medicus injiciat hujus resinae libram, subtiliter contrita, deinde decoquat; hoc ne nimia dilutum, neve nimis spissatum deducat; ab eo, cum mellibus commixto, quantum volâ capi potest, jejunus aegrotus lingat. Pari modo ex medicamentorum classibus a resina Shoreae robustae, Ficu indica et Cassia fistula incipientibus linctus conficiat.

Deinde pulverum confectionem indicaturi sumus.

Ex Shoreae robustae resinis etc. medicus recipiat resinae pulveratae Prast'ham unum; in Cassiae fistulae etc. infusione valde maceratum, ex infusione resinae Shoreae robustae etc. potandum praebeat. Eodem modo ex Fici indicae etc. fructibus, et ex floribus Cassiae fistulae etc., pulveres conficiat.

Porro ferri praeparata indicaturi sumus.

Acria ferri laminas, tenues, salibus oblitas, vaccini stercoris igne fervefactas, infusione trium myrobalanorum et resinae Shoreae robustae etc. medicus adspergat; deinde sedecim partes, carbonibus Mimosae ferrugineae ustas, sedato igne, in subtiles pulveres redigat, sub vehemente tritura madefactos; deinde pro viribus dosin, cum butyro clarificato et melle commixtam, adhibeat. Seni, pro morbi indole, ne acidum, neve salsum cibum conficiat. Sic homo, Tulam unam adhibendo et lepram, urethrididem gonorrhoicam, adipem, intumescentiam, icterum, delirium et epilepsiam depellendo, centum annos vivet. In singula Tula enim est centum annorum qualitas excellens.

Eo in omnibus ferratis medicamentis ferri praecepta exposita sunt. —

Convolvuli turpethi albi, Convolvuli turpethi floribus nigris, Premnae

integrifoliae, Jasmini zambae floribus multiplicatis, Costi speciosi, Andropogonis aciculati, Symploci racemosae, trium myrobalanorum, Buteae frondosae, at Dalbergiae sisu sedimentum medicus recipiat, in patina ex Buteae frondosae ligno facta humectet, ferreum globulum carbonibus Mimosae ferrugineae calefactum vicies semel immittat, hoc recipiat, iterum humectet et in fictili per vaccini stercoris ignem coquat. Huic confecto duas partes pulveris Piperis longi etc., tantundemque mellis et butyri clarificati indat. Deinde hoc quarta parte privatum deducat, irriget et denuo ferri laminas igne calefactas injiciat. Tum sedatum, in ferreo vase bene opertum asservet; dein pro applicatione Śuktim unam et Prakuńcham unum adhibeat. Seni pro morbi indole victum ministret. Hoc vegetabilium medicamentorum praeparatum lepram sanatu difficillimam sanat, corpulentiam removet, tumorem discutit, diminutum ignem (digestionem) excitet, praecipue etiam demonstratur ex phthisi pulmonali laborantibus utile; eo centum annos homo vivit.

Shoreae robustae resinae etc. commixtionem medicus irriget in patina ex Buteae frondosae ligno facta, ferreum globulum calefactum immittat, in rite confecto urceo id irriget, Piperis longi etc. pulveris partem, mel et saccharum officinarum addat et hoc bene opertum asservet. Hoc magnum vegetabilium medicamentorum et ferri praeparatum, per mensem unum aut per dimidium mensem repositum, pro viribus adhibeat. Id quoque in medicamentorum classibus a Ficu indica et a Cassia fistula incipientibus praebeat.

Nunc Mimosae ferrugineae formulam demonstraturi sumus.

A laudata regione ortam, illaesam et media aetate praeditam Mimosam ferrugineam circumcirca effodi medicus jubeat, mediam radicem dissecet, ferreum vas in illo intervallo deponat, ut succi capiendi capax fiat; deinde hoc vas, vaccino stercore et luto oblitum, circumdet lignis cremialibus cum vaccino stercore commixtis, et ignem subjiciat. Cum illius ferventis succus fluit deorsum, tum agnoscat medicus, plenam esse ollam. Cum vero sacrificaverit et libaverit, succum in aliam pateram indat; bene opertum asservet; deinde pro applicatione dosin cum Phyllanthi emblicae succo, melle et butyro clarificato commisceat et adhibeat. Ex Semicarpi anacardii praescripto victus et diaeta. Uno Prast'ba adhibito, ad centum annos aetas provehitur.

Mimosae ferrugineae resinae Tulam unam in uno Drońa aquae decoqui medicus jubeat; residuum sexta decima parte privatum deducat et opertum asservet. Hoc cum Phyllanthi emblicae succo, melle et butyro clarificato commisceat et adhibeat. Hoc in omnibus arborum resinis ratio est.

Pulveris resinae Mimosae ferrugineae Tulam unam, aut decoctae resinae Mimosae ferrugineae dosin quotidie mane adhibeat, aut butyrum ovillum cum decocto resinae Mimosae ferrugineae paratum.

Menispermi glabri sedimentum aut decoctum quotidie mane adhibeat,

vel butyrum cum eo paratum. Tempore postmeridiano oryzam coctam butyro clarificato conditam ex Phyllanthi emblicae jure comedat. Hoc per mensem unum adhibito, ab omnibus lepris homo liberatur.

Oleum Piperis nigri, Sesami orientalis et Semicarpi anacardii, succi Phyllanthi emblicae et butyri clarificati Droṅam unum, infusionis resinae Shoreae robustae etc., trium myrobalanorum, speciei de Pipere longo, Pipere nigro et zingiberi arido, pulpae et fructuum Xylocarpi granati, fructuum et resinae Embeliae ribis, Salvinlae cucullatae, Asclepiadis giganteae, Serratulae anthelminthicae, Curcumarum ambarum, Convolvuli turpethi albi, Danti, seminum Nerii antidysenterici, Glycyrrhizae glabrae, Ativishae, collyrii Amomi anthorrhizae et Panici italici, singulorum Pala unum simpliciter ex oleorum excoquendorum praescripto concoquat, hoc bene paratum deducat, superfundat et opertum asservet. Deinde refecto corpore praeditus quotidie mane, cum surrexerit, manualis conchae mensuram, cum melle commixtam, adhibeat. In senectute ex Phaseoli mungonis et Phyllanthi emblicae jure insulso mitem oryzam coctam, butyro clarificato conditam, cum Mimosae ferrugineae aqua comedat. Aqua Mimosae ferrugineae sic paratur. Droṅam unum adhibeat prudens, ab omnibus lepris liberatus et purificato corpore instructus; centum annos sanus vivet.

Est hic ślokas:

„Siceras, cibos hordeaceos, spiritus destillatos, spirituosos liquores, linctus, pulveres et ferri praeparata millenatim conficiat ex semine intelligens medicus."

Caput XI.

Nunc vero urinalium morborum therapiam expositur i sumus.

Duo urinales sunt morbi: ingenitus et a perniciosis causis ortus. Ingenitus ex matris patrisque seminibus corruptis effectus est; a perniciosis causis ortus ex insanabili victu effectus est.

Illorum morborum priore vexatus aegrotus macer, asper, pauca comedens, siticus et valde circumeundi cupidus; posteriore autem morbo affectus aegrotus corpulentus, polyphagus, pinguis et cubandi, sedendi dormiendique saepe cupidus fit. Ibi macrum curationibus circa cibos potionesque perfectis medicus sanet; corpulentum autem curationibus cum jejunio conjunctis. Omnes evitent Zizyphi jujubae fructus, Terminaliae belericae aquam, acetum, spiritum Lythri fruticosi, liquores spirituosos, spiritus destillatos, aquam, lac, oleum Sesami orientalis, butyrum clarificatum, saccharum officinarum

corruptum, lac coagulatum, farinaceum cibum, acidos potus, porcinas et bubulas carnes in jure.

Deinde Oryzam sativam, Oryzam praecocem, Hordeum hexastichon, Triticum aestivum, Paspalum frumentaceum et Cordiam latifoliam, ne vero recentia haec, comedat aut ex Ciceris arietini, Cytisi cejan, Dolichi biflori et Phaseoli mungonis apparatu, aut ex amaris et adstringentibus olerum classibus cum Jatropha glauca, Terminalia catappa, Sinapi dichotoma, Lino usitatissimo et oleo Sesami orientalis paratis, aut ex ferinis carnibus, ligatâ urinâ praeditis, adipe privatis, non acidis, butyro non conditis.

Porro urina laborantem pinguem ullo oleo, aut butyro ex Priyangu etc. confecto, vomere et valde purgari medicus jubeat. Proxime post purgationem infusione Anethi sowae etc., Allii sativi, Pini Dévadáru Cyperique rotundi adspersione cum melle saleque fossili commixta, aestuantem autem infusione Fici indicae etc., olei experte, restauret.

Deinde, purificato corpore, ex Phyllanthi emblicae succo Curcumam longam cum melle commixtam medicus bibere det; aut infusionem trium myrobalanorum, Cucumeris colocynthidis, Pini Dévadáru et Cyperi juncifolii; aut sedimentum Shoreae robustae, Convolvuli turpethi albi et Bignoniae indicae scilicet Aksham unum, vel mellitum syrupum, ex Phyllanthi emblicae jure, cum curcuma longa commixtum; aut sedimentum florum Echitae antidysentericae, Crataevae valangae, Carthami tinctorii, Termineliae belericae et Echitae scholaris; aut infusiones corticum, foliorum, radicum, fructuum et florum Micheliae ezidaractae, Cassiee fistulae, Echitae scholaris, Sansevierae zeylanicae, Echitae entidysentericee, Serratulae anthelminthicae et Buteae frondosae. — Haec quinque remedia, omnium urinalium affectionum interfectores, exposita sunt. —

Dehinc specialiter.

Ibi aquosâ urinâ affecto aegroto infusionem Erythrinee fulgentis potandam medicus mandet; saccharatâ urinâ affecto infusionem Aeschynomenes sesban; spirituosâ urinâ affecto infusionem Meliae azidaractae; glareosa urinâ affecto infusionem Plumbaginis zeylanicee; tarde profluente urinâ affecto infusionem Mimosae ferrugineae; salita urinâ affecto infusionem Cysampeli hexandrae et Aquilariae ovatae; arenosâ urina affecto infusionem Curcumee longae et Curcumae zanthorhizae; crassâ urinâ affecto infusionem Echitae scholaris; seminosâ urinâ affecto infusionem Panici dactyli, Vallisneriae octandrae, Ficus infectoriae, Pistiae stratiotae, Galedupae arboreae et Scirpi kysoor, aut infusionem Pentapterae arjunee et Sirii myrtifolii; spumosa urinâ affecto aegroto infusionem trium myrobalanorum, Cassiae fistulae et uvarum dulcem; urinâ phlegmaticâ affecto mellitum syrupum; biliosâ nigrâque urinâ affecto infusionem resinae Shoreae robustae etc., aut infusionem Ficus religiosae medicus potandam mandet;

Curcumae simili urina affecto infusionem Buchananiae latifoliae; acidâ urinâ affecto infusionem Ficus indicae etc. cum melle commixtam; lixiviis simili urina affecto infusionem trium myrobalanorum; Rubiae manjistae simili urina affecto infusionem Rubiae manjistae et Sirii myrtifolii; cruentâ urinâ affecto infusionem Menispermi cordifolii, Diospyri glutinosae et osseae lapideaeque Elates sylvestris, cum melle commixtam.

Inde in posterum depellendarum urinalium affectionum quamvis difficilium sanatu remedia indicaturi sumus, hoc modo:

Aegroto butyris liquidis simili urina affecto sedimentum Costi arabici, Echitae antidysentericae, Cysampeli hexandrae, Asae foetidae, Micheliae champacae et Asclepiadis acidae ex infusione Menispermi cordifolii et Plumbaginis zeylanicae potandum medicus mandet; adipali urina affecto infusionem Premnae integrifoliae, aut infusionem Dalbergiae sisu; mellita urina affecto infusionem Mimosae ferrugineae et Arecae catechu; elephantina urina affecto infusionem Diospyri glutinosae, Crataevae valangae, Mimosae sirishae, Buteae frondosae, Cysampeli hexandrae, Sansevierae zeylanicae et Hedysari alhagi cum melle commixtam, et lixivium ossium elephanti, equi, porci, asini et cameli; aestuante urina, aegroto fermentatam oryzae alicam cum aquosi Ari campanulati decoctione paratam et cum lacte, saccharo, aqua syrupoque commixtam, potandam medicus mandet.

Ex Panici italici, Panici dactyli, Jasmini auriculati, Hibisci mutabilis, Tráyantikae, Andersoniae rohitakae, Jasmini auriculati, corticis Punicae granati, Hedysari gangetici, Nelumbii speciosi, Rottleriae tinctoriae, Mesuae ferreae, Grisleae tomentosae, Mimusopis elengi, Bombacis heptaphylli, terebinthinae et Hyperantherae morungae juribus spirituosos liquores, ferri praeparata, linctus et destillatos spiritus medicus conficiat, aut ex Trapa bispinosa, Citro medica, Udyavi, Andropogone muricato, Scirpo kysoor, Glycyrrhiza glabra, Mangifera indica, Eugenia jambu, Terminalia alata tomentosa, Dalbergia ougeiniensi, Pentaptera arjuna, Bignonia indica, Symploco racemosa, Semicarpo anacardio, Charmi graveolente, Barringtonia acutangula, Punica granato, Shorea robusta, Aristolochia indica, Buchanania latifolia, Zizypho napeca et Ruellia longifolia.

Hordea incorrupta adhibeat.

Sicut dictum est, cum infusione paratam alicam oryzae fermentatam aegroto praebeat medicus; aut infusiones potandas domino, pretiosum convenientemque victum habenti et medicaminibus inimico, mandet; aut Cysampelo indica, floribus Trapae bispinosae et Plumbagine zeylanica impletum, exiguo melle praeditum, aut ulinm ulinm spiritum destillatum, aut prunis in veru assam escam mellitam identidem praebeat; et potiones, melle, Crataeva valanga Pipereque nigro conditas aegroto offerat; et pulveres excrementorum

cameli, muli asinique ei in cibis det; et juribus pisinis cum Asa foetida saleque fossili commixtis atque condimentis cum Sinapi dichotoma paratis cibet; et non prohibitos ei potus cibosque offerat sapidos. Auctis vero urinae affectibus vexati colant contentionem, pugnam, lusum, elephantorum equorumque curribus pedibusque vectionem et incessionem, aut armorum exercitationem; aut inops, amicis destitutus, calceis umbellisque orbatus, cibum emendicatum comedens, in villis unam noctem habitans, anachoretae (Munis) instar sedato animo praeditus centum milliaria aut plura ambulet; aut opulentus, fructum Panici frumentacei, Oryzae montanae, Vrĭttis, Phyllanthi emblicae, Crataevae valangae, Diospyri glutinosae et Asmantakae comedens, cum antilopis habitet, earumque urinam excrementaque edens semper sequatur bovem; aut Bráhmańa, spicas relictas colligendo victum nactus, Brahmae currum cognoscat, semper legat, aut humilis fodiat speluncam, macrum semper se reducat.

Est hic ślokas:

„Inops, ex medici praescripto agens, indefessus, post anni spatium ab urinae affectu liberatur."

Caput XII.

Nunc vero tumorum ex urinalibus affectibus ortorum therapiam exposituri sumus.

Tumor paterae similis ceterique novem antedicti tumores hominum, exiguam cutem carnemque nacti, molles, parum dolentes et celeriter maturantes dirumpentesque, curabiles sunt. His obnoxium hominem, urinalibus morbis vexatum medicus curet. Ibi in primis formis abstinentiam, infusiones et caprinam urinam commendet. Non sic agentis, sed dulcia edentis, dulcis fit urina, sudor et phlegma, urinaeque affectio fit manifesta. Ibi a duobus lateribus purificationi inserviat. Non sic agentis vitia humorum aucta, carnem sanguinemque corrumpendo, tumorem procreant, vel phaenomena morbosa quaedam. Ibi indicata remediatio et vasorum sectio. Non sic agentis tumor auctus et ultra modum morbosus in phlogosin transit. Ibi scalpelli immissio indicata est vulnerisque inflicti curatio. Non sic agentis auctum pus, internum spatium lacerando et in coxa magnum spatium efficiendo, incurabile fit. Itaque ab initio aegrotum, ex urinalibus affectionibus laborantem, medicus curet.

Semicarpi anacardii, Aegles marmeli, Ambi, Piperis longi radicis, Audakiryyae, Varsháb'hi, Boërhaviae diffusae alatae, Plumbaginis zeylanicae.

Curcumae zerumbet, Euphorbiae antiquorum, Capparis trifoliatae, Coeti speciosi, Danti et Terminaliae chebulae decem Pelas, Hordei hexastichi, fructuum Zizyphi jujubae et Dolichi biflori Prestham unum in uno Droṅa aquae decoquat et, quatuor partibus amissis, deducat; dein cum Acori calami, Convolvuli turpethi nigri, Convolvuli turpethi albi, Siphonanthi indicae, Barringtoniae acutangulae, Zingiberis officinalis, Pothi officinalis, Emboliae ribis et Mimosae sirishae partibus dimidium Pala aequentibus unum Prast'ham butyri clarificati concoquat. Urethritidem gonorrhoicam, intumescentiam, lepram, indurationem glandularum mesentericarum, abdominis intumescentiam, haemorrhoides, lienis affectus, phlegmonen internam et urinales tumores nominatim hoc D'hanvantaricum remedium delet.

Difficiles purgatu enim urina dulci afficiuntur; adipe repleti corporis causâ illis acutam medicus adhibeat purgationem.

Tumoribus affecti et phaenomenis morbosis vexati omnes urinalee morbi ex urinae dulcedine, ob dulcis odoris universitatem, prognosin dulcie mingentium adipiscuntur. Neque vero hoc ullo modo sudare medicus faciat; propter multam enim eorum adipem destruitur corpus sudatione; ob exsudantium urinalibusque morbis affectorum imbecillitatem humores se erigere non possunt. Deinde in illorum dulci urina affectorum inferiore corpore tumores apparent. Immaturorum humorum remediatio, ut in ulceribus, indicata est. Oleum Sesami orientalis in ulceris exorti initio conficiat; infusionem Cassiae fistulae etc. in suffimento, infusionem resinae Shoreae robustae etc. in adspersione, infusionem Piperis longi in potionibus cibisque adhibeat. Pulveres Cyeampeli hexandri, Plumbaginis zeylanicae, Śárṅgasbíae, Solani melongenae, Solani jacquini, Echitae scholaris, Cassiae fistulae, Echitae antidysentericae et radicis Ari campanulati cum melle commixtos comedat.

Infusionem illius classis, incipientis a resina Shoreae robustae etc., quatuor partibus destitutam, medicus deducat, superfundat, denuo apponat et conficiat. Sub praeparatione pulveres Phyllanthi embiicae, Symploci racemosae, Penici italici, Danti, ferri et cupri inspergat. Hunc non combustum linctum factum medicus deducat et oportum asservet. Deinde ad regulam adhibeat. Hic linctus omnes urinales affectiones discutit.

Trium myrobalanorum, Plumbaginis zeylanicae, speciei Piperis longi, Piperis nigri, Zingiberisque aridi, Embeliae ribis et Cyperi juncifolii novem partes, totidemque partes ferri pulverati recipiet, hoc totum commisceat et ad regulam dosin, cum butyro clarificato melleque compositam, adhibeat. Illud novem morbos nacto aegroto edendum est; non fit tum collapsus igni, (digestionis), sed restituitur; haemorrhoides, intumescentia, icterus, lepra, indigestio, catarrrhus, anhelitus et urinales affectiones non oriuntur.

„Decocto resinae Shoreae robustae etc., quarta parte privato, transfuso,

tum refrigerato, apum mel inspergat; Saccharum crudum purificatumque et subtiliter contritos pulveres illius classis a Pipere longo incipientis, simpliciter inspergat urnae perfectae butyroque clarificato illitae, Piperis longi pulveribus et mellibus inunctae, interne purae extensaeque; tennia acuti ferri folia ibi sapiens, Mimosae ferrugineae prunis usta, multipliciter colligat; bene clausum hoc in hordeaceo corbe deponat menses tres quatuorve usque ad ferri interitum. Deinde illum natum succum quotidie mane pro viribus adhibeat et ad regulam ex eo conficiat cibum. Negotia gerentibus robustisque hominibus hic ferratus spiritus, magna qualitate praeditus, remedium collapsae digestionis est, intumescentiam depellens, indurationem glandularum mesentericarum auferens, lepram, urethritidem gonorrhoicam et icterum discutiens, lienis affectiones abdominisque intumescentiam demens, difficiles febres celeriter delens et destillationem tollens.

Urinalibus affectionibus vexati hominis urina quando non pituitosa, non turbida, sed pellucida, amara et pungens est, tum morbosa vocatur."

Caput XIII.

Nunc vero dulcis urinae (diabetae melliti) therapiam exposituri sumus.

„In dulcia urinae passionem (diabeten mellitum) delapsum, a medicis destitutum, urinali morbo affectum aegrotum sapiens medicus ex hoc praescripto curet:

Mense Aprili — Majo, et Majo — Junio etiam, montes sole celeriter calefacti fiunt et laccae similem propriam pinguedinem ex petris effundunt. Bitumen (petrarum lacca) sic dictum omnes morbos delet; a singulis sex metallis, stannum subsequentibus (tom. I. pag. 95) suam originem trahens suaveolensque cognoscendum est; ex sex causis proficiscitur in terra; ex metallis oritur: quocirca bitumen splendore exornatum est. Illa hujus metalli vis chylum etiam sustentat. Stannum, plumbum, ferrum ceteraque praecipua metalla quo sunt superiora, eo in optima adhibitione meliores qualitates (bituminis) commemoratae sunt. Omne bitumen, quod ex amaro pungens, adstringente sapore praeditum, fluidum, pungens in coctione et calefaciente vi instructum, exsiccans pariterque incidens est; — in his quod purpureum, non leve, quod arenae expers et quod vaccinae urinae odore praeditum est, id praestantissimum vocatur. Hoc cum succorum classibus digestum homo corruptorum humorum expers ineunte die, aut cum succo aquoso subtiliter contritum pro viribus bibat, et cum jure carnis cibum ex hoc vetusto bitumine comedat. Adhibendo unam Tulam ex hac substantia

montana, Ambrosiae simili, homo colore roboreque corporis instructus, dulci urina (diabete mellito) liberatus, vivere potest centum annos plenos, non decrepitus, immortalibus similis. Centeni anni in singula Tula, mille anni vero in decem Tulis sunt.

Ex Semicardii praescripto contemnenda formula commemorata est. — Urethritidem gonorrhoicam, lepram, apilepsiam, insaniam, elephantiasin, veneficium, tabem, intumescentiam, haemorrhoides, induratiouem glandularum mesentericarum, icterum, difficilem febrem aufert bitumen brevi tempore adhibitum. Non exsistit morbus, quem non discutiat bitumen; calculos jam pridem ortos dividit, pariterque arenam. Conscientia et insania etiam in homine fieri possunt ex medicamentis datis. — Hoc autem metallicum elementum (bitumen) ex calore ortum, Ambrosiae simile, dulce et auri instar splendidum, aut acidum et argenti instar lucidum qui bibit, discutit decrepitam aetatem, lepram, urethritidem gonorrhoicam, icterum et phthisin pulmonalem. Hoc qui sumsit, columbas domesticas et Dolichon biflorum evitet. Quinque actionum qualitates praetergressum, fide praeditum inter vivendi cupidos, leprosum hominem hoc medicamento sapiens medicus reficiat. — Arbores adstringentes, quae sunt in occidentalis maris terris, habent ramos, commotos ventis, fluctuum agitatione ortis. Horum fructus capiat permaturos sub nubium adventu; medullam ex illis eximat, eam exsiccet, conterat et sicut Sesamum orientale exprimat, aut in vase digerat sicut Carthamum tinctorium. Hoc oleum exemtum denuo coquat usque ad aquae amissionem, deducat et in vaccino stercore arido quindecim dies deponat. Innactus, sudore madens, excrementis vacuefactus, quindecim diebus post actuosus, quarta alimenti parte orbatus, prime crescentis lunae die fausto dosin hujus olei, hymnis sacris (mantris) lustrati, pro viribus bibat. Nunc vero hymnum sacrum declarabo, quo hoc oleum consecretur:

Tu medullae essentia, magno robore praedita, omnia corporis elementa purga! Concham, discum clavamque manu tenens Deus Atshyutas hoc tibi imperat.

Corrupti humeros hominis hoc oleo sursum deorsumque abeunt; saepius deinceps olei salisque expertem aquam oryzae fermentatam frigidam vespere bibat. Quinque dies oleum ex hoc praecepto confectum homo bibat; quindecim autem dies id evitet, Phaseoli mungonis jus et oryzam coctam comedens. Quinque diebus hoc modo ab omnibus lepris tum liberatur aegrotus. Hoc (oleum) etiam in Mimosae ferrugineae decoctione, tribus qualitatibus praedità, bene probatum discutit (lepras); priore modo coctum id per unum mensem indefessus bibat. Hoc oleo, corpus cum inunxerit, conficiat cibum conditum. Voce fissa rubrisque oculis praeditum, laesum et vermibus exesum hominem lepra vexatum hoc medicamento celeriter curare medicus potest. Cum butyro clarificato et melle commixtum et ex aqua Mimosae ferrugineae

bibitum hoc medicamentum hominem, ex aviariae carnis jure cibos sumentem, ducentos annos viventem efficit. Id etiam, naso quinquaginta dies adhibitum, efficit formosum, auditu praeditum, trecentos annos viventem. Purgant hominem potatae medullae ex hujus olei quantitate. Magno robore praedita; adstringens, lepram urethritidemque gonorrhoicam delens, eximia, interno fumo praedita illius medulla, usta et injecta in oleum Sesami orientalis, Sind'hicum collyrium, vulnerarium, discutere potest etiam oculorum noctes, obscurationes obcaecationesque, nigrum morbum guttam serenam inunctione."

Caput XV.

Nunc vero abdominalium tumorum therapiam expositurі sumus.

Octo abdominales intumescentiae antea demonstratae sunt; in his tanquam incurabilis ano obstructo affecta et profluo; reliquae vero difficiles curatu sunt. Quas vero omnes repudians medicus aggrediatur.

Inter illas prime ex quatuor intumescentiis constans classis curabilis est medicamentis; chronicae omnes scalpellis curabiles aut relinquendae sunt. Abdominali intumescentia vexatus gravem, destillantem, asperam combustam et adipalem carnem, adspersiones et ablutiones evitet. Oryzam sativam, Oryzam praecocem, Hordeum hexastichon, Triticum aestivum et Oryzam montanam semper comedat.

Porro aëree abdominis intumescentâ vexatum hominem medicus butyro, ex Hedysaro gangetico etc. parato, cum innuxerit et Symploci racemosae decoctione fricuerit, tum infusione Hedysari gangetici, oleo Salviniae cucullatae conditâ, stabiliat, fumiget, Śálvaṅâ abdomen deliget, alat eum lacte parato cum Hedysaro gangetico, et jure carnis identidem eliciat sudorem.

Biliosa abdominis intumescentiâ vexatum medicus butyro, ex dulci medicaminum classe decocto, cum inunxerit et Convolvuli turpethi nigri, trium myrobalanorum Convolvulique turpethi albi decoctione fricuerit, tum infusione Fici indicae etc., saccharo, melle butyroque conditâ, stabiliat, fumiget, cum pulte oryzae deliget abdomen et alat eum lacte parato cum Hedysaro gangetico.

Phlegmatica abdominis intumescentiâ vexatum medicus butyro, ex Piperis longi etc. infusione parato, cum inunxerit et Euphorbiae antiquorum lactis decoctione fricuerit, tum infusione Bignoniae indicae etc., Pipere longo, Pipere nigro zingibereque arido, urinâ, lixivio et oleo Sesami orientalis conditâ, stabiliat, fumiget, cum oleosis sedimentis seminum Cannabis sativae

Lini usitatissimi, Grisleao tomentosae, Kiñvae, Sinapis dichotomae Raphaniquo sativi deliget abdomen, et alat eum jure Dolichi biflori, cum specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis condito, aut pulto oryzae, et identidem eiiciat sudorem.

Maligna vero (ob tres humores corruptos) abdominis intumescentâ vexatum repudians medicus, butyro, ex Jasmini zambac et Andropogonis aciculati oleosis sedimentis parato, purget per unum dimidiumve mensem, aut butyro, cum Euphorbiae antiquorum lacte, liquore spiritnoso et vaccina urina parato. Abdomine purgato, sedimentum Nerii odori, Abri precatorii, Kákádanis et radicis Ari campanulati ex vino bibi, aut Sacchari officinarum caules cum nigro colubro commanducari et devorari, aut Ligustici ajwaën fructus, aut radicibus bulbisve oriundum venenum sumi medicus jubeat. Eo enim homo sanus fit, aut in aliam naturam transit.

Est hic ślokas:

„Ex origine irritati aëris et accumulatione excrementi in omnibus intumescentiis abdominalibus ostendunt saepe naturalem dispositionem.“

Porro generales curationes indicabimus hoc modo:

Oleum Ricini communis quotidie per unum duosve menses, cum qualibet urina vel cum lacte commixtum, adbibeat homo, aquam relinquens; aut bubalam urinam ex lacte jejunus per septem dies; aut camelinum lac edens, cibum vero et aquam relinquens, adhibeat Piper longum per unum mensem ex praecepto ante dicto; aut cum Sind'hico Caro carvi commixtum oleum Jatrophae glaucae, aut ex centum pateris succi Amomi zingiberis et Zingiberis officinalis confectum oleum in aëris dolore applicandum est; cum Amomi zingiberis succo decoctum lac adhibeat; aut Piperis chavyae et Zingiberis officinalis sedimentum ex aqua, aut Pini longifoliae, Pini Dévadáru et Plumbaginis zeylanicae sedimentum, aut Murangi, Hedysari gangetici, Convolvuli turpethi floribus nigris et Boërhaviae diffusae alatae sedimentum; aut Cardiospermi halicacabi fructuum oleum ex lacte, cum Svarjika et Asa foetida commixtum, bibat; aut bolos duos Terminaliao chebulae comedat; aut cum Euphorbiae antiquorum lacte digesta mille grana Piperis longi cum Agallocho nigro, aut Terminaliao chebulae et Piperis nigri pulverem, aut cum Euphorbia antiquorum commixtum frumentum coctum medicus det.

Pulveris Terminaliae chebulae unum Prast'ham in uno Ad'haka butyri clarificati coquat carbonibus, cochleari agitet, operiat et dimidium mensem in Hordei hexastichi corbe deponat; deinde depromat, transfundat, Terminaliae chebulae decoctionem, Oxalidem monadelpham et lac coagulatum infundat, coquat id ex praescripto et unum aut dimidium mensem hoc bibere det.

Vaccino lacti lac Euphorbiao antiquorum infundat, decoquat, decoctum deducat, refrigeratum pistillo agitet, butyrum recens eximat, denuo cum

lacte Euphorbiae antiquorum coqnat id ex praescripto, et unum ant dimidium mensem hoc bibere det.

Piperis chavyae, Plumbaginis zeylanicae, Danti, Betulae albae, Costi arabici, Echitae frutescentis, trium myrobalanorum, Cari carvi, Curcumae longae, Andropogonis aciculati, Convolvuli turpethi albi et speciei de Pipere longo, Pipere nigro aridoque zingiberi, singulorum dimidium Karsham, pulpae fructuum Buchananiae latifoliae Karshas octo, lactis Euphorbiae antiquorum Pala duo, vaccini lactis et urinae octona Pala, — hoc omne cum uno Prast'ha butyri clarificati confundat, coquat id ex praescripto, et unum ant dimidium mensem hoc bibere det.

Haec cum Symploci racemosae butyro quarta butyra intumescentiis abdominalibus, indurationi glandularum mesentericarum, phlegmonae internae, globoso abdominis tumori, suppressioni uriuae, lepris, delirio et epilepsiae utilia sunt, purgatoriae virtutis causà.

Urinas, aqnas, spirituosos liqnores et siceras identidem cum Euphorbiae antiquorum lacte composita adhibeat; aut purgativarum substantiarum infusionem, Zingiberi officinali et Pinu Dévadáru conditam.

Vomitoriarum purgativarumque substantiarum, Piperis longi etc., Acori calami etc., Curcumae longae etc. indicatarum, subtiliter contritarum, et sic dictorum salium, singulorum Pala unum recipiat; hoc omne et lactis Euphorbiae antiquorum Prast'ham unum in urinarum classem injiciat et agitans leni igne excoqnat inadustum sedimentum: hoc bene paratum deducat, refrigeret at tesselatos bolos medicus conficiat, quorum unum, duos vel tres, vi destructibiles, per menses tres quatuorve adhibeat. —

Haec est in retentionibus turundarum operatio, quae praecipue in magnis morbis adhibetur, vermes, in abdomine ortos, discutit, catarrhum, anhelitum, verminationem, lepram, tussim, cibi fastidium, indigestionem et flatulescentiam delet: — Pulpam fructuum Vangueriae spinosae, Echiten antidysentericam, Andropogonem serratum, Cucumim colocynthidem, Achyranten asperam, Convolvulum turpethum album, speciem Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Sinapim dichotomam et sal fossile cum lacte Euphorbiae antiquorum, aut cum urina conterat, pollicis instar turundam conficiat, in abdominali retentione in anum abdominis, oleo saleque illitum, unam aut duas turundas indat. Haec pro retentionibus operatio turundarum adhibenda est in aeris urinae, faecum, flatuum et vaporum retentionibus.

Lienis affectionibus et abdominis tumoribus vexati, innncti, sudati et lacte coagulato cibati hominis vasa in sinistro brachio circa articulum cubitalem medicus secet, conterat manu lienem, sanguinis emovendi causà; deinde homini, purgato corpore, lixivium marinae ostreae ex aqua bibere det; aut kali nitricum ex lixivio fluido Asae foetidae vel Buteae frondosae; aut lixivium Erythrinae fulgentis, Sacchari cylindrici et Achyranthae asperae, cum

oleo commixtum; aut infusionem Hyperantherae morungae, cum Pipere longo, sale fossili et Plumbagine zeylanica compssitum; aut lixivium Caesalpiniae bonducellae acidum fluidumque, cum muriate sodae impurae, sale fossili et Pipere longo digestum.

Piperis longi, radicis Piperis longi, Plumbaginis zeylanicae, Zingiberis officinalis, kali nitrici et salis fossilis, singulorum Pala unum, butyri clarificati Prast'ham unum, et aequalem portionem lactis medicus recipiat; hoc tum simpliciter decoquat. Id ex sex Palis constans vocatum butyrum discutit affectiones lienis, ignem (inflammationem), accumulationes, indurationem glandularum mesentoricarum, intumescentiam abdominalem, flatulescentiam, tumores, catarrhum, superiores vapores, dolores et febres. Torpido igne (indigestione) vexatus pulverem Asae foetidae etc. adhibeat. In hepatis dilaceratione etiam haec curationis distributio, sed praecipuo in dextro brachio venaesectio, locum habet.

„Carpum medicus perpetuo reclinet et sinistro pollice agitatum vas celeriter perurat sagittâ, lienis affectionis sedandae causâ."

Constricto ano et circumfluo, alvum hominis inuncti, sudati et illiti, infra umbilicum, sinistrorsus quatuor digitos transversos declinando a crinium linea, incidat, intestina in quatuor digitorum longitudinem extrahat et intueatur. Hominis constricto ano affecti calculum, intestinorum obstructiones efficientem, aut embryonem reprimat, aut stercoris congeriem; deinde mells et butyro clarificato illinat intestina, in suas sedes reponat et externum vulnus alvi suat.

In circumfluo ano pariter etiam medicus extrahat sagittam, intestini effluvia purget, fissum intestinum cohibeat et fuscis formicis commordendum curet; intestino commorso, formicarum truncos abripiat, ne vero earum capita; deinde priorem in modum suat et reunionem, ut jam dictum est, efficiat. Luto, commixto cum liquiritia et melle, oblinat et fasciam applicet; deinde in domum non ventosam inducat aegrotum, morum probitatem doceat, deponat eum, lacte viventem, in olei alveo aut in butyri alveo.

Ascite autem affecti hominis, oleo aërem tollente illiti, calida aquâ sudati, collocati, ab habilibus ministris bene prehensi et usque ad foveam axillarem vincti, alvum ablutam, infra umbilicum, sinistrorsus quatuor digitos transversos declinando a crinium linea, rostro oryzae (instrumento) in pollicis latitudinem medicus incidat. Ibi ex stanno aut quovis alio metallo confectam biforem fistulam, vel lateralibus foraminibus instructam fistulam, inserat et vitiatam aquam derivet; deinde fistulam eximat, oleo solito vulnus illinat et vulneris fasciam applicet. Neve uno die omnem vitiatam aquam detrahat; subito enim aquâ detracta, sitis, febris, pruritus, dysenteria, anhelitus et pedis ardor oriri possunt. Neve impleatur validius abdomen hominis respiratione carentis; itaque tertio quoque die, aut quarto, aut quinto, aut

sexto, aut octavo, aut decimo, ant duodecimo, aut sexto decimo vitiatam aquam paulatim derivet. Corrupto humore sensim sensimque effuso, valde pannis, vel ligaturis, vel coriis abdomen medicus circumdet; sic non adflat ventus. Sex menses aegrotum lacte nutriat, aut jure carnis; tres videlicet menses lacte cum dimidia portione aquae, fructuum acidis, aut juribus carnis commixto: reliquos tres menses cibum levem salubremque adhibeat. Post annum sanus fit homo.

Est hic ślokas:

„In roborante purgatorioque potu et in ciborum praeparationibus lac coctum, aut carnis jus, omnibus aegrotis, abdominali intumescentia vexatis, periti medici adhibeant."

Caput XV.

Nunc vero perturbati embryonis therapiam expositluri sumus.

Nec vero aeque vehementer dolens sagittae extractio est, ac perturbati embryonis extractio. Ibi enim in vaginae, hepatis, lienis, intestinorum cavaminis et uteri medietate opus faciendum est contactu. Diruptio, abruptio, loci inversio, avulsio, fissio, scissio, compressio, porrectio et laceratio unâ manu embryonem vel gravidam laedente, efficiuntur. Idcirco protomedicum consulendo et summam operam dando rem peragat.

Octuplex perturbati embryonis breviter demonstratus est adventus, suapte naturâ effectus (tom. I. pag. 187).

Tres casus fiunt ex mala collocatione capitis, humerorum aut coxarum. Vivente autem embryone, puerpera extractioni intenta sit. Sin vero extrahi embryo non potest, motorios sacros hymnos (mantras) audiat, quos hic dicemus:

„Hic ambrosia, luna, sol et Indrae equi, o dolorosa puerpera, in domo tua habitanto! Haec ambrosia, aquis exprompta, tuum embryonem ipsum leviter emittito, uxor! Ideo Anala (Deus ignis), Pavana (Deus ventorum), sol et Vasava (Indra) simul cum Diis, sal aquamque tenentibus, danto tibi mitigationem! Soluti a pecore funes et soluti a sole radii luminis sunt: solutus etiam tu ab omni timore embryo exi, exi tranquillus!"

Medicamenta det, quae indicata sunt. Mortuo embryone, in vulvam feminae supinae, inflectentis femora, et erigentis coxam substratu pannorum, manum medicus, cum hanc inunxerit Pentapterae arjunae arboris, Vrittis et

Káśálmalis odoro unguento et butyro clarificato, ingerat, et embryonem extrahat. Porro intra femora aggressum embryonem in directum extendat. Si unum egressum est femur (extremitas inferior), alterum protendendo educat. Si embryo cum regione podicis aggressus est, tum podicis regionem extorqueat, sursum ferat at femora protendendo educat. Si embryo tortuose aggressus est, cunei instar, quasi inflexus pannus, posticam dimidiam partem medicus sursum ferat, anticam vero dimidiam partem, e regione vulvae, directe adtrahendo educat.

Humerum, in cujus latus caput converaum est, reprimat, sursum ferat, et caput, e regione vulvae, adtrahendo educat. Humeros embryonis cum duobus brachiis aggressi reprimat et caput directe adtrahendo educat. Duo ultimi perturbati embryones sunt insanabiles. — Si embryo educi non potest, medicus hoc modo cultrum adhibeat:

„**Animo praeditum** embryonem ne ullo modo secet cultro; nam si embryo secatur, genitricem simul et embryonem interficere medicus potest."

Ibi uxorem consolatus, disci mucrone aut cultro digitis prehenso caput dissecet, capitis ossa adducat, hamo embryonem capiat in pectore axillave, educat in fisso capite, bulbo oculi aut gena; si humerus propinquus est, in humeri regione brachium abscindat, follis expansum aut aëre impletum abdomen dissecet, ejiciat intestina, embryonem laxum factum adducat, aut lumbalia ossa embryonis, lumbis implicati.

„Quodvis membrum enim hujus embryonis amplectitur medicus, id omnino extrahat abscissum, conservetque uxorem intente.

Embryonis itinera varia fiunt, aëre irritati. Ibi medicus non exigua mente praeditus priorem servet regulam. Ne negligat mortuum embryonem unam horam (muhûrtam) doctus (pańdita); ille enim celeriter interficit genitricem, sicut pecudem exhalantem. Disci mucrone incisura facienda est medico interiora discernenti. Magna lamina metallica enim, acuto mucrone instructa, uxorem nonnunquam interficere potest. Sed non delapsam allam medicus priore modo demittat (in cubile); manu eam capiat, a duobus lateribus deprimendo, et agitet identidem feminam, aut premat humeralem verticem illius circa vulvam oleo Sesami orientalis jam inunctae, et sic eam prudens medicus prosternat (in cubile). Extrato embryone, uxorem medicus calida aquâ irriget. Deinde, corpore illito, oleum in vaginam ingerendum curet. Sic lubrica fieri potest vagina et ejus dolor cessat.

Piper longum, Piperis longi radicem, aridum zingiberi, Elettariam cardamomum, Asam foetidam, Siphonantbum indicam, Ligusticum ajwaēn, Acorum calamum, Ativishám, Mimosam octandram et Piper chavyam conterat potandaque det ex oleo, humorum corruptorum humectandorum et dolorum mitigandorum causâ. Sic etiam coctum illorum sedimentum, aut pulverem

oleo privatum, olera, cortices, Asam foetidam, Ativishám, Cysampelon hexandram, Echiten antidysentericam et Asclepiadam acidam, pariterque Pothon officinalem potui det priore modo medicus. Per tres noctes et quinque septemve dies deinde oleum rursus femina bibat. Aut potandam medicus det aquam noctu, aut bene paratum liquorem spirituosum.

Aqua de Mimosa sirisha et Pentaptera arjuna ad eluendum os salubres sunt.

Symptomata quae alia exoriuntur, ea tum medicus curet. Quoquoversus purificata femina suavi, conveniente exiguoque cibo utatur, sudore illitaque praecipua atque ab ira destituta sit.

Emulsio ex substantiis aërem tollentibus confecta per decem dies in victu salubris est.

Lochia per decem dies curet; reliquo autem tempore ex praescripto ministret, donec uxorem symptomatum morbosorum expertem, puram et robusto colore praeditam cognoverit. Post quatuor menses eam medicus relinquat, evitans eam in vulvae delectationibus, inunctionibus, potionibus, vestibus et epulis.

Pavoniae odoratae oleum, hoc aërem prohibens, uxori det; aut infusionis radicis Pavoniae odoratae, et infusionis a decem radicibus confectae, et decoctionis emulsionisque Hordei hexastichi, Zizyphi jujubae et Dolichi biflori, singulorum octo bonas partes, olei vero unam partem recipiat, hoc unice concoquat et inspergat dulcem classem (substantiarum), cum sale fossili commixtam. Pari modo eximiam resinam Shoreae robustae, Pinum longifoliam, Pinum Dévadáru, Rubiam manjistam, Sirium myrtifolium, radicem Costi arabici, gummi benzoës, Valerianam jatamensem, styracem, folia Lauri cassiae, Tabernoemontanam coronariam, Periplocam indicam, Acorum calamum, Asparagum racemosam, Physalidem flexuosam, Anethum sowam et Boërhaviam diffusam alatam recipiat, haec bene parata in aureum, argenteum aut etiam terreum vas injiciat, at omnino bene operta asservari jubeat medicus.

Pavoniae odoratae oleum illud dictum omnes ab aëre ortos morbos depellit. Pro viribus dosin puerperae medicus det. Si femina embryonem desiderat et mas exili semine praeditus est, si homo phthisi ab aëre orta, si membrorum percussione, si agitatione, si contusione, si fractura et lassitudine affectus est, id quovis modo adhibetur. Illud flatulescentiam et ceteros ab aëre ortos morbos removet, singultumque, catarrhum, vehementem commotionem, indurationem glandularum mesentericarum, anhelitum et dyspnoeam. Per sex menses id adhibitum removet intestinorum incrementum; homo recentia corporis elementa et firmam juventutem nanciscitur. Regibus id enim adhibendum est et illis, qui regales, beati, teneri et divites sunt homines. Qui Pavoniae odoratae infusionem potavit, ei, cum varie ex

Sesamis orientalibus oleum paraverit, hoc decoctione et centuplici maturitate confectum oleum salubre est. In vatere illo oleo comedat Oryzam praecocem lacte gratam. Ex illo praescripto unum Droṅam cum cibo commixtum adhibeat et cibum missum tum bis comedat robore coloreque praeditus.

Ab omnibus scaleribus liberatus homo centum annos vivere potest. Centum annos adeo excedit homo, singulis Droṅis adhibendo, ut relatum est.

Ad Pavonisa odoratae praeceptum ex Sida cordifolia, Menispermo cordifolio, solari Butea frondosa, Barleria cristata, Pentaptera arjuna, Asparago racemoso, Ruellia longifolia, Glycyrrhiza glabra et Paederia foetida peritus conficiat olea.

Nymphaeam caeruleam et Asparagi racemosi radicem in vaccino lacte decoquat. Deinde cum hoc centupliciter coctum oleum Sesami orientalis medicus decoquat.

Sedimenta bene contrita olei Pavonise odoratae ibi dari jubeat.

Omnium adhibitionem quoque medicus cognoscat, et praecipue, ut olei Pavonise odoratae, etiam illorum qualitatem."

Caput XVI.

Nunc vero phlegmonarum therapiam exposituri sumus.

„Sex phlegmonae indicatae sunt. In his vero insanabilis est illa ex omnibus humoribus corruptis orta; reliquis autem bis morbis festinanter aeque, ac tumoribus, adhibenda est curatio.

Ex sedimentis radicis Murangi, cum butyro clarificato, oleo Sesami orientalis et adipe commixtis, unguentum suaviter calidum et densum adhibendum est phlegmonae ab aëre ortae.

Bubula caro cum jure, grata medicaminum classis a Kákoli incipiens, et sal fossile cum oleosis acidisque commixtum, adhibenda sunt in emplastro.

Condimentis cum pulte oryzae, emulsionibus et lactibus sudorem semper eliciat medicus, extrahatque etiam sanguinem. Phlegmone si sic aggressa est et in maturitatem se vertit, eam maturatam medicus scalpello dissecet, dissectamque purget. Quinque radicum infusione medicus cum elaverit vulnus, id salitis oleis, cum Phrynio dichotomo et cetera dulci classa commixtis, impleat.

Convolvulo turpetho albo, cum purgativis medicamentis commixto, purget, et Convolvulo turpetho albo, cum Hemionite cordifolio etc. parato, vulnera explenda curet.

Biliosam phlegmonen saccharo officinarum, Andropogone muricato et Glycyrrhiza glabra cum Echite frutescente commixtis, vel Asclepiade rosea, Andropogone muricato et Sirio myrtifolio cum lacte contritis medicus oblinat; decoctionibus, aut refrigeratis infusionibus, lactibus et saccharis crudis, vel aquis et butyris cum saccharo officinarum commixtis, humectet. Pulverem Convolvuli turpethi albi et Terminaliae chebulae lingat aegrotus ex melle; hirodinibus sanguinem doctus medicus extrahat, maturitatem adducturus.

Infusione Fici glomeratae, vel aquâ oryzae vulnus cum laverit medicus et obliverit oleis cum succo liquiritiae, melle et butyro clarificato commixtis, tum pertenui panno circumdet.

Ex Nymphaea alba, Rubia manjista, Glycyrrhiza glabra, Andropogone muricato, Nelumbio specioso et Curcuma longa cum lacte confectum butyrum vulnus expiet, aut butyrum ex Convolvulo paniculato, Hemionite cordifolio, Mimosa pudica, Symploco racemosa et Sirio myrtifolio cum Ficu indica etc., corallis aut eorum corticibus confectum.

Galedupae arboreae folia tenuia et fructus, Jasmini grandiflori, Trichosanthao dioecao et Sapindi saponariae folia, duas Curcumas, ceram, Glycyrrhizam glabram, Asclepiadem acidam, Panicum italicum, radicem Poao cynosuroidis, corticem, Barringtoniae acutangulae, Rubiam manjistam, Sirium myrtifolium, Andropogonem muricatum, Nymphaeam caeruleam, Echiten frutescentem et Convolvulum torpethum album, singulorum Karsham unum recipiat et cum his unum Prast'ham butyri clarificati decoquat. Hoc est corrupti vulneris lenimen et fistulosi vulneris purgamentum.

Statim sectis vulneribus Galedupa arborea etc. salubris est. Quae vulnera corrupta et curationis expertia, quae profundis fistulis instructa et statim secta, quaequo igne causticisque inflicta terribiliaque sunt, haec Galedupâ arborea etc. et butyro clarificato indubitate sedantur.

Laterculis, clareâ, ferro, stercore vaccino, paleâ, fimo et calidis urinis semper sudorem medicus moveat aegroto, phlegmatica phlegmone affecto.

Adstringentibus potionibus, vomitoriis, linimentis et emplastris detrahat humorum vitia, identidemque encurbitulis sanguinem. Cassiae fistulae infusione phlegmonen maturam efficiat et purget. Curcumâ longa, Convolvulo turpetho albo, farina hordeacea et Sesamo orientali, cum melle commixtis, impleat vulnus et omnino deliget, ut demonstratum est. Deinde ex Dolicho bifloro, Danti, Convolvulo turpetho albo, Convolvulo turpetho floribus nigris, Asclepiado gigantea et Symploco racemosa conficiat oleum salubre, cum urina vaccina et sale fossili commixtum.

Ut biliosae phlegmones curationem, sic nullo discrimine omnes curationes duarum phlegmonarum, a sanguine et causis adventiciis ortarum, dexter medicus instituat.

8*

Decoctionem illius classis a Cappari trifoliata incipientis,* et classem illam a terra salina incipientem in matura phlegmone interiore aegrotus bibat, phlegmones sedandae causâ. Cum his duabus classibus et cum purgativa substantia paratum butyrum mox phlegmonen depellit, quotidie mane comesum. Ex his medicaminum classibus etiam confectum et cum oleis commixtum medicamentum celeriter roborans faciendum est, pariterque suffimentum.

In potionibus, linimentis cibisque etiam Hyperanthera morunga arbor, secundum humorum vitia, immaturam depellit phlegmonen. Ex aqua vero, ex aqua oryzae fermentatae, ex urina, ex liquoribus spirituosis etc. etiam illa potanda est. Secundum humorum vitia etiam ex illarum classium decoctionibus bitumen, praecipuum bdellium, zingiberi aridum et Pinum Dévadáru aegrotus bibat. Oleamentum et unguentum semper recte medicus conficiat.

Dictum vas medicus secet in phlegmone a phlegmate orta; in phlegmonis a sanguine, bile et aëre exortis nonnulli brachia indicant.

Maturam, sive foras editam, phlegmonen findat medicus et vulnerum (ulcerumque) instar curet.

In fluentibus (phlegmonis) porro ex spiritu lythri fruticosi, acidis, liquore spirituoso et spiritu destillato bibenda est illa medicamentorum classis a Cappari trifoliata incipiens et Hyperanthera morunga arbor. Cum aqua radicis Hyperantherae morungae paratam oryzam coctam ex jusculis Hordei hexastichi, Zizyphi jujubae et Dolichi biflori homo comedat. Quotidie mane butyrum clarificatum cum oleo Sesami orientalis commixtum, aut cum decoctione illius a Convolvulo turpetho albo incipientis classis paratum modice adhibeat, sedandi causâ. Ne incurset, sed secundum maturitatem medicus operam det. Circum vero aggressâ phlegmone, paratus Echitae scholaris indicatus est. — Repudiando autem medicus curet phlegmonen a medulla ortam. — Adipe sudoreque praeditis phlegmonis sanguinem adspergat. Circa phlegmonas indicatam curationem adhibeat, aut in maturitate os dissecet. — Phlegmonen a sagitta liberatam cum cognoverit medicus, vulneris purgatio efficienda est. Purget amarâ infusione; amarum butyrum liquefactum pariter salubre est. Si medullam circumfluens phlegmone hominis non desinit, purgatorias infusiones etc. sapiens medicus conficiat. Panicum italicum, Grisleam tomentosam, Symplocon racemosam, Cayapbal, Tini et sal fossile recipiat; ex his oleum coquendum est, phlegmonarum vulnera (ulceraque) implens.“

Caput XVII.

Nunc vero abscessuum, fistularum et mammillarium morborum therapiam exposituri sumus.

„Curabiles sunt abscessus tres, qui primitivi (ab aëre, bile et phlegmate) sunt; nec vero ab omnibus humoribus simul corruptis et a vulnere orti abscessus curabiles sunt.

Curabilibus abscessibus butyra ex convenientibus medicaminum classibus confecta, adspersiones et inunctiones medicus adhibeat.

Cyperus rotundus, Anethum sowa, Pinus Dévadáru, Costus arabicus, Convolvulus paniculatus, Coriandrum sativum, Piper nigrum, Michelia champaca et calefacientes medicaminum classes abscessui, aëris naturam habenti, adhibenda sunt in adspersionibus, inunctionibus et butyris.

Quia quinae radices re vera acutae dictae sunt, tam parvae, quam magnae (tom. I. pag. 95,) et piper etiam, propterea medico adhibenda sunt in inunctione, adspersione, butyro et oleo.

Scirpus kysoor, Trapa bispinosa, Nelumbium speciosum, Saccharum sara, Valisneria octandra et Nymphaeae caeruleae caro in abscessu a bile orto unguenta applicanda sunt intra vestes, butyracea perfrigidaque.

Andropogon shoenanthus, Andropogonis muricati radix, Sirium myrtifolium, antimonium, margarita, gemma et rubrica, unguenta cum lacte contrita et butyracea perfrigidaque adhibenda sunt, ad corporis voluptatem. Nymphaea alba, Glycyrrhiza glabra, Asclepias rosea, Rubia manjista, Nelumbium speciosum, Sirium myrtifolium et Nymphaea lotus, ad voluptatem unguenta in bilioso abscessu medico adhibenda sunt.

Ex Ficus indicae speciebus adspersionem medicus et butyrum faciat; ex hujus butyri sedimento cum frigidis lactibus, mellibus et aquis, et cum sacchari officinarum et sacchari crudi aquis, conspersiones faciat.

Convolvulo turpetho albo, Glycyrrhizae glabrae, Nymphaeae nelumboni, Symploci racemosae aquae, Buchananiae latifoliae, rubricae, Rĭshab'hae, Nelumbio specioso, Echitae frutescenti, Kákoli, Médá, Nymphaeae esculentae, Nymphaeae caeruleae, Sirio myrtifolio, melli, saccharo, terrae salinae, Priśni et Anetho sowae, redactis his ad sedimentum, aquam medicus cum infuderit et ex classe Fici indicae, terrae salinae, Aeglesque marmeli et ex reliqua primarum quinque radicum classe quadruplex lac, scilicet unum Pras-t'ham decoctum, tum adspersione biliosas abscessus fistulas depellere potest. Pustulas, corrupta ulcera, capitis morbos et coctionem faciei depellit potu.

Infanti autem planetis vexato et exsiccato butyrum, cum Convolvulo turpetho albo paratum, dilectum est.

Ocymum gratissimum, Physalis flexuosa, Convolvulus turpethum album, Convolvulus turpethum nigrum, Saikaishiká et Śríngí, cum vaccina urina contrita fiant unguentum, quod adhibitum celeriter depellere potest abscessum a phlegmate ortum.

Gummi benzoës, Aquilariae ovatae cortex, Abrus precatorius, Mimosa octandra, Acorus calamus, Anethum graveolens, Echites antidysenterica, Pistia stratiotes, Convolvulus turpethum nigrum, Saccharum munja, Hingtsha repens et Nauclea cadamba salubria sunt ad abscessus phlegmaticam indolem habentes. Classis vero a Cappari trifoliata incipiens perito medico adhibenda est in omnibus (abscessuum) curationibus. Purgatio, sanguinis missio in abscessibus optima est curatio. Omnes maturos abscessus purget medicus sapiens et in vulnerum modum curet, ut dictum est. —

Fistula ex tribus simul corruptis humoribus orta curari non potest; reliquae vero quatuor fistulae studio curabiles sunt.

Porro ab aëre ortam fistulam medicus emplastret antea, omnino viam puris incidat, Sesamis orientalibus et Achyranthae asperae fructibus, cum sale fossili paratis, infricet, et tum deliget. Vulneris ablutioni etiam adhibenda est illa quinque magnarum radicum classis.

Valerianam jatamansem, Curcumam longam, Wrighteam antidysentericam, Pavoniam odoratam, Gojim et radices illius classis ab Aegle marmelo incipientis sumat, oleum excoquat, vulneris purgamentum, explementum et incrementum.

Biliosa indole praeditam fistulam peritus medicus primo emplastret farinis cum lacte butyroque commixtis; tum scalpellum demittat et eam sedimentis Sesami orientalis, Heliotropii indici et Siphonanthi indicae circumcirca impleat. In vulneris ablutione Curcuma longa etiam simul cum Asclepiade acida et Melia azidaracta felici medico semper est adhibenda. Cum Convolvulo turpetho nigro, Convolvulo turpetho albo, tribus myrobalanis, duabus Curcumis, Symploco racemosa et Wrigthea antidysenterica paratum butyrum lacteum ulceris placatione delere potest sinum fistulosum, qui in corporis truncum ingressus est.

Fistulam a phlegmate ortam medicus, salutem adferens, emplastret Dolicho bifloro, Sinapi alba, farinis tostis et fermento; emollitam exploret; sinum fistulosum cognoscat et demittat scalpellum. Ulceri indat semina Meliae azidaractae Sesamique orientalis bene contrita, et cum terra odorativa saleque fossili commixta. In ablutione etiam Galedupae arboreae, Meliae azidaractae, Myristicae moschatae, Terminaliae belericae et Salvadorae persicae sedimenta oleosa adhibenda sunt. Ex alkali, sale fossili, Plumbagine zeylanica, Jatropha glauca, Corypha taliera, Arundine karka, Asclepiade gigantea et fructibus Achyranthae asperae, cum urina commixtis, conficiat medicus sanitati oleum.

Fistulam vero a segitta ortam dissecet medicus, extrahat sagittam, sinum fistulosum purget, repurget Sesamis orientalibus in melle butyroque clarificato maceratis, et vulneris expletionem efficiat. Ex immatura classe Rottleriae tinctoriae, Elates sylvestris, Cratoevae velaugae et Aegles marmeli arboris conficiat infusionem et excoqnet oleum; cum insperserit Cyperum rotundum, Pinum longifoliam, Panicum italicum, Nymphaeam lotum, Bombacis heptaphylli gummi et solarem florem, Symplocon racemosam et Grisleam tomentosam, illud medicus adhibeat. Illo oleo fistula a segittis orta aut vulnus expleri facile celeriterque potest.

Macrorum, debilium et timidorum hominum fistulam atque illam, quae articulationes ingressa est, filo in lixivium causticum intincto, ne scalpello, prudens medicus findat, specillo sinum fistulosum exploret, lixivio caustico imbutum filum sequentem acum demittat usque ad sinus fistulosi finem, tum acum sublevet et celeriter extrahat. Fili finem coacervet et magnum fasciam adhibeat. Deinde, lixivii caustici vim intuitus, filum aliud medicus prudens injiciat, lixivio caustico imbutum; quamdiu autem sinus fistulosus non finditur, praeceptum de ani fistula datnm medico intelligenti observendum est.

In intumescentiis insensilibus etc. has medicus sublevet, in radice filum, aut filum acubus hordeaceo orificio similibus opertum, imponat, undique in radice filo deliget et in fissura curet ulcus.

Quae vero in duplice vulnere (vulnere et ulcere) indicatae sunt turundae, eas omnibus fistulis medicus injiciat. Zizyphi jujubae fructus et cortex, sal fossile, lacca, ant Arecae faufel fructus saliuumque folium et ex Euphorbiae antiquorum Asclepiadisque giganteae lacte sedimentum, in turundis adhibita, delent brevi tempore fistulas.

Terminaliae belericae et Mangiferae indicae ossicnle, Ficus indicae surculi, Pisum sativum, Andropogonis aciculati semen, et Convolvuli paniculati radix sunt danda in fistulis, cum oleo Sesami orientalis commixta.

Ex Datura festuosa, Vanguería spinosa et Paspalo frumentaceo confecta aqua fermentata, Trichosanthes dioeca, Bignonia indica, Mrĭgab'bojani et Alangii hexapetali semen floresque sinibus fistulosis adhibenda sunt.

Ex lacca, aquae experte, et ex Flacourtia cataphracta medicus conficiat pulverem; cum his pulveratis substantiis commixtum et cum oleo Sesami orientalis compositum medicamen brevi tempore delet sinum fistulosum. In illis cum urina commixtis etiam det medicus oleum Sesami orientalis; hoc paratum aufert sinum fistulosum post septem noctes.

Ex radicibus Vanguerine spinosae a porco animadversae et ex bulbis corticibusque Convolvuli turpethi albi confectum oleum sinum fistulosum celeriter aufert. Hoc oleum in bulbis et in animalibus immortaliter insigniterque pugnantibus cum Semicarpo anacardio, Asclepiade gigantea, Pipere nigro, optimo sale fossili, Embelia ribe, Indigofera tinctoria, duabus Plumbaginibus

et Markavae succo paratum fistulam a phlegmate aëreque ortam, tumores ulceraque delet. —

Lacte materno in morbum transgresso, medicus celeriter Phyllanthum emblicam, Curcumam longam, butyrum clarificatum et circumflexo die vomitorium medicus det.

Ex Micheliae azidaraciae aqua, cum melle Jasminoque auriculato commixta, vomitorio die aggresso, jus Phaseoli mungonis sit cibus. Sic per tres, quatuor aut sex dies vomat et butyrum liquefactum cum tribus myrobalanis commixtum bibat; aut Siphonanthum indicam, Acorum calamum, Ativisham, Pinum Dévadáru, Cyssampelon hexandram, classem a Cypero rotundo incipientem, Sansevieram zeylanicam, Wrighteam antidysentericam et Phyllanthum emblicam bibat aegrotus ex lacte, purgandi causâ.

Ex Cassia fistula etc. confecta excellens infusio, cum melle commixta, haec generaliter indicata, specialiter vitia, a lacte orta, proprie mitigare valet.

Morbum medicus in ubere ortum intuitus observet praeceptum, quod de phlegmone saepius datum est. Maturescentem vero morbum sine emplastris, sed reapse comesu (medicamentorum) maturare nitatur.

Celeriter enim uber molli carnatione instructum universam in exulcerationem transit et dilaceratur. Cocto morbo, lactiferos evitans ductus scalpellum medicus in violaceam mammarum partem demittat. Morbo crudo, calido et ad coctionem tendente, matris ubera semper medicus exurat."

Caput XVIII.

Nunc vero nodorum arthriticorum, incoctorum tumorum, indolorum tumorum et colli tumorum therapiam expposituri sumus.

„Nodis arthriticis crudis medicus, praeceptorum gnarus, adhibeat curandi rationem in curandis intumescentiis adhibitam; et servet etiam semper hominis vim; quae servata vim morborum demit.

Oleum Sesami orientalis aegrotus bibat, tum butyrum liquefactum; aut utrumque medicus cum dederit aut adipem, adhibeat Convolvulum turpethum album, tum ex decem radicibus aërem delentibus paratum quadruplex unguentum, aut utrumque.

Ex Valeriana jatamansi, Asclepiade acida, Menispermo cordifolio, Siphonantho indica, Bignonia indica, Aegle marmelo, Aquilaria ovata, Pipere nigro, Michelia champaca, Gojí et Salvinia cucullata contritis confectum unguentum nodo arthritico aëreo adhibendum est. Sudorifera emplastra varia

medicus conficiat et alia celebrata unguenta. Maturum nodum dissecet, pus removeat eluatque, aquis Aegles marmeli, Asclepiadis giganteae, Narae Echitaeque antidysentericae, et oleis, commixtis cum Ricini communis foliis et compositis cum sale fossili, vulnus medicus purget. Purgatum vulnus autem implere medici possunt oleo Sesami orientalis, Mimosam octandram Pinumque longifoliam continente, aut parato cum Embelia ribe, Siphonantho indica, Glycyrrhiza glabra Menispermoque cordifolio et commixto cum lacte.

Hirudines, (nodo arthritico) a bile orto, salubres sunt adspersioque lactis et aquae. Ex Kákoli classe frigidas aegrotus bibat infusiones saccharo mistas. Ex Vitis viniferae succo (vino) aut ex Sacchari officinarum succo pulverem Terminaliae chebulae bibat. Ex corticibus Glycyrrhizae glabrae, Eugeniae jambu, Terminaliae alatae glabrae et Calami rotang unguenta conficiat; aut radicibus Jasmini arabici Pterospermive salicifolii saccharo mistis identidem illinat. Maturum nodum dissecet medicus, pus removeat eluatque infusione arborum, oleis cum Siphonantho indica Glycyrrhizaque glabra commixtis purget et butyrum cum syrupis decoctum adhibeat.

Sublatis humorum vitiis, medicus, ut in antecedente nodo, sic in phlegmatico, sudantis mollitudinem etiam efficiat pollice, ferreis, lapideis arundinaceisque bacillis. Vikankatae, Cassiae fistulae, Kákananti, Kákádani et Terminaliae catappae radicibus, Cucumi colocynthide, Asclepiade gigantea, Siphonantho indica, Galedupa arborea, Convulvulo turpetho nigro et Vangueria spinosa sapiens medicus inungat.

Nodum non ortum in articulationibus, mitigatum, non intentum, immaturum, medicus exstirpet; cum eum exsecuerit, urat. Cohibito sanguine, medicus operationis peritus statim praeceptum de vulneribus datum adhibeat. Quae vero carnis tubercula dura magnaque sunt, in illis hoc praeceptum observandum est praeceptorum gnaris. Scalpello aggressus bene coctum nodum medicus celeriter purget convenientissimis infusionibus.

Purgativis medicamentis etiam vulnus purgare medici possunt, lixiviis optimis, melle butyroque impletis. Purgato vulnere, oleum adhibendum est, ex Embelia ribe, Bignonia indica et Indigofera tinctoria decoctum.

Supra nodum, ab adipe ortum, imponat unguentum ex sedimento oleoso Sesami orientalis confectum; bis fissum nodum ferro candente identidem sapiens striet. Ustio enim saluti est. Illinendo Curcumam zanthorhizon, aut laccâ ustâ sudor aegroti eliciendus est. Vel demittat medicus scalpellum, amoveat adipem, urat permaturum nodum dilacerandum. Nodum cum eluerit urinâ, et purgaverit Sesamis orientalibus bene tritis, cum alkali etc., arsenico flavo saleque fossili commixtis et melle, butyro liquefacto optimoque lixivio infusis; oleum ingerat ex Dvikaranja, Abro precatorio, Bambusa arundinacea, Avalèka, Terminalia catappa et urina confectum. —

Butyrum, ex fructibus Andropogonis serrati et Kośavati, in Danti,

Anthero tuberoso et Convolvulo turpetho albo confectum, depellit incoctum tumorem auctum. Hoc butyrum bifariam productum, praepotens, cum Vitice negundino, Myristica moschata resinaque Pini longifoliae commixtum, cum Andropogono serrato compositum et melle saleque fossili impletum, holocaustum magnum, in corruptis tumoribus incoctis optimum indicant.

Ex Kaitaryya, Momordica monadelpha et Nerio odoro confectum oleum salubre medicamentum capitis purgativum est.

Oleum, ex Trophis asperae sedimento oleoso paratum, salubre est in nasalibus remediis.

Bassiao latifoliae succus saluber est in concretione, fructus etiam Morungao guilandinae, aut Achyranthao asperae.

Nodos arthriticos, non ortos in articulationibus, crudos, medicus cum exstirpaverit, ignem postea adhibeat. Lixivio caustico vel etiam utatur, cum scarificaverit ad praeceptum.

A calco duodecim digitos transvorsos incidat, suram evitet sapiens medicus, dissecet, piscium ovis similia exstirpet retia et ignem adhibeat.

Supra carpum lineas tres medicus (candente ferro) faciat, digitis intercurrentes, tumorum omnino delendorum causâ.

Pulveris atramenta, ex serpentibus, anguibus, corvis, alligatoribus et testudinibus confecta, suo tempore det medicus cum oleo Terminaliae catappae, quod etiam dicitur elophantiasicorum oleum.

Evacuationem fumigiumque adhibeat, fiatque semper ex Hordeo hexasticho et Phaseolo mungone cibus. —

Indolorem tumorem ab aëre ortum pulveribus Convolvuli paniculati, Cucumis utilatissimi, Cocos nuciferae, Chironjiaa sapidae, seminum Ricini communis, cum lacte, butyro, aqua et oleo paratis, peritus medicus inungat; faciat praecipuas inunctiones; paratis carnibus et condimentis sudorem peritus eliciat; cornibus (cucurbitulis) sanguinem ex vase saepius detrahat. Aërem pellentium substantiarum decoctum jus, aut cum acidis partibus paratum Anethum sowam Convolvulumve turpethum album bibat.

Sudorifica mitiaque unguenta convenientia sunt in billoso tumore indolore, alvique purgatio. Contrita folia Fici glomeratae, Tectonae grandis et Gojí, cum melle commixta, valde illinat. Cum resina Shoreae robustae, Panico italico, Pterocarpo santalino, Symploco racemosa, collyrio et liquiritia, subtiliter contritis et liquefactis, Cassia fistula, Gojí, Asclepias acida et Convolvulus turpethum nigrum perito medico adhibenda sunt in inunctione.

Ex succis Convolvuli turpethi nigri, Girihvae, Anjanakí, Vitis viniferae et Jasmini zambac floribus multiplicatis butyrum, cum liquiritia paratum, homo tumore billoso indolore vexatus et obstructus bibat.

Purgati hominis tumore indolore phlogmatico orto et sanguine huic tumori adsperso, substantias, quae sursum deorsumque vitia humorum ari-

piunt, redactas in oleosum sedimentum, inungat. Cum columbino palumbinoque stercore et vitriolo commixtam Bignoniam indicam et Commelinam salicifoliam, aut urinas cum radice Abri precatorii commixtas et lixivio mistas inungat. Phaseoli radiati, Asae foetidae Dolichique biflori sedimentis, carne impletis et cum lacte coagulato seroque lactis commixtis, inunctionem medicus adhibeat. Vermes ut ibi torpent, sic torpent etiam muscae. Parvo tumore relicto, vermibus affecto, scarificet, deinde ignem medicus adhibeat. Cum parvam (tumoris) radicem stanno, cupro, plumbo et fascia aut ferro circumdederit, saepius lixivium causticum, ignem et scalpellum medicus, vitam non auferens, non mente captus, adhibeat. Infusio, ex Echitao dichotomae, Myristicae moschatae et Norii odorati foliis confecta, exoptata est vulneris purgandi causâ. Vulnere purgato, oleum medicus infundat, ex Siphonantho indica, Embelia ribe, Cysampelo hexandra et tribus myrobalanis decoctum.

Sponte maturitatem adeptos tumores methodo maturefaciente curet praeceptorum gnarus.

Tumorem indolorem ab adipe ortum fotum medicus disecet, purget et, sanguine amoto, celeriter consuat. Dein pulveribus Curcumae longae, fuliginis, Symploci racemosae et Pterocarpi santalini, cum arsenico rubro commixtis melleque humefactis, vulnus remediet medicus, et purgato vulneri oleum Galedupae arboreae infundat. Tumores indolores, qui vitia humorum relinquunt, celeriter renascuntur. Itaque integros tumores indolores medicus exstirpet; interficere possunt reliquiae, ut ignis. Tuber ab aëre ortum medicus sapiens cum antea foverit caulibus, foliis herbarum aërem pellentium contritis, acidis urinis, variis lactibus calidis, oleis et carnibus, emollitum tuber indefessus aperiat purgatumque vulnus emplastret. Oleis autem cum Cannabi sativa, Moringa guilandina, fermento, Buchanania latifolia, medullis, Convolvulo turpetho nigro, Menispermo cordifolio, Moringa guilandina, Boërhavia diffusa alata, Asclepiade gigantea, Gajádinámá, Vangueria spinosa, Costo arabico, Aekaisbika, Wrightea antidysenterica et Symploco racemosa commixtis, et cum liquore spirituoso acidoque contritis saepius medicus illinat. —

Oleum ex Menispermo cordifolio, Ligustico ajwaën, Melia azidaracta, Hansàhvayá, Wrightea antidysenterica, Pipere longo, Pavonia odorata et Pinu Dévadáru confectum bibat; hoc semper salutem fert in colli tumore morboso.

Tumorem colli a phlegmate ortum medicus foveat et effluvium efficiat. Deinde Ocymum gratissimum, Ativisham, Menispermum cordifolium, Asclepiadem geminatam, Costum arabicum, Bignoniam indicam, contrita cum Buteae frondosae cinere et aqua, atque Abrum precatorium frigidum, inungat. Oleum cum decima et dimidia parte salis fossilis commixtum et cum Jas-

mino auriculato paratum bibat. Saluber est vomitus, alvi purgatio et suffitio purgatoria. Maturefaciens methodus etiam medico semper adhibenda est, si tumores nullo modo maturitatem adeunt. Cibus cum Michelia champaca, Ruellia longifolia, melle et urina commixtis, hordeacea alimenta, jura Phaseoli mungonis, Zingiberis officinalis, Trichosanthae dioecae et Meliae azidaractae salutaria danda sunt in colli tumore morboso.

Si tumor colli a phlegmate ortus est, indicatum hominis innicto corpore praediti vas medicus secet. Ex Convolvulo turpetho nigro, Euphorbia antiquorum, ferro, faecibus, Danti et collyrio confectum unguentum salubre est. Urinâ vexatus salubrem succum Shoreae robustae arboris mane bibat. Scalpello incidat medicus dissecetque hunc tumorem, adipem exstirpet, salubriterque consuat.

Medullâ, butyro, adipe et melle medicus urat. Tumore usto, butyrum et mel adhibenda sunt. Vitriolum Martis et vitriolum caeruleum deinceps ibi applicanda sunt pulverata, cum arsenico rubro commixta. Oleum inungat et salubrem adhibeat cinerem, ex Shorea robusta et vaccino stercore paratam. Salubris semper etiam est infusio trium myrobalanorum, firma ligatio et hordeaceus cibus."

Caput XIX.

Nunc vero scroti augmentorum, morborum (ulcerum) venereorum et elephantiasis therapiam exposituri sumus.

„Praeter scroti augmentum ab intestinis ortum (herniosum) sex scroti augmenta exsistunt. In his evitet equitationem in equo etc., contentionem, coitum, impetus accessionem, nimiam sessionem, velocem motionem, jejunium et onera.

Ab initio in scorti augmento aëreo aegrotum Convolvulo turpetho albo medicus inungat, et sudanti homini purgativum, aut olea ovorum, Mangiferae indicae, Symploci racemosae et seminum Ricini communis apte potanda praebeat.

Aut ex lacte aegrotus bibat carnem et oleum Ricini communis. Deinde suo tempore decoctionibus sedimentisque herbarum aërem pellentium aegrotum medicus prudens erigat; tum erecto et oryzae ptisanarium epulato praebeat oleum Sesami orientalis, cum Siphonantho indica et Glycyrrhiza glabra paratum. Oleamentum emplastrumque adhibeat, unguentaque aërem pellentia.

Dolorosum scroti augmentum maturans medicus raphen evitet. Dein findat et in fisso, ut dictum est, rationem medendi adhibeat.

In bilioso scroti augmento immaturo salubre est praeceptum de bilioso nodo arthritico datum. Maturum augmentum medicus findat, fissum purget melle butyroque; purgato vulneri infundat medicus oleum Sesami orientalis sedimentumque oleosum expletivum.

In sanguineo scroti augmento medicus sanguinem hirudinibus detrahat; aegrotus bibat purgatorium medicamentum cum saccharo et melle compositum. Praeceptum de nodo arthritico bilioso datum medicus semper observet in crudo et maturo scroti augmento.

Augmentum scroti phlegmaticum calefacientibus substantiis cum urina contritis medicus inungat. Infusionem Pini Dévadáru cum urina commixtam aegrotus bibat. Mulimento excepto, praeceptum, de nodo arthritico phlegmatico traditum, salubre est. In maturo scroti augmento dissecto oleum purgativum, cum Tritico aestivo, Semicarpo anacardio, Alangio hexapetalo at Echite scholari paratum, desideratur.

In scroti augmento adipato sudorem moveat medicus, et illinat gummi myrrhae etc., aut substantias caput purgantes, placide calefacientes et cum urina commixtas.

Sudabundum scroti augmentum circumdet fasciâ, consoletur hominem, tueatur testiculos et raphen, dissecet lanceolâ; adipem deinceps exstirpet, vitrioleum Martis et sal fossile indat, deliget, ut dictum est, et purgato vulneri oleum Sesami orientalis, cum arsenico rubro, auripigmento, muriate sodäe et Semicarpo anacardio paratum, adhibeat.

Ab urina ortum scroti augmentum sudare faciat medicus, linteis fasciis circumdet, sub raphe a latere perforet scalpello, oryzae aculeis simili. Tum ibi biforem tubum indat et urinam medicus detrahat. Urinam tubumque cum extraxerit, obtegente ligatione utatur. Purgato scroti augmento, expletionem medicus efficiat. Evitet augmentum ab intestinis ortum. Augmento testiculis non aggresso, praeceptum de nodo arthritico aëreo traditum salubre est. Si augmentum in inguine situm est, id medicus urat semilunari mucrone.

Omnino ob canalis abdominalis obstructiones tumorem, testiculos aggressum, evitet. Cutem medicus cum inciderit in pollicis medio, urat, ob corporis calamitatem. Tali modo augmenta scroti, ab aëre et phlegmate orta, intentus medicus urat, quia tendinum consectio in his immodica est. Supra os temporum etiam, scilicet in aurium fine, suturam diligenter evitans medicus secet vas (arteriam temporalem), ut augmentum intestinorum in scroto cesset. —

In morbis (ulceribus) venereis curabilibus vas innecti sudabundique hominis medicus secet in medio pene, aut imponat hirudines; eripiat etiam a duobus lateribus humores corruptos, ultra modum editos. Statim enim aegroti, corruptis humoribus privati, morbus et bubo sedantur. Sin vero

homo infirmus est, purgativum assumtum certo eripere valet ejus corruptos humores ultra modum editos.

Nymphaeâ alba, Siphonantho indica, ranis, Costo arabico, Pinu Dévadáru, Pinu longifolia, Aquilaria ovata et Mimosa octandra venereum bubonem aëreum medicus obliuat. Barringtoniae acutangulae et Ricini communis semina, Hordeum hexastichon, Triticum aestivum et Oryzam sativam medicus recipiat; his linimentis leniter calefactis bubonem aëreum obliuat. Adspersio Nymphaeae albae et subsequentium substantiarum comprobatur.

Rubrica, collyrio, Siphonantho indica, Echite frutescente, Andropogone muricato, Nelumbio specioso, Sirio myrtifolio, Nymphaea caerulea, scilicet linimentis, bubonem venereum biliosum medicus obliuat.

Nelumbio specioso, Nymphaea caerulea, Andropogone muricato, Shorea robusta, Terminalia alata et Calamo rotang, scilicet his cum butyro, oleo et liquiritia commixtis, bubonem biliosum obliuat, cumque adspergat butyro liquefacto, lacte, saccharo efficinali et saccharo crudo, melle et aqua, aut perfrigida infusione Fici indicae etc.

Shoreae robustae, Terminaliae alatae tomentosae et Grisleae tomentosae corticibus, cum liquore spirituoso contritis, calefactis et cum oleo Sesami orientalis commixtis, bubonem phlegmaticum medicus obliuat; aut cum Indigeferâ tinctoria, Ativisha, Cypero rotundo, Pinu longifolia, Pinu Dévadáru, Lauro cassia, Cysampelo hexandra et Achyranthe triandra obliuat, adspergatque decoctionibus ex gummi myrrhae, Cassiae fistulae etc. confectis. Pariter purgativis, unguentis, adspersionibus, sanguinis missionibus, aliisque curandi rationibus prius descriptis salutaribus remedlet. Ne aderiatur bubonem medicus, sed in maturando operam consumat. Combustis autem vasis, tendinibus, membranis et carnibus, penis destruitur. Scalpello celeriter secet medicus maturitatem aggressam. Deinde, pure amoto, illinat oleis cum butyro et melle commixtis. Nerii odori, Myristicae moschatae, Cassiae fistulae, Aeschynomenes sesban et Asclepiadis giganteae folia adhibenda sunt in ablutione. Terram odoram, rubricam, vitriolum caeruleum, vitriolum Martis, sal fossile, Symplocon racemosam, calcem aeris, Curcumam Zanthorizon, arsenicum flavum, arsenicum rubrum, Pisum sativum et Elettariam cardamomum subtiliter conterat. Hic pulvis, cum melle commixtus, in venereis morbis magni aestimatus est.

Eugeniae jambu, Mangiferae indicae, Tritici aestivi, Meliae azidaractae, Andropogonis aciculati et Kámboji turiones, Boswelliae thuriferae, Zizyphi jujubae, Aegles marmeli, Buteae frondosae, Dalbergiae augeiniensis et Mimusopis kauki cortices adhibendi sunt in decoctione cum tribus myrobalanis. Hac decoctione cohibitum ulcus medicus eluat. In hac etiam infusione strenuus medicus decoquat oleum, cum Guji, Embelia ribe, Siphonantho indica et aromatibus (kakoli, caryophyllo, agallocho et gummi benzoës) com-

positum. Hoc oleum in omnibus venereis merbis (ulceribus) optimum expletivum remedium desideratur. Carbenas sedae impurae, sulphas cupri, vitriolum Martis, styrax et calx aeris cum arsenico rubro et similibus fiant pulvis, ulcera herpetica delens.

Cyperi pertenuis cembusti cinis, arsenicum flavum et arsenicum rubrum sunt praecipuum linimentum venereorum herpetum.

Márkava, tres myrobalani, Danti, cupri pulvis et limatura Martis morbum (ulcus) venereum discutiunt, sicut Indrae fulmen arborem.

In morbis venereis duobus hanc curatienem medicus recusans suscipiat. His duobus morbis quae curatio adhibenda sit, cum videris humorum corruptorum vim aut infirmitatem in morbo venereo, a tribus humoribus corruptis orto, praecipue audi umplius!

Corrupti vulneris (ulceris) praeceptum medicus observet; putrefactum membrum virile relinquat; Eugeniae jambu labio et cauteriis postea reliquias urat. Omnino ustum locum cum dignoverit, mel et butyrum adhibeat. Purgato ulceri expletivum remedium indat; sedimentum oleosum et oleum Sesami orientalis utilia sunt. —

In elephantiasi autem ab aëre orta iuuncta et sudabunda quatuor pollices supra talum medicus vas incid.t et perforatum leeum pannis circumdet. Unum mensem oleum ex Ricino communi eenfectum et cum urina commixtum aegrotus bibat, et oryzam cectam ex lacte decocto cum zingiberi arido comedat. Oleumque Convolvuli turpethi sibi adhibeat; pariter comprobatum est canterium actuale.

Infra talum vas medicus incidat in ciephantiasi a bile orta, et curatione bilem delente utatur, ut in tumoribus indoloribus a bile ortis.

Vas pernotum medicus incidat in elephantiasi a phlegmate orta, et infusiones mellitas hemo identidem hibat, aut bibat etiam Terminaliae citrinae sedimentum ex ulla urina, Wrighteam antidysentericam, Menispermum cordifolium, Zingiber officinale, Embeliam ribem, Pinum Dévadáru, Plumbaginem zeylanicam. Utilis vel in unguente semper est Pinus Dévadáru, Plumbagini zeylanicae immixta. Oleum in Embelia ribe, Pipere nigro, Asclepiade gigantea, zingibere arido, Plumbagine zeylanica, Pinu Dévadáru, Einka et in emnibus salibus decoctum bibat; cibus herdeaceus semper utilis est. Vel oieum Sinapis dichotomae, elephantiasis delendae causâ, vel succum folierum Caesalpiniae bondncellae pro viribus aegrotus bibat; vel succum Nageliae putranjivae eodem modo medicus sapiens et temporum (stadiorum morbi), dispositionum et distributienum gnarus adhibeat.

Ari colocasiae et Ari campanulati infusionem atque sal fossile, coctum jus, det; tum antedictum remedium bibendum est. Abrum precatorium, Leeam hirtam, Solanum jacquini, Flacourtiam sapidam, Kadambapushpim, Erythrinam fulgentem, Lambam et Bignoniam indicam comburat et hanc ci-

nerem urinâ infundat medicus, lixivii conficiendi gnarus. Ibi ingerat calcinata metalla, Fici oppositifoliae succum, decoctionem fructus Vangueriae spinosae et oleosum sedimentum Bignoniae indicae. Hoc lixivium potabile elephantiasin depellit inhaerentem, tumorem incoctum, colli tumorem et diarrhoeam.

Cibi abstinenentia depellere potest omnia venena.

Oleum cum illis substantiis paratum in nasalibus unguentis etiam utile est.

Hos etiam morbos depellunt illa medicamina, quae in ulceribus feminarum corruptis indicata sunt.

Anethum tuberosum, Convolvulum turpethum album, Dantim, Indigoferam anil, Convolvulum turpethum nigrum, Jasminum zambac floribus multiplicatis et Andropogonem aciculatum medicus comburat et ex urina comedi jubeat; detque decoctionem trium myrobalanorum: lixivium quoque ex his confectum salubre est et popatum deorsum descendit.

Prioribus medicaminibus benedictiones aequales sunt.“

Caput XX.

Nunc vero turpium morborum therapiam expositurì sumus.

„Mentagram hirudinibus medicus curet. Conchis, alkaliis, nitrate potassae et sedimentis oleosis, aut Piperis nigri, Commelinae salicifoliae et Cysampeli hexandrae sedimentis sapiens medicus illinat. Decoctiones ex praecepto de vulneribus (ulceribus) dato conficiat.

Obcaecantem ophthalmiam, Hordeo hexasticho similem morbum, Artocarpi integrifoliae fructui similem pustulam, testudinatam pustulam et lapidi simile tuber antea sudore curet. Arsenico rubro, Borassi flabelliformis, Costi arabici et Pinu Dêvadâru sedimentis illinat. Hos morbos maturitatem nactos dissecet et vulnerum in modum curet.

Ulcus rotundum, Indravriddʼham, Garddʼhabim, reticulatum tuberculum, Irivillam, Gandʼbanâmnim, axillare tuber et pustulam parvam ratione herpetis biliosi medicus curet; implet maturos hos morbos butyro cum dulcibus herbis parato.

Chipyam calidâ aqua humectatum dissecet medicus; effluere faciat; Anatis casareae oleo illinat; Shoreae robustae pulvere fricet et fasciâ circumdet: difficilem curatu morbum igne urat; deinde oleo ex dulcibus herbis confecto impleat.

Ad deformem unguem eadem curatio medico admovenda est.

Bubonem oblinat, exsudantem flaccidum efficiat et inungat. Bobone ulceris naturam nacto, purgativam curationem radicibus Nagavrĭttikae, Varshab'bu et Aegles marmeli subtiliter contritis medicus suscipiat. Explendi causâ oleum ex adstringentibus et dulcibus decoctum salubre est. Cucurbitulis et hirudinibus immaturus bubo fluidus reddendus est. Sedimentis radicis Terminaliae alatae tomentosae et Buteae frondosae bubonem oblinat, maturum scalpello dissecet, et tum sedimento Trichosanthae dioecae et Meliae azidaractae, commixto cum oleo Sesami orientalis et butyro, inungat. Cum deligaverit, infusionibus Fici glomeratae et Mimosae ferrugineae eluat vulnus, purgatumque iterum implere studiat.

Ex praecepto de adipatis tumoribus indoloribus dato curet medicus tumorem calculosum.

Kachch'húm, scabiam et impetiginem in leprae modum curet. Unguentum aut oleum ex Indigofera tinctoria, Anetho sowa, Sinapi alba, Acoro calamo, Curcuma zanthorhizo, Sinapi dichotoma et Galedupa arborea confectum laudatur. Exsudatum oleum etiam in unctione adhibeat, cum pongentibus substantiis coctum.

In pedum dilaceratione (elephantiasi pedum) vas medicus secet, sudorem ciat et inunctionem faciat. Unguentum pedum, ex cera, adipe, medulla, pulvere Shoreae robustae butyroque confectum et cum Hordeo hexasticho Sinapique alba commixtum, laudatur. Ad pedes humectandos unguentum, ex oryza cocta fermentata confectum, in elephantiasi pedum tumida utile est; et etiam unguentum ex sedimentis Meliae azidaractae, Sesami orientalis, vitrioli Martis, auripigmenti et salis fossilis paratum; aut laccae succus; aut Terminalia citrina. Sanguis quoque mittendus. Utile etiam est oleum Sinapis dichotomae in succo Flacourtiae sapidae paratum; aut ex vitrioli Martis, Rochanae et arsenici pulveribus confectum remedium. His enim receptis combustisque et cum oleamento commixtis, vincat dilacerantem nodum sic dictum.

In alopecia vas aegroti, suaviter in corpore sudantis, secet; sedimentis cum Pipere nigro, arsenico, vitriolo Martis et vitriolo caeruleo commixtis oblinat. Aut unguentum ex sedimentis Cyperi rotundi et Pini Dévadáru confectum laudatur. Cum inquisiverit irrigaveritque, sedimentis Abri precatorii identidem inungat. Mitigandi causâ etiam faciat elixirium.

Oleum ex Jasmino grandifloro, Nerio odoro, Plombagine zeylanica et Galedupa arborea coctum in inunctione probatum est. Hoc est optimum alopeciam depellens remedium.

Porriginem, detracto sanguine, medicus irriget aquâ Meliae azidaractae, inungat equini stercoris succo, commixto cum sale fossili; aut sedimentis arsenici flavi, Curcumae longae, Meliae azidaractae, Trichosanthae dioecae, Siphonanthi indicae, Indigoferae anil, Nympbaeae caeruleae et Ricini communis oblinat.

In caesarie horrida secet vas aegroti suaviter in corpore sudantis, et compressivam capitis fasciam applicet. In ablutione lixivium Paspali frumentacei et graminis dilutum comprobatum est. —

Insuper tradam praeceptum canitiei delendae.

In variola inunctio et cetera lepram depellens curatio utilis est; aut curatio herpetis a bile et phlegmate orti jam indicata comprobatur.

Laccae gemmam (furunculum) medicus dissecet; verrucam et petechias lixivio caustico aut convanienter igne sansim seosimque urat.

In naevo, in nigra faciei macula et ecchymosi missio sanguinis probatur. Secundum convenientiam curationemque frontalis ceteraque vasorum sectio instituenda est. Cutem fricet et illinat Mimusopem kauki contritam lacteque mistam. Unguentum Pavoniaa odoratae, Sidae cordifoliae, Siphonanthi indicae et Indigoferae tinctoriae, aut unguentum Asclepiadis roseae, Aquilariae ovatae, Curcumae zanthorhizae et rubricae, melle butyroque mistum, aprino denta amplo illinat. Cratoevae valangae et Buchananiae latifaliae sedimentum probatum dicitur.

Ad juvenum papulas praecipue vomitus utilis est; unguentum etiam ex Acoro calamo, Symploco racemosa, sale fossili et Sinapi dichotoma, aut ex Coriandro sativo, Acoro calamo, Symploco racemosa et Costo arabico confectum utile est.

In morbo, qui spina Nelumbii spinosi appellatur, vomitum medicus moveat aquâ Meliae azidaractae. Ex hac aqua etiam butyrum mellitum potandum det. Meliae azidaractae et Cassiaa fistulae decoctio salubria fieri potest in purificando.

Praeputii recassionem (paraphimosin) butyro inunctam et sudabundam medicus obducat par tres quinqueve noctes emplastris Śálvanicis aliisque aëram pellentibus. Deinde inungat, sensim praeputium adducat et glandem penis reprimat. Ingressâ penis glande, praeputium sudabundum efficiat medicus inunctionibus; adhibeat pannos aërem depellentes et det gratos cibos comedendas.

Praeputii laesionem medicus curet secundum humorum vitia.

In aperturae praeclusione (phimosi) fistulam ferream, a duobus lateribus perfaratam, aut perfossam ex lacca confectam, butyro oblitam, medicus injiciat. Ad circumspersionem adeps medullaque Delphini gangetici et porci, atque oleum Aoatis casareae adhibenda sunt cum substantiis aërem pellentibus cammixta. Tertiô quoqua dia crassiorem fistulam injiciat, effluvium urinaa augeat et suavem cibum det. Cum dissecuerit frenulum penis solveritque medicus, statim, ut in vulneribus, agat.

Praeclusum anum morbum, elephantiasin et igneam gutturis inflammationem medicus cum rapudiaverit, convenienter curationem adhibeat. Ad praeceptum de herpete datum curet igneam gutturis inflammationem.

Ani praeclusioni adhibenda est phimoseos curatio.

Scalpello medicus dissecet elephantiasin, et lixivio caustico igneque curationem ad finem perducat. Ad praeceptum de humoribus indoloribus datum purget vulnus et impleat. Elephantiasis autem fieri potest non valde aucta et non orta ex articulis. Ibi purgetionem medicus instituat, sanguinem mittat, et illinat radicibus Dolichi biflori Menispermique cordifolii, sale fossili, radicibus Cassiae fistulae, Denti et Convolvuli turpethi nigri, cum trito Sesamo hordeoque commixtis; et his valde mitibus et suaviter calefactis aegrotum emplastret. Maturam hanc elephentiasin et omnes ejus vias ex ordine dignoscere studeat peritus medicus. Cum cognoverit, eam incidat, urat, purget et corruptam carnem lixivio caustico aggrediatur. Vulnus purgatum cum dignoverit, id peritus medicus impleat. Jesminum grandiflorum, Grant'him, Semicarpum anacardium, arsenicum rubrum, gummi benzoës, Strychnon potatorum, Sirium myrtifolium et Aquilariam ovatam recipiat. Oleum Meliae azidaractae cum illis substantiis paratum salubre in elephantiasi implens remedium est. Super manus pedesque quae elephantiasis multis excavationibus circumdata tumidaque est, ea medico dignoscenti relinquenda est.

Lacte meterno purgato, atrophia infantilis Ahipútane (a daemonibus Ahi et Pútaná) curabilis est. Ex Trichosanthae dioecae foliis, tribus myrobalanis et calce aeris decoctum flavum butyrum etiam delet molestiam Ahipútanicem. Infusio trium myrobalanorum, Zizyphi jujubae et Mimosae ferrugineae expletivum vulneris remedium est. Ex vitriolo Martis, Bezoar orientali, vitriolo caeruleo, arsenico flavo et calce aeris confectum unguentum cum acidis substantiis contritum, aut corticem Zizyphi jujubae cum sale fossili commixtum, et pulverem crenil et vitrioli caerulei adhibeat medicus tempore desquamationis.

Medicamentum in seroti prurigine, ut potio in atrophia Ahipútanica.

In ani prolapsu anum sudebundum et unguento oblitum medicus reponat, faciatque retentivam deligationem corio in medietate excaveto. Egrediendi aëris causâ medicus vaporet identidem. Lac, quinque magnas radices, Salviniam cucullatam et Antravarjitám recipiat; deinde ex his coquat oleum cum medicaminibus aërem pellentibus commixtum. Ani prolapsum, hanc molestiam, inunctione hujus potionis ad finem perducat."

Caput XXI.

Nunc vero vitiorum, a spiculis ortorum, therapiam expositurі sumus.

„Tumorem Sinapi dichotomae similem medicus scarificet et penitus infusionibus conterat. Ex infusionibus etiam oleum conficiat ad vulnus implendum.

Tumorem abdominis globosum hirudinibus felix medicus tollat. Tumorem vero non cessantem auferat, ut nodum arthriticum phlegmaticum.

Tumorem nodosum sapiens vaporet semper vapore tubi; suaviterque calefactis et emollientibus emplastris emplastret.

Hordeolum, maturitatem aggressum, medicus dissecet; purgatum autem glutinet oleo trium myrobalanorum, Symploci racemosae, Diospyri glutinosae et Spondiae mangiferae.

Ophthalmiam hirudinibus tollat medicus et deinceps adspergat infusionibus: in his paratum oleum expletivum desideratur.

Tormen oleo Pavoniae odoratae tepido circumspergat, inungatque syrupis, butyro et oleamentis suaviter calefactis.

Torpidum tumorem medicus celeriter aggrediatur hirudinibus, dissecet maturatum et inungat mellito butyro.

Agitabili tumori, maturitatem nacto et dissecto, oleum datur ex Grislea tomentosa, Shorea robusta, Pterocarpo santalino, Boswellia thurifera et Diospyri glutinosae fructu resinoso confectum.

Omnem curationem tumoris Costo similis frigidam medicus adhibeat; hirudinibus sanguinem extrahat; butyro liquefacto adspergat.

In tactus inopia sanguinem medicus detrahat, inungat dulcibus substantiis, et lactibus, aquis saccharo mistis et butyris liquefactis adspergat perfrigidis.

Tumorem principalem sic vocatum medicus hamo extrahat. Eum cum extraxerit, infusionibus mellitis inungat.

In scarificata penis fistula solutio adhibenda est; ex Hemionite cordifolia etc. confectum oleum proxime post dandum est.

Cutis coctioni curationem sapiens medicus adhibeat, ut herpeti.

Ut in phlegmone sanguinosa, sic etiam in sanguinoso tumore curatio est. Infusiones, sedimenta, butyra, oleum, pulverem, solutionem medicus respiciat. Cum vero respexerit, adhibeat. Conveniens butyri liquefacti potio, apta alvi purgatio, salubris missio sanguinis et levis cibus.

Carnis tumorem et coctionem, phlegmonen et petechias repudians medicus earum curationem suscipiat."

Caput XXII.

Nunc vero oris morborum therapiam exposituri sumus.

„Quadruplici unguento, cum cera composito, inunctionem in oris morbo aëreo medicus sapiens faciat vaporationemque per tubum.

Prudens medicus labiorum affectionibus Sálvanum in emplastro adhibeat; in cerebrali nasalique regione etiam oleum Sesami orientalis, aërem tollens, utile est. Terebinthinam et Shoreae robustae resinam, pulverem Pini Dévádáru, bdellii et Glycyrrhizae glabrae adhibeat remedium.

A bile sanguineque ortam affectionem hirudinibus curet, et ad biliosae phlegmones modum curationem plane adhibeat.

Capitis purgatio, fumigium et vaporatio ad os admota, sanguine extracto, adhibenda sunt in affectionibus labiorum phlegmaticis. Species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, carbonas sodae impurae, nitras potassae et murias sodae impurae, cum melle commixta, applicanda sunt remedia.

In labiorum affectione adipali vaporata, dissecta purgataque, ignis (cauterium actuale) et unguentum ex Panico italico, tribus myrobalanis, Symploco racemosa et melle confectum salubria sunt.

Haec affectionum in labiis sanabilium curatio demonstrata est; nunc vero morborum in dentium radicibus ortorum curatio demonstratur.

In morbo frigido exedente, medicus sanguine extracto, in aqua zingiberi aridum, Sinapim dichotomam, tres myrobalanos et Cyperum rotundum excoquat; eluens collyrium oris hoc fiat. Panicum italicum, Cyperus rotundus, et tres myrobalani fiant unguentum.

Nasale remedium, cum tribus myrobalanis paratum, ex Glycyrrhiza glabra, Nymphaea caerulea et Nelumbio speciosa conficiendum est in dentium tumore; in adolescente autem sanguinis missio adhibenda est. Quinque salia et lixivium cum melle sunt remedium. Salubris etiam est capitis purgatio, nasale remedium et suavis cibus.

In effluente alveolari dentium morbo ulcera medicus curet pulvere Symploci racemosae, Pterocarpi santalini, Siphonanthi indicae et laccae cum optimis dulcibus commixto. Ad os eluendum emulsiones adhibendae sunt cum melle, butyro saccharoque paratae; et butyrum cum decem partibus lactis paratum in Kákoli etc. adhibendum est per nasum.

In perforante morbo, post sanguinem extractum, unguentum ex Symploco racemosa, Cypero rotundo, calce aeris et melle confectum laudatur; ad os eluendum emulsiones salubres sunt. Ex Echite frutescente, Nymphaea caerulea, Siphonantho indica, Symploco racemosa, Aquilaria ovata et Sirio

myrtifolio butyrum in lactis decem partibus paratum, in naso applicatum, comprobatum est.

Curationem dilaceranti morbo medicus expertus adhibeat, quae in morbo frigide exedente indicata est.

Purgando a duobus lateribus curandum est caput in gingivae tumore. Fici oppositifoliae et Goji foliis sanguinem medicus eliciat; salibus, cum melle et specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis commixtis, remediet. Piper longum, Sinapim dichotomam, zingiber aridum et Barringtoniae acutangulae fructum, cum suavi aqua commixtum, in ore aegrotus teneat. Butyrum cum dulcibus substantiis paratum salubre est remedium, in ore nasoque adhibitum.

Scalpello in dentium vacillatione radices dentium medicus purget; deinde lixivium adhibeat et curationes omnes frigidas. Superiorem dentem eximat et deinceps ignem (canterium actuale) applicet. Ut in verminosis dentibus curationem medicus dignoscens adhibeat.

Medicus cum dissecuerit carnis hypertrophiam, his pulveribus, cum melle commixtis, curet: Acoro calamo, Potho officinali, Cysampelo hexandra, carbonate sodae impurae et nitro. Duo Pipera (Piper longum et nigrum) cum melle commixta ibi sunt indicatum remedium in ore tenendum. Infusio Trichosanthae dioecae, trium myrobalanorum et Meliae azidaractae ibi in purificatione salubris est, et capitis purgatio, et suffitio purgativa.

Generalem curationem fistulosorum dentium praecipue ex me audi!

Quem dentem ulcus fistulosum (caries) opprimit, eum medicus extrahat. Carnes (gingivam) dissecet scalpello, si dens non eminet; purget; urat vel lixivio caustico, vel igne. Via fistulosa enim in neglecto dente os maxillare perforat certe. Propterea cum radice extrahat dentem osque fractum. Extracto autem dente superiore doloroso fixoque ex nimia sanguinis congestione prius dicti morbi horribiles oriuntur; luscus enim fit homo; hemiplegia etiam oritur. Vacillantem vero superiorem dentem medicus ne evellat. In purgatione pulvis Myristicae moschatae, Vangueriae spinosae Flacourtiaeque sapidae, infusio ex Myristica moschata, Vangueria spinosa, Echite antidysenterica Flacourtiaque sapida, et oleum ex Siphonanthi indicae, Simploci racemosae Rubiaeque manjistae pulveribus confectum purgativum, depellere possunt viam fistulosam dentes ingressam.

Exposita est curatio circa dentium radices; nunc curatio dentium indicatur.

Oleosae dentium lavationes tepidae, butyri, trium myrobalanorum et aërem pellentium substantiarum decoctiones sunt infrictiones in dentibus erectis. Oleosa suffitio, suavis cibus, jus, jurulenta oryzae fermenta, lac, flos lactis, butyrum, capitis pannus et aërem depellens methodus salubria sunt.

Dentium radices non laedens medicus incrustationem eximat, et laccae pulveribus cum melle commixtis deinceps incrustationibus occurat.

Ad dentes erectos curationem medicus eandem (sine discrimine) adhibeat.

Cephalica odontalgia molestissima est. Ibi quoque eadem curatio utilis est.

Immobilem dentem verminosum medicus vaporet et vincat (curet) derivationibus sanguinis, anodynis aërem delentibus, oleosis substantiis orique eluendo servientibus, unguentis ex Pinu Dévadáru etc. ranisque, et suavibus cibis.

Vacillantam dentem medicus evellat et locum excavationis urat. Porro oleum ex Convolvulo paniculato, Siphonantho indica, Trapa bispinosa Scirpoque kysoor confactum et cum decem partibus lactis commixtum, in naso salubre fieri potest.

Ad maxillae relaxationem medicus adhibeat curationem de hemiplegia dictam. Fructus acidi, aqua frigida et asper cibus sunt purgativum dentium remedium. Sed nimis duros cibos aegrotus ex dentibus laborans evitet.

Dentium morborum sanabilium therapia exposita est; nunc morborum linguam aggressorum sanabilium curationem continenter indicabo.

In labii affectionibus ab aëre ortis quae antea indicata est curatio, eadem ad linguae aculeos (dolores) ab aëre ortos adhibenda est medico. Ad aculeos (dolores) a bile ortos contritos, emisso corrupto sanguine, remedians oris elutio et nasale dulce medicamentum utilia sunt. Ad aculeos (dolores) a phlegmate ortos scarificatos, sanguine detracto, Piper longum etc. cum melle commixtum remedium adhibendum est. Accipiat quoque aegrotus elutiones oris, ex Sinapi alba, Sinapi dichotoma saleque fossili confectas; et juscula Trichosanthae dioecae, Meliae azidaractae, Solani melongenae et lixivii comedat. Linguae dorsum vero medicus cum scarificaverit, lixivio curet, et capitis purgatione suffitioneque utatur.

Linguam aggressorum morborum curatio dicta est; nunc in palatum invadantium morborum curatio indicatur.

Pollicis digitique forcipe uvulam (palatum molle) adtrahens, secet medicus scalpello ensiformi illam supra linguae dorsum sitam. Nec abreptum, neque relictum palatum tres in partes secet. Ex nimiá correptione sanguis fluere potest; quo symptomate aegrotus mori potest. Ex neglectá sectione oriri possunt intumescentia, salivatio, somnolentia, vertigo et caecitas. Idcirco celebratus medicus, curatione diligenter perspecta, aegrotum ex uvula (palato molli) laborantem secet et illud praeceptum datum observet. Pipere nigro, Ativishá, Cyssampelo hexandra, Acoro calamo, Costo arabico et Cypero ro-

tundo cum mello salequa fossili commixtis palatum molle (uvulam) persanet. Acorum calamum, Ativisham, Cysampelou hexandram, Mimosam octandram, Echiten antidysentericam, Asclepiadem acidam et Meliam azidaractam decoquat et ad os eluendum adhibeat. Ex Terminalia catappa, Achyranthe aspera, Danti, Pinu longifolia et Pinu Dévadáru contritis turundam conficiat, quinque digitos longam, odoratissimam pulchramque. Deinde fumum, phlegma delentem, bibat homo duos per dies. Jus pisinum in Phaseolis mungonibus cum lixivio paratis ad edeudum utile est.

In Momordicae monadelphae simili tumore, in angina, in testudinato tumore, in carnis accumulatione et in palati tumore idem praeceptum, praesertim de scalpelli operatione, observandum est. In palati coctione vero inunctio et vaporatio praeceptumque aërem delens adhibenda sunt.

Morborum in palato ortorum curatio dicta est; nunc vero faucem aggressorum morborum curatio indicatur.

Curabilibus gutturis inflammationibus salubria sunt missio sanguinis, vomitus, fumi potatio, oris elutio et nasale remedium.

Aëream autem inflammationem, sanguine extracto, salibus persanet. Suaviter calefactas oleosas lavationes in ore indentidem aegrotus teneat.

Biliosam gutturis inflammationem Pterocarpo santalino, saccharo et melle medicus persanet.

Ibi Vitis viniferae et Xylocarpi granati decoctiones ore eluendo perceptae utiles sunt.

Phlegmaticam gutturis inflammationem fuligine et Strychno potatorum persanet. Oleum ex Andropogono aciculato, Embelia ribe Dantique confectum et cum sale fossili commixtum adhibendum est in nasali remedio at oris elutione.

Ut biliosam medicus curet inflammationem a sanguine ortam. Sanguinem extrahat ex faucis bulbo et hunc morbum curet aeque ac tumorem Momordicae monadelphae similem. Aliquamdiu hordeaceum cibum mitem parce comedat.

Aeque atque uvulam (palatum molle) medicus curet etiam linguae hypertrophiam. Simplicem accumulationem a sanguine liberet medicus et methodum purgatoriam adhibeat.

Giláyum sic dictum morbum scalpello curet.

Gutturis phlegmonen, non sitam in articulatione, permaturam dissecet. Ex aëre suo quoquoversus procedentem hanc phlegmonen pulveribus salis fossilis curet. Oleum ex substantiis aërem delentibus confectum salubre est in ore eluendo nasoque. Deinde huic aegroto oleosum eundem fumum medicus expertus det. A Shorea robusta, Buchanania latifolia, Ricino communi, Terminalia catappa et Bassia latifolia ortas medullas, bdellium,

Artemisiam absynthium, Valerianam jatamansi, gummi benzoës, Pinum longifoliam, resinam Shoreae robustae, styracem at ceram medicus recipiat; hunc totum bene praeparatum pulverem cum oleo convenienter misceat, at Bignoniae indicae caulem cum melle compositum; sapiens medicus hoc unguentum illinat. Idem fumus in gutturis phlegmone quoquoversus procedente comprobatus et oleosus judicatus est; phlegma delet aëremque, oris quoque morbos depellit.

In biliosa gutturis phlegmone quoquoversus procedante tutum praeceptum bilem tollens, dulce frigidumque aegroto purgato adhibendum est, et inductio cicatricis, oris elutio, suffitio et expurgatio.

In phlegmatica gutturis phlegmone quoquoversus procedente praeceptum medicus adhibeat antiphlegmaticum; homo aegrotus bibat Ativisham, Cysampelon hexandram, Cyperum rotundum, Pinum Dévadáru, Asclepiadem acidam, Echiten antidysentericam at fructus Micheliae champacae ex vaccina urina. Hoc remedium, singulorum D'haraṅam unum recipiens, omnes morbos a phlegmate ortos removet. Ex lacte, aqua saccharo mista, vaccina urina, lacte coagulato, sero lactis at acidis oryzae fermentatae aquis, cum oleo Sesami orientalis butyroque clarificato commixtis, medicus, cum humorum vitium perspexerit, oris elutiones det.

Morborum in ore ortorum sanabilium curatio explicata est; nunc vero insanabiles etiam indicantur morbi, et ubi sunt.

Labiorum affectiones a sanguine corrupto et a tribus simul corruptis humoribus ortae derelinquendae (non curandae) sunt.

In dentium radicibus derelinquendae sunt trium generum perforationes.

In dentibus non sanantur niger dens, findens morbus at morbus perforans.

In morbis linguam aggressis intumescentia non sanatur.

In morbis palatinis tumor insensilis non sanatur.

In fauce insanabiles morbi relati sunt novem decemve hi: morbus vocem delens, oesophagitis, accumulatio, phlegma, bubo, gutturis praeclusio, carnis extensio, tonsilarum augmentum, inflammatio. Horum curationem medicus repudians suscipiat."

Caput XXIII.

Nunc vero intumescentiarum therapiam expposituri sumus.

Sextuplex intumescentia est: in artubus orta, tumor relatus, symptomatica intumescentia, antagonistica, quoquoversus procedens, quintupliciter perforata. Porro ab aëre, bile, phlegmate, tribus simul corruptis humoribus et a veneno orta est intumescentia.

Porro corrupti humores hominis saturati vectione in curru, aut ultra modum comedentis contritos cibos, Haritakam, olera saliaque fossilia, aut macri ultra modum acida edentis, aut hominis post terrae, coctae glebae, graminis, sacchari et bubulini juris carnisque usum indigestione vexati, post coitus exercitationem, post perversi cibi usum, post nimiam in elephantis, equis, camelis et pedibus agitationem, elementa corporis corrumpendo intumescentiam universo in corpore producunt.

Ibi aëris intumescentia fusca aut caerulea, mollis, non fixa est; cruciatus, et cetera dolorum genera oriuntur.

Bilis intumescentia flava aut rubra est; celeris accessio, inflammatio, cutis ardor, et cetera dolorum genera oriuntur.

Phlegmatis intumescentia pallida aut alba, unguinosa, dura, frigida, parvis accessionibus praedita est; pruritus, et cetera dolorum genera oriuntur.

Trium humorum simul corruptorum intumescentia omnibus coloribus doloribusque praedita est.

Intumescentia venenosa post veneni applicationem, post corruptae aquae usum, post lavationem in putridis aquis, aut post venenosi oleosique pulveris infrictionem, aut post contactum venenatae urinae, faecum, seminis virilis, graminum, lignorum etc., est mollis, celeriter edita, dependula aut vacillans et plerumque inflammatione coctioneque praedita.

Sunt hic ślokae:

„Corrupti humores, in eruditatis sede siti, efficiunt intumescentiam sursum versam; in coctionis (digestionis) sede autem et in medio abdomine siti, faecumque locum aggressi, deorsum versam; universum corpus assecuti efficere possunt intumescentiam quoquoversus procedentem. In media abdominis regione sita et quoquoversus procedens intumescentia dolorifica est. In medio corpore quae intumescentia Sapindo saponariae similis est, sursum se movet; anhelitus enim, sitis, infirmitas, febris, vomitus, cibi fastidium, singultus, dysenteria, catarrhus et timiditas exoriuntur.

Breviter horum morborum remedium distincte designabo."

Tumidi omnes homines evitent acida, salia, lac coagulatum, saccharum, adipem, lac, oleum Sesami orientalis, butyrum et cibos farinaceos graves.

Ibi in aëris intumescentia oleum Convolvuli turpethi albi aut Ricini communis per dimidium aut unum mensem medicus bibere det; ex Fici indicae etc. infusione confectum butyrum liquidum in bilis intumescentia; ex Cassia fistula etc. confectum in phlegmatis intumescentia; in trium humorum simul corruptorum intumescentia butyrum ex Euphorbiae antiquorum lacteo folio, cum duodecim acidis foliis commixtum et cum Dantí compositum decoquat et bibere det.

Venenatae intumescentiae remediatio in antidotorum doctrina (Kalpast'hána) demonstrabitur.

Nunc vero generalem curationem expositari sumus.

Quatuor Symploci racemosae butyra, quae indicata sunt, sive unum, aut alterum (illorum butyrorum), in abdominis intumescentiis adhibitum, intumescentiam tollit. Stranguriae curationem medicus instituat; aut recens ferrum quotidie ex melle, aut Embeliae ribis, Ativishae, Echitae antidysentericae, Pini Dévadáru, zingiberis aridi et Piperis nigri D'haraṅam unum, ex calida aqua, aut pulveres Speciei de Pipere longo, Pipere nigro aridoque zingiberi et potassae ex trium myrobalanorum infusione, aut urinam cum aequali parte sacchari adhibeat. Pinum Dévadáru, aut zingiber aridum, aut bdellium ex urina, aut ranae infusae jus cum aequali parte sacchari, aut Zingiber officinale ex infusione ranae, aut cum sedimento Ari campanulati et Zingiberi officinali lac quotidie per unum mensem, aut lac cum Pipere longo, radice Piperis longi, Pipere chavya, Plumbagine zeylanica, Celosia cristata et ranis paratum, aut cum specie Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis et radice Ricini communis Convolvulique turpethi nigri paratum, aut cum ranis, Zingiberi officinali, Barleria alba et Pinu Dévadáru paratum aegrotus bibat; — aut sedimentum Cucurbitae lagenaris fructuumque terminaliae belericae ex aqua Amaranthi polygami.

Ex jure pisino, parato cum lixivio, Pipere longo, Pipere nigro Zingiberique officinali inaniso et exigue oleis condito, comedendum medicus det bordeaceum aut triticeum cibum. Ex decoctionibus Wrighteae antidysentericae, Asclepiadis giganteae, Galedupae arboreae, Meliae azidaractae et ranarum adspersio, et ex Sinapi dichotoma, natro, sale fossili et Sárngasht'há inunctio faciendae sunt. Corruptis humoribus convenienter purgantia, roborantia, acria oleamenta, sudatoria emplastraque semper medicus adhibeat; vasis iterum ac saepius sanguinem emittat, sed alibi, quam in morbosa intumescentia.

Est hic ślokas:

„Contritum cibum acidum, salia, vinum mite, diurnum somnum, coitum feminae, butyrum et grave oleum lacque, intumescentiae delendae cupidus, evitet."

Caput XXIV.

Nunc vero therapiam in morbos adhuc non aggressos dirigendam exposituri sumus.

„Cuicunque homini orto, salvo, sanitatem cupienti, sapienti, quod semper observandum est, hoc totum declarabitur. Ibi primo dentiscalpium, duodecim digitos transversos longum, digitum minimum latum, rectum, non incurvatum et invulneratum, non nodis praeditum homo adhibeat. Recens et a laudata terra ortum, cum respexerit anni tempus, vitium humorum, chylum viresque, adhibeat adstringens, dulce, amarum et pungens, mane surrectus. Melia azidaracta in amaris optima, in adstringentibus Mimosa catechu, Bassia latifolia in dulcibus optima, Galedupa arborea in pungentibus. Cum melle, specie Piperis longi, Piperis nigri et aridi zingiberis, tribus myrobalanis, sale fossili et pulvere Pothi officinalis dentes semper purget. Singulum dentem fricet miti penicillo, pulvere dentibus purgandis inserviente, dentium carnem (gingivam) non vexans. Penicillus malum odorem, sordem et pituitam removet, albitudinem, splendorem et pulchritudinem efficit. Ne laedat guttur, palatum, labia et linguam in morbi origine. In oris inflammatione, anhelitu, catarrho, singultu et vomitu homo imbecillis, senex, animi deliquio vexatus, delirio oppressus, capitis doloribus vexatus, sitibundus, defatigatus, potui lassitudinique obnoxius, hemiplegia affectus, aurium doloribus cruciatus at dolore dentium laborans fit. — Lingua circumrasa pulchra, pulchro colore praedita et lucida est. Linguae penicillus bene formatus sit, mollis, lenis, decem digitos transversos longus; oris corruptum succum, malum odorem et intumescentiae frigiditatem tollit.

Gratum, dentium duritiem efficiens et probatum est oleosum ori eluendo serviens fluidum, aut ex Fici glomeratae infusionibus cum lacte commixtis, aut ex infusione Billodakae et Phyllanthi emblicae confectum. Eluat os et oculos sanus frigidis aquis. Ecchymosin, oris siccitatem, phlyctaenam, maculam atram in facie et morbos sanguine bileque effectos semper medicus depellat.

Collyrium leve respiciat, efficax intueatur oculo; fluidum purum, a Sind'hu profectum, optimum aestimatum est. Aestum, pruritum et sordem delet, oculorum morbosos humores tollit, oculorum pulchritudinem affert; aërem et solis candorem tolerat. Ne oculorum morbi exoriantur, propterea collyrium medicus adhibeat. Epulatus, capite ablutus, defatigatus vomitionibus vectionibusque, noctu vigilans at febricitans homo ne collyrium illinat.

Cum camphorae, Myristicae moschatae, Kakkolae, Eugeniae caryophyllatae, Echitae antidysentericae et Arecae faufel pulvere commixtum folium Piperis betel salubre est; oris albitudinem, suaveolentiam, splendorem pulchri-

tudinemque efficit; maxillam, dentes, respirationem, sordes, linguam et organa sensualia purgat; destillationem cohibet, suave est, gutturis morbos delet, conveniens est homini e somno surrecto, epulato, lavato et vomitione uso. Hominibus ex haemorrhagia biliosa laborantibus, vulneratis, emaciatis, siti, deliquio animi vexatis, asperis, imbecillibus et ore sicco affectis non salubre est. — Morbos caput nactos ongneotum cephalicum removet, capillorum mollitudinem, longitudinem, copiam gratamque nigritudinem, capitis exhilarationem et pulchra cute praeditum vultum efficit, exhilarationem organorum sensualium et capitis plenitudinem. Glycyrrhizam glabram, Convolvulum paniculatum, Pinum longifoliam, Pinum Dévadáru, Solanum melongenam, singulorum nominatorum partes aequales medicus recipiat; cum eorum sedimento infusioneque oleum Anatis casareae decoquat. Semper frigidum humano capiti oleum adhibeat.

Pecten capillare pulverem humanasque excretiones removet.

Inauris dolores maxillae, cervicis, capitis et aurium eripit.

Inunctio mollitudinem efficit, phlegma aëremque refraenat, corporalium elementorum nutrimentum est, purgationem, colorem et vires affert.

Adspersio defatigationem removet, aërem, cor et fractos articulos reficit, vulneratorum, igne ustorum, percussorum et tritorum morbos depellit. Sicut in radice surculi arboris, aquâ conspersae, crescunt, sic corporalium elementorum incrementum in homine oleamentis consperso oritur. Per vasorum orificia, crinium cava et nervos inunctio satiat. Corporis robur assumit homo apte inunctus in balneo et peritus indolis, temporum anni, regionum, corruptorum humorum et morborum. Oleum Sesami orientalis aut butyrum liquefactum mente praeditus adhibeat in inunctione et conspersione. Quemvis hominem et in omnibus humoribus simul corruptis, nullo modo inungat. Juvenis, aut febre vexatus homo nullo modo inungendus est; sic etiam homo, qui alvum purgavit, vomuit et surrexit. In prioribus duobus dolor, morbi incurabilitas; in reliquis vero digestionis torpor et ceteri hodie dicti morbi oriuntur. In morbis ex satietate ortis aegrotus ne faciat opus, corporis defatigationem lassitudinemque adferens. Sin vero hoc fecerit, suaviter corpus fricet. — Corporis incrementum, splendor membrorum, bona dispositio, lucidus ignis (digestio), absentia inertiae, robur, levitas, munities, lassitudinis, defatigationis, sitis, aestus, frigoris etc. toleratio et etiam optima valetudo, ex contentione oriuntur. Neque vero huic contentioni aequalis est ulla corpulentiae detractio; neque contentiosum mortalem occidunt hostes prae timore; neque eum senectus subito aggressa supervenit; firma fit caro hominis contentione delectati, corpus contentione contritum habentis atque in pedibus fricati. Invaletudines nec leonem, neque parva animalia aggrediuntur. Iuventudine, pulchritudine bonisque qualitatibus orbatum hominem contentio efficit eximium facie. Contentionem facienti semper interdictus

est cibus adustus; inadustus vitiorumque expers concoquitur cibus. Contentio enim semper salubris est robustis et opipare epulatis; illa frigido vere primo his saluberrima commemorata est. Omnibus anni temporibus quotidie viris, propriae salutis cupidis, facienda est dimidia vi contentio. Aliter vero laedit, quando aër, in corde collocatus, os ingreditur. Contentionem facientis hominis, dimidiam vim adhibentis, signum hoc est: aetatem, robur et corpus, regionem, tempus et cibum respiciens faciat contentionem; alio modo morbum nancisci potest. Phthisis pulmonalis, sitis, esuries, vomitio, haemorrhagia biliosa, vertigo, defatigatio, catarrhus, tabes, febris et anhelitus ex nimia contentione exoriuntur. Ex haemorrhagia biliosa laborans, emaciatus, tabidus, anhelitu, catarrho, ulceribus aegrotans, epulatus, feminis emaciatus et vertigine laborans contentionem evitet.

Fricatio aërem tollens, phlegmatis adipisque inunctio, confirmatio membrorum et cutis purgatio, praestantissima curatio est.

Vasorum orificiorum purgatio et incensio ignis, in cute siti, ab inunctione et odoramento oriri possunt sine dubio. Ab odoramento nascitur feminarum praecipue splendidum corpus, gaudio, pulchritudine, puritate, levitate et ceteris optatis qualitatibus praeditum. Inunctio autem dignoscenda est; pruritum, lepram excorticativam et aërem depellit. In femoribus celeriter generat spumosa inunctio firmitatem levitatemque; eadem pruritum, lepram excorticativam, aërem, rigiditatem et secretionum morbos depellit. Incensio ignis, cutem aggressi, purgat vasorum orificia. Inunctio autem corpori exoptata est, pruritum et lepram excorticativam delet; somnolentiam, aestum et defatigationem aufert; sudorem, pruritum sitimque depellit, grata est, excretiones delens optimum est, omnia organa sensualia purgat, syncopen et vitia humorum sedat, exhilarat, semen virile auget, sanguinem placat, abluit, ignemque (digestionem) incendit.

Calida capitis ablutio oculo inutilis semper est; frigidam capitis ablutionem oculo idoneam demonstret medicus. In phlegmatis aërisque irritatione cum cognoverit medicus aegrotum ex morbi vi infirmum, libenter calidam capitis ablutionem, curandi causâ, instituat. Nimium frigus et aquae frigus phlegma et aërem irritant. Nimis calida ablutio calido anni tempore bilem sanguinemque auget. Eadem etiam ab aegrotis, ex dysenteria, febre, aurium dolore aëreque laborantibus et inflatione, cibi fastidio indigestioneque post epulum vexatis, vituperata est. Felicitatem dat, pulchrum colorem efficit, voluptatem, splendorem et robur auget, sudorem, foetorem, decolorationem et defatigationem delet inunctio. Quibus ablutio contraindicata est, eis etiam inunctio. Eadem Rakshas depellit, splendorem felicitatemque efficit, praestantissima est, flores, odoramenta et gemmas continet, voluptatem auget. Post oris inunctionem oculus firmus et vultus adipali gena praeditus, macularum phlyctaenarumque expers et pulcher fit, Eugeniae acutangulae similis,

pilosus, albus, splendidus, nitidus, lucidus ut lunae discus. Oculus post collyrii adhibitionem fit nitidus in pupilla, gloriosus, caelestis, longe vivens, opulentiam augens.

Cibus saturat, statim vires facit, corpus sustinet, vitae spatium, splendorem, sustentationem, memoriam, vitalitatem et ignem (digestionem) auget.

Pedum lavatio absumit eorum excretiones, morbos et lassitudinem, oculos placat, aphrodisiacum est, Rakshas depellit, voluptatem auget.

Pedum inunctio somnum facit, corpori voluptatem adfert, lassitudinem somnolentiamque depellit, pedes cutemque mollia efficit, semperque salubris est, morbos depellit pedum, aphrodisiacum est, Rakshas removet, voluptatem auget.

Sempiternus calciatus morbos pedum depellit, aphrodisiacum est, Rakshas amovet, voluptatem auget, gaudio afficit, splendorem efficit, semper pedes sustentat.

Sempiterna cursura vitam non producit, oculorum morbos incutit, hominum pedibus corpus non sustinentibus semper nociva est.

Armatura vitia humorum sedat, capillos, ungues ut crines purgat, voluptatem, levitatem et pulchritudinem efficit, vires, puritatem, colorem, splendorem roburque auget, purificat, capillis idonea est, calefacit, aërem, aestum et pulverem depellit.

Pluviam, aërem, pulverem, calorem, nivem etc. arcet, colorem dat, oculis idonea est, splendorem affert et prospera est umbellae portatio.

Seipsius gestatio timorem a cane, serpente, bestiis rapacibus et elephanto eripit, lassitudinem et offensationem amovet, in sene comprobatur, excellentiam, vires, robur, stabilitatem, strenuitatem et fortitudinem auget, firmitatem efficit et timorem eripit.

Commoratio domi colorem, phlegma, corpulentiam teneritatemque efficit et grata est.

Iter colorem, phlegma, corpulentiam teneritatemque delet. Nimium iter nocivum est; ideo relaxationem imbecillitatemque efficit. Quae cursura non ultra modum corpori incommoda fert, ea longam vitam, robur, intelligentiam digestionemque dat, sensuum organa excolit, lassitudinem aëremque eripit, irritat, nutritionem, somnum firmitatemque dat.

Grata sessio in lecto, perversa autem ingrata, credita est.

Muscarium flagellum eximium muscas etc. abigit.

Flabellum tabem, aestum, lassitudinem, sudorem et animi deliquium tollit.

Vectio quadrupedum efficit voluptatem somnumque, aphrodisiacum est, phlegma, aërem lassitudinemque tollit, carnem, sanguinem cutisque placationem facit et grata est.

Adspiratio ventorum asperitatem, decolorationem rigiditatemque efficit,

aestum coctionemque tollit, sudorem, animi deliquium sitimque depellit; ventorum absentia autem contraria efficit.

Gratum ventum homo appetit calido autumno; ventorum absentia in provecta aetate appetenda est et semper sanitati convenit.

Candor solis bilem, sitim, aestum, sudorem, animi deliquium, vertiginem et lacrymas facit, inflammationem decolorationemque efficit; umbra autem has affectiones tollit.

Ignis aërem, phlegma, rigiditatem, frigus tremoremque depellit, morbum, destillationem decrepitamque aetatem efficit, sanguinem bilemque vitiat.

Nutritionis, caloris roborisque sustentationem, digestionem indefessam et elementorum corporalium aequabilitatem efficit somnus suo tempore conciliatus."

Primitus a bono comite, brevibus unguibus capillisque praedito, alba veste induto, levem vittam et umbraculum modestum gestante, scipionem in manu tenente, narrationes, suo tempore salubres, pensatas, dulces et antiquas exponente, creaturarum amico, Guris et senibus consentiente, non alias cogitationes habente, ministrandum est; nec vero nocte, nec loco crinibus, spinis, lapidibus, palea, cinere, granis, craniis, prunis faecibusque pleno, nec sacrificali in solo, nec super asperis montibus, quadriviis et antris.

Ne homo regi odiosam hostiliemque crudelitatem et mendacium, ne in Deos, Bráhmaṅas et majores paternos probra dicat, ne regi odiosas, dementes, viles, turpes humilesque vitae rationes ineat. Evitet arborum, montium, barathrorum, inaequalium clivorum, corruptorum equorum, elephantorum etc. adscensiones; impletorum fluviorum lacuumque, ignotorum ponticulorum, antrorum cavorumque descensiones; fissas excavatasque arbores, sepulcreta; solitarias sylvas habitationesque, ignis conturbationes, bestias, serpentes, insectorum sedes, vicorum laniaria, proelia, telorum turbas et anguium Siluriqua pungentissimi vicinitates. Ne ignem, boves, Guros, Bráhmaṅas, saltationem et conjugum penetralia adeat; cadavera ne subsequatur. Deorum, boum, Bráhmaṅarum, templorum, vexillorum, aegrotorum, delapsorum et peccata facientium umbram ne accedat. Solem non occasum, sed orientem et adscendentem intueatur. Suaveolentem aut excellentissime incedentem feminam ne cuidam indicet; ne impetuosos Indrae arcus. Ne aquas terramve manu pedeque feriat. Ne evacuationes retineat; ne foras alvum dejiciat in vicorum, urbium, altarium Deorum, sepulcretorum, quadriviorum, fluminum et viarum vicinitate, ne manifeste, ne in conspectu Venti, Ignis, Aquae, Lunae, Solis, boum et Guruum. Ne terram radat; ne, inoperto ore, faciat in conventu oscitationem, screatum, suspirium et emunctionem. Ne ad lecti columnas protensiones pedum faciat in Guruum praesentia. Ne capillos, aurium nariumque effluvium et dentium foramina tentet; ne ventilat capillos, vultum, ungues, vestes et membra; ne membris, unguibus et ore

musicam exerceat; ne ligna, glebas, gramina etc. discutiat aut findat. Ne reflatum solis ardorem accipiat; ne epulatus apud ignem adsidat; ne soporus stet; ne in exiguo ligneo sedili insidat; ne collum inaequabiliter teneat; ne inaequabili corpore laborem suscipiat epuleturve; ne intente adspiciat praecipue stellas, solem, res subtiles, tremulas et vorticosas; ne onera capite vehat; ne somno, vigiliae, cubitui, sessioni, stationi, cursui, itioni, vectioni, itineri, abstinentiae, navigationi, transvectioni, cachinnationi, locutioni, coitui, defatigationi et ceteris adsuetis rebus ultra modum inserviat. Insalubri re, quamvis adsueta, ex praescripto ne delectetur; sed salubrem rem, quamvis inadsuetam, ex praescripto agat, ne vero ultra modum usque ad pedum relaxationem.

Ne demisso capite dormiat; ne ex fracto urceo, neve ex vola aquam bibat; suo tempore salubrem, mensum, suavem, dulcem, frequentem et a medico inspectum cibum comedat. Rusticae turbae, prostibulae, meretricis, hostis, scelesti et vitiosi hominis coenam evitet; sic reliqua, inoptata specie, gustu, odore, contactu, sono animoque praedita, aut aliis hujusmodi qualitatibus innatis instructa, et ea, quae a muscis infantibusque tacta sunt, evitet. Ne illotis manibus pedibusque comedat; ne ex urina faecibusque laborans diluculo crepusculoque, ne intentus, comedat; ne cibum relictum ultra tempus, ne corruptum, ne nimium, ne oleo privatum, comedat.

„Ne in aqua intueatur se ipsum; ne undus intret aquam; ne noctu lac coagulatum comedat, ne sine butyro et saccharo, ne sine Phaseoli mungonis jure, ne sine melle, ne sine calidis, ne sine Phyllanthi emblicae fructibus."

E contrario lepram, herpetem etc. producere potest. Ludo, vino, nimiae venerationi, sponsioni, testationi, acclamationi, consociationi et symphoniis ne inserviat.

Sertum e floribus, umbraculum, calceum, aurum et vestimenta deposita, ab aliis gesta, ne gerat. Bráhmańam, ignem et bovem ne relictus contingat.

Sunt hic ślokse:

„Iucunda ratio hominis, bonam vitam degentis, haec breviter prolata est. Sanitas vero vel longa vita a malis hominibus non impetratur. Quovis anni tempore quivis hominum corrupti humores irritantur, his illisve ab intelligente medico adhibenda sunt haec illave liquida. Pluviis anni temporibus ne bibat homo aquam; autumno bibat modice. Pluviis anni temporibus per quatuor menses modicam aquam bibat. Aestate, hieme et vere ad libidinem, in fervore aestivo autem frigidam aquam bibat. Hieme et vere spiritum destillatum et spirituosum liquorem bibat. Coctam refrigeratamque aquam bibat in fervore aestivo; pluvio tempore jus bibat. Jus pisinum pluvio anni tempore, in ejus fine autem frigidam aquam bibat homo sui compos. Alias vero, vitiis, escula et cogitationibus obsequens, oleum cum salis fossilis pulvere et piperibus commixtum bibat. Pro ignis

(digestionis) incremento ne faeces retineat. Morbis hominum sedandis olea etc., ignis (digestionis) splendorem efficientia, pluvio anni tempore, autumno et vere omnino adbibeat. In phlegmate vomitus, in bile purgatio alvique ductio laudantur; tribus humoribus corruptis exercitatio semper vitia delet. Comesus quamvis perversus cibus post exercitationem non irritat. In excretionum, coitus et ciborum expurgatione sit intentus. Ne exoptet sapiens, prae morborum timore, dolorem vel corporis vel animi. Post nimiam feminarum adbibitionem (coitum) se ipsum homo sui compos servet; dolores enim, catarrhus, febris, anhelitus, vexatio, icterus et pneumophthisis a nimio coitu oriuntur morbi, flatulescentia etc. Macrobii, tarde senescentes, pulchro corpore, colore et robore praediti, carne firma densaque instructi fiunt viri feminis abstinentes. Tertio quoque die cum femina coëat vir. Omnibus anni temporibus calidis prudens ab uxoris latere discedat. Menstruantem, invitam, sordidam, ingratam, colore et aetate provectam, morbis vexatam, manco corpore praeditam, praegnantem, invisam, vitiis genitalium affectam, consanguineam, Gurni nuptam, dimissam (e matrimonio), crepusculo et plenilunio inaccessibilem mulierem ne ineat vir; ne diluculo, media nocte mediisque diebus; ne pudorem adducente, manifesto impuroque loco; ne famelicus, agitato animo affectus, ab aëre, faecibus urinaque afflictus, sitibundus et perinfirmus vir. Tortuoso utero et deficiente utero, conceptum semen virile non retinetur; corrupto autem utero, seminis emissionem vir quamvis robustus cohibeat. Seminis abundantia, capitis opertura quoque, praesertim in statione et in supina cubatione, vituperata est. Jocum etiam homo intellectu praeditus salutisque cupidus evitet. In viro menstruantem mulierem ineunte et indomita indole praedito oriri potest oculorum, longae vitae et virium amissio, deinde injustitia. Vita viri, ascetriam, Gurui nuptam, consanguineam et aetate provectam mulierem plenilunio, diluculo crepusculoque ineuntis, destruitur. In praegnante muliere vexatio embryonis, in aegrotante autem amissio virium oriri potest. Si mas feminam manco corpore praeditam, sordidam, invisam et libentius viro orbatam inoperto impuroque loco init, seminis animique interitus consequitur. Famelicus, agitato animo affectus, medio die, sitibundus et infirmus mas amissionem robusti seminis et irritationem aëris nanciscitur. Ex nimio coitu exoriuntur tabes et seminis detrimentum. In aegroto mare nascuntur morbi, lienis affectiones, mors et animi deliquium. Diluculo et media nocte aër bilisque irritantur. Utero tortuoso, deficiente et corrupto, morbus venereus, aëris irritatio et seminis virilis interitus consequuntur. Excrementorum, urinae seminisque virilis retentione et supina cubatione celeriter fieri potest seminalis calculus. Propterea utrumque evitet duplici sexui insalubre. Semen virile aggressum nunquam stulte retinendum est. Flore aetatis, pulchritudine, bona indole, probata vitae ratione et optimis qualitatibus praeditam, mas amans amantem,

laetus laetam ornatamque ducat uxorem, copulatione stimulantibusque nutritus. Cibi saccharati, lac cum saccharo candido, jus, flabellum et somnus in coitus fine salubria sunt."

Caput XXV.

Nunc vero miscellaneorum morborum therapiam exposituri sumus.

„In auris lobo morbi fluidandi sunt. Sic dictum est. Sed antea cognosce hos morbos: Circumplexum, phaenomenon, furibundum morbum, doloris augmentum et quintum circumrodentem morbum. Hi in auris lobo morbi commemorati sunt.

Ob infantiam diu neglectus, subito in adulto homine tumor auris exoritur in lobo, dolorosus, circumplectens, violaceus, fuscus, manifestus, rigidus. Hic morbus ab aëre ortus circumplexus vocatur.

Gravium ornamentorum usu, percussione et frictione tumor in auris lobo exoritur lividus aut ruber; a sanguine bileque ortum phaenomenon dolorosum hoc aestimatum est.

Sanguine autem augente, aër in lobo irritatur; aër, assumendo phlegma, efficere potest tumorem colore doloreque praeditum. Hic furibundus pruritivus morbus a phlegmate aëreque ortus est.

Crescente aure, tumor, cum pruritu, aestu doloreque complicatus, coctioque in cute, oriuntur; hoc doloris augmentum est. Phlegma, sanguis et vermes efficere possunt sinapi similes morbosas affectiones, effluentes et dolorosas in lobo, cum pruritu, aestu doloreque complicatas.

A phlegmate, sanguine et vermibus ortus, cum herpete complicatus morbus rodere potest lobum cum meatu auditorio externo; hic circumrodens morbus commemoratus est.

Lobuli hi morbi in homine incurato terribiles sunt. Neglecti enim hi morbi lobum hominis, corruptos cibos sumentis, perdere possunt. Itaque medicus his morbis oleamenta et ceteram medendi rationem celeriter adhibeat.

Porro inunctionem, adspersionem, illitum et sanguinis missionem generaliter specialiterque indicabo.

Quod pertinet ad unguentum, cum Achyranthe aspera, Siphonantho indica, sale fossili, Euphorbia tirucalli, Pinu Dévadáru, Physalide flexuosa, Raphano sativo, Serratula anthelminthica et tribus myrobalanis, bene tritis, coquat butyrum medicus, oleum Sesami orientalis, adipem, medullam, ceram et lac; his lobum auris illinat in circumplectente morbo.

Oleum, ex Rubia manjista, Sesamo orientali, Siphonantho indica, Echite frutescente, Nymphaea caerulea, Nelumbio specioso, Symploco racemosa, Nauclea cadamba, Pavonia odorata, Eugenia jambu et Mangiferae indicae surculis confectum et cum aqua oryzae fermentata commixtum, morbum phaenomenon sic dictum depellit.

Oleum, cum Borasso flabelliformi, Lauro cassia, Physalide flexuosa, Asclepiade gigantea, Serratula anthelminthica, tribus myrobalanis, sale fossili, cammaris alligatoribusque, adipe, Pinu longifolia et Commelina salicifolia decoctum, salubre est et morbum furibundum depellit; item adspersio ex decoctione Oxalidis sensitivi, Eugeniae jambu, Mangiferae indicae Laurique cassiae.

Nymphaeâ alba, Glycyrrhiza glabra, Rubia manjista Cucumeribus duobus, scilicet pulveribus contritis, lobulum auris, illitum oleo Sesami orientalis, fricet; ex laccae et Embeliae ribis sedimento oleum excoquat; eo efficit lobulum sudabundum; et vaccini stercoris quantitate inungat in morbo circumrodente.

Oleum sinapis, aut cum contritis Embeliae ribis seminibus, Convolvulo turpetho albo, Convolvulo turpetho nigro et Asclepiade gigantea, aut cum Galedupae arboreae et Terminaliae catappae seminibus, Echite antidysenterica et Cassia fistula, aut cum his omnibus peratum, cum Pipere nigro et Meliae azidaractae foliis commixtum et cum cera compositum, in inunctione salubre est lobis morbosis, tenuibus durisque.

Nutriendi mitigandique causâ medicus conficiat unguentum salubre. Canis aurei et Bovis bubali medullam, adipem, oleum et recens butyrum coquat, et decem partes lactis, dulcium classem, Achyranthen asperam, Physalidem flexuosam et pulchrum laccae succum addat. Hoc confectum, purificatum et bene opertum asservet. Eo unguento inungat semper lobum auris, bene sudabundum valdeque fricatum. Eo etiam lobi crescunt, dolorum et symptomatum expertes, molles, nutriti, aequales, mites atque ornamentis apti fiunt.

Indigoferae anil folium, Ecliptam prostratam, Terminaliae alatae corticem, Vangueriam spinosam, Piper nigrum, ferri pulverem, semina floresque Barleriae prionitis, Terminaliam chebulam, Terminaliam belericam et Phyllanthum emblicam medicus una conterat, unitum totum hoc cognoscat luto simile, cum loti essentia misceat, quindecim dies in urceo, ferreo vase et domo tecto, deponat. Ex eo oleum medicus excoquat, commixtum cum succo ex Eclipta prostrata et tribus myrobalanis confecto. In proxima coctione examinandi causâ folium frumentarium injiciat; si hoc fit api simile et nigrum, tum decoctionem deponat in vase; in nigro ferreo vase per unum mensem hoc asservatum, inunctione adbibitâ, canitiem depellere potest.

Barleriae cristatae, Eugeniae jambu, Terminaliae alatae et Gmelinae arboreae flores, semina Sesami orientalis, Markavae, Mangiferae indicae,

Boërhaviae diffusae alatae, Asclepiadis giganteae, Kardamae et Flacourtiae sapidae, tres myrobalanos, limaturam Martis, calcem aeris, Siphouanthum indicum, Costum speciosum et Echiten frutescentem, — hoc totum scilicet medicus conterat cum Jasmino arabico et succo aquoso Citri medicae; cum septem Prast'his succi aquosi deinde hoc agitet; per septem dies opertum in ferreo probato vase deponat et cum oleo Terminaliae belericae intente decoquat. Decoctionem in novo ferreo vase deponat et nasale hoc medicamentum medicus det, corpore jam expurgato. Inunctionibus adhibitis, comedat homo Phaseolos radiatos, aut pulmenta de oryza, lacte et Sesamo orientali. Post unum mensem capilli densi, in acuminibus incurvati et apum lacertarumque instar splendidi fiunt. Capilli etiam alii in calvo exoriri possunt, et hominem aetas decrepita non subito corripit. Robur eximium oritur sensuum, fierique potest vultus rugarum expers. Inamabili, inoptato, informi et non electo (a mulieribus) illud oleum detur.

Laccam, Symplocon racemosam, duas Curcumas, arsenicum, auripigmentum, Costum arabicum, Rottleriam manjistam, Morungam hyperantheram in terra Suráshtru ortam, Pterocarpum santalinum, Bezoar orientale, calcem aeris, Micheliae champacae corticem, Glycines debilis et Fici indicae folium, Santalum (Káliyam), Nelumbium speciosum, Nelumbii speciosi medullam, rubrum et album Sirium myrtifolium, hydrargyrum et classem a Kákoli incipientem cum lacte contritam, adipem, medullam, ceram, vaccinum butyrum mulctum et decoctionem Mimusopis arboris medicus recipiat. Hoc totum, simpliciter concoctum, pro faciei inunctione butyrum praecipuum dictum est. Depellit enim maculas atras faciei, ecchymoses perquam auctas et tumores quosdam in facie ortos.

Nelumbio specioso similem indoloremque faciem efficere potest hoc butyrum, adipalibus malis praeditam. Regibus, mulieribus similibusque hominibus hoc medicus semper conficiat. Hoc butyrum praecipuum lepram depellit et pedum ulcera.

Terminaliae chebulae pulverem, Sapindi saponariae folium, Mangiferae indicae corticem, petiolum floris Punicae granati et folium Jasmini arabici in unguentis et suffitionibus det medicus, hominibus Diisque aptus."

Caput XXVI.

Nunc vero debilis roborandi stimuli amatorii therapiam exposituri sumus.

„Sano homini, maturissimam aetatem agenti et stimulantia adhibenti quotidianus omnibus anni temporibus coitus non est prohibitus. Viris,

robustarum et propagandi cupidarum feminarum conjugium desiderantibus, mulierum amore emaciatis, impotentibus, exiguo semine praeditis, lusu amatorio deditis, cupientibus, pulchritudine et juventute quidem instructis, sed multas uxores habentibus remedia stimulantia (aphrodisiaca) salubria sunt.

Mas venerans, quando ex convenientia stimulo amatorio valde concitatus est, femina ab eo exhilaratur. Hoc stimuli amatorii effectio appellatur. Cibi varii et potiones diversae, voces auribus servientes, cutis contactus voluptuarius, nox lunaris jubaris, amans uxor recentis juventutis, cantus aurem animumque rapiens, nux Arecae faufel, vina, serta e floribus et animi sedatio hominem amatorio stimulo praeditum efficiunt. His vero conditionibus ingratis, in corde saucio viri, coitum appetentis, post concubitum cum invisa uxore relinquitur impotentia.

Nimio coitui deditus non gaudet amatorio stimulo. Is enim relaxationem penis nanciscitur, seminis detrimentum facientem. Magno mentulae morbo aut membri virilis vulneratione rursus quarta impotentia exsistit, quae a marium virilitate laesa oritur. — Ex retentione robusti, animo commoti, caelibis (Brahmacharyyae), sexta impotentia commemorata est. Haec vero seminis immobilis causâ orta est.

Incurabilis est impotentia innata, et quae ex membri virilis vulneratione exoritur. Aliis vero curabilibus impotentiis adhibenda est curatio causae opposita.

Deinceps vero praecepta amatorium stimulum efficientia dabo.

Sesami orientalis, Phaseoli radiati, Convolvuli paniculati et Oryzae sativae farinam cum succo Sacchari officinarum saccharique crudi humectet, conterat et cum sale fossili commisceat; tum axungiâ porcina et butyro clarificato conditam pultem coquat. Vir, hac pulte comesâ, centum mulieres inire potest. Sesamum orientale in lacte cum testiculis hircinis parato, ptisanasque oryzae cum adipe Delphini gangetici coctas, illoque Sesamo orientali conditas, qui mas comedit, is inire potest centum feminas. Cum Pipero longo et sale fossili paratum testiculum hircinum, lacteo butyro conditum, qui comedit, is centum feminas inire potest.

Ex pulveribus Piperis longi, Phaseoli radiati, Oryzae sativae, Hordei hexastichi et Tritici aestivi, singulorum partibus aequalibus, medicus in butyro coquat placentam; hanc comedendo et aquam saccharo melleque mistam bibendo mas in passeris modum inire potest decem feminas sine intermissione.

Pulverem Convolvuli paniculati bene praeparatum, cum oleoso sedimento commixtum et butyro clarificato melleque mistum lingendo mas decem feminas init.

Sic pulverem Phyllanthi emblicae cum oleoso sedimento commixtum et

saccharo, melle butyroque mistum cum linxerit, lac bibat; eo mas, quamvis octoginta annos natus, juvenis instar stimulatur.

Testiculum hircinum paratum cum Pipere longo saleque fossili, conditum butyro clarificato, aut testiculos Delphini gangetici comedat; haec autem sunt duo valde stimulantia.

Cancri crangonis, testudinis et Kráñámao testiculos pariter comedat.

Aut Bovis bubali, Bovis tauri et Moschi moschiferi semina virilia (in testiculis) mas bibat. Emulsionem ex Fici religiosae fructu, radice et cortice, et ex Spondia mangifera paratam saccharoque melleque mistam bibendo mas in passeris modum stimulatur.

Sedimentum radicis Convolvuli paniculati ex butyro clarificato et lacte, aequalemque Fici caricae partem bibendo mas quamvis senex juvenescit.

Phaseolorum radiatorum unum Pala cum melle butyroque clarificato commixtum lingat, tum lac bibat. Eo mas stimulosus fieri potest.

In lacte decoctum Triticum aestivum cum Carpopogonis prurientis fructibus paratum, refrigeratum butyroque conditum comedat; deinde lac bibat.

Ex crocodilorum, murium, ranarum et pascrum testiculis confectum butyrum inunctione pedum efficit robur. Humum vero ne tangat. Quamdiu humum non tangat, tamdiu ire potest sine intermissione.

Pulverem Carpopogonis prurientis, Sacchari cylindrici, trium myrobalanorum et Sacchari officinarum ex frigido calidoque lacte bibens mas interitum non adibit.

Allii sativi pulvis pariter ex lacte potatus praestantissimus optatur.

Asparagi racemosi et Allii sativi radix bibenda est mari robur desideranti.

Phaseoli radiati jusculum, cum fructibus Carpopogonis prurientis commixtum, mas bibat.

Guptae fructum, Ruelliae longifoliae semen et Allium sativum cum vaccino lacte decoquat; id cochleari agitatum et cum saccharo commixtum bibens vir stimulatur totam per noctem.

Phaseolum radiatum, Convolvulum paniculatum et Allium sativum ex lacte vaccino, conditum melle butyroque, et bene mistum saccharo, vir cum biberit, in passeris modum stimulatur per totam noctem.

Lac vaccarum, vitulum unicum adultum habentium, et foliis Phaseoli radiati nutritarum, probant hominibus vehementer amantibus.

Universa lactis carnisque classis, et illa a Kákolí incipiens classis honoratae sunt. Ex causa amatorium stimulum efficiente haec remedia adhibeat. Haec amatorium stimulum efficientia remedia voluptatem progeniemque dant. Illa hominibus purificato compactoque corpore praeditis adhibenda sunt, sed sub temporum etc. respectu."

Caput XXVII.

Nunc vero omnium morborum sedativum elixirium expositurі sumus.

„Ineunte mediave aetate hominis, grato puroque corpore praediti, elixirium vitae medicus sapiens semper adhibeat. Impuro corpori non utile est praeceptum elixirii vitae, nec elucet, et, ut in veste miserabili tinctura, incommodum est.

Qui corporis morbi, tam ab humoribus corruptis orti, quam psychici, prioribus locis jam demonstrati sunt, eorum praeservationem (prophyllaxin) indicabo.

Aqua frigida, lac, mel et butyrum clarificatum, aut singula, bina, terna, aut simul composita potata roborare possunt aetatem."

Porro Embeliae ribis et Amaranthi polygami pulverem cum Glycyrrhiza glabra commixtum recipiat, pro viribus ex frigida aqua exsorbeat et frigidam aquam superbibat; sic quotidie per unum mensem: hoc etiam cum melle commixtum, aut ex Semicarpi anacardii decoctione, aut ex mellis uvarumque decoctione, aut ex mellis et Phyllanthi emblicae succis, aut ex Menispermi cordifolii decoctione ebibat. Sic haec quinque remedia senis sunt. Ex Phaseoli mungonis et Phylanthi emblicae jure insulo et pauca olei quantitate perfuso comedat oryzam coctam, butyro clarificato conditam. Haec remedia sane haemorrhoides delent, vermes interficiunt, tenacitatem, perseverantiam firmitatemque procreant, per singulos menses adhibita; senex fit centum annos vivens.

Embeliae ribis et Amaranthi polygami Dronam unum in aheno ad farinae modum evaporet, infusione exhalatâ, evaporatum deducat, in mortario conterat, in ferreo solido vase superfundat melle et aqua, atque aestate per quatuor menses in cella, in cineris cumulo, deponat. Pluvio anni tempore aggresso illud homo expromat; corpore imperfecto praeditus antea holocaustum millium lapsuum (peccatorum) faciat, et tum quotidie mane pro viribus adhibeat.

Homo senectute confectus ex Phaseoli mungonis Phyllanthique emblicae jure insulso et pauca olei quantitate perfuso comedat oryzam coctam, butyro clarificato conditam; in pulverulento lecto dormiat; post mensem ex omnibus membris ejus vermes egrediuntur, quos, pauco oleo innucto, abripiat arundinaceo frustillo. Secundo tempore formicas rubras, tertio pediculos abripiat; quarto dentes, ungues et capilli amoventur; quinto signa laudatae qualitatis oriuntur: inhumanum solis ardorem corpus tolerat; e longinquo auditiones visionesque percipit; affectuum impetum (rajas) et obscuritatem (tamas) auferendo ad veritatem (satva) transit; auditione et locutione prisci temporis praeditus, elephanti robore et equi velocitate instructus, et octies

juventute donatus, senectutem centum annorum adipiscitur. Huic exiguum olei ad inungendum opus est; Terminaliae alatae tomentosae extractum ad fumigandum caput; aqua fontana ad abluendum; Sirium myrtifolium ad illinendum; ad Semicarpi anacardii praeceptum cibus et abstinentia: Gmelinae arboreae eradicatae praeparatio eadem; pulverulentus lectus; cibi abstinentia; ibi est enim ex decocto lacte comedendum.

Benedictiones priori similes; in morbis a sanguine bileque ortis benedictionum adhibitio.

Jam descriptam domum intret, dimidium Pala unumve radicis Pavoniae odoratae cum lacte agitet et bibat. — Seni lac, butyrum et oryza cocta cibus sit. Haec cum homo duodecim dies sumserit, duodecim annos aetas perstabit. Haec vero cum centum dies sumserit, centum annos aetas perstabit. Sic etiam est Sidae cordifoliae, Hedysari lagopodioidis, Convolvuli paniculati et Asparagi racemosi adhibitio. Praecipue vero Sidam cordifoliam ex aqua, Hedysari lagopodioidis pulverem ex lacte et pari modo Asparagum racemosum comedat. Benedictiones priori aut alii simili similes sint. Hae plantae hominibus vehementer amori deditis, sanguinem vomentibus et alvum purgantibus indicantur.

Tulam unum radicis Convolvuli paniculati in pulverem resolvat; deinde partem cum melle commisceat, cum lacte agitet et bibat. Seni lac, butyrum et oryza cocta cibus sit. Contraindicatio ibi, ut supra. Laborum susceptionibus addictus, senectutem centum annorum adipiscitur et apud feminas potentiam. — Cum illo pulvere lac conterat, coctum hoc refrigeratumque agitet, butyrum efficiat et cum melle commixtum adhibeat vespere, mane aliove tempore. Seni lac, butyrum et oryza cocta cibus sit. Haec unum mensem cum sumserit, senex centum annorum fit. Seni autem lac, butyrum et oryza cocta cibus sit.

Oculorum aut vitae cupidus succum Citri medicae et radicem Premnae spinosae decoquat ac Prast'ham unum Phaseoli radiati praeparet. In hoc paratur Aksha unus sedimenti radicis Plumbaginis zeylanicae; tum addat quartam portionem succi Phyllanthi emblicae; dein evaporatum hoc deducat, holocausto millium lapsuum (peccatorum) antea facto, refrigeratum illud cum melle butyroque comisceat et adhibeat pro viribus; salia evitans id comedat. Senex ex Phaseoli mungonis jure insulse oryzam coctam, butyro clarificato conditam comedat, aut ex lacte, per tres menses. Jisdem remediis oculus ut in Garuḍa fit, homo non infirmus, robustus et inter feminas non impotens ad centesimum annum pervenit.

Est hic ślokas:

„Cum lacte paratas homo Pentapteras tomentosae fruges qui comedat cum lacte, ejus aetas non destruitur."

Caput XXVIII.

Nunc vero mentem et longaevitatem cupientis elixirium therapiamque expedituri sumus.

Mentis et longaevitatis cupidus Andropogonem aciculatum, Serratulam anthelminthicam et tres myrobalanos, solibus torrefacta, recipiat, subtiliter pulveret, cum sacchāro conterat, in ampulla olearia per septem noctes in acervo frumenti deponat et post septem noctes expromat. Homini, a corruptis humoribus liberato, pro viribus dosin medicus det. Ante solis ortum homo calidam aquam superbibat.

Ad Semicarpi anacardii praeceptum homo in domum ingressus et, plantis digestis, postmeridiano tempore frigidis aquis adspersus, cocta grana Oryzae sativae et Oryzae praecocis ex lacte commixto cum sacchsro liquiritiaque comedat. Haec por sex menses adhibens homo, a vitiis absolutus, robore coloreque praeditus, auditione et locutione instructus, memor sanusque fit, ac vitam ad annum centesimum perducit.

Leproso, icterico aut hydropico aegroto dimidium Pala Piperis longi, cum vaccina urina agitatum, digresso solis robore, potandum medicus det; tempore postmeridiano aegrotus ex jure Phyllanthi emblicae insulso oryzam coctam butyroque conditam comedat. Haec per mensem unum adhibendo homo memor sanusque fit et vitam ad annum centesimum perducit. Eadem etiam adhibitio est variarum radicum; sed circa radicem Indigoferae tinctoriae et Plumbaginis zeylanicae alia adhibitio est; ibi enim duo Palae summa dosis est; reliquum vero ut supra.

Corruptis humoribus privatus, reunioni addictus ex ordine, et in domum ingressus homo sedimentum oleosum Hydrocotyles asiaticae recipiat, tum, holocausto millium lapsuum (peccatorum) facto, pro viribus cum lacte agitatum illud bibat, et lac superbibat. Illâ (Cotyle asiatica) digestâ, hordeaceum cibum ex lacte adhibeat, aut cum Sesamo orientali comedat tres per menses, et lac superbibat. Seni lac, butyrum clarificatum et oryza cocta cibus sit. Haec adhibens homo fit sanctus (ut Brahma lucidus), auditione locutioneque praeditus, et senectutem centum annorum adipiscitur. Tres per noctes cum fuerit jejunus homo, tres per noctes illam (Cotylen asiaticam) comedat. Post tres noctes in posterum lac et butyrum clarificatum adhibeat. Aut Vilva unum illius cum lacte agitatum bibat. Haec per decem noctes adhibendo intelligibilis homo fit, vitamque perducit ad centesimum annum.

Corruptis humoribus privatus, in domum ingressus et reunioni addictus homo sedimentum oleosum Rutae graveolentis recipiat, et, holocausto millium lapsuum (peccatorum) facto, pro viribus adhibeat; plantis digestis, tempore postmeridiano aquam oryzae fermentatam insulsam bibat, aut butyrum clarificatum cum lacte adhibeat. Haec per septem noctes adhibens homo sanctus

(ut Brahma lucidus) intelligibilisque fit. Bis septem noctes haec adhibens homo corpulentiam desideratam efficit; et quod perditum est, iterum apparet. Ter septem noctes haec adhibens durat homo per bis praetergressum saeculum. Haec per viginti noctes et unam adhibens homo miserias effugit. Corporea Dea eloquentiae (Vágdêví) illum intrat et omnes auditiones ad eum accedunt. Audita tenens homo fit et vitam ad quingentesimum annum perducit.

Duos Prast'has sedimenti oleosi Rutae graveolentis, unum Prast'ham butyri clarificati, unum Kuńd́avam Embeliae ribis et Amaranthi polygami, bina Pala Acori calami et Convolvuli turpethi albi, duodecim Terminalias chebulas, Phyllanthos emblicas et Terminalias belericas, haec subtiliter pulverata, infundat, simpliciter praeparet et hoc bene opertum asservet. Deinde ex priore praescripto dosin pro viribus adhibeat. Seni lac, butyrum clarificatum et oryza cocta cibus sit. Hoc (remedio) sursum, deorsum et oblique vermes egrediuntur, et homo miserias effugit, auribus Nelumbio speciosö similibus instructus, firmata aetate praeditus, doctus et eloquens fit, vitamque trecentorum annorum vivit. Illud etiam in leprae vexationibus, febribus, epilepsia, delirio, veneficio, in Bhûtis et Grahis aliisque magnis morbis purgatorium remedium medici indicant.

Corruptis humoribus privatus et in domum ingressus homo quantitatem Acori calami albi Acorique calami, aequalemque partem fructus Phyllanthi emblicae comburat, cum lacte agitet et bibat. Seni lac, butyrum clarificatum et oryza cocta cibus sit. Haec duodecim noctes homo adhibeat; deinde ejus auris aperitur. Post duplicem adhibitionem homo memor fit; post triplicem adhibitionem centum annos vivit; quater duodecim noctes haec adhibens homo ab omnibus aegrotationibus liberatur, Tárkshyae (Garudae) visus oritur et centum annos vivit.

Duo Pala alius Acori calami decoquat et bibat ex lacte. Similis sit cibus (senis). Benedictiones priori similes sint.

Aut centum partes decoctionis Acori calami et unum Drońam butyri clarificati adhibendo colli tumores, incoctos tumores, elephantiasin vocisque interruptiones depellit.

Porro de longaevitatis cupiditate praecipiemus.

„Mantris (hymnis sacris) viribusque medicamentosis instructum et annorum fructus praebentem Aegles marmeli pulverem, octavo lunari die ablatum et cum auro, butyro clarificato melleque commixtum homo, saepenumero Srî Deae benedicens, quotidie diluculo lingat; hoc est optimum miserias delens remedium.

Corticem Aegles marmeli et decoctionem radicis Ari campanulati quotidie homo comedat ex lacte, cum antea se abluerit et sacrificaverit studiosus. Aetas decem millium annorum, memor et heroica fieri potest. Cum sacri-

ficaverit decoctionem fibrarum Nymphaeae nelumbonis cum mella et granis frumentaceis commixtam, aetas fructuosa, per decem millia annorum durans, virtuosa, heroica et memor fieri potest.

Aurum Nelumbiique speciosi semina, mel, fibras Nymphaeae nelumbonis et Panicum italicum ex vaccino lacte potata, miserias delere possunt.

Decoctio foliorum Indigoferae anil et Nymphaeae caeruleae, cum vaccino lacte, Sesamique orientalis seminibus elixa, miserias delens commemorata est.

Vaccinum lac, aurum, cera et mel, potata, deciesque millies sacrificata, heroicum est remedium.

Acori calami butyrum, aurum et Aegles marmeli pulvis, hae tres substantiae augent intelligentiam, aetatem, sanitatem, nutritionem et pulchritudinem.

Oleum Sesami orientalis in Justiciae gandarussae, Ari campanulati et Mori indicae decoctionem infusum homo sacrificet et millies comedat; intellectum longaevitatemque efficiens remedium hoc appellatur.

Dolichum biflorum et Javskam magisque Hordeum hexastichon homo comedat, cum Pipere longo et melle commixtum; tum cognitio Védáńgaa (Šikshae) aeque atque observantia Védantica (Charańa) oritur.

Mel, Phyllanthi emblicae pulveres et aurum, tres has substantias comedendo homo, quamvis symptomatibus mortiferis correptus, liberatur a vitaa dubio.

Asparagus racemosus et butyrum liquefactum, simul adhibita quotidia cum melle et auro, regem stabilire valent in domo sua.

Aqua, Sirium myrtifolium, Datura metel, Glycyrrhiza glabra, mel et aurum; scilicet horum compositio bibenda est homini pulchritudinem desideranti.

Ex Nelumbii speciosi, Nymphaeae caeruleae, Siphonanthi indicae et Glycyrrhizae glabrae decoctione butyrum receptum vaccinum et aurum semper homo bibat. Lac superbibat, paratum in illorum substantia. Hoc miserias delet et semper aetatem prolongat regno (regi) felici.

Ubi non recitatus est hymnus sacer (Mantra) sub horum remediorum praeparatione, ibi sonet ubique tripes carmen mysticum (Gáyatrí).

Peccatorem delent hae herbae medicamentosae; sed etiam dare valent felicitatem; efficere possunt robur Nágarum (semideorum) et humanam naturam immortalibus similem.

Sempiterna lectio (Védarum), sermo, subserviens visus et scientiae observantiaeque cultus — est classis remediorum, intelligentiam mentemque efficiens.

Longaevitatem efficit cibus, in sene impetuum relictio, religiosa observantia, justitia et violentiarum evitatio.“

Caput XXIX.

Nunc vero propriae naturae morbis opponendum elixirium vitae expondituri sumus.

„Brehma et ceteri Dii creaverunt priorem et immortalem Asclepiadem acidam, decrepitudinis mortisque delendae causâ. Praeceptum de illa tradetur."

Unica sane venerabilis Asclepias acida differentiis locorum, nominum, formarum et virium in viginti quatuor varietates dividitur, hoc modo:

„Radiata, Saccharo munjae similis, lunae instar formata, argenti splendore praedita, Panico dactylo similis, perparva, albicantibus oculis instructa, auri splendore praedita, extensa, flabelliformis, Nerio odoro similis, scapulae similis, proprio splendore praedita, magna, Garudae immolata, Gáyatrí, Trishtub'h, Panktae, Jágatae et Śánkarae versibus similis, ignis sacrificium, in Raivata monte oriens dicta cognominataque, cum Gáyatrí tripede metro conveniens, quae et equorum dominus appellatur.

Hae Asclepiadis acidae varietates appellatae sunt nominibus pulchris, quae in Védia dicta sunt. Omnium autem harum Asclepiadum acidarum unum praeceptum in therapia servatur; omnes enim similibus qualitatibus praeditae sunt. Praeceptum de his tradetur."

Quampiam Asclepiadem adhibeant, omnia remunerationem officiumque praestat. In fausta regione tripliciter defensam domum efficiat; corruptis humoribus privatus reunionique (devotioni) deditus sub faustis dies lunares efficientibus Muhúrtarum astris radiatam Asclepiadis acidae radicem recipiat, sub sacrificii confectione prehensam, ablutam sacrificatamque in interiori domo benedictus aurea acu perfodiat et lac (succum) capiat in aurea patera. Deinde quantitatem, quae duplicatis manibus capi potest, semel adhibeat. Nec vero gustandum est humectatum in aquis residuum corruptum. Ad purificationem religiosamque observantiam mentem convertat; silenter colloquens medio in spatio amicis circumdatus incedat.

„Elixirium qui potavit, in domo aëri non exposita attentus et purus sedeat, stet incedatque; ne vero ullo modo feminam ineat."

Vespere epulatus et acroamate tranquillatus, dormiat in lecto ex Poa cynosuroide confecto et pelle nigra superdato; sitiens autem frigidam aquam bibat. Deinceps mane surgens, acroamate tranquillatus et benedictus, terram contingens in ea considat. Digestâ Asclepiade acida, vomitus oritur; deinde homini, substantiam sanguine tinctam et cum vermibus commixtam vomenti, elixum frigidumque lac vespere medicus concedat. Dein tertio die materia cum vermibus commixta dejicitur. Homo, ob hac et ab inoptatis sumtis cibis ceterisque substantiis liberatus, purgato corpore praeditus fit. Tum

lavato superiorem in modum vespere lac medicus concedat. In lecto, linteis pannis obtecto, illum cubare medicus jubeat; deinde quarto die intumescentia oritur. Tum ex omnibus membris vermes egrediuntur. Eodem die in lecto pulveribus conspersus dormiat. Deinceps superiorem in modum vespere lac medicus concedat. Sic agat quinto sextoque die; duobus his diebus tantummodo lac ei concedat. Deinde septimo die homo carne privatus et tantummodo cute ossibusque instructus post Asclepiadis acidae adhibitionem suspirat. Eodem die suaviter calefacto lacte medicus cum adsperserit hominem, cum, illitum Sesami orientalis, Glycyrrhizae glabrae Siriique myrtifolii unguento, lac bibere jubeat. Tum octavo die hominem, adspersum lacte et illitum unguento Sirii myrtifolii, mane lac bibere, pulverulentum lectum relinquere et in lecto, linteis pannis obtecto, cubare jubeat. Deinde caro accrescit et cutis rumpitur. Dentes, ungues et capilli excidunt. Post nonum diem in posterum inunctio exigui olei fiat, et adspersio infusionis corticis Asclepiadis acidae. Deinde decimo die idem rursus medicus concedat; deinde hominis cutis firmitatem adipiscitur. Sic undecimo duodecimoque die medicus agat. Porro post tertium decimum diem in posterum adspersio infusionis radicis Asclepiadis acidae fiat. Sic usque ad sextum decimum diem agat. Deinde post septimum decimum et duodevicesimum diem dentes fiunt acuti, grato adamanti, lapidi lazuli et crystalliis similes, aequales, firmi et perdurantes. Inde in posterum ex oryzae* granis non recentibus paratum lacteum oryzae fermentatae jus homo comedat usque ad vicesimum quintum diem. Tum ei medicus det oryzam coctam per duos dies cum lacte; deinde hominis ungues fiunt corallis, coccinellis, floribus Achyranthae asperae et soli similes, firmi, grati, signis praediti. Capilli quoque et cutis floribus Nymphaeae caeruleae Linique usitatissimi et lapidi lazuli similia fiunt. Post mensem in posterum capillos tonderi medicus jubeat. Tonsis capillis, caput sedimentis Andropogonis muricati, Sirii myrtifolii, Piperis nigri et Sesami orientalis inungat, aut lacte lavet. Deinde in domo post septem noctes capilli fiunt splendidi ut apes nigrae magnae et atramentum, incurvati et grati fiunt. Deinde post tres noctes ex prima circumferetia (habitationis) egrediatur, per horam (Muhúrtam) stet et rursus domum intret. Deinde oleum Pavoniae odoratae ad inungendum adhibendum est; Hordeum hexastichon contritum ad alendum; suaviter calefactum lac ad conspergendum; Terminaliae alatae tomentosae infusio ad fumigandum; aqua fontana cum Andropogone muricato ad lavandum; Sirium myrtifolium ad oblinendum.

Jusculum pisinum cum succo Phyllanthi emblicae commixtum comedat.

Nigrum Sesamum orientale cum lacte Glycyrrhizaque glabra commixtum adhibendum est ad comedendum. Sic decem per noctes agat; deinceps per aliud decem noctium tempus in secunda circumferentia (habitationis) com-

moretur; tum in tertia circumferentia se firmum faciens per aliud decem noctium tempus commoretur. Tantisper candorem solis et aërem adhibeat; deinde rursus domum intret. Ne vero se ipsum in speculis adspiciat propter formae suae splendorem. Deinde per aliud decem noctium tempus iram etc. evitet. —

Sic omnium Asclepiadum acidarum adhibitio se habet. Praecipua vero extensa reptans, frutescens et ceterae asclepiades acidae sunt comedendae. Harum vero sesquitertiae Muahtí pro dosi dentur.

Scapulae similem Asclepiadem acidam bibat in aurea patera. Octo partes lunatae Asclepiadis acidae in argentea patera cum adhibuerit homo, dominationem nactus, ad Íśánam Deum introit. Ceterae Asclepiades acidae in cuprea patera, aut in terrea, aut in rubra pelle expansa tribus ordinibus adhibendae sunt, Súdrae tribu excepta. Deinde quarto mense, die lunae plenae, in pura regione cum Bráhmańas honoraverit, et benedictus domo exiverit, inambulet, ut dictum est.

„Plantarum medicabilium dominum, Asclepiadem acidam, adhibendo, sapiens per decem millia annorum corpus conservat novum. Nec ignis, nec aqua, nec venenum, neque ensis, neque arcus longam illius vitam adimere potest. Vim excellentium, sexaginta annos natorum et multifariam progressorum millium elephantorum accipit. Lacteum oceanum, Śakrae (Indrae) mare et septentrionales regiones si desiderat ingredi, non impeditum ejus iter est. Sicut Kaudarpas specie, et sicut Luna nitore excellit. Exhilarat creaturarum animos ille summo splendore praeditus. Ángas, Upángas et Védas penitus intelligit. Peragrat fructuosus menteque praeditus, sicut Deus, universum mundum.

Omnibus Asclepiadis acidae varietatibus folia quindecim sunt. Haec in luna alba (crescente) nigraque (decrescente) oriuntur cadruntque. Singulum folium Asclepiadis acidae quotidie oritur in alba luna; die plenae lunae autem Asclepias acida quindecim folia habet. Deinde folium singulum rursus de die in diem decidit. Nigro latere lunae occaso, haec planta reptans renascitur tota.

Asclepias acida radiata butyro olet; argenti splendore praedita bulbosa est; Saccharo munjae similis illa bulbo instructa est, Musae paradisiacae instar; lunae instar formata foliis Allio sativo similibus praedita est; auri splendore praedita illa semper in aqua incedit; Garudae immolata sic dicta et illa albicantibus oculis instructa, — hae duae ex flavo albicant, exuviis serpentium similes sunt et, ut arborum cacumina, dependent. Variis aliis orbibus hae, sicut stellae, splendent.

Omnes vero Asclepiadis acidae varietates, quindecim foliis instructae, dignoscendae sunt. Ut Convolvulus paniculatus reptantes et foliis multiformibus praeditae commemoratae sunt in Himavate, in Arvuda, Sahya,

Mahéndra, Malaya, Sríparvata, Dévagiri, monte Deos gerente, in Páripátra, Vind'hya, Dévasnnda et in Hrada montibus. Ad septentrienem dodrantales et expansae terram tenent. Quinque harum Asclepiadum deorsum (ad meridiem) exsistunt. Ad occasum Sind'hua magnus flnvins rapide flnit; ibi Asclepias acida lunae similis excellentissima est. In hujus flnvii regionibus etiam Asclepias acida Saccharo munjae et scapulao similis est. In Kášmíris lacus divinus (Sarodivya) sic appellatus malevelus ost. Gáyatri, Trishtub'hae, Panktae, Jagatae et Šankarae versibus similes ibi sunt, aliaeque Asclepiadis acidae varietates, lunae instar splendidae. Nec vero has vident injusti, ingrati, medicamenta et Bráhmanas perosi homines."

Caput XXX.

Nunc vero elixirium dolorem tollens expositturi sumus.

„Sicut Dii a doloribus vacui laetantur in caolo, sic homines, has herbas medicamentosas nacti, laetantur in terra."

Sed septem homines hoc elixirium adhibere ne velint: sui impes, ignavus, pauper, incuriosus, calamitosus, peccans ot medicamina contemnens. Septem ex causis homo non aggreditur ad elixirium: ex inscientia, inertia, inconstantia mentis, paupertate, indocibilitate, injustitia ot herbarum medicamentosarum repudiatione.

Nunc vero herbas medicamentosas expositurus sum.

Švétakápotí, Kríshńakápotí, Genasí, Convólvulus paniculatus, Aloë perfoliata, Ch'hatrá, Atich'hatrá, Webera corymbosa, Ajá, Chakraká, Adityaparńiní, Brahmasuvarchchalá, Colotropis gigantea, Maháśrávaní, Gelomí, Doliches pruriens, Solanum melongena et Végavatí: Sic duodeviginti magnae herbae medicamentosae, aeque efficaces, atque Asclepias acida, indicatao sunt. Harum benedictas laudes aeque, atque Asclepiadis acidae, relatae sunt in Šástra (Véda). Earum in deme sacrificatorum lactiferae quae sunt, ex iis Kudavam unum lactis (succi) semel quoque adhibeat. Quae quidem lactis (succi) expertes, sed radicibus praeditae sunt, earum tria Kánda, scilicet quantitates, quae digitis extremis capi possunt, pro dosi dentur.

Švétakápotí cum radicibus et foliis comedenda est. Genasis, Ajagaris et Kríshńakápotís manipulum unum frustratim praeparet, decoquat et colatum sacrificatumque semel quoque adhibeat. Chakrakae lac (succus) semel quoque, Brahmasuvarchchalá vero septem per nectes adhibenda est.

Pro cibi praeparatione quinque Pala reliquarum herbarum, decocta in

uno Ad'haka lactis ad remanentiam unius Prast'bae, recipiat, colet et semel quoque adhibeat.

Ut circa Asclepiadem acidam ibi sumtio et repudiatio indicatae sunt.

Omna autem inungendi causâ recenter abductum residuum in Asclepiadia acidae modum usque ad egressum (e domo) adhibeat.

Sunt hic ślokae:

„Juvenem, leonis instar validum, amatum, doctum eloquentemque et duo millia annorum viventem hominem hae herbae medicamentosae efficere possunt. Membris pulchris inauribusque exornatus, cincinnatus, divinis sertis, Sirio myrtifolio et ambra instructus et fructuoso consilio praeditus in caelo nubibus impleto et impervio incedit, ubi velant aves et nubes aquis dependulae. Iter hominis, his herbis medicamentosis curati, et iter Asclepiade acida effectum, praestantissimum est. —

Nunc vero indicabo distinctionem herbarum medicamentosarum singulatim.

Orbibus fuscis et versicoloribus ad instar serpentium splendida, quinque feliis instructa et mensuram quinque ulnarum implens Ajagari distinguenda est doctis.

Carens foliis, more auri splendida, in radice mensuram duorum digitorum implens, serpentium formis instructa et in fine rubra esse Śvétakápoti dicitur.

Bifoliam, fusca radice praeditam, nigris orbibus instructam, duas ulnas longam et anguiformem medicus cognoscat Gonasim, lactiferam, villosam, mollem et saccharis simili succo praeditam.

Eadem specie succoque instructam Kri̊shńakápotim medicus demonstret.

Nigri colubri formam propriam habet Convolvulus paniculatus, a bulbo ortus, uno folio instructus pervalidusque est et aeque splendet, ac fissum antimonium.

Ch'hatram et Atichch'hatram medicus cognoscat, quae Rakshas (daemones) occidunt, a bulbo ortae sunt, decrepitam aetatem mortemque arcent et in Svétakápotis regione habitant.

Dilecta, duodecim foliis instructa, elevatis pavonis membris similis, a bulbo orta et aureo lacte (succo) praedita est Aloë perfoliata, illa magna herba medicamentosa.

Webera corymbosa valde succosa est, in bulbo formam elephanti sistit, Buteae frondosae folio simile folium habet et bifolia est.

Caprino uberi similiter bulbosa, lactea fruticosaque illa magna herba medicamentosa Ajá cognoscenda est; ad concharum, Jasmini multiflori et lunae modum e flavo albicat.

Albam, versicoloribus floribus praeditam, Abro precatorie similem at

fruticosam Chakakrám herbam medicamentosam medicus cognoscat, quae decrepitam aetatem mortemque arcet.

Radicosa, quinque foliis in morem rubidarum vestium mollibus instructa Adityaparńini cognoscenda est; illa semper solem sequitur.

Ad instar auri splendet, ubique in aquarum finibus (ripis) perreptat, lactea, Nelumbio specioso similis et divina est Brahmasuvarchchalá.

Ulnam unam longa, fruticosa, foliis duos digitos longis praedita, floribus Nymphaeae caeruleae similibus et fructibus antimonii instar nitidis instructa Śrávani magna cognoscenda, in auri modum splendida et lactea est.

Śrávani e flavo albicat et signis magnae Śrávanis praedita est.

Golomi et Ajalomi sunt villosae, a bulbis ortae, ad Clitoriae ternatae modum fissis foliis, e radice exortis, praeditae.

Sed floribus ad instar conchae instructa, aequalis in omnibus formis, — efficacia magnâ praedita et serpentium exuviis similis illa Végavati sic dicta oritur post nubium occasum.

In septem primis ceterae herbae medicamentosae, omnibus formis praeditae, explicatae sunt.

Illarum evulsio (e terra) efficienda est semper sub hoc sacro hymno (Mantra):

„„Magni Indrae, Rámae, Krishńae, Bráhmańarum et etiam boum devotione cegiminer ad salutem!""

Hoc sacro hymno (Mantra) sapiens medicus omnes herbas medicamentosas incantet.

Ab hominibus fidem non servantibus, ignavis, peccantibus et scelera facientibus adhiberi non debent Asclepiadis acidae varietates, Asclepiadi acidae similes herbae medicamentosae et flava remanentia, ambrosia, a Diis, Brahmam subsequentibus, deposita in Asclepiadis acidae seminibus et in ipsa Asclepiade acida, herbarum medicamentosarum domina.

In Dévasunda, Hradavara, Sind'hu magno fluvio atque in aquarum finibus (ripis) et medietate conspicitur Brahmasuvarchchalá.

Ádityaparńini cognoscenda sub hiemis exitu conspicitur; Ajagarí autem et Gonasi sub nubium adventu.

In Kaśmiris lacus divinus sic apellatus malcvelus est; ibi Webera corymbosa, Aloë perfoliata, Ch'hatra et Atich'hatraka, Golomi, Ajalomi magnaque Śrávańi habitant, et a nigro serpente vocata Gonasí conspiciuntur.

Kauśikim fluvium olim transgressae victricis regio, collibus accumulata, mensuram trium Yojanarum (milliaria undecim anglica) implet. Ibi cognoscenda est Kapotí alba in collium capitibus. Etiam in Malaya monte et in Nalaséti haec herba medicamentosa certa exsistit. Mense Octobri — Novembri, die plenilunii juxta Plejades, homo comedat illam

herbam jejunus. Ad instar Asclepiadis acidae ibi exsistere potest fructus hoc tempora laudatus.

Omnes vero herbae medicamentosae perscrutandae sunt in Asclepiade acida in monte Arvuda. Haec Asclepias acida cacuminibus montium a Deo peragratis nubiumque exercitu divisis, — sacris lavationis aquis sic dictis, a celebratis Rishis et Suris adhibitis, — cavernis terribili specie praeditis leonumque fremore impletis, — et fluminibus aquà ab elephantis agitatà refertis semper circumdata, atque diversis variisque radicibus ubique ornata est.

In fluminibus, montibus, lacubus, amoenis sylvis, eremitarum sedibus et ubique herbae medicamentosae petendae sunt; ubique enim terra opulentiam parat."

Caput XXXI.

Nunc vero pinguium adhibendorum therapiam expostituri sumus.

Pinguium essentia praeditus ipse homo et spiritus vitales plurimis pinguibus instructi etiam pinguibus curandi sunt.

Pingue enim in potionibus et suffitionibus, in cerebri, capitis, alvi, abdominis inferioris, nasi auriumque explementis, et in corporis membrorumque alimentis adhibendum est.

Porro duplicem ortum et quadruplicem occasum habere dictum est pingue et ejus qualitas.

Porro a mobilibus (animalibus) vaccinum butyrum est praestantissimum; a stabilibus (vegetabilibus) autem oleum Sesami orientalis est praestantissimum.

Deinceps secundum originem et adhibitionem vegetabilia olea demonstrabimus.

Olea Symploci racemosae, Ricini communis, Kośae, Mangiferae indicae, Danti, Antheri tuberosi, Jasmini zambac floribus multiplicatis, Andropogonis acieulati, Buteae frondosae, Asclepiadis geminatae, Cnenmis madraspadani, Convolvuli turpethi albi, Cassiae fistulae et Indigoferae anil alvum purgant.

Olea Andropogonis serrati, Echitae antidysentericae, Krĭtavéd'hanae, Cucumis colocynthidis, Achyranthae asperae et Vangueriae spinosae vomifica sunt.

Olea Embeliae ribis, Achyranthae asperae, Hyperantherae morungae, Cleomes pentaphyllae, Salvadorae persicae, Sinapis albae et Cardiospermi halicacabi caput purgant.

Olea Galedupae arboreae, Caesalpiniae bonducellae, Cassiae fistulae, Citri medicae, Terminaliae catappae et Gentianae cheraytae in vulneribus (ulceribus) corruptis adhibentur; olea Cytisi cajan, Crataevae valangae, Convolvuli turpethi albi, Semicarpi anacardii et Trichosanthis dioecae in magnis morbis; olea Cucumis sativi, Cucumis utilissimi, Convolvuli paniculati, Cucurbitae lagenaris et Cucurbitae peponis in urinae accumulationibus; olea Kapotavaṅkae, Valgujae et Terminaliae chebulae in arenosis calculosisque morbis; olea Carthami tinctorii, Sinapis dichotomae, Lini usitatissimi, Meliae azidaractae, Dalbergiae oujeiniensis, Hibisci populneoidis, Michelisae champacae, Cucurbitae lagenaris et Cardiospermi halicacabi in urinalibus affectionibus; olea Borassi flabelliformis, Cocos nuciferae, Artocarpi integrifoliae, Morungae hyperantherae, Chironjiae sapidae, Aegles marmeli, Glycyrrhizae glabrae, cordiae myxae, Spondiae mangiferae et trium myrobalanorum in aëreo morbo cum bile complicato; olea Terminaliae belericae, Semicarpi anacardii et Justiciae tranquebariensis in livido morbo; olea Colotropis giganteae, Panici italici et Bignoniae indicae in pallido morbo; olea Dalbergiae sisu et Aquilariae ovatae in herpete, lepra et phthiriasi.

Omnia pinguia aërem delent.

Olei qualitates breviter expositae sunt.

Porro infusionis et oleorum decoquendorum praeceptum tradomus.

Ibi quidam dicunt: Corticum, foliorum, radicum etc. partem unam medicus recipiat; hanc quatuor partibus aquae infundat; hoc ad remanentiam quartae partis incoquat et deducat. Hoc est coquendae infusionis praeceptum.

In sex Prasritis olei quadruplas partes liquidi medicus ingerat et quatuor Akshis aequales medicamentosarum substantiarum quantitates. Hoc est coquendi olei praeceptum. Id vero non recte conficitur, quopiam adveniente defectu. —

Palae, Kuḋavae etc. mensuram nunc expositturi sumus.

Duodecim oryzae Máshae (grana) mediocres sunt unus auri Másha; horum Másharum sedecim sunt unum Suvarṅa. Sed mediocria grana (frumenti) viginti sunt unum D'haraṅa. Horum (D'haraṅarum) duo cum dimidio sunt unus Karsha. Porro sursum quadruplicando efficiuntur Pala, Kuḋava, Prast'ha, Áḋ'haka, Drona. Una Tulá centum Palis aequalis est; harum Tularum viginti B'hára unus est (200 Palae).

Hoc siccarum substantiarum pondus est; humidarum vero pondus duplum est.

Porro ex ulla mensura apte pensatorum corticum, foliorum, radicum etc., solis candore exsiccatorum substantias, concidendas, medicus concidat frustatim, findendas findat minutatim, consecet, octo sedecimve partibus aquae

in fictili infundat, ad remanentiam quartae partis incoquat et deducat. Hoc est coquendae infusionis praeceptum.

Pro oleo conficiendo quadruplum liquidum, quartam partem olei et medicamentosum sedimentum medicus recipiat; hoc simpliciter commisceat et concoquat. Hoc est coquendi olei praeceptum.

Aut etiam unam Tulam corticum, foliorum, radicum etc. uno Droṅa aquae infundat, ad remanentiam quartae partis incoquat et deducat. Hoc est coquendae infusionis praeceptum.

Uni Kuḍavae olei unum Pala medicamentosae substantiae contritae, sedimentum quadruplum liquidum, medicus ingerat et decoquat. Hoc est coquendi olei praeceptum.

Sunt hic ślokae:

„Olei, medicamentosae substantiae et aquae quantitas ubi non indicata est, ibi idem praeceptum tenendum, quod jam demonstratum est. Sed actione fluidi vehiculi non indicatà, ubique aqua subaudita est. Ubi sedimenta decoctionesque designata sunt, ibi ex eadem classe (medicamentosarum substantiarum) medicus haec conficiat."

Porro coquendi olei praeceptum trademus.

Oleum vero triplex est hoc modo: mite, mediocre, acre.

Ubi medicamentosa substantia constet ex separabili materie oleosarum herbarum, ibi oleum mite oritur. Ubi vero medicamentosa substantia, ad instar cerae, alba et non unguinosa est, ibi oleum mediocre oritur. Ubi denique medicamentosa substantia fusca, destructa, paululum albida et viscosa est, ibi oleum acre oritur.

In posterum etiam empyreumaticum oleum fit, quod vero medicus probe conficiat.

Porro in potu et cibo mite oleum adhibeat; in naso et membris mediocre; in clystere et aurium implemento acre.

Sunt hic ślokae:

„Voce depressa et spuma (saliva) cessante, in salubritate jusculorum etc., ex suaveolente classe confectorum, prosperum successum medicus monstret. Butyri decocti eandem salubritatem felix medicus agnoscat. Si spuma ultra modum adest, residuum olei Sesami orientalis butyro simile esse monstret.".

Dein praeceptum de olei potu dabimus.

Sed levem (jejunum) stomachum habenti et faustitatem religiosumque ritum persecuto homini, sub solem, in orientis montis cacumine collocatum et splendidi auri thesauro aurichalcoque similem, pro viribus quantitatem olei aut butyri liquidi bibere medicus det.

Quantitate potionis sumtà, homo, calidà aquà ablutus, calceatus ad libidinem inambulet.

„Aspero vulnere (ulcere) vononoque vexatis hominibus, aëre bileque aegrotantibus et mente memoriaque privatis, potio butyri liquefacti commendatur. Vermibus vaporibusquo abdominalibus tentati, phlegmato adipeque impleti et oleosa indole praediti sunt.

Lassitudine, sicco semine virili sanguineque, magnis morbis, magno igne (inflammatione), aëro et halitu affecti homines adipi apti sunt commemorati.

Terribile domicilium habentes, miserias perferentes, aëro vexati et igne usti homines omnes medullam adipiscantur, aut butyrum clarificatum, probis herbis medicamentosis praeditum.

Bilioso homini solum butyrum, aëreo autem homini butyrum sale fossili conditum, sed phlegmatis pleno homini butyrum cum specie Piperis longi, Piperis nigri et aridi zingiberis atque lixivio commixtum dandum est. Medicus vero oxiguitatem multitudinemque corruptorum humorum intuitus, commisceat butyrum sexaginta tribus modis breviter longovo cum differentibus succis.

Oleosa indole praeditus miseriasque perferens homo tempore non nimis calido frigidovo pellucidum etiam bibat oleum; pellucidus enim potus honoratus est. Frigido tempore diu, calido autem temporo noctu bibat oleum.

Aëre bileque magis impleto homini noctu, aëre autem phlegmateque magis impleto diu oleum dandum est.

Homini, aëre bileque magis impleto, oleum calido tempore sitim, animi deliquium et delirationom facit; frigido tempore homini, aëro phlegmateque laboranti, gravedinem, inappotontiam doloresque facit. Si olei potionem sitis subsequitur, bibat calidam homo aquam. Siti autem non cohibitâ, oleum calidâ aqua evomat. Illinat frigidis caput et se in frigidam aquam immergat.

Quae substantia intra quatuor diei partes digeri potest, ea accendit ignem (digestionem) et ab homine, paucis humorum vitiis affecto, honorata est.

Quae substantia semidie digeri potest, ea stimulans (aphrodisiaca) nutriensque ab homine, mediocribus humorum vitiis affecto, honorata est.

Quao substantia intra quartam diei partom digeri potest, ea blanda substantia ab homine, multis humorum vitiis affecto, honorata est.

Quae vero substantia post totum diem praeteritum digeri potest, ea ab hominibus, languore, animi deliquio et delirio liberatis, honorata esse potest.

Quae vero substantia incorrupta post diem noctemquo digeritur, ea lepram, venenum, delirium, catalepsiam et epilepsiam delet.

Pro digestione primam substantiam bibere det medicus expertus; postea enim permagna olei quantitas vitam in dubium vocare potest.

Cujus oleum perversa vivendi ratione aut nimietate non digeritur, alte corrumpitur. Id aquâ calida homo evomat.

In dubio, utrum sit digestum oleum, nec ne, homo calidam aquam bibat, qua vomitus exoriri et homo purgatus cibique appetens fieri potest.

Cibum digerenti homini obvenire possunt sitis, aestus, vertigo, lassitudo et defatigatio.

Oleo digesto, hominem medicus cum adsperserit calidis aquis, fermentatam aquam, ex irrigatis paucis oryzae granis confectam, ut libido fert, bibere det.

Jus pisinum succusque danda sunt suaveolentia, oleoque non condita, aut parata cum perexiguo butyro; aut etiam aqua oryzae fermentata praebeatur.

Bibat homo tres, quatuor, quinque et sex dies oleum; post septem noctes oleum adhibitum propria natura fit (assimilatur). Juvenem, macrum, senem, infantem, oleum aversantem sitique vexatum hominem calido tempore simul cum cibo oleum bibere medicus jubeat.

Pipera, sal fossile, olea quatuor, lac coagulatum et serum lactis, — hoc scilicet simpliciter paratum, subita inunctio (interna) dicitur.

In assae carnis jure grata aqua oryzae fermentata, haec in jusculum redacta cum Solano melongena, et potata, subita inunctio (interna) dicitur.

Butyro condita et cum lacte parata aqua oryzae fermentata, ex perpaucis oryzae granis confecta, suaviter calefacta et potata, subita inunctio (interna) dicitur.

Butyro liquido autem, cum pulveribus sacchari commixto et in sinum lactis ingesto immulgeat vaccam, et homo asper bibat lac. Haec subita inunctio (interna) dicitur.

Hordei hexastichi, Zyziphi jujubae et Dolichi biflori decoctionis partes tres cum aquae, lactis coagulati, liquoris spirituosi, lactis et butyri clarificati partibus commixtae, — scilicet butyrum liquidum ex iilis paratum potatumque subita inunctio (interna) est. Regi aut huic similibus praebendum est hoc butyrum optimum.

Virium expertibus, senibus, erga tenerum ignem et feminas magnanimis exiguo humorum vitio afflictis recte adhibenda sunt remedia, quae relata sunt.

Evitet olei potum homo indigestione vexatus, hydropicus et febricitans, infirmus, cibum fastidiens, corpulentus, animi deliquio vexatus, delirio oppressus, vomitione sitique vexatus, defatigatus, potatione lassitudineque laborans, tumido abdomine affectus, alvum purgatus et vomitione defunctus; atque intempestivo nubiloque die homo ne oleum bibat.

Intempestivo die etiam puerpera femina olei potum evitet.

Ex olei potu fiunt illis hominibus multimodi morbi; aut morbi in miseriam transeunt, aut non amplius sanantur. In utero cum reliquis morbis etiam sanguinosae et serosae excretiones oriri possunt. Tum oleum evitet, adhibeat autem decoctionem adeo asperam. Post decem noctes oleo apto

utatur. Faeces condensatae asperaeque fiunt et cum dolore cibus digeritur; pectus uritur et aër super stomachum se movet; decolor, infirmus et asper fit homo. Languor, tabes, sub membris olei conspectus et olei fastidium satis inuncti hominis signa sunt. Cibi autem fastidium, oris effluvium, ani aestus et vehemens nimiaque alvi dejectio nimis inuncti hominis indicium est. Oleis oritur laevitas asperi hominis; nimis autem inuncti hominis asperitas oritur Panico frumentaceo, Paspalo paniculato, oryza coeta et conchis.

Accenso interno igne (digestione) praeditus, alvum purgatus, recentibus corporis elementis, robore, colore et firmis sensuum organis instructus tardusque senex fieri et centum annos vivere potest homo, oleum adhibens.

Oleum salubre est homini morbis oppresso, tempore infirmi ignis (digestionis), corporis et articulationis; et etiam praeditum est oleum vi comminuendi morbosas productiones ciborum et corruptorum humorum, hasce statim non curabiles."

Caput XXXII.

Nunc vero sudoris movendi therapiam expostituri sumus.

Quadruplex sudor est, hoc modo: Calefactionis sudor, aestus sudor, inunctionis sudor et balnei sudor.

Hic est omnium sudorum eliciendorum conspectus.

Nunc calefactionis sudor. Manibus, aere caldario (fornace), aheno, hydria, armillis et vestibus saepius efficitur jacenti homini calefactio corporis; sic etiam prunis Mimosae ferrugineae.

Nunc aestus sudor. Hydriam, lapidem, laterem et ferreum globum candentem superfundat aquis, acidam substantiam continentibus, et in his madefacto panno circumdatam corporis regionem sudabundam efficiat. Aut ollam coquinariam, decoctione juris carnis, lactis, lactis coagulati, aquae oryzae fermentatae, Lauri cassiae aërem delentis et Cannabis sativae impletam et calefactam operiat atque fervidam capiat. Per hanc ollam, laterali foramine instructam, medicus, cum hominis os deorsum admoverit huic foramini, et tubum, elephanti proboscidi similem, in id inseruerit, hominem sudantem efficiat.

„Aegrotum aëris morbo affectum, suaviter sedentem, bene inunctum et gravi epitogio tectum medicus tubo elephanti proboscidi simili sudabundum efficiat. Suavis, universumque corpus adiens enim non vexare potest hominem ille tubus, dimidiam orgyiam longus, ter curvatus et elephanti probos-

cidi similis. Sudori eliciendo aptus est tubus, e viridi ligno confectus et elephanti proboscidi similis.

In hominis longitudinem terram aggeret, hanc Mimosae ferrugineae lignis comburat, lacte, aqua oryzae fermentata et aqua fontana humectet, Lauro cassia Cannabique sativa operiat et tum medicus supercubantem hominem sudabundum efficiat; aut in praecedentem modum hominem sudare faciat comburendo cinerem et removendo lapidem."

Aut, ut prius, domunculam quatuor portis instructam faciat; in hac hominem collocet; quatuor portis prunas supponat et sic eum sudare faciat.

Aut grana oryzae omnino calefaciat, expandat in storea aut alia quadam re huic simili, supercubantem hominem operiat sudareque faciat. Sic etiam calido pulvere, fimo vaccino, palea, acere et stramento sudare hominem faciat medicus.

Nunc inunctionis sudor. Sedimentis radicum aërem tollentium, cum aciditate contritis, cum sale fossili permistis, pergratis et suaviter calefactis hominem sudantem efficiat. Sic quoque Kákoli etc., Anethi sowae etc., Sesami orientalis, Lini usitatissimi Sinapisque dichotomae sedimentis, et condimentis Salvanicis ex pulmento (de lacte, oleo Sesami orientalis et oryza), jure (de lacte, oryza et saccharo) et farinâ confectis, tenuique panno illitis, sudorem eliciat.

Nunc balnei sudor. In calido labro aut solio, impleto decoctione substantiarum aërem tollentium, submergat hominem medicus et sudantem efficiat. Sic in lacte, jure carnis, jure pisino, oleo Sesami orientalis, aqua oryzae fermentata, butyro liquefacto, adipe et urina eum submergat et suaviter calefactis infusionibus conspergat.

Porro calefactionis et aestus sudores praecipue phlegma depellunt; inunctionis sudor aërem depellit; in altero homine, bile affecto, balnei sudor locum habet.

Hominis phlegmata adipeque vexati sudorem ventis prohibitis, calore, gravibus tegumentis, certaminibus, itineribus, defatigationibus, onerum gestationibus et iracundiis medicus eliciat.

Sunt hic ślokae:

„Quadruplex memoratus sudor dupliciter adhibetur: in universo corpore, aut in singulo corporis membro. Quibus enim hominibus nasale remedium dandum est, aut purgativum, et qui abluendi sunt, eorum quibusdam antea sudor ciendus putatus est. Porro sudabundae efficiendae sunt uxores, difficultate remotâ, a phaenomenis perturbati embryonis liberatae; omninoque puerpera post partum sudabunda efficienda est intelligenti medico. Sudandum etiam est antea posteaque homini, ex ani fistulis, tuberculis haemorrhoidalibus et calculis aegrotanti; reliquos in sacra scriptura (Śástra) indicabimus." —

„Nullo modo in corpore non innncto et non illito sudor a medicis sudoris peritis eiendus est. Adspectum in mundo lignum non inunctum celeriter potest fracturam nancisci, sudorificis rebus correptum.

Ignis (digestionis) incensionem, mollitudinem, cutis placationem, cibi appetentiam et sentiendi organorum puritatem efficere potest sudor; depellit quoque somnolentiam et segnitiem, atque articulationes rigidas celeriter commovere potest, apto elicitus.

Quae humorum vitia oleis irrigata, in corporis elementis sita et in viis soluta sunt, ea, omnino sudoribus effectis liquiditatem nacta, in stomachum proficiscuntur ex universo corpore.

Sudoris manatio efficit morbi cessationem, levationem, refrigerationis desiderium et mollitudinem aegrotantis.

In homine convenienter sudante hoc signum indicant; in perverse autem sudante contrarium signum. In homine ultra modum sudante oriuntur articulorum dolores, calor, tumorum proventus, bilis sanguinisque irritatio, animi deliquium, vertigo, aestus, sitis, defatigatio; ibi celeriter efficere debet frigidum statum.

Ictericus, urethritide gonorrhoica affectus, bile sanguineque oppressus, pneumophthisi vexatus, emaciatus, indigestione afflictus, in abdomine tumidus, venenatus, siti vomitioneque laborans, uxor gravida, vinolentus; — nec hi sudabundi efficiendi sunt, neque homo, qui dysentericus est. Ex sudore (nimio perversoque) hominum corpora obeunt mortem; atque incurabilitatem ineunt eorum morbi.“

„Qui hominum morbi sudatione curandi sunt, iis sapiens medicus lenes sudationes adhibeat; sic in corde, scroto et oculis. Omnes sudores in absentia aëris, ubi homo cibum bene digessit, moveat. Hominis oleo inuncti oculos medicus frigoribus obtegat, et sudantis cor identidem frigidis demulceat.

Omnino sudabundum, fricatum, lente ablutum calidis aquis, bene inunctum et, operto corpore, in domo ventis non exposità collocatum cibet. —

Anthydroticam quoque omnem methodum medicus doceat.“

Caput XXXIII.

Nunc vero vomitu alvique purgatione curandorum phaenomenorum morbosorum therapiam exposituri sumus.

Comminuti humores augendi sunt; irritati placandi; acuti extrahendi; aequales servandi. Hoc est fundamentum. Principaliter vomitus et alvi purgatio versantur in extractione humorum; idcirco praeceptum de illis dicendum nosce!

Medicus aegrotum inunctum, sudantem et humoribus per fluidos cibos solutis instructum intuitus, — „prosperum emeticum potandum daho“ — sic dicat, et tum illum calido igne (digestione) praeditum, firmum, multis humoribus instructum, magnis morbis circumdatum et vomitui aptum antea cibet.

Est hic ślokas:

„Gratis variisque cibis humores nacto homini, inuncto sudantique, datum emeticum omnino indicatum est.“

Deinde postero die, horâ antemeridiana, quoque anni tempore, ex vomitoriis substantiis sive sedimenti, sive pulveris, sive olei dosin potandam medicus det et vomitum efficiat.

Convenienter stomachi differentiam respiciens, medicus humanae naturae repugnantia, nauseosa, male olentia et deformia det emetica; opposita vero purgantia.

Tenero, emaciato, infanti, seni aut timido in morbis per emetica curabilibus lac, lac coagulatum, lac ebutyratum aut aquam oryzae fermentatam collo tenus bibere det. Hominem, qui hoc medicamentum (emeticum) potavit, manibus igne quasi ustis vexatum medicus per momentum conspicere potest. Hominem, sudoris manatione flaccidum, ex proprio cubili elapsum et alvum secutum animadvertere medicus potest. Tum egressum singultum medicus cum animadverterit, hominem in sedili, in altitudinem genuum exstructo, sedentem, adpositis ad frontem, dorsum, latera collumque manibus bene prehensum, digitis, Ricino communi, Nymphaea caerulea aut culmo lilii collum defricans vomere faciat tamdiu, quamdiu omnino vomitionis signa adsunt.

Sunt hic ślokae:

„Phlegmatis destillationem, impuritatem cordis et pruritum signa malae vomitionis dicunt medici; bilis nimietatem, animi deliquium et dolores cordis collique signa immodicae vomitionis. Bile a phlegmate egressâ, subsequens voluptas in purgato corde, collo et capite inest. Lavato corpore phlegmateque egresso, hominem medicus bene vomitione defunctum statuat.“

Recta vomitione defunctum hominem illum intuitus, oleamentum, purgatorium, mitigativum, aut fumum potandum pro indicatione medicus det ac diaetam monstret.

Sunt hic ślokae:

Deinde tempore postmeridiano hominem albi purique corporis participem, membra calidis aquis conspersa habentem, medicus jusculis succisva Dolichi biflori, Phaseoli mungonis, Cytisi cajan et carnis cibet.

Catarrhus, pituitae obductio, vocis interruptio, somnolentia, lassitudo, ex ore foetor, veneni symptomata, phlegmatis destillatio, diarrhoea et humorum vitia nunquam obveniunt homini vomenti. Arbore caesa, sicut flores, fructus et surculi ruinam cito ducunt, sic, sublato phlegmate, subiti morbi in mitiorem statum purgatione transeunt.

Ne vomere faciat medicus caecos, sursum euntibus vaporibus, indurationibus glandularum mesentericarum, tumoribus abdominis, affectionibus lienis, vermibus et lassitudine vexatos, corpulentos, vulneratos, emaciatos, macros, persenes, ex urina aegrotantes et ex hydropsia universali laborantes, voce afflictos, studiis addictos, difficili vomitu, difficili stomacho sitique vexatos, infantes, sursum turgescente sanguine bileque praeditos, esurientes, valde asperos, gravidas, flatulescentia affectos.

Ex contraindicato vomitu in difficultatem incurrunt morbi hominum, aut in incurabilitatem transeunt. Iliis itaque emeticum non dandum esse commemoratum est. Sed iis indigestione vexatis emeticum dandum est, et qui ex veneno aegrotant; dandum est etiam bis valde phlegmate manifestis, et qui dulci aqua (urina) affecti sunt."

„Emeticum autem dandum est hominibus ex veneno, tabe, lactis vitio, inaequali languidoque igne (digestione), delirio, epilepsia, elephantiasi, indolore tumore, bubonibus, adipe, urinali morbo, febre, cibi fastidio, tumore incocto, cruditate, dysenteria, cordis morbo, mentis alienatione, oris pituita, singultu, suspirio, catarrho, tussi, nasi foetore, colli, labiorum orisque coctione, aurium effluvio, superiore linguâ, uvulâ, gutture, palato molli, deorsum turgescente sanguine bileque laborantibus, atque in morbis a phlegmatis sede ortis, et in aliis affectionibus phlegmatico morbo circumdatis. —

Purgativum medicamentum homini, qui inunctus est, sudavit vomuitque, dandum est. Sed „prosperum purgativum potandum dabo" sic dicens medicus, aegrotum antea leviter cibet et acetum e pomis et aquam calidam ei superbibenda det. Altero die expertem phlegmatis aegrotum ex diaeta intuitus, medicus illi dosin medicamenti det.

Porro mitis, horridus aut mediocris, itaque triplex stomachus est. Stomachus bile copiosus, mitis ille, lacte purgatur; aëre phlegmateque copiosus, horridus ille, difficilis est purgatu; aequalibus humorum vitiis affectus, me-

dioeris illa, vulgaris est. Medicamentum purgativum qui epotavit, adtentus ad illud in lecti propinquitate purgatur.

„Purgativum vero qui epotavit medicamentum, evacuationes ne retineat prudens. Ventorum experte in lecto recubans frigidam aquam ne attingat, neve vehatur."

Sicut in vomitu irrigantia medicamenta, phlegma, bilis et aër gradatim exeunt, sic in alvi purgatione urina, faeces, bilis, medicamenta et phlegma.

Sunt hic ślokae:

„Inesse potest in male purgato homine irritatio phlegmatis bilisque, aestus, fastidium cibi, gravitas et ignis (digestionis) amissio. In bene purgato sordes cordis abdominisque, aestus, pruritus, faecum urinaeque congeries locum non habent. Animi deliquium, ani prolapsus, phlegmatis nimia profusio et dolorum adscensio sunt nimis purgati signa. Amotis humorum vitiis phlegmaticis, umbilico relevato et aëre amoto, hominem in ordinem redactum et recte purgatum esse medicus constituat.

Indigestione vexato homini, corpulento et perverse purgato ne bibere det medicus illo die sorbitionem ex alica oryzae; homini autem emaciato, siti vexato et bene purgato, tenuem sorbitionem ex alica oryzae, ne vero frigidam, leviter bibere det.

Animi tranquillitatem, robur organorum sentiendi, corporalium elementorum firmitatem, robur, ignis (digestionis) accensum et post longum tempus decrepitam aetatem faciat alvi purgatio recte adhibita. Sicut enim, fonte deducto, aquae fluentes stagnantesque evanescunt, sic, bile remota, phaenomena biliosa evanescunt.

Languido igne affectus, nimis inunctus, infans, senex, corpulentus, vulneratus, emaciatus, timore perterritus, defatigatus, siti cruciatus, indigestione afflictus, gravida femina et homo, cujus sanguis deorsum turgescit, recente catarrho et crapula vexatus, recente febre correptus, recens puerpera, et homines sagittis sauciati non purgandi sunt, et qui oleamentis etc. ornati sunt. Quin etiam illos, ultra modum bile oppressos, purget medicus. Purgativis tarde efficacibus homines in perniciem incurrunt. Ignoranter commixtis autem purgativis homines non purgandi sunt."

Purgandi vero sunt homines a febre, veneno, inappetentia, tuberculis haemorrhoidalibus, tumoribus insensilibus, intumescentia abdominis, nodis arthriticis, phlegmone, ictero, epilepsia, cordis morbis, aëre, sanguine, ani fistulis, vomitione, uteri morbis, herpete, induratione glandularum mesentericarum, morbis in coctionis sede sitis, ischuria, spasmis, elephantiasi pedali, urinae cruciatu, lepra, pustulis, urinalibus affectionibus, retentione urinae, lienis affectionibus, intumescentiis, scroti augmento, cultrorum plagis, lixivii caustici ignisque ustione, corruptis ulceribus (vulneribus), oculorum coctione (inflammatione), gutta serena, caecitate, destillatione, capitis, aurium, oculo-

rum, nasi, oris, ani penisque aestu, sanguinis bilisque adscensione, vermibus, stomacho, affectionibus in biliis sede ortis etc., et biliosis morbis laborantes.

„Liquiditate, subtilitate, acritudine, mobilitate et expansione purgativum medicamentum, emeticum autem alio modo tollit vitia humorum, naturam (humanam) ingressa.

Descendit deorsum, vitia humorum absumendo, coctum purgativum; ob qualitatis autem excellentiam sursum adscendit incoctum emeticum. Homini, tenerum stomachum et accensum ignem (digestionem) habenti, datum purgativum nimis acre non omnino evacuare potest corruptos humores, perceleriter foras egressos. Quod medicamentum (purgativum), mane potatum, spatio temporis, quo cibi coquuntur, coctionem (digestionem) adit et corruptos humores evacuare potest, id laudatur. Infirmi hominis mobiles humores corruptos, exiguos exiguosque medicus evacuet iterum iterumque; magnos vero factos mitiget progressosque. Evacuet autem mobilia humorum vitia maturaque tam robusti, quam infirmi hominis. Mobilia enim vitia humorum neglecta hominem diu vexare possunt. Languido igne (digestione) horridoque stomacho praeditum hominem medicus butyris cum carbonate potassae impurae commixtis, accenso autem igne (digestione) praeditum, antea inunctum sudabundumque, evacuet. Inuncto sudabundoque homini datis medicamentis vitium humorum, vi exturbatum, non evanescit in suis viis, sicut aqua in illito vase.

Qui vero valde oleum potavit, ne potet oleosum purgativum.

Vitia humorum e suis sedibus dimota, denuo se conjungunt in suis itineribus.

Veneno vexati, phlyctaenis, intumescentiis, ictero, herpete, lepra et urinalibus morbis affecti homines, non valde inuncti purgandi sunt.

Si aspera facta est olei natura, iterum inungat medicus et tum purget; eo vitia humorum, fortia auctaque, corripiuntur.

Homini purgando, qui antea nullum purgativum potavit, potandum det medicus purgativum mite. Deinde, stomacho cognito, iterum alvi purgatio instituenda est.

Jucundum, manifesto effectu praeditum, suave, parva quidem quantitate, sed magna qualitate praeditum, et in calamitatibus minus vexativum medicamentum rex bibat.

Qui vero, inunctionem sudationemque non adhibens, purgativum bibit, trabis aridae instar corpus ejus collabitur.

Inunctionibus sudationibusque dimota e suis sedibus, juribus gratis agitata et in stomachum aggressa vitia humorum hominis facilia evacuatu sunt purgativis.“

Caput XXXIV.

Nunc vero difficultatum ab emeticis purgativisque ortarum therapiam expposituri sumus.

Medici aegrotique causâ vomitio et alvi purgatio quindecim modis depravantur. Vomitio enim deorsum viam facere potest; alvi autem purgatio sursum. Sic speciatim. Sed ambarum (vomitionis et alvi purgationis) generalia vitia haec sunt:

Medicamentorum retentio (in alvo), medicamenti corrupta qualitas, residuorum humorum corruptorum vehemens evacuatio, aëris irritatio, inefficacia, nimia efficacia, vitalis sanguinis profluvium, inflatio, tormentum, circumfluentia, dysenteria, cordis impetus et restrictio. —

Porro fame laborantis, nimis calido igne (digestione) affecti et tenero stomacho instructi aut infirmi hominis immobile emeticum deorsum fertur ob qualitatis generalem naturam. Ibi petita (humorum vitia) non attinguntur et humorum corruptorum nimietas locum habet. Ibi celeriter hunc hominem medicus innugat iterumque acrioribus substantiis vomere faciat.

Non purgatâ cruditatis sede atque nimii phlegmatis cibique residui plenâ, ingratum et copiosum purgativum potatum fertur sursum. Ibi hominem impurâ cruditatis sede ac manifesto phlegmate laborantem medicus celeriter vomere faciat denuoque acrioribus substantiis purget. Cruditates ubi subsequuntur, curatio, ut circa cruditates, locum habet. Si purgativum ingratum copiosumque fuit, gratum modicumque convenit. Sin autem denuo sursum fertur purgativum medicamentum, medicus tertium ne bibere det. Dein vero hominem linctibus cum melle, butyro saccharoque commixtis purget. —

Vitia humorum restringens, exiguum et immobile medicamentum, sive sursum, sive deorsum viam faciens, vitia humorum non tollit. Ibi sitis, laterum dolor, vomitio, animi deliquium, articulationum diffissio, singultus, immodicus vomitus et impuritas nascuntur. Hunc medicus hominem calidis aquis celeriter vomere faciat.

Hominem retento medicamento aut vehementer foras egressis humorum vitiis vexatum, nimis robustum et non recte purgatum medicus vomere faciat. Horrido stomacho et nimis calido igne (digestione), exiguum medicamentum, aut exiguâ qualitate praeditum, cibi instar ad coctionem pervenit. Ibi dilacerata humorum vitia, ad tempus non extracta, morbum et vehementem vertiginem adferunt. Huic aegroto copiosum et non languidum medicamentum potandum medicus praebeat. Homini non inuncto, non sudanti, adhibitum medicamentum, aut exigua qualitate praeditum, exigua duntaxat humorum vitia tollit.

Porro in vomitu retentum humorum vitium efficit gravitatem, tormen, cordis impuritatem et morbi augmentum. Ibi convenienter bibere medicus det ac vehementius vomere faciat.

In alvi purgatione vero retentum humorum vitium procidentiam ani, inflationem, capitis gravitatem, aut praeclusionem aëris augmentumque morbi efficit. Hunc inunctione sudationeque aggressus medicus evacuet vehementius tertio die, quippe hominem robustum, aut valde mobili humorum vitio affectum et exigua qualitate praeditum.

Homini non inuncto, non sudanti, aut irreligioso (abrahmachárin) adhibitum medicamentum asperum irritat aërem. Ibi aër irritatus dolores laterum, dorsi, lumborum, cervicalium tendinum et articulationum, animi deliquium, vertiginem et conscientiae interitum efficit. Hunc aegrotum medicus cum inunxerit et Oryzae sativae vapore vaporaverit, oleo Sesami orientalis, commixto cum liquiritia melleque, fumiget.

Corpore nec inuncto, nec sudante, exiguum medicamentum, aut exigua qualitate praeditum, potatum, nec sursum, neque deorsum pervenit ad humores corruptos, sed, vexando, simul cum his collapsum virium adfert. Ibi inflatio, cordis impetus, sitis, animi deliquium et aestus oriuntur. Hoc „inefficaciam" medici appellant. Hunc hominem medicus celeriter vomere faciat Vangueriâ spinosa, tribus myrobalanis, sale fossili et aquis, atque expurget acrioribus infusionibus.

Hominis, qui male vomuit, vitia humoralia vexata, corpus penetrande, efficiunt pruritum, intumescentiem, lepram, cutis eruptiones, febres, pruriginem membrorum et dolores. Exinde absumat medicus residua humorum vitia efficace remedio.

Homine non inuncto, non sudante, leniterque purgato, infra umbilicum rigida impletaque abdominis intumescentia, dolor, aëris faecumque accumulatio, pruritus et rotundae maculae manifestae exoriuntur. Hunc hominem medicus stabiliat, rursus inungat et purget acri substantia. Purgamento autem corrupto non valde progrediente aut stante, irritandi causâ calidam aquam medicus bibere det, et manibus calidis lateralem obdeminis intumescentiam sudabundam efficiat. Dein humores corrupti progrediuntur. Sin vero exiguus humor corruptus progressus est, tum corruptum medicamentum, copiosos humores corruptos per diem retentos, et aegroti vires respiciens medicus dosin rursus det. Non pregresso autem humore corrupto, corporeque inunctionibus et sudationibus bene praeparato, post decem noctes rursus purget. Difficilem purgatu hominem medicus stabiliat, iterum inungat et purget.

Prae pudore, timore et cupidine plerumque uxores, mercatores in regis propinquitate commorantes et Bráhmańae retentione evacuationum adsueti fiunt. Hi igitur purgatu difficiles sunt ob copiosum aërem. Eos valde inunctos et multo sudore manantes medicus purget.

Nimis inuncto sudantique aut permollem stomachum habenti datum acre medicamentum immodicum facere potest nimiam efficaciam.

Porro ex emetici nimia efficacia nimia bilis egressio, virium collapsus et aëris irritatio vehemens exoriuntur. Hunc hominem medicus butyro clarificato illinat, immergat in frigidas aquas, et linctibus cum sacchraro melleque commixtis apte curet.

Ex purgativi nimia efficacia nimia phlegmatis egressio, ultra tempus simul sanguinis profluvium; exinde etiam virium collapsus et aëris irritatio vehemens exoriuntur. Hunc hominem medicus perfrigidis aquis conspergat, aut in eas immergat; tum frigidis Amaranthi polygami aquis cum melle commixtis vomere faciat. Xylinam vestem illi det; inctis butyro cum fumiget; Panicum italicum etc. ei cum Amaranthi polygami aqua potandum praebeat, et lacte aut jure eum cibet.

Illâ autem emetici efficacia nimis auctâ, homo sanguinem exscreat aut evomat. Ibi linguae prolapsus, oculorum distortio, maxillarum collisio, sitis, singultus, febris et animi deliquium phaenomena exoriuntur. Huic homini medicus sorbitionem ex caprino sanguine, Sirii myrtifolii et Andropogonis muricati collyrio atque Andropogonis muricati pulveribus, cum sacchraro et aqua commixtis, bibere det; escam autem mellitam, aut ex fructuum succis, cum butyro liquefacto, melle et sacchraro commixtis, aut ex fructibus Fici indicae etc., aut ex pulpa Feroniae elephantium, aut ex lacte, cum juribus carnis commixto, confectam medicus comedendam curet. Ad praeceptum de sanguine nimis profluente datum curationem medicus instituat.

Linguam nimis prolapsam, fricatam pulvere speciei Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis et salis fossilis, aut illitam Sesamo orientali et ovis, medicus reprimat; linguâ autem regressâ (reposita), aciditatem quidam homini ingerunt.

Distortos oculos, butyro inunctos, medicus reprimat.

In maxillarum collisione medicamentum nasale, tollens aërem et phlegma, ac diaphoretica medicus det.

In siti etc. medicus apte remediet.

In animi deliquio sonum tibiae, lyrae et cantus audiendum medicus curet.

In nimia purgativi medicamenti efficacia aqua deorsum fluit; tum carnis purgamentum apparet ultra tempus et vitalis sanguis; deinde ani procidentia, tremor et vomitio phaenomena nimiae efficaciae exoriuntur. Hunc hominem ad praeceptum de profluvio sanguinis datum medicus curet.

Turpium vero morborum therapiam respiciat.

In tremore praeceptum de aëris morbis datum medicus observet.

In linguae prolapsu etc. indicata est curatio.

Vitalem sanguinem nimis profluentem medicus Gmelinâ arborea,

tribus myrobalanis, Zizypho jujuba, Agreste linearl et Andropogone muricato, atque elixo perfrigidoque lacte commixto cum butyraceo sedimento et collyrio, sistat. Pannis, in Fici indicae etc. infusione, lacte, aqua saccharo mista, butyro clarificato et sanguine tinctis, negotium persequatur.

Exscreationi sanguinis curationem haemorrhagiae biliosae et dysenteriae cruentae adhibeat. Ficum etc. illi aegroto in potionibus et cibis dat.

Inter profluvium vitalis sanguinis et haemorrhagiae biliosae dijudicandi causâ medicus erioxylon aut pannum sanguine illo exereto imbuat. Si pannum aquâ calida ablutum sanguis colorat, is sanguis vitalis dignoscendus est. Aut excretum sanguinem cibum cani det, cum frumentacea farina commixtum. Canis si hunc devorat, is sanguis vitalis dignoscendus est.

Cibo retento, valde corrupto, aspero et aërem stomachi copiosum efficiente frigidum aut ingratum medicamentum inflationem facit. Ibi aëris, urinae et faecum accumulatio, adstrictus hydrops, laterum affectio, ani abdominisque dolor et cibi fastidium exoriuntur. Hoc „inflationem" appellant. Huno hominem medicus vaporet, et suppressae urinae, torminum et inflammationum abdominalium curationibus administret.

A gracili homine, valde tenerum stomachum languidumque ignem (digestionem) habente, aut ab aspero, potatum valde acre calidumque, valde salinum, aut valde asperum medicamentum, bilem aëremque corrumpendo, tormentum adfert. Ibi scilicet in ano, umbilico, pene, abdomine et capite tormentum, aëris congestio, vaporum immobilitas at cibi fastidium exoriuntur. Ibi xylina vestis sedimento Glycyrrhizae glabrae, Piperis nigri Sesamique orientalis, melle et butyro liquefacto imbuta (indicata est). Calidis aquis conspersum hominem et lacte cibatum medicus fumiget sedimento butyraceo, cum Glycyrrhiza glabra parato, aut oleo Sesami orientalis.

Horrido stomacho instructi et copiosioribus corruptis humoribus vexati hominis medicamentum mite purgativum, vexando humores corruptos, non omnes hos tollit. Deinde humores corrupti circumfluunt. Exinde imbecillitas, abdominis intumescentia, rigiditas, fastidium cibi et tabes corporis exoriuntur. Cum doloribus bilis et phlegma circumfluunt. Hoc „circumfluentiam" appellant. Huno hominem infusionibus Terminaliae alatae tomentosae, Grisleae tomentosae, Dalbergiae ougeiniensis et Buteae frondosae, cum aqua saccharata commixtis, medicus stabiliat. Vitiis humorum sedatis et corpore inuncto, rursus purget. In homine valde aspero aut valde inuncto medicamentum purgativum inefficax flatus faecesque ejicere potest.

Evacuationis percussione dysenteria exoritur. Ibi aërem, aestuosum phlegma, dolorosum, album, mucosum, nigrum aut sanguinosum valde dejiciens homo considit. Hunc ad praeceptum de circumfluentia datum medicus curet.

Qui vero sursum deorsumve progredientem evacuationem ignoranter re-

primit, ejus humores corrupti impetum in cor faciunt. Ibi homo, ob principalium organorum aestum nimis doloribus afflictus, identidem dentibus infrendit, oculos sursum distorquet, linguam mordet, luget et sensu caret. Hunc stulti (medici) derelinquunt. Eum vero medicus inungat, vapore Oryzae sativae vaporet et oleo Sesami orientalis, cum liquoritia commixto, fumiget. Pro corrupti humoris magnitudine eum medicus curet.

Sin vero sursum deorsumve turgescunt humorum vitia, frigidam domum, aquam, aërem, aut aliud quiddam medicus adhibeat. Illius vitia humorum, in fluviis dissoluta et nubium naturam nacta, aërem, urinam et faeces aggrediendo restringuntur. Huic homini intumescentia, aestus, febris et terribiles dolores fiunt. Eum celeriter vomere faciat medicus, et tempestivam curationem adhibeat.

In turgescentia deorsum tendente purgativum medicus, cum substantiis deorsum tendentibus, mobilibus acidisque et cum urina commixtum, potandum praebeat. Roborantia et suffimenta corruptis humoribus accommodata det, et corruptis humoribus accommodatam victus rationem adhibeat. Turgescentiâ vero in utramque partem (et sursum et deorsum) tendente, reliquias phaenomenorum convenienter remediet.

Quid vero in aivi purgatione tormentum ani est, idem in vomitione laesio gutturis est; quid vero deorsum tendens circumfluentia est, idem in turgescentia sursum tendente humectatio phlegmatis est; quid denique deorsum tendens dysenteria est, idem sursum tendens sicca vomitio est.

Est hic ślokas:

„Quae vero quindecim difficultates naturaliter indicatae sunt, eae, a purgativorum medicamentorum nimia efficacia, mala efficacia et inefficacia ortae, commemoratae sunt."

Caput XXXV.

Nunc vero de clysterum mensuris et distributionibus therapiam expositur sumus.

Porro clysterum actionem inunctionibus et ceteris actionibus praestantiorem esse dicunt magistri. Propter quam vero multarum actionum effectionem ex clystere? Clyster ob multarum variarumque materiarum medicabilium mixturam efficit purgationem corruptorum humorum, sedationem et ablationem. Exili semine virili praeditum virum stimulat, emaciatum anget, magnam canitiem minuit, aetatem stabilit, corporis quantitatem, coloris firmamentum, sanitatem, diuturnam vitam et incrementum efficit clyster recte

sedons. Clysterem in dysenteria, gutta serena, catarrho, capitis morbis, anxietate, catarrho, capitis morbis, cataracta, hemiplegia, flatulescentia, laterum cruciatu, singulorum aut omnium membrorum morbis, inflatione, obdominis intumescentia, lithiasi, arthritide, scroti augmoato, morbo venereo, suppressione urinae, straaguria, induratioae glandularum mesenteri-carum, rheumarthritide, rheumatismo, vexationibus urinae, faecum, aquae et seminis virilis, lacte evanido, paroxysmo cordis, maxillao et cervicis, haemorrhoidibus, calculo, pertarbato embryone etc. valde adhibeat.

Est hic ślokas:

„Clyster in aëre, bile, phlegmate et sanguine probatur. In copulatione et corruptiaae omnium humorum clyster semper saluber est.“

Hominibus unum, octo, sedecim anaos natis medicus adhibeat clysterum tubulos, sex, octo, decem digitos transversos longos; digitum minimum, annlarem, medium crassos in antica parte; inserto aaulo, unum digitum, duos, aut cum dimidio duos digitas amplo, instructos; ut fistulae alarum ardeae, falconis et pavonis perforatos; et ad Phaseoli muagoais, Phaseoli radiati et Pisi sativi magnitudiaem aquam exspergeates. Clysteribus vero quantitas roboraatium substantiarum, scilicet duo Prasrĭta, aegrotantis volis mensarata, aut quatuor aut octo, ingereada est.

Est hic ślokas:

„Hominibus naius aani majoribus tubalorum et clysterum mensuram medicus, actatem, robur corpusque intuitus, amplificet.“

A vigesimo quinto actatis aaao sursum quidam indicant tubulum clysteris duodecim digitos longum a radice, pollicem aut digitum miaimum crassum in antica parte, tres digitos amplo inserto annlo instructum, perforatum ut fistulae alarum vulturis, cavum ad porciai ossis lumen, aut ad irrigati pisi magnitudiaem.

Omaes clysterum tubuli in radice, clysteres constringeadi causâ, duobus aaulis iastructi sunt. Qaod pertinet ad roboraatium substantiarum medicabiliam quaatitatem, duodecim Prasrĭta danda suat. —

Porro tubuli ex auro, argeato, cupro, ferro, orichalco, dentibus, cornibus, gemmis et resinis confecti, laeves, firmi, vacciaae caudae formis praediti, recti et rotundis orificiis instructi sint.

Veatriculi (clysterum) e vaccis, bubus, porcis, capris et ariotibus aondum adultis, sunt mallea, non valdo crassi, firmi et spatiosi.

„Tubulo deficieate, apta est fistula, orta ab Aruadiao kauki, Bambusa arundinacea, ossibus.

Ventricula (clysteris) autem deficiente, apta est pellis, aut tenuis maceratusque cortex. Ventriculum illitum, purgatum, bene abstersum, mollem, aon corruptum, ideatidemquo oleo inunctum in tubuli radice collocet, iacurvum vero, et orificium aperioatem liget et ferro candeate in pellis apertura

exurat; deinceps circumvolvat pellem, liget, et custoditam asservari, roborantia antem oleumque Sesami orientalis convenienter huic applicari medicus jubeat. Mollis clyster adhibendus est, praecipue infantibus et senibus, quibus adhibitus clyster asper firmitatem aetatemque minuere potest."

Porro clyster duplex est: evacuans et oleosus. Restauratio et evacuatio, — aliud quidquam non intermedium est. —

Hujus clysteris paratio dulcibus oleosisque fit; illius vero clysteris paratio vectioni in curru apta est. Hic clyster autem ab eripiendo vitia humoralia et a depellendo morbos, evacuans, ille vero a restaurando aetatem aut juventutem, restaurans, nuncupatus est. —

Praeceptum clysteris, melle oleoque parati, etiam in therapia de evacuantis clysmatis ratione indicabimus.

Porro secundum materiam et qualitatem instituta est oleosi clysmatis paratio et suffitio sedimento privata. Suffitio non corrumpitur; post diem etiam datur. Sic suffitio se habet. Clysteris antem paratio dimidiis substantiis privata non contemnenda est. Hoc modicum clysma est.

Evacuans clyster purificans, fricans, inungens et nutriens creditus est. Evacuatione purgatas vias simul inunctio sequitur. Sicut in tubis ab omni vitio liberatis magna aqua manat, sic ille clyster; omnia humorum vitia tollens, corporis vita est. Ideirco homini impuri corporis oleosus clyster detur."

Homines delirio, timore, moerore, siti, cibi fastidio, indigestione, haemorrhoidibus, ictero, vertigine, crapula, animi deliquio, vomitione, lepra, urinae affectu, abdominis obstructione, anhelitu, catarrho, gutturis tabe et tumoribus affecti, vulnerati, emaciati, quatuor aut tres menses gravidae, infirmi, igne (inflammatione) vexati, infantes senesque, praeter laborantes a morbo aëreo, nec fumigandi, nec roborandi sunt.

„Abdominis tumore, urinae difficultate, lepra et corpulentia affectus homo necessario roborandus, nunquam vero fumigandus est. Insanabilitas horum morborum oriri potest a suffitione. Ab insanabilitate autem maxima ex parte tabes membrorum oriri potest.

Coctionis sedi, lumbo et infra umbilicum quoquoversus simul illis regionibus ingestus clyster haeret. Ex coctionis antem sede vis clysteris per aëres vitales corpus penetrat, sicut vis aquarum, radici arboris inspersarum, arborem penetrat.

Omne autem clysma aut solum aut cum excrementis mox provenit; vis clysmatis ipsa antem per aëres vitales abdominales etc., ingeritur. Per suam efficaciam clyster, in coctionis sede collocatus, tollit corruptos humores ab imo pede usque ad verticem summum, sicut in aethere incedens terrae sol aquas. In lumbo, dorso, stomacho sitas corruptorum humorum accumulationes, e radicibus effossas, vi agitando clyster recte adhibitus emovet. Quia

in triplicis humoris irritatione aër dominus est, ideo nimis aucti corpusque vexantis aëria impetum clyster perfert, et, praeter clysterem, alia curatio ibi non existit; sicut litus perfert impetum maris, volventis aquas ventis fractas. Corporis congeriem, colorem, robur, sanitatem, longam vitam et incrementum efficit clyster apte sedens."

Deinceps difficultates indicabimus.

Ibi tubulus clysteris vacillans, volubilis, in latera compressus, valde sursum aut deorsum collocatus et oblique conversus esse potest; sex igitur vitia sunt applicandi clysteris.

Nimis crassus, durus, inclinatus, exiguus, fissus, propinquis remotiava anulis instructus, tenuis, nimis cavus, nimis longus et nimis brevis tubulus clysteris esse potest; undecim igitur vitia tubuli sunt.

Nimia magnitudo, parvitas, cavatura, extensio et mala ligatio sunt quinque ventriculi clysteris vitia. Nimia compressio, laxa compressio, iterata compressio et ultra tempus compressio sunt quatuor compressionis vitia.

Cruditas, defectus, nimia quantitas, nimium frigus, nimius calor, nimia acritudo, nimia mollitudo, nimia laevitas, nimia asperitas, nimia crassitudo, nimia liquiditas, sunt undecim materiae clysteris vitia.

Deorsum, aut sursum versa capitis directio, prona, supina, aut contracta corporis collocatio, in dextro latere cubatio et porrectio, sunt septem positurae vitia.

Hae sunt quadraginta quatuor difficultates a medico effectae; ab aegroto autem effectae quindecim difficultates in therapia de aegroti phaenomenis indicabuntur.

Oleum clysteris autem, octo de causis repulsum, non aggreditur tres humores corruptos: cibo superatum, cum excrementis commixtum, remote ingressum, sudorem non eliciens, non calefaciens, exiguum et jejuni, aut paululum comedentis oleum. Haec a medico aegrotoque vitia profecta sunt.

Inefficacia, amborum laterum inflatio, tormentum, circumfluentia, diarrhoea, cordis impetus, membrorum invasio, nimia efficacia, et vitalis sanguinis profluvium sunt novem difficultates a medico effectae.

Est hic ślokas:

„Septuaginta sex difficultates breviter expositae sunt, quarum dijudicationem et curationem proximo capite indicabo."

Caput XXXVI.

Nunc vero de clysterum difficultatibus therapiam exposituri sumus.

„Tubulo clysteris vacillante et volubili, vulnus aut morbosa affectio in ano fieri potest. Ibi vulnerum curatio statim indicata est.

Valde sursum aut deorsum collocato tubulo, in ano morbosa affectio nasci potest. Ibi antibiliosa medendi ratio adhibenda est ac conspersio oleamentis.

Oblique converso et in latera compresso tubulo, ob orificii obductionem clysma omnino non progreditur. In rectum ibi dirigendus est tubulus medico intelligenti.

Nimis crasso, duro et inclinato tubulo, in ano fieri potest vulnus et morbosa affectio. Prima medendi ratio hic indicata est.

Tubulo propinquis annulis instructo, fisso et exiguo, incommoda humectatio fieri potest. Idcirco clysteris vitia medicus evitet.

Tubulo remotis anulis instructo, sanguis, ob ani membrorumque vexationem, evanescit; ibi quoque antibiliosa medendi ratio adhibenda est et clyster mucosus.

Brevi autem et exigue fluente tubulo dolor efficitur. Ibi clyster ut supra. Regrediens clyster tum efficere potest morbos a clysteris vexatione ortos.

De longo valdeque fluente tubulo judicandum est, ut de nimia ventriculi clysteris compressione.

De extenso magnoque clysteris ventriculo judicandum est, ut de mala clysteris ligatione vitiosa.

Sub clystere parvo tam parvitas ejus, quam exiguitas materiei cogitata est.

De clysteris ventriculo male ligato, exiguo et fisso judicandum est, ut de fisso tubulo.

Nimis compressus clysteris ventriculus hostiliter aggreditur cruditatis sedem; tum aër ejectus ex naribus aut ore prorumpit. Ibi celeriter colli frictionem, concussionem, capitis corporisque purgationes acres et frigidas conspersiones faciat.

Lente compressus ventriculus clysteris sedem coctionis non adsequitur; nec affert utilitatem; idcirco apte medicus comprimat.

Iterata compressione aër interne restringitur. Eo inflatio terrificaque aegrotatio oriuntur. Convenienter ibi adhibeat clysteres.

Compressione ultra tempus durante, dolor et morbus crescunt. Ibi clysterem morbi vim valde repellentem medicus applicet.

Ani et cuticulae intumescentiam oleum incoctum facit. Ibi purgatorius clyster et alvi purgatio salubria sunt.

Ambo clysteres non valde efficaces crediti sunt: scilicet substantiis medicabilibus privati et nimiis substantiis impleti clysteres. Hi enim efficiunt urinae suppressionem, lassitudinem et dysenteriam.

Animi deliquium, aestum, dysenteriam et bilem efficiunt clysteres nimis calidi et acres.

Mites et frigidi clysteres aërem, ischuriam et inflammationem efficiunt.

In defectivis et ceteris clysteribus salubris est opposita curandi ratio; ibi e. g. crassum clysterem cum tenui, tenuem cum crasso, commutet.

Unguinosus clyster refrigerationem, asper autem rigiditatem et inflationem efficere dicitur. Ibi nimis unguinosum clysterem cum aspero, asperum autem cum unguinoso commutet.

Ut in nimia compressione clysteris, sic etiam in homine caput demittente corruptos humores et etiam eorum curationem clyster efficere potest.

In homine autem caput extollente clyster efficere potest urinae retentionem; ibi aptus clyster salubер est, bene sudanti voluptatem afferens.

Proni hominis clysma, a via recedens, non assequitur coctionis sedem. Ibi cor, anum stomachumque vexat aër.

Supini hominis opertum viam clysma non introit; tum tubuli agitatione circumvagans aër intrinsecus irritatur.

Corpore contracto, clyster hominis, inter duo femora applicatus, et non omnino aërem nactus, egreditur.

Stanti homini datus clyster celeriter fertur deorsum, nec vero sedem suam placat; propterea hic clyster utilitatem non affert.

Non assequitur datus clyster universam coctionis sedem, si homo in dextro latere cubat; in sinistrum latus ingrediens clyster saluber est.

Homini prono etc. datus clyster non laudatur. Sequitur ibi aëris irritatio. Convenienter medicus ibi curet.

Difficultates autem oleosi clysteris indicabuntur in therapia. Inefficaciam vero et ceteras difficultates etiam indicabo simul cum therapia.

Non calidus, exiguis medicaminibus instructus et defectivus clyster, adhibitus obstructioni, inflationi et tormento, non abit; inefficacem vocant hunc clysterem. Ibi calidus clyster atque purgativum acre salubria sunt, cibo cum residuis comeso valdeque corrupto, adhibita.

Nimis cibati hominis nimis copiosus clyster, et parum calidus non calido sale oleoque instructus, et nimiis substantiis medicalibus impletus, hominem, copiosis faecibus refertum, celeriter inflare potest. In corde, lumbis, lateribus et dorso dolor ibi perhorridus exsistit. Ibi acrior clyster et suffitio salubria sunt.

Valde acer, fervidus, salinus et asper clyster adhibitus bilem aëremque

irritat et tormentum efficit. Ibi hominis umbilicum, abdomen et anum quasi valde findat. Ibi mucosus clyster et unguentum cum dulcibus decoctum salubria sunt.

Nimis acidus, salinus et calidus clyster circumfluentiam ejicit. Ibi hominis infirmitas et membrorum lassitudo exoriuntur. Dein circumfluit bilis et aestum in ano efficit. Mucosus clyster ibi saluber est et clyster ex lacteo butyro liquido.

Dysenteria oriri potest ab acri evacuante clystere et suffitione. Cum aestu tormentum, aut cum dolore sanguis ibi profluit. Ibi mucosus clyster, lacteum alimentum, butyrum clarificatum, oleum Sesami orientalis cum dulcibus paratum et suffitio salubria sunt.

Nimis acer evacuans clyster et aëro impleta suffitio impetum cordis vexationemque membrorum facere possunt. Humoribus ibi corruptis morbi hi illive, delirium, animi deliquium et membrorum gravitas oriri possunt. Ibi clysterem, omnes corruptos humores tollentem, purgativum dari medicus jubeat.

Asperi, aëro impleti et male dormientis hominis clyster, asper aut mitibus exiguisque medicaminibus instructus, efficere potest membrorum paroxysmum. Ibi membrorum lassitudo, rigiditas, oscitatio, tumor, tremor et articulorum fissio. Ibi exoptata est sudatio, inunctio et clysma.

Nimis calidus, nimis acer et nimis magnus clyster homini, nimis sudanti, aut exiguis humorum vitiis vexato datus, nimiam efficaciam habet. Haec curatio similis est illi ad nimiam purgativorum efficaciam adhibitae. Mucosi clysteris adhibitio ibi locum habeat frigida, suavitatemque afferens.

Ex nimia efficacia ubi sanguinis vitalis vehemens profluvium oritur, ibi curatio, ut ad nimiam purgationem alvi, adhibenda est. Dandus ibi est salubor mucosus clyster, cum sanguine commixtus.

Novem hae difficultates, quae circa evacuantem clysterem dictae sunt, etiam in oleosis clysteribus dignae sunt, quae a peritis cognoscantur.

Sic relatae sunt difficultates omnes simul cum earum signis et curationibus.

Medico ita agendum est, ut illae difficultates non exoriantur. Post quindecim dies alvi purgatio ejus, qui vomuit, deinde vero evacuans clyster adhibendus est. Statim clystere evacuatus et purgatus post septem noctes fumigandus est.“

Caput XXXVII.

Nunc vero de suffitione et sequente clystere therapiam expositari sumus.

„Septem noctibus post alvi purgationem praeteritis, homini denuo robur nacto et cibato fumigando simul adhibenda est suffitio.

Secundum aetates quae quantitates evacuantium clysterum relatae sunt, eae, sedimentis privatae, adhibendae sunt in oleosis hominum clysteribus.

Homini ab aëre, faecibus et urina liberato clysterem medicus det. Illis enim repulsum oleum introgredi non potest. Oleosus clyster autem dandus non est homini, corpore non purgato.

Porro olea ex ordine indicabo, quae in potionibus, suffitionibus et nasalibus remediis multos morbos depellere possunt.

Ex Datura metel, Costo specioso, Pipere nigro, Vangueria spinosa, Euphorbia tirucalli, Pinu Dévadáru, Anetho sowa, Costo arabico, liquiritia, Acoro calamo, Aegle marmelo et Hutáśana bene pulveratis medicus coquat oleum, duas partes lactis et quatuor partes aquae continens. Hoc oleum clysteri ingerendum est cen remedium, torpidum aërem regulans. Haemorrhoides, diarrhoeam, vitia humorum, suppressionem urinae, difficilem febrem et morbos, in lumbis, femoribus, dorso et stomacho sitos, delere potest.

Ex Acoro calamo, Costo specioso, Costo arabico, Elettaria cardamomo, Vangueria spinosa, Euphorbia tirucalli, in Sind'hu ortis, Kákolí, duabus liquiritiae varietatibus, Médá, Yugmasura, Ad'hipa, Cysampelo hexandra, Bryonia grandi, Celte orientali, Siphonantho indica, Sirio myrtifolio, Gmelina arborea, Pinu longifolia, Aquilaria ovata, Aegle marmelo, Physalide flexuosa, Plumbagine zeylanica, Vrĭdd'hi, Embelia ribe, Cassia fistula, Convolvulo turpetho albo, Jasmino auriculato et Rĭdd'hi pulveratis oleum medicus coquat, cum lacte et cum succo quinque radicum commixtum. Indurationi glandularum meseutericarum, suppressioni urinae, aestui, congestionibus, haemorrhoidibus, diarrhoeae et accumulationi urinae hoc oleum in suffitionis forma adhibitum laudatur ab hominibus aëreo morbo affectis.

Ex Plumbagine zeylanica, Ativishá, Cysampelo hexandra, Danti, Aegle marmelo, Acoro calamo, Valeriana jatamansi, Pinu longifolia, Hedysaro gangetico, Mimosa octandra, Indigofera anil, Cassia fistula, Pipere chavya, Caro carvi, Kákolí, Médá, Yugmasura, Drama, Bryonia grandi, Carpopogone pruriente, rania (?), Vastagand'ha, Anetho sowa, Rénu, Physalide flexuosa, Rubia manjista, Curcuma zerumbet, Costo specioso et Medicagine esculenta cum lacte oleum medicus coquat, quod morbos ab aëre ortos delet. Hoc ab arthriticis, claudis, incurvis, urina impletis, hydrope vexatis et perinfirmo calore instructis aegrotis, in clystere celeriter adhibitum, laudatur.

Ex Gentiana cherayta, Ricino communi, ranis (?), Mimosa octandra, Justicia ganderussa, Rohisha, decem radicibus, Baleria alba, Siphponantho indica, Acoro calamo, Euphorbia tirucalli, Pinu Dévadáru, Pavonia odorata, Hedysaro lagopodioido, Sanseviera zeylanica, Justicia adhenatoda, Menispermo cordifolio, Barleria prionite, Asparago racemoso, Viśvá, Leea hirta, Convolvulo paniculato, Hordeo hexasticho, Phaseolo radiato, Lino usitatissimo, Plumbagine zeylanica et Dolicho bifloro decoctis coctum oleum, cum aqua et quatuor partibus lactis commixtum, morbos aëreos, ex crure, femore, regione sacrali, lateribus, scapulis, brachiis, cervice et capite exortos, depellere potest, in clysteribus adhibitum.

Ex Coste orientali, Sida cordifolia, Médá, Kákolí, Bryonia grandi, Rishab'ha, Ativishá, Pipere nigro, Leea hirta, Acoro calamo, Euphorbia tirucalli, Mimosa octandra, Siphonantho indica, Pinu longifolia, Asparago racemoso, Sirio myrtifolio, Carpopogono pruriente, Curcuma zerumbet, Sringí, Hedysaro lagopodioido et Echite frutescente pulveratis medicus coquat oleosum butyrum cum octo partibus lactis commixtum. Hoc in affitione dandum est, somen virile, ignem (digestionem) et vim augens, nutriens, aërem bilemque depellens, indurationem glandularum mesentericarum et suppressionem urinae tollens optimum; in nasali autem medicamino et in potione adhibitum tollit morbos supra claviculam exortos.

Ex Glycyrrhiza glabra, Andropogono muricato, Gmelina arborea, Echite antidysenterica, Nymphaea caerulea, Sirio myrtifolio, Convolvulo turpetho floribus nigris, Nelumbio specioso, Andropogono serrato, Wrightea antidysenterica et Ativishae succo medicus coquat cum octo partibus butyri lactisque oleosum sedimentum. Hoc cum decoctione illius medicamentorum classis a Ficu indica incipientis commixtum, et in clysteribus adhibitum, depellere potest aestum, haemorrhagiam, herpetem, rheumarthritidem, phlegmonen, biliosas sanguinosasque febres et ceteros bilo effectos morbos.

Ex Andropogone muricato, Nymphaea caerulea, Śálúka, Echite frutescente, Mesua ferrea, Sirio myrtifolio, Gentiana cherayta, Nelumbii speciosi seminibus, Scirpo kysoor, Trichosanthe dioeca, Colotrope gigantea, Abro precatorio, Cypero pertenui, Oldenlandia biflora et Justicia ganderussa pulveratis et succo herbarum radicumque coctum oleum cum duplice parte lactis commixtum, et in clystere, nasali remedio, unguento, aut potu adhibitum, multos biliosos morbos depellere potest.

Ex tribus myrobalanis, Ativishá, Sanseviera zeylanica, Convolvulo turpetho albo, Plumbagine zeylanica, Justicia ganderussa, Melia azidaracta, Cassia fistula, Acoro calamo, Echite scholari, duabus Curcumis, Menispermo cordifolio, Echite antidysenterica, Pipere longo, Costo arabico, Sinapi dichotoma et zingiberi arido, singulorum partibus aequalibus, coctum oleum, cum dulcibus etc. succis compositum et in potionibus, unguentis, gargarizationibus,

nasalibus remediis et clysteribus adhibitum, vincere potest rigiditatem, torporem, pruritum reliquosque phlegmate effectos morbos.

Ex Cysampelo hexandra, Caro carvi, Śárngáshta, Pipere longo, zingiberi arido, Pinu longifolia, Aquilaria ovata, Curcuma zanthorhiza, Siphonantho indica, Pipere chavya, Euphorbia tirucalli, Pipere nigro, Elettaria cardamomo, Trapa bispinosa, Michelia champaca, Curcuma zerumbet, bdellio et Gmelina arborea coctum oleum, aut Ricini communis oleum cum illis commixtum, cum duplice parte decoctionis ex Ligustico ajwaēn et radice Mimosae catechu compositum, depellere potest, in suffitionibus adhibitum, omnes phlegmate effectos morbos.

Ex Embelia ribe, in Udichya et Sind'hu orta, Curcuma zerumbet, Costo specioso, Plumbagine zeylanica, Gmelina arborea, Ativishá, Siphonantho indica, Acoro calamo, Costo arabico, Pinu Dévadáru, Médá, Vangueria spinosa, Glycyrrhiza glabra, Convolvulo turpetho floribus nigris, Barringtonia acutangula, zingiberi arido, Anetho sowa, Indigofera anil, Mimosa octandra, Musa paradisiaca, Justicia ganderussa, Rénu, Aegle marmelo, Caro carvi, Pipere nigro, Dauti, Pipere chavya et Naráďhipa decoctum oleum, aut Ricini communis oleum cum Bignoniae indicae etc. succo commixtum, depellere potest lienis affectiones, flatulescentiam, rheumarthritidem, indurationem glandularum mesentericarum, suppressionem urinae, morbos a phlegmate ortos, urinales affectiones, calculum et haemorrhoides, in cibo suffitioneque adhibitum. —

Hominem autem non purgatum, aut nimia (morbis) vexatum quovis illo oleo, omnibus diei noctisve temporibus fumigari medicus jubeat. Asperi, aëre impleti hominis bis terque suffitionem medicus cum fecerit, et hominem unguinosum tenuemve cognoverit, eum deinde clystere evacuet. Hominem vero non unguinosum, sed illo quovis oleo nimis vexatum, clysteris evacuationibus in oleo digestis medicus sapiens curet. Sed omnino clystere evacuatum hominem in rheumatismo etc. oleis Aegles marmeli, Siphonanthi indicae, Vangueriae spinosae et trium myrobalanorum ex ordine curet.

Noctu autem clystere ne det; corruptorum enim humorum tormentum noctu exoritur et oleum vi praeditum efficere potest inflationem, gravitatem et febrem.

Subdiu autem, humore corrupto in sua sede collocato, aut digestione succum cibi (chymum) secutâ, olei vis in corpore, patefactis organorum orificiis instructo, circumit.

Bile praevalente, phlegmate perdito, homine autem aspero et aëris morbis vexato, noctu adhibenda est fervido anni tempore suffitio. Fervido anni tempore bile praevalente, quia subdiu aestus et ceteri morbi exoriuntur, ea de causâ medicus vespere suffitionem adhibeat.

Frigido anni tempore et vere subdiu, fervido autem anni tempore

(Jun. — Jul.) et nubibus pluvii temporis praeteritis extremo die humores corruptos, a cibis ortos, oleum tollere consobitur.

Omnibus diei noctisque temporibus homini aëris pleno in terribili morbo digestibilem cibum medicus comedendum det, et tum fumiget.

Nunquam cibato homini oleum adhibendum est.

Post purgationem oleum hominis, stomachum vacuum habentis, sursum exsurgere potest.

Semper hominem fumiget, eum antea eum, humectata manu praeditum, cibaverit.

Febrem hominis, indigestibili cibo onusti, efficere potest oleum adhibitum.

Ne vero cibum n i m i o oleo conditum medicus suppeditat et tum fumiget; delirium enim et animi deliquium affere potest oleum b i f a r i a m adhibitum; contrarie, hominis a s p e r u m cibum comedentis robur coloremque medicus subtrahere posset. Hominem i n u n c t i o n e usum cum cibaverit, tum fumiget eum. Jusculis igitur pisinis et lacteis hominem ex pedum relaxatione laborantem medicus, morbum intuitus, convenienter cibet, et tum fumiget.

Sed fumigato homini, bene inuncto, calidis aquis lente sudanti ei legaliter cibato, confectà ambelatione evacuatisque faecibus et urinà, medicus adhibeat oleosum clysterem. Appplicandi praeceptum in evacuantis clysteris therapia indicabitur.

Porro, oleo injecto, homo per temporis spatium, quo centum verba pronuntiari possunt, supinus cubet. Extensis omnibus membris, vis olei introgreditur. Percutiat medicus lente hominem in plantis pedum tria momenta, tum in natibus; dein eum tria momenta in lectulo collocet. Sic, ingresso clysmate, parum se fatigans et pauleium loquens in bene strato lecto libenter homo sedeat, morum probitate gavisus. Oleum vero, cum pulvere salis fossilis et Anetho sowa cummixtum, applicandum est, suaviter calidum. Sic egreditur subito et libenter.

Si cui adhibita suffitio excretiones sequentes hostiliter aggreditur, ob nimium suffitionis calorem, aut nimium acritudinem, aut quia homo aëre vexatus impletusve, ant majore alimento infarctus est, ant ob gravitatem, aut quia medicaminibus impletus est, — tum ei alia suffitio m i n o r adhibenda est; nec vero inungit, neque baeret suffitio, si aër, faeces et urina retinentur et oleum deest. Aestum autem, lassitudinem, diarrhoeam et dolores afficit i m m o d i c a s u f f i t i o.

Si cujus oleum cum aëre et faecibus abit, sine ustione et cutis ardore, celeriter is omnino fumigatus est.

Illi, qui cibum digessit, vespere, oleo egresso, rursus levem medicus cibum libenter det, si scilicet homo accenso igne (bona digestione) praeditus est. Mane calida aqua danda est, cum oryza aridoque zingiberi parata, qua hominis accenditur digestio et optatus cibi oritur appetitus. —

In praeceptis de oleoso clystere datis etiam sequentem methodum inesse dicunt docti Bráhmańae. Ex illo praescripto sex, septem, octo, aut etiam novem clysteres dandi sunt; his autem proximus sit evacuans clyster. Datus autem primus clyster inungere potest alvum et inguen. Omnino autem datus secundus clyster aërem in capite situm vincere potest. Generare vero potest vim coloremque tertius clyster adhibitus. Pari modo corruptos humores semen virile aggressos clyster duplice qualitate praeditus bene curare potest. Duodeviginti clysteres qui adhibeat ex dicto praescripto et observato ordine, is, insigniter robustus, equi velocitate praeditus, ut immortales splendidus, liberatus a vitio et sacros libros (Védas) tenens, mille annos vivere potest.

Oleosum clysterem, aut evacuantem clysterem ne singulatim medicus adhibeat. Ab oleo laesio digestionis et dolor, ab evacuante autem clystere timor ex aëre oriri potest. Idcirco clystere evacuatus homo fumigandus, fumigatus autem clystere evacuandus est, ne a bile et phlegmate tormina oriantur, neve ab aëre timor.

Aspero aërisque pleno homini oleosum clysterem medicus quotidie det; aliis vero, prae timore, ne digestio perturbetur, post triduum. Oleum exiguum pro asperis hominibus per omne tempus non praetergrediendum est; sic etiam evacuans clyster perexiguus illis oleo clysterizatis probatur.

Deinceps indicabo difficultates ab oleosis clysteribus ortas.

Quando humores corrupti, scilicet aër etc., in stomacho praevalent, tum ii, oleum exiguis viribus praeditum superando, varia efficiunt morbosa symptomata; oleum ibi non redit.

Ibi, oleo ab aëre superato, distortio oris, oscitatio, rheumarthritis, tremor, dolor et febris oriuntur; oleo autem a bile superato, punctio oris, aestus, sitis, febris, sudor et flavus color oculorum, urinae et membrorum oriuntur; oleo autem a phlegmate superato, irrigatio, dulcedo, gravitas, vomitio, suspiratio, molestia, frigida febris et ciborum fastidium oriuntur. Porro, oleo a tribus simul corruptis humoribus superato, clysterem amoveri medicus jubeat; convenienter vero corruptorum humorum sedamina, quae sunt, adhibenda sunt.

Homine epulato immodice, quando propter cibi superationem oleum non procedit, tum cruditatis sedes oneratur, colica, retentio aëris, cordis dolor, oris siccitas, anhelitus, animi deliquium, vertigo et ciborum fastidium oriuntur. Ibi in jejunii fine calefactoria (digestoria) methodus desideratur.

Hominis non purgati oleum, cum excrementis commixtum, quando non rursus procedit, tum denuo tabes membrorum, inflatio, anhelitus, colica et in coctionis sede gravitas oriuntur. Ibi medicus adhibeat evacuantem clysterem et ex valde acribus medicaminibus paratam suffitionem.

Si oleosus clyster purgati hominis sero subsequutus est, tum olei apparentia, omnium sentiendi organorum superlitio, depressio, oleo olens os, catarrhus, anhelitus et ciborum fastidium oriuntur. Ibi, ut in nimis vexatis, curandi ratio et restauratio locum habeut.

Hominis non sudantis et non purgati oleum exiguum adhibitum miteque non procedit; exinde torporem producere potest: ischuria, gravitas, inflatio et colica circa coctionis sedem oriuntur. Ibi restauratio etiam celeriter adhibenda est simul cum suffitione.

Homini exigue epulato adhibitum oleum exiguum et torpidis qualitatibus praeditum non procedit; defatigationem, tormen, aut etiam voluptatem valde adferre potest. Ibi restauratio efficienda est per evacuantem clysterem, et suffitio oleoso clystere laudatur.

Post diem noctemque oleum procedat; non corrumpit; efficere etiam potest bonas clysteris qualitates. Vetus autem oleum exigua qualitate praeditum esse potest.

Si oleosus clyster non eggressus nullum symptoma facit, is omnis, exiguus aut opertus, ob asperitatem rejiciendus est intelligenti medico. Non egrediens autem oleum post diem noctemque purgatoriis medicaminibus medicus devincat. Oleosus clyster si non egreditur, alius ne adhibeatur.

Sic dictae sunt difficultates omnes simul cum earum signis et curationibus. —

Protinus de clystere superiori, genitali sic appellato, praeceptum dabo.

Quatuordecim digitos transversos longum tubulum clysteris, digitis aegroti mensuratum, cuspide, ut petiolus floris Jasmini grandiflori, instructum, perforatum ut exitus Sinapis dichotomae, et penis longitudini aequalem, quidam reapse artis periti desiderant.

Olei quantitas summa unus Kuńchas est.

Viginti quinque annorum minoribus medicus applicet quantitates artificiose paratas.

Tubulus inserto anulo instructus, pro medio feminarum loco quatuor pollices transversos longus, urinae ductum latus et ut Phaseoli radiati brachium decem pollices transversos longus sit. In feminarum genitalem viam tubulum ad quatuor pollices transversos medicus demittat; ad duos autem pollices transversos in urinae viam; sed in illam puellarum viam ad unum pollicem transversum tubulus demittendus est. Pollex transversus earum ipsarum ex praescripto intelligitur. Olei unum Prasrĭta ibi, propriis volis mensuratum, tanquam quantitas summa, dandum est, prius artificiose confectum.

Ovillus ventriculus (pro clystere) aut etiam suillus et caprinus honoratus est. Hoc deficiente, adhibeat collarem cuteu avium; hoc rursus deficiente follis pedem aut etiam molle coreum adhibeat.

Aegrotum autem inunctum, bene sudantem, probatum cubile habentem, fermentatas oryzae aquas cum butyro clarificato lacteque commixtas bibentem pro viribus, considentem in sedili usque ad genua aequo, locoque stationis aequabili, et oleo calido circa abdomen caputque bene inunctum hominem medicus cum aequum collocaverit et ejus vas (penem) editum specillo antea exploraverit, tum tubulum proxime post lente lenteque, butyro oblitum, demittat ad sex pollices transversos. Exinde comprimat clysteris ventriculum medicus lente, et tubulum deinde extrahat. Tum hominem, egresso oleo, expertus medicus postmeridiano tempore cibet lacte aut pisino jusculo. Ex hoc praescripto medicus det clysteres tres, aut etiam quatuor.

Uxori genua sursum vertenti et supinae medicus expertus det clysterem. Intactae virgini clysterem hunc det permolliter compressum, tubulo triangulari ad orificium vulvae.

Uteri purgandi causâ medicus, si oleum duabus qualitatibus praeditum post clysterem superiorem cognominatum non egreditur, denuo clysterem, purgatoriis substantiis instructum, applicet. Aut ano turundam applicet, purgativis medicamentis accumulatam. Aut demittat sapiens medicus in abdominis portam (anum) specillum. Aut premat infra umbilicum fortiter deorsum superiori pugno.

In Cassiae fistulae foliis et Viticis negundinis sedimentis oleosis, cum vaccina urina contritis, medicus conficiat turundas, cum sale fossili commixtas, et Phaseolo mungoni, Elettariae cardamomo Sinapique dichotomae similes. Eas medicus, cum discreverit aetates, in abdominis orificium (anum) injiciat specillo, aut alias ex fuligine, Solano jacquini, Pipere longo, tribus myrobalanis et sale fossili, contritis cum aceto, vaccina urina, spirituoso liquore et arido zingiberi, confectas. Suffitionem confectam intuitus medicus negotium persequatur per aquam Glycyrrhizae glabrae frigidam cum sacchara melleque commixtam. Tum calefaciat clysterem peritus et eam det ex Fici glomeratae infusione et lacte frigido.

Corruptum semen virile et sanguinem, feminarum menses cessantes et dolorosos, urinae oppressionem, urinae vitia aucta, vulvae morbum et mortem embryonis, gonorrhoeam, calculum lithiasinque, tormen in abdomine, inguine et pene, terribiles etiam alios in abdomine exortos morbos, urinam movendo superior (genitalis — urinalis) clyster tollit.

Omnino applicati clysteris superioris signa, difficultates et praeceptum similia sunt, atque in oleoso clystere."

Caput XXXVIII.

Nunc vero de evacuantis clysteris ratione therapiam exposituri sumus.

Protinus fumigatum hominem medicus stabiliat. Bene inuncto sudabundoque corpore praeditum, alvi evacuatione privatum, in domo ventis non exposita et pura, meridiano tempore, in lectulo extenso deorsumque bene circumdato et circa lumbalem regionem expanso cervicalisque experte, in sinistro latere cubantem, dextrum femur inclinantem, sinistrumque porrigentem, valde intelligentem, digestos cibos habentem, silentem et corpus bene collocantem hominem medicus cum animadverterit, super sinistrum pedem tubulum clysteris ducat, supra dextri pedis hallucem digitumque anulum comprimat, sinistrae manus digito minimo et anulari dimidium clysteris orificium contrahat, aliud autem dimidium orificum digito medio, indice et pollice hinleum efficiat, in clysterem medicamentum (clysma) injiciat, pollice digitoque indice dextrae manus hominem conspersum, non intensum, non bullatum, non contractum, ventis non expositum et medicamini proximum prehendat, sinistra manu rursus prehensum tum dextra manu inspergat. Deinde sub medicamenti (injecti) fine hominem bis aut ter fasciâ circumdans liget medicus. Dextra supina manu ventriculum clysteris medicus prehendat, sinistrae manus digito medio et indice tubulum clysteris capiat, pollice orificium tubuli obtegat et tum extremum tubulum butyro illitum, in anum, butyro inunctum, injiciat secundum columnam vertebralem, aequaliter sursum versum usque ad anulum tubuli. Tum medicus dicat: tene!

„Clysterem sinistra manu medicus dirigat, dextra comprimat una compressione, ne celeriter, neve tarde."

Deinde tubulum clysteris abducat, triginta momenta post compressionis tempus respiciat et tum aegrotum alloquatur: surge! Aegrotum vero in lasano collocet, clysmatis egredientis causâ. Tempus autem, quo evacuans clysma egreditur, unus est Muhûrta..

„Ex hoc praescripto clysterem det medicus, clysterizandi peritus, secundum, aut tertium, aut etiam quartum, si res postulet. Omnino autem signo evacuati hominis aggresso, clysterem medicus intermittat. Exiguum enim clysterem adhibere, nec vero immodicum debet. Praecipue autem infantibus exiguum clysma salubre est. Cujus clyster valde exigua evacuatione praeditus et excrementis aëreque privatus est, is homo male evacuatus dejudicandus est, urinae dolore, cibi fastidio et frigore vexatus. Quae vero antea indicata sunt signa de nimia alvi purgatione, ea etiam in homine nimis clysterizato dijudicanda sunt docto Bráhmańae.

Cujus hominis excrementa, biiis, phlegma et aër gradatim abeunt et levationem faciunt, eum bene evacuatum esse medicus doceat. Bene evacuatum deinde hominem lavatumque cibet.

Bile, phlegmate et aëre affectum hominem lacte pisinisque juseulis ex praescripto, aut quemcunque carnis juribus cibet. Quarta, aut dimidia quantitas, aut nulla quantitas, secundum scilicet digestionis vitium quantitas cibi datur. Proxime post utatur convenienter oleoso clystere. Distinctio, animi oblectatio, comitas et morborum praeservatio in roborationis et oleosi clysteris recta adhibitione signum est. Illo die vehemens hominis timor ob aërem desideratur; ptisanarium oryzae ab eo probatur illo die, et suffitio. Postea ignis vehementiam cum cognoverit aërisque motum in stomacho cibis obruto, oleosus clyster detur. Clysterem vero post Muhúrtam non egredientem sapiens medicus egerat purgativis et acribus clysteribus, cum lixivio, urina et aciditate commixtis. Clyster corrupto aëre stabilitus et diu immotus, tormen, taedium, febrem, suppressionem urinae, aut mortem ipsam adferre potest. Nec vero satiato homini dandus est roborans clyster. Hoc est praeceptum. Aut spasmum generat vomitumque perhorridum, aut omnia irritat humorum vitia ille clyster. Idcirco eum medicus homini det insatiato.

In digesti cibi sede humores virorum manifesti omnes voluptatem adipiscuntur, cibo non vexati. Nec vero cibum, roborante clystere agitatum, ignis (digestio) foras fert. Propterea roborans clyster dandus est homini cibi experti a medico intelligente.

Roborantem clysteris methodum medicus si cogitavit, evacuans clyster adhibendus est.

Excremento emisso, corruptorum humorum vis non animadvertitur.

Lactea, acidae urinae, olea, cocti succi, salia, fructuum mellitus succus, Anethum sowa, Sinapis dichotoma, Acorus calamus, Elettaria cardamomum, Species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Mimosa octandra, Pinus longifolia, Pinus Dévadáru, Indigofera tinctoria, Glycyrrhiza glabra, Asa foetida, Costus arabicus, purgatoria medicamenta, Wrightea antidysenterica, Saccharum officinarum, Cyperus rotundus, Andropogon muricatus, Sirium myrtifolium, Datura metel, Rubia manjista, Vangueria spinosa, Andropogon muricatus, Sirium myrtifolium, Datura metel, Rubia manjista, Vangueria spinosa, Andropogon aciculatus, Tráyamáñá, Collyrium calcis acris, Aegle marmelos, Ligusticum ajwaěn, Echites dichotoma, Śakrajá, Hordeum hexastichon, Kákoli, Kshirakákoli, Bryonia grandis, Carpopogon pruriens, Médá, Mahámédá, Riddʼhi, Vriddʼhi et Sanseviera zeylanica, scilicet haec medicaminum turba in evacuantibus clysteribus proportionaliter detur: sano homini quatuor decoctionis partes dentur, olei vero quinta pars; aëre irritato, quarta, bilo irritatâ, sexta, phlegmate irritato, octava, omnibus hu-

moribus simul irritatis, octava sedimentorum oleosorum pars, sal fossile, mel, urina, tres myrobalani, lac, acetum et carnis jus. Illa conjungat sapiens medicus et conficiat evacuantem clysterem. Hic autem clyster a medicis excellentissimis sine separatione sedimenti, olei et infusionis confectus est. Omnino hujus clysteris dosis pro indicatione detur. Primo recipiat medicus salis fossilis Aksham unum, et mellis Prasrĭta duo, atque in vase palmâ agitet cum oleo. Hoc omnino bene agitato, tum addat fructuum sedimentum; deinde dicta sedimenta cum eorum partibus subtiliter contrita in alio alto vase agitet rutabulo ita, ut recte esse putet. Ne crassum, neve tenue, sed aequale hoc sit. Infusionis bene purgatae quinque Prasrĭta ibi addat, aut succi, lactis urinaeque, statum corruptorum humorum respiciens medicus.

Deinceps duodecim Prasrĭta indicabimus.

Primo recipiat medicus salis fossilis Aksham unum, et mellis Prasrĭta duo. Tum, hoc agitato, addat olei Prasrĭta tria. Deinde, unito oleo, injiciat sedimenti Prasrĭtem unum. Hoc commixto, infusionis Prasrĭta quatuor infundat; tum vero in fine duo Prasrĭta. Sic confectus clyster duodecim Prasrĭta contineat. Probatissimae sane substantiae quantitatem hanc relatam diminuens medicus adhibeat usque ad unius Prasrĭtem relictum.

Secundum aetatem illa paratio clysterum evacuantium, ex sale fossili et ceteris substantiis confectorum, ab excellentissimis medicis, sanationem optantibus, exposita est.

Deinceps indicabuntur clysteres particulatim, qui, secundum humorum vitia adhibiti, depellere possunt varios morbos.

Ex Cassia fistula, Ricino communi, Varsháb'hu, Physolide flexuosa, Curcuma longa, Xanthocymo pictorio, quinque radicibus, Pavonia odorata, Mimosa octandra, Menispermo cordifolio et Pinu Dévadáru coctis, scilicet singulorum Pala uno, cum octo partibus liquoris spirituosi commixtis, sedimentis oleosis, Jasmino auriculato, Kámb'hoda, Havushá, Anetho pammorio, sale fossili, Wrightea antidysenterica, Panico italico, Morunga hyperanthera, Siphonantho indica et collyrio Amomi anthorrizae medicus det roborantem clysterem tepidum, cum melle etc. commixtum, dolores dorsi, femoris et scapulae tollentem, accumulationes calculorum, faecum, urinae et aëris, diarrhoeam, aërem et haemorrhoides depellentem atque sanguinem, carnem viresque tribuentem.

Ex Menispermo cordifolio, tribus myrobalanis, Mimosa octandra, decem radicibus et Pavonia odorata, coctis, scilicet ex singulorum Pala uno, cum subtiliter contrito Panico italico, collyrio Amomi anthorhizae, sale fossili, Anetho sowa, Acoro calamo, Pipere longo, Ligustico ajwaën, Costo arabico, Aegle marmelo, melle, oleo, butyro, lacte, aceto, alica acida et sero

lactis, commixtis cum urina, medicus det eximium roborantem clysterem, qui splendorem, colorem, robur, vim, fortitudinem, ignem (digestionem) et vitalitatem auget, omnes ab aëre ortos morbos depellit et aetatem maxime roborat.

Ex Poa cynosuroide etc., quinque radicibus, Cypero rotundo, tribus myrobalanis, Nymphaea caerulea, Justicia ganderusa, Periploca indica, Andropogone muricato, Rubia manjista, Mimosa octandra, Rénu et Xylocarpo granato coctis, videlicet ex singulorum Pala uno, cum Trapa bispinosa, Carpopogone pruriente, Ib'hac fibris, Aquilaria ovata, Sirio myrtifolio, Convolvulo paniculato, Anetho pammorio, Rubia manjista, Pipere nigro, Nerio antidysenterico, sale fossili, Echite antidysenterica, Nelumbio specioso et Siphonantho indica, omnino contritis et cum melle, lacte butyroque commixtis, datus clyster roborans et frigidus, aut clyster ex substantiis aciditatis expertibus, aestum, sanguinis eruptionem, bilem, haemorrhagiam biliosam, indurationem glandularum mesentericarum et febrem vincere potest.

Ex Symploco racemoso, Sirio myrtifolio, Rubia manjista, Mimosa octandra, Panico dactylo, Pavonia odorata, Ridd'hi, Echite frutescente, Justicia ganderussa, Gmelina arborea, Médá, Glycyrrhiza glabra, Nelumbio specioso, St'hirá etc., graminis radicibus coctis, scilicet tribus Karshis, cum contrita Bryonia grandi, Kákolí, Ridd'hi, Glycyrrhiza glabra, Nymphaea caerulea, Nymphaea alba, Celte orientali, Médá, Rénu, Xylocarpo granato, Anetho pammorio, Vitice negundine, Utt'ha, Wrightea antidysenterica, Andropogone muricato, Nelumbio specioso, Scirpo kysoor, Saccharo officinarum, butyro, melle et lacte commixtis, et ex substantiis acritudinis aciditatisque expertibus, datus clyster perfrigidus indurationem glandularum mesentericarum, sanguinis eruptionem, cordis morbos, icterum, difficiles febres, haemorrhagiam biliosam, dysenteriam et morbos a bile ortos depellere potest.

Ex Phrynio dichotomo, Melia azidaracta, Dolicho bifloro, Asclepiade gigantea, Trichosanthe dioeca, Menispermo cordifolio, Euphorbia tirucalli, Echite frutescente, Solano jacquini, Cysampelo hexandra, Sanseviera zeylanica, Cassia fistula et Wrightea antidysenterica decoctio et sedimentum conficienda et cum Pavonia odorata, liquore spirituoso, Sinapi dichotoma, sale fossili, Euphorbia tirucalli, Costo arabico, Elettaria cardamomo, Pipere longo, Aegle marmelo, arido zingiberi, Michelia champaca, oleo Sesami orientalis, melle, lixivio, urina et aqua commiscenda sunt; tum roborans hic clyster adhibendus est celeriter hominibus ex ictero et urethritide gonorrhoica laborantibus, pinguedine et indigestione affectis, phlegmatis morbis et cibi fastidio vexatis ac colli tumore morbido, lassitudine, elephantiasi abdominisque intumescentia aegrotantibus.

Ex decem radicibus, Curcuma longa, Aegle marmelo, Trichosanthe dioeca, tribus myrobalanis et Euphorbia tirucalli coctis, cum sedimento oleoso,

Cypero rotundo, sale fossili, Pinu Dévadáru, Cysampelo hexandra, Jasmino auriculato et Echite antidysenterica contritis, atque cum oleo, lixivio melleque paratis, conficiat roborantem clysterem medicus, simul cum urina acetoque commixtum, pro hominibus phlegmate, ictero, insania, inertia, urina et aëre affectis, et cruditate, intumescentia, tumore incocto, phlegmate, induratione glandularum mesentericarum et helminthiasi laborantibus.

Ex Justicia gandarussa, Plectrantho scutellaroide, Varsháh'hu, Oryza sativa, Ricino communi, decem radicibus, Pavonia odorata, Sanseviera zeylanica, Hordeo hexasticho, Plumbagine zeylanica, Curcuma longa, Xanthocymo pictorio, Dolicho hifloro, Aegla marmelo et Gentiana cherayta coctis, scilicet ex singulorum Pala uno, cum sedimentis oleosis, liquore spirituoso, liquiritia, Acoro calamo, Euphorbia tirucalli, Sinapi dichotoma, Piperis longi radice, Vitice negundine, Utt'ha, Ligustico ajwaën, Anetho pammorio, Wrightea antidysenterica, melle, Saccharo officinarum, lacte, vaccina urina, butyro et oleo commixtis, roborans clyster conficiendus est celeriter hominibus in multos morbos implicatis, quippe qui arthritidem, calculum, tumorem abdominis globosum, sacralem passionem et indurationem glandularum mesentericarum depellit.

Ex Mimosa octandra, Cassia fistula, Varsháh'hu, Echite antidysenterica, Andropogone muricato, Andropogone shoenantho, Tráyamáńa, Menispermo cordifolio, Abro precatorio, quinque radicibus et Terminalia belerica cum foliis, scilicet ex singulorum Pala uno, decoctio conficiatur ant sedimentum; ex his cum liquore spirituoso, Siphonantho indica, Anetho pammorio, Vitice negundine, Utt'ha, Echite dichotoma, Nerio antidysenterico, collyrio Amomi anthorhizae, melle, Vite vinifera et Zizypho jujuba commixtis compositus clyster, suaviter calefactus, tanquam carnis, seminis virilis, sanguinis, vitalitatis, aetatis et ignis (digestionis) effector, celeriter etiam morbos depellit hos: indurationem glandularum mesentericarum, sanguinis eruptionem, herpetem, urinae molestiam, ulcera, pneumophthisin, difficiles febres, haemorrhoides, diarrhoeam, Vátakuńdalím, dolores genuum, crurum, capitis et abdominis, flatulescentiam, aërem, rheumarthritidem, calculum, lithiasin, ventris tormina, abdominis intumescentiam, cibi fastidium, haemorrhagism biliosam, phlegma, delirium, urinales affectus, inflationem et cordis dolores.

Decoctiones herbarum medicabilium aërem depellentium, cum sale fossili, Convolvulo turpetho albo et acidis commixtae ac suaviter calefactae, adhibendae sunt in clysteribus, aëre irritato.

Decoctiones Fici indicae etc. cum Kákolí etc., Sinapi dichotoma et Saccharo officinarum commixtae, dandae sunt in clysteribus, bile irritatâ.

Decoctiones Cassiae fistulae etc. cum Pipere longo etc., melle, urinaque commixtae, dandae sunt in clysteribus, phlegmate irritato.

Clysteres ex Saccharo officinarum, Saccharo crudo, lacte et butyro parati, perfrigidi et divites infusione Fici glomeratae, salubres sunt, sanguine irritato.

Decoctiones purgativarum substantiarum, cum ipsarum sedimentis oleisque et cum sale fossili commixtae, rutabulo agitatae, clysteres purgativi commemorati sunt.

Clysteres ex trium myrobalanorum decoctione, vaccina urina, melle et lixivio confecti, et cum terra salina etc. compositi, vomitorii sunt commemorati.

Decoctiones nutrientium substantiarum, cum sedimentis oleosis et syrupis commixtae, et cum butyro ac jure carnis compositae, nutrientes clysteres sunt commemorati.

Decoctiones passerinorum ovorum et Allii sativi, cum lacte, butyro, saccharo, Carpopogone pruriente et tribus myrobalanis compositae, aphrodisiaca (irritantia — stimulantia) virorum commemorata sunt.

Convolvulus paniculatus, Artocarpus lacucha, Cordia myxa, Bombax heptaphyllon et Pentapterae arjunae surculi cum lacte parata, cum melle commixta et cum sanguine composita, clysteres jurulenti sunt nuncupati.

Porci, bubali, arietis, felis, antilopae et gallinae recens sanguis aut ovum dandum est in jurulentis clysteribus.

Decoctiones Panici italici etc. cum Oxalide corniculata, melle butyroque commixtae, clysteres impetum facientes commemorati sunt.

Ex illis etiam medicamentis, vel singulis vel omnibus, confecta olea omnino danda sunt in oleosis clysteribus.

Deligandis hominibus, centuplici decoctione ordinatim expurgatis, ex Pavoniae odoratae et Convolvuli turpethi albi oleo dandi sunt clysteres.

Homini summe robusto acrem clysterem dari medicus jubeat; mediocriter robusto mediocrem; infirmo mitem.

Pariter tempus, vim, corruptos humores, morbum et efficaciam substantiarum clysteris intuitus medicus, morborum peritus, clysteres adhibeat.

Det medicus sapiens evacuantem clysterem primo; deinde autem vitia humorum eripientem; postea sedativum.

Ricini communis semen, Glycyrrhiza glabra, Piper longum, sal fossile, Acorus calamus, et Havushae triumque myrobalanorum sedimentum fiunt clyster evacuans.

Anethum sowa, Glycyrrhiza glabra, semen Echitae antidysentericae, tres myrobalani, ptisana oryzae fermentatae et vaccina urina fiunt clyster, vitia humorum eripiens.

Panicum italicum, Glycyrrhiza glabra, Cyperus rotundus, collyrium Amomi anthorhizae et lac laudantur in clysteribus, corruptos humores sedantibus.

Regum, hisque similiam magnorum, feminarum, tenerorum, infantium et senum humores corruptos eripiendi et robur coloremque efficiendi causâ breviter docebo praeceptum de mellito oleosoque clystere datum.

Hic clyster in vectionibus, feminis, cibis et potionibus non contraindicatus est; fructus enim ab illo conspectus est et difficultatum absentia. Adhibendus autem est homini laeto et evacuantem clysterem optanti. Quando autem illum clysterem optat homo, evacuans clyster etiam adhibendus est a docto Bráhmańa.

Mellis oleique duae partes aequales, decoctum radicis Ricini communis, dimidium Pala Anethi sowae, porro dimidium Pala salis fossilis; — hic clyster, cum uno fructu trium myrobalanorum commixtus, rutabulo agitatus et suaviter calefactus a medico, dandus est, mellitus oleosusque nuncupatus.

Acori calami et Glycyrrhizae glabrae oleum, decoctio, jurulentum sal fossile, Piper longum et tres myrobalani fiant clyster, qui in vectione quadrupedum indicatus est.

Pinus Dévadáru, tres myrobalani, Mimosa octandra, Anethum sowa, Acorus calamus, mel, Asa foetida et sal fossile fiant clyster, corruptos humores eripiens commemoratus.

Quinque radicum infusio, oleum, Jasminum auriculatum et mel fiant clyster, qui cum Anetho sowa et sale fossili commixtus est dandus.

Hordei hexastichi, Zizyphi jujubae et Dolichi biflori decoctio, Jasminum auriculatum, mel, sal fossile et liquirita fiant perfectus clyster sic appellatus.

Cyperum rotundum, Cysampelon hexandram, Menispermum cordifolium, Colotropem giganteam, Pavoniam odoratam, Mimosam octandram, Boërhaviam diffusam alatam, Rubiam manjistam, Cassiam fistulam, Andropogonem muricatum, Tráyamánám et Ruelliam longifoliam, singulorum Palam unum, cum exigua parte quinque radicum compositum, et octavam partem liquoris spirituosi, in uno Ádhaka aquae, medicus coquat. Decoctionem, residuum continentem, rursus coquat. Cum uno Prast'ha lactis commixta decoctio lactis residuum circumfluum habet. Cum residuo jus carnis et aequalem partem mellis et butyri misceat. Hoc cum singulis Karshis sedimentorum Anethi sowae, trium myrobalanorum, liquiritiae, Wrighteae antidysentericae et collyrii Amomi anthorhizae et cum sale fossili commixtum, in clystere adhibetur. Hic clyster rheumarthritidem, animi deliquium, intumescentiam, haemorrhides, indurationem glandularum mesentericarum et urinae retentionem depellit, herpetem, febrem, faeces, hemiplegiam et haemorrhagiam biliosam tollit; inter roborantia hic clyster, ex Cypero rotundo etc. confectus, rex aestimatus est.

Mente intuitus remedium morbumque medicus, morborum peritus, hoc semine centum Clysteres sapiens conficere potest. In indigestione ne clysterem hunc adhibeat; somnum diurnum evitet. Cibi praeceptum et reliqua alia apta persequatur. Quia mel et oleum imprimis adhibentur, idcirco hic

clyster a medicis mellito — oleosus vocatur. In curribus aptis elephantus equusque ornati sunt; quia non contraindicatus est ibi clyster ille, idcirco vectioni aptus appellatus est.

Quia hoc clystere fit finis centum morborum, ad robur, quantitatem et colorem pertinentium, idcirco perfectus clyster aestimatus est.

Laetis, exiguo humorum vitio affectis et iis hominibus, qui inuncti et tenero stomacho praediti sint, semper mellito-oleosi clysteres adhibendi sunt. Hi ob mollitudinem, ob residui absentiam, ob eorum in omnibus medendi rationibus usum et ob unam clysteris dosin in perfectis clysteribus non contraindicati sunt."

Caput XXXIX.

Nunc vero aegroti phaenomenorum therapiam expositurí sumus.

„Hominis, qui oleum potavit, vomuit, expurgatus, phlebotomatus et clystere evacuatus est, organicus calor torpidus fit. Hic calor cibis multis et gravibus adhibitis opprimitur, sicut parvus ignis, magnis multisque cremalibus lignis obductus. Is vero parvis levibusque cibis adhibitis increscit, sicut ignis, exiguis parvisque lignis accensus. Pro quantitate evacuatorum humorum corruptorum semper victus ratio relata est. Tres hic quantitates sunt: Prast'ha unus, dimidium Ad'haka, unum Ad'haka. Ibi Prast'hae quantitas minima est; duae reliquae quantitates (portiones) sunt: mediocris et maxima. Prast'ha uno evacuato, dandum est ptisanarium ex oryza perexigua confectum; dimidio Ad'haka evacuato, duae quantitates dandae sunt; uno Ad'haka evacuato, tres etiam quantitates dandae sunt.

Tum slicam oryzae, ex conveniente cibo quartam, post alvi dejectionem medicus det ad aptum praeceptum, scilicet irrigatam oryzam coctam, non jurulentam, oleo non conditam, insulsam, cum valde claro Phaseoli mungonis jusculo commixtam. Deinde ad portionum duarum quantitatem medicus det oryzam coctam, oleo bene conditam. Tum butyro conditam et cum ovo grato, sensuum organa exhilarante, paratam oryzam ad tres portiones aegroto concedat medicus comedendam. Deinde convenienter mitem coctam oryzam ei comedendam det sapiens ex salinis beneque paratis jusculis Antilopae albae ceterorumque animalium.

In deficiente, mediocri et summa alvi purgatione praeceptum commemoratum est: simplex, duplex aut triplex omnino cibi gradus saluber est.

Phlegmate bileque nimis impletos, semper inebriatos et parce purgatos

medicus aquâ conspergat; hic tum exhilaratio etc. salubris est, dolorum acceptionem cohibendi et moerorem minuendi causâ.

Homines jejuniosos et expurgatos medicus curet. —

Ad'bakae autem, dimidii Ad'bakae et Prast'bae numerus (in cibis) idem est, ut in alvi dejectione. Una alvi dejectio phlegmatici hominis, nec vero secunda ulla, locum habet.

Quia corporis via triplex est dicta, ideo etiam gradus (ciborum) triplex est.

Homo robustus autem semel ibi unum cibi gradum adhibeat; duos gradus adhibeat mediocriter robustus; sed infirmus tres adhibeat quantitates.

Quidam gradum cibi ex torpida, mediocri et optima digestione praescribunt.

Digestione auctâ, timens, ne corrupti humores irritentur, adhibeat ex affinitate antea cibum dulcem amarumque; tum mitem, acidum salsumque; deinde pungentem; iterum dulcem, acidum salsumque; postea dulcem amarumque; denique opposita, scilicet mitia et aspera etiam juscula, ut sanus.

Qui homo solum oleum potavit, aut tantummodo vomuit, is septem per noctes (et dies) comedat levem cibum.

Qui phlebotomatus et qui expurgatus est, is unum per mensem ne abstineat cibo, ut robustus fiat.

Post singulos clysteres per triduum cibo abstineat. Post tertiam vero abstinentiam convenienter cibum aggrediatur.

Vasis ex cruda terra confectis, oleo impletis, similes sunt aegroti ulcerosi, inuncti, purgati ophthalmiaque vexati, febricitantes et dysenterici.

Irati irritata bilis efficere potest haec illaque morbosa phaenomena.

Adultentis aut dolentis mens in perturbationem incidit.

Ob coitus exercitationem terribiles morbos nanciscitur stultus: flatulescentiam, laterum artuumque dolorem, in regione pubis tumorem, catarrhum anhelitumque horridum. Semini virili similis menstruus sanguis profluit.

Ex diurno somno nanciscitur hos illosque morbos, phlegmatis indole praeditos: lienis intumescentiam, catarrhum, icterum, tumorem, febrem, animi deliquium, tabem artuum, indigestionem et inappetentiam.

Obscuritate (tamas) autem victus homo etiam somno gaudet.

Alta vociferatione aër morbum capitis efficere potest, agoniam, apathiam, olfactus inopiam, surditatem, infantiam, maxillae luxationem, commotionem, hemiplegiam perhorridam, oculorum immobilitatem aut nictationem, sitim, catarrhum, insomniam; homo nanciscitur mobilitatem dentium et haec illaque alia morbosa phaenomena. Ex propria autem indole nanciscitur vomitionem, animi deliquium, vertiginem, lassitudinem, artuum dolorem terribilem et sentiendi organorum perturbationem.

A longinqua sessione et balnei usu in lumbo oritur dolor.

Post nimiam ambulationem aër in cruribus adfert morbos, tabem inferiorum extremitatum, aut intumescentiam, ant etiam podagram.

Frigoris, voluptatum et aquae usus incrementum aëris efficit; exinde artuum fricatio, rigiditas, colica, inflatio et tremor oriuntur.

Vento et solis ardore in decolorationem et etiam in febrem homo incidere potest.

Cohibito aut nimio esu mortem aut terribilem morbum homo nanciscitur. Inconveniens cibus robur et colorem haud dubie delere potest. Qui homines intemperantes vorant bestiarum more, ii indigestionem, radicem exercitus (copiae) morborum, adipiscuntur.

Difficultatum causam intuitus medicus, illarum peritus, operam consumat in aegroti morbo per remediantem conditionem.

Iis, qui alvum purgati sunt et vomuerunt, Antilopa alba et nigra salsa, lepus, pavo, perdix, Oryza praecox, vetus Oryza sativa, Phaseolus mungo et omnia adhibenda sunt, quae levia aestimata sunt."

Caput XL.

Nunc vero de fumo ducendo, nasali remedio et ccligmatis usu therapiam exposituri sumus.

Fumus quintuplex est, hoc modo: compositus, oleosus, purgatorius, catarrhum delens et vomitorius.

Illis medicamentis ab Elettaria cardamomo incipientibus (exceptis Costo arabico et Tabernoemontana coronaria) subtiliter contritis, cannam Sacchari sarae, duodecim pollices transversos longam, et in octo pollicum transversorum longitudinem linteo panno circumdatam, obducat. Haec turunda pro composito fumo. Oleis, fructuum succis, cera, resina Shoreae robustae, bdellio etc., cum oleo commixtis, illam cannam obducat pro oleoso fumo; substantiis caput purgantibus pro purgatorio fumo; Solano jacquini, Solano melongena, specie Piperis longi, Piperis nigri zingiberique aridi, Cassia esculenta, Asa foetida, Terminaliae catappae cortice, arsenico rubro, Menispermo glabro, Momordica myxa, Śringi etc., et substantiis catarrhum tollentibus pro fumo catarrhum delente; tendinibus, cutibus, angulis, cornibus, cammari ossibus, aridis piscibus, carne suilla, vermibus et ceteris vomitoriis substantiis pro vomiterio fumo.

Porro substantiis pro clysteris tubulo etiam substantiae pro fumi tubulo conficiendo indicatae sunt.

Fumi tubulos digitum minimum crassus sit in cacumine, ciceris men-

suram impleat ibi canalis; in radice autem pollicem amplius sit canalis pro ingerenda fumi turunda. Tubulus quadraginta octo pollices transversos longus sit pro composito fumo; triginta duos pro oleoso; viginti quatuor pro purgatorio; sedecim pro fumo catarrhum delente et vomitorio. Duo posteriores tubuli etiam in porcinorum ossium amplitudinem excavati sunt.

Vulnerum tubulus octo pollices transversos longus est, vulnera fumigandi causâ; is ciceris circumferentiam habet, et canalis orificum in Dolichi biflori magnitudinem.

Tum suaviter sedens, hilaris, erectus, deorsum oculos vertens et indefessus homo turundam, oleo inunctam et in cacumine accensam canali tubuli immittat et fumum bibat.

„Ore fumum bibat primo; deinde naribus eum bibat. Ore bibitum fumum, et naso bibitum etiam, ore evomat. Ore fumum haustum ne ex naribus efflet. Hac enim perversitate oculi ibi laeduntur."

Praecipue vero compositum fumum naso hauriat; oleosum ore nasoque; naso purgatorium; ore duos reliquos fumos. Porro pro composito fumo turundam, cannâ Sacchari sarae liberatam, et in solis candore, ventorum experte, exsiccatam, prunis medicus accendat, in orificium tubuli inferius ingerat et dicat: „fumum duo!"

Pari modo oleosum et purgativum fumum efficiat.

Pro reliquis duobus fumis turundam in depositam pateram, prunis fumi expertibus impletam et firmam injiciat, aliam pateram, orificio instructam in fundo, superinsternat, huic orificio radicem tubuli inserat et fumum ducat. Sedato fumo, turundam reliquam rursus injiciat et fumum bibat usque ad corruptorum humorum puritatem.

Hoc est praeceptum de remedio bibendi fumi.

Porro homines moerore, lassitudine, timore, iracundia, calore, veneno, hoemorrhagia biliosa, insania, animi deliquio, aestu, siti, ictero, palati siccitate, vomitione, capitis dolore, vomitu, jejunio, gutta serena, morbo urinali, intumescentia abdominis, inflatione et vaporibus sursum congestis vexati, infantes, senes, infirmi, alvum purgati, restaurati, insomnes, gravidae, asperi, emaciati et vulnerati (ulcerosi), illi, qui mel, butyrum liquefactum, lac coagulatum, lac, garum et aquam oryzae fermentatam potaverunt atque exiguo phlegmate praediti sunt, ne fumum adhibeant.

„Intempestive potatus fumus efficit vertiginem, animi deliquium, capitis dolores et horribilem nasi, aurium, oculorum et linguae morbum."

Primi tres fumi duodecim temporibus adhibendi sunt, hoc modo: in finibus sternutationis, ablutionis dentium, emunctionis, lavationis, coenae, diurni somni, coitus, vomitus, minctionis, alvi dejectionis, irae et operationis per scalpellum. Ibi in fine minctionis, dejectionis alvi, sternutationis, irae et coitus fumus oleosus adhibendus est; in fine lavationis, vomitus et diurni

somni purgatorius fumus; in fine ablutionis dentium, emunctionis, lavationis, coenae et operationis per scalpellum compositus fumus. Ibi oleosus fumus aërem sedat ob oleum suum et inungendi vim; purgatorius fumus phlegma vexat vexatumque tollit ob similitudinem suam cum duobus prioribus fumis.

Est hic ślokas:

Homo ex fumi usu serenis sensuum organis, sermonibus et mente praeditus, solidis capillis, dentibus, barba et suaveolente alboque vultu exornatus est."

Catarrhus, anhelitus, cibi fastidium, obductio pituitae in ore, vocis interruptio, oris effluvium, vomitus, lassitudo, somnolentia, maxilla et tendinum cervicis rigor, uasi frigus, capitis morbi, aurium et oculorum dolores, et ab aëre phlegmateque orti morbi faciei orisque non exsistunt (post fumi usum).

Fumi justa efficacia et nimia efficacia dignoscenda est. Justa efficacia morbos sedat; inefficacia siccitatem palati gutturisque, aestum, sitim, animi deliquium, vertiginem, insaniam, aurium, oculorum nariumque morbos et infirmitatem efficit.

Compositi fumi ternos haustus sumat ore nasoque; sic tres quatuorve series. Oleosum fumum hauriat usque ad lacrymarum profusionem; purgatorium usque ad humorum corruptorum apparentiam. Ex Sesami orientalis, Amaranthi polygami et aquae oryzae fermentatae potione potandus est vomitorius fumus; ex oryzae jure etc. catarrhum delens fumus.

Vulnerarium fumum ex tubulo, in paterae operculum inserto, vulneri medicus inducat. Ex hac suffitione sedatio dolorum, vulnerum puritas et sanguinationis sedatio oriuntur. —

„Hoc praeceptum de fumo breviter a me datum est; nunc praeceptum de nasali remedio totum traditurus sum."

Herba medicabilis, aut ex herba medicabili confectum oleum naribus datur. Hoc nasale remedium duplex est: capitis purgatorium et inunctorium. Hoc duplex etiam quintuplex est, hoc modo: nasale, capitis purgatorium, sternutatorium, compressivum et inflatum. In his nasale remedium et capitis purgatorium praecipua sunt. Nasalis remedii vim habet sternutatorium; capitis purgatorii vim habet compressivum et inflatum remedium. Nasale igitur sic dictum remedium quintupliciter adhibitum est.

Porro quod oleum esvorum capitis inungendorum, cervicis, humerorum et pectoris roborandorum aut oculorum inserviendorum causâ adhibetur, id praecipue nasale dictum est.

Hoc autem nasale remedium in capite aëribus oppresso, in dentium, capillorum barbaeque defluvio, in terribili aurium dolore, in aurium tinnitu,

in gutta serena, in vocis interruptione, in nasi morbis, in oris siccitate et salivae multitudine, in phlegmate per tempus orto, in canitiei adventu, in terribili insomnia, in aëreis biliosisque oris morbis et aliis adhibendum est, scilicet oleum ex substantiis aërem bilemque tollentibus confectum.

Capitis purgatorium in palato phlegmatis pleno, in gutturis capitisque morbis, in fame, in capitis gravitate doloreque, in gravedine, in semifissura (palato fisso), in helminthiasi, in catarrho, in epilepsia, in odoris torpore et in aliis supra claviculam sitis et a phlegmate ortis morbis adhibendum est, ex substantiis caput purgantibus, aut ex harum oleis paratum. Hoc duplex remedium dandum est jejuno, caenae tempore; antemeridiano tempore heminibus ex phlegmate laborantibus; meridiano tempore ex bile laborantibus; postmeridiano tempore ex aëre laborantibus.

Homini, cujus caput purgatum, os et nasalis canalis dentiscalpio et fumi haustu purificata, regio colli, genae et frontis sudabunda et fricata est, quique in domo, aëri, solis ardori pulverique non expositâ, supinus jacet, manus pedesque protendit, caput paululum demittit, oculos panno obtectos et nasum extremum extremo digito indice sinistrae manus sublatum habet, medicus in purgatum nasalem canalem dextra manu oleum calore suaviter calefactum, in vase argenteo, aureo, cupreo aut terreo, aut in concha depositum, per concham aut erioxylon lente et sine intermissione guttatim infundat ita, ut oculos non adipiscitur.

„Oleo stillante, homo caput ne commoveat; ne irascatur; ne loquatur; ne sternutet; ne rideat. His enim actionibus repulsum oleum non omnino ingreditur. Exinde tussis, catarrhus, capitis oculorumque morbi oriuntur."

Quod attinet ad olei quantitatem, octo guttae, ex digiti indicis duobus articulis delapsae, prima quantitas est; secunda concham, tertia concham manus (volam) implet. Hae tres quantitates (doses) pro viribus adhibendae sunt. Nasale oleum ne deglutiat ullo modo.

„Quadrivio (fauce) humectato, ut egrediatur ex ore nasale oleum, homo id, prae timore phlegmatis vexantis, exspuat non retinens."

Dato oleoso nasali remedio, rursus medicus, cum sudabundum effecerit collum, genas, etc., fumum adhibeat et comedendum det homini jusculum; exinde eum doceat sacram institutionem. Tum pulverem, fumum, oleum, solis ardorem, vinum, motionem, potionem, capitis lavationem, nimiam vectionem, iracundiam etc. evitet.

Nasalis remedii oleosi rectae nimiaeque efficaciae et inefficaciae dijudicatio haec est:

„Levitas capitis in recta efficacia, dulcis somnus et expergefactio, morborum sedatio, puritas sensuum et oblectatio animi locum habent.

Phlegmatis irrigatio, capitis gravitas et sensuum perturbatio signum est in capite nimis perfuso oleis. Asperum ibi hominem medicus efficiat.

In inefficacia qualitas sensuum mala, asperitas et morborum implacabilitas locum habent. Ibi denno desideratum nasale remedium medicus adhibeat.

Quatuor guttas, aut sex, aut etiam octo pro viribus, quantitatem (dosin) olei, caput purgantis, designet.

In nasali oleo tria indicia circa adhibitionem specialiter ostenta sunt a doctis medicis, sacrae doctrinae peritis: justo purgatum, minus purgatum et nimis purgatum (indicium).

Pruritus, superlitio (pituitae), gravitas organorum sensualium et phlegmatis confluvium sunt indicia capitis minus purgati relata.

Cerebri accessio (paroxysmus), aëris augmentum, sensuum perturbatio et inanitas capitis locum habent in capite nimis purgato.

Capiti minus aut nimis purgato medicamenta medicus, phlegma et aërem delentia, adhibeat.

Omnino juste purgato capite, butyrum nasale liquofactum inspergat.

Post unum, duos aut septem dies, aut iterum post viginti unum dies, aut quoties medicus bene esse credit, homini aëris valde pleno, bis etiam dandum est nasale remedium a medico dignoscente."

Compressivum vero (nasale remedium), ut capitis purgatorium, hominibus, a destillatione et viperino morsu laborantibus, medicus det. Cum enim quampiam substantiam caput purgantem compresserit et contriverit, tum mentis alienatione, helminthiasi et veneno vexatis pulverem medicus inflet. Saccharum officinarum, aut saccharum crudum, aut lac, aut butyrum liquefactum, aut carnis jus, emaciatis hominibus in haemorrhagia biliosa praebeat.

„Macro, infirmo, timido teneroque homini et feminis cocta olea, homini in capite purgato sedimenta oleosa, sicut illis, salubria sunt."

A nasali remedio arcendus est homo saturatus, jejunus, valde juvenilis, catarrho affectus, gravida uxor, qui oleum, aquam aut vinum potavit, quique cibum non digessit, clysterizatus, iratus, morbis afflictus, sitibundus, moerore laceratus, defatigatus, infans, senex, excretionum egenus et caput lavandi cupidus. Nube tempori anni inconsentaneâ, nasale remedium et fumum evitet.

Ex minori aut nimia quantitate, ex nimis frigida, fervida ac subita applicatione, ex nimis pendulo capite, porro si homo naribus attrahit, vacillat aut deglutit, et a contraindicata applicatione oriuntur difficultates, e. g. sitis, vomitus etc., corruptorum humorum signis praeditae et a destructione oriundae.

Sunt hic ślokae:

„In nasali remedio et capitis purgatorio difficultates duplices relatae sunt, quae ex humorum vexatione et destructione ordinatim intelligendae sunt. Humorum vexatorum signa medicus devincat sedativis et purgatoriis; destructionis signa autem devincere potest peculiariter nutriens medicamentum salubre." —

Sternutatorium quatuordecim temporibus sumendum est, scilicet homini e lectulo surgenti, dentes vacillantes habenti, domo egredienti, laboribus, coitu et itineribus defatigato, in urinae, faecum, elutionis oris et collyrii adhibiti fine, jejuno, vomitione perfuncto, e diurno somno surgenti et vespere.

Sternutatorium homini e lectulo surgenti adhibitum, discutit pituitam noctu congestam ingressamque in nasi canales, et animum tranquillat: homini vacillantes dentes habenti adhibitum, dentium soliditatem et oris suaveolentiam adfert: homini domo egredienti adhibitum, nasalem canalem irrigat ita, ut pulvis aut fumus non vexet: homini labore et coitu defatigato adhibitum, defatigationem discutit: in urinae et faecum fine adhibitum, oculorum gravitatem removet: in oris elutionis et collyrii fine adhibitum, oculis favet: homini jejuno adhibitum, organorum sensualium purgationem et levitatem adfert: homini vomitione perfuncto adhibitum, pituitam organis sensuum adhaerentem extrahendo, ciborum appetitum dat: homini e diurno somno surgenti adhibitum, somni residuum, gravitatem et excretionem amovendo, mentis aciem generat: vespere adhibitum, a suavi somno expergefactionem efficit.

„Paululum naribus attrahentis oleum quatenus in os penetrat, naso inspersum hoc oleum medicus noscat sternutatorium ex praescripto. Nasale remedium morbos hominum supra claviculam ortos refrenat et organa sensuum pura atque os suaveolens efficere potest. Maxillae, dentium, capitis, cervicis, trianguli scapulae, brachiorum et pectoris robur oritur: phlegma autem, canities, alopecia et maculae atrae in facie non oriuntur. Oleum Sesami orientalis ad phlegma et aërem sit universum remedium; ad aërem medicus etiam det adipem; butyrum liquefactum semper ad bilem; medullam etiam adversus aërem. Quadruplicis olei praeceptum etiam indicatum est. Propter obstructionem circa phlegmatis sedem in illis symptomatibus, oleum Sesami orientalis datur. —

Deinde praeceptum dabo de ecligmatis usu.

Quadruplex ecligma est: oleosum, mitigatorium, purgatorium et roborans.

Ex suaviter calidis substantiis oleosum ecligma conficitur adversus aërem; ex suaviter frigidis conficitur mitigativum adversus bilem; ex pungentibus, acidis, salinis, asperis et calidis conficitur purgatorium adversus phlegma; ex adstringentibus, amaris, dulcibus, pungentibus et calidis conficitur roborans adversus vulnus (ulcus).

Quadruplicis ecligmatis discrimen hoc factum est."

Ibi sedimentum specici ex Pipere longo, Pipere nigro aridoque zingiberi, Hibisci populneoidis, Sinapis dichotomae et Terminaliae chebulae cum oleo Sesami orientalis, aut jure carnis, aut lixivio, aut melle agitatum (commixtum), salitum et calefactum homo, cujus guttur, gena et frontis regio vaporata fricataque sunt, ore retineat.

„Quae vero materies facile coit, ea in eeligmate indicata est; quae autem non coit, ea gargarisma dicta est."

Tamdiu ore retinendum est (ecligma aut gargarisma), donec buccae humoribus impletae sunt et narium fluxus oculorumque circumfusio adsunt; tum vero ejiciendum et aliud sumendum est.

„Sic ex oleo, lacte, melle, succo, urina, acidis, infusionibus et calidis aquis confecta ecligmata homini corruptis humoribus affecto salubria sunt. Morbi liberatio, gaudium, puritas, oris levatio et sentiendi organorum claritas sunt signa recti ecligmatis. Ecligmate autem defectivo, frigiditas, phlegma, tormen et minuta perceptio locum habent. Ex nimis efficaci ecligmate in ore coctio, siccitas, sitis, cibi fastidium et defatigatio oriuntur. Ex purgatorio ecligmatis genere hoc ita se habet sine dubio.

Sesamum orientale, Nymphaea caerulea, Sinapis dichotoma, Saccharum officinarum et lac cum melle fiant gargarisma ferventis oris, aestum delens.

Ecligmatis praeceptum hoc breviter traditum est.

Medicamentum hoc remediale discernens medicus sapienter conficiat. Sedimentum, mixtura, mel et pulvis, — quadruplex hoc medicamentum est. Digito extremo id proprie adhibetur aegrotis ab ore laborantibus.

In aegroto rectam efficaciam et inefficaciam ecligmatis medicus distinguat. Eos quoque morbos domet, quos ecligma removere potest. Corruptos humores delentem non fluidum cibum etiam homini praebeat."

Sic in almo Susruta, Ayurvédae doctrinam continente, quartus liber, Therapia (Chikitsitast'hána), peractus est.

KALPAST'HÁNA.

ID EST

ANTIDOTORUM DOCTRINA.

Caput I.

Nunc vero ciborum potionumque praeservationem exposituri sumus.

„D'hanvantaris, Kâśi Dominus, devetionem justitiamque servantium excellentissimus, Suśrutam et ceteres discipulos edocuit, multarum doctrinarum gnarus:

Hostes cum fertitudine invadentes et infense digressi, relicturi iracundiae venenum et talem speluncam nacti, regem adeo peritum venenis interficere possunt; aut malevelae feminae pulchrae cupidaeque varia remedia corrumpere possunt; aut vir post coitum cum venefica puella momento amittere potest quinque spiritus vitales. Propterea medico semper a veneno rex custodiendus est.

Quia hominum mens, equorum in modum, inconstantia praedita est, idcirco rex nunquam vitam efflare debet.

Medicum generosum, officiosum, gratum, pertolerantem, semper surgentem, incupidum, indepravatum, devotum, beneficii memorem, grato vultu ornatum, iracundiae, sermonis contumeliosi, invidiae, ebrietatis et ignaviae expertem, victis sensibus praeditum, intelligentem, indefatigatum, deditum, salubria desiderantem, habilem, audacem, peritum, dextrum, fraudi haud obnoxium, antehac dictis qualitatibus praeditum, semper proximis medicaminibus instructum in culina adhibeat (rex), arte coquinaria excultum.

Culina in probata caeli plaga et regione exstructa, puris vasis ornata, magna, pura, fenestris praedita, spiraculis dives, suae classi inserviens, umbraculo obtecta, inaugurata et exploratis uxoribus virisque instructa sit. Ibi inspectorem adhibeat omnino medici qualitatibus praeditum. Huic in potestatem tradendi sunt varii servi puri, apti, dextri, modesti, gratis vultibus ornati, dispositi, benevoli, brevibus capillis et unguibus praediti, firmi, lavati, valde sedati, vittis induti et bene cincti. Ciborum stationes etiam ibi sunt, ubi homines. Itaque in culina medicus incuriae expers sit.

Culinarii gestatores sint Saupaudanici et Paupici, aut etiam alii, quicunque se ad medici voluntatem conforment.

Gestuum gnarus sapiens medicus ex hominum vocis, motionis et faciei mutationibus cognoscere potest veneni datorem, et ex sequentibus signis: veneficus interrogatus non dat responsum; sin vero loqui vult, in mentis errorem rapitur. Incepta valdeque confusa dicit, stultorum more; agitat digitos, subito radit terram et in eam se abscondere vult. Tremor in illo oritur et perterritus alios intuetur. Infirmus vultuque decolore praeditus est; unguibus paululum vellicat; capillos consternatos saepius manu tangit; exeundi cupidus ex januis iterum atque iterum circumspexit. Veneni dator vivit perversus et excors. Quidam homines vero, prae timore a rege aut ejus imperio incitati, quamvis probi, tamen improborum motiones faciunt. Idcirco servorum experimentum regibus faciendum est ab initio.

In cibo, potu, dentiscalpio, unguento, in scarificatione, suffitione, adspersione et illitu, in sertis, vestibus, lectulis, loricis, ornamentis, calceamentis et scabellis, in dorsis elephantorum et equorum, atque in aliis veneficio inservientibus rebus, in nasalibus remediis, in fumis ducendis, collyriis etc., veneni signa indicabo, et therapiam proxime sequentem.

Quae muscae, cornices etc. ex regis cibo frustulum depositum venenatum devorant, eae ibi pereunt. Cibo ignibus devorato, valde dividitur venenum; pavonis jugulo similis difficilisque ad perferendum oritur fissa flamma, et acer fumus non diu quiescit. Perdicis rufae oculorum vacuitas a desiderio celeriter oritur: cibus enim corruptus et veneno mistus est: moriuntur animantes. Quivis animans debilis mutationem vocis, ardea vero ebrietatem adipiscitur. Laetari potest pavo perterritus; clamant psittacus et turdus; hystrix lacrymas profundit; alvum exonerat simia. Ideo semper regi proxime admoveat medicus quadrupedes ejus atque aves, domestica ornamenta et praeservativa; depositi enim cibi venenati vapore sursum versa congestio, cordis dolor, distortio oculorum et cephalalgia oriuntur. Ibi nasale remedium, collyrium, Costus arabicus, Asa foetida, Andropogon muricatus et mel indicata sunt; ex Mimosa sirisha, Indigofera tinctoria et Sirio myrtifolio unguentum medicus conficiat. In corde per unguentum Sirii myrtifolii voluptatem adipisci potest; hoc unguentum manuum prosperitatem, manuum aestum et unguium aciem efficit. Porro inunctio, Convolvulus turpethum floribus nigris, coccinella, Asclepias acida et Nymphaea caerulea indicata sunt, si is per negligentiam aut stultitiam illum cibum (venenatum) sumit. Ut circa tumorem globosum, sic lingua tum ex saporis inopia laborat, vexatur et aestuat; pituitaque per os defluit. Porro ex vapore venenato emissa et a dentium scarificatione orta reactio lipothymiam, vomitionem, diarrhoeam, inflationem, aestum, tremorem, organorum sensualium alienationem efficere potest, cruditatis sedem ingressa. Ibi celeriter Vangueriâ spinosa, Cucurbita lagenari, Momordica monadelpha, Trichosanthe dioeca tribusque myrobalanis et lacte coagulato ebutyratoque, aut oryzae aquâ vomitum medicus

concitet. Porro aestum, lipothymiam, dysenteriam, organorum sensualium alienationem in hominibus, intumescentiam, icterum et vexationem efficere potest, coctionis sedem ingressa. Ibi alvi purgatio indicata est; batyro conditus sic dictus fructus Indigoferae sail ex lacte coagulato, aat gramia, venenorum hostia, cum melle commixta, bibenda sunt.

In omnibus (venenatis) fluidis substantiis, in lacte, vino, aqua etc., fiant variae lineae; spuma bullaeque exorinatur; repercussae immagines ibi non conspiciuntur, ant si conspiciuntur rursus, fiunt duplices, cavae ant tenaes et mutatae.

Irrigata olera, juscula, cibi et carnes insipida et male olentia statim fiunt (veneno)quasi adusta. Odore, calore et sapore privati sunt omnes cibi; ac fructus cocti celeriter destruuntur, et erudi ad coctionem cito perveniunt.

Destruitur nasus superior, veneno per dentiscalpium ingresso; linguae, dentium, labiorum et carnis intumescentia oritur. Tum floribus Grisleae tomentosae et ossiculis fructuum Terminaliae chebulae atque Eugeniae jamba, cum melle commixtis, inciso tumore, efficienda est hominis remediatio. Aat etiam Alangii hexapetali radices, aut cortices Saptachch'hae, aut Mimosa sirisha Phaseolusque radiatus, cum melle, remedium est.

Linguae scarificationem et ecligma, dentiscalpii more, medicus demonstret.

Fluidum et copiosum unguentum, aat decolor, venenatum est. Tubera, destructio, destillatio, cutis coctio, sudatio, febris et dilaceratio carnis, anguento venenis misto, oriuntur. Ibi homini, calidis aqais adsperso, adhibenda est iaunctio. Sirium myrtifolium autem, Tabernoemontana coronaria, Costus arabicus, Andropogon maricatus, Asa foetida, Meniispermum glabrum, Andropogon aciculatus, Nelumbium speciosum, Curcuma zanthorhiza et Laurus cassia, cum Crataevae valaagae succo et arina, fiant potio et sic adhibeantar.

De affitione, adspersione, infusione et illitu, de lectulis, vestibus et loricis (venenatis) judicandam est ex angueati (venenati) indiciis.

Horripilatio, capitis dolor, ex sensuum organis eruptio sanguinis et nodorum ortus in superioribus membris locum habent, illitu venenis misto. Ibi saepius illitus, terra caerulea commixta cum bile Antilopae pedibus albis, butyro clarificato, Convolvulo turpetho floribus nigris, Convolvulo turpetho albo et Amarantho polygamo, vaccinum stercus et sedimentum oleosum, aat Jasmini grandiflori succus, aut succus Salviniae cucullatae, aut fumus domesticus (fuligo), capitis inunctio et capitis praeservativa ablutio calida, salubria sunt.

Serta venenata medicus absolvat, ut unguenta venenata.

Os, veneuato ungueato illitum, lividum et inunctionis venenatae signis praeditum fit, ac spinis impletur, Nelumbii speciosi spinis similibus. Ibi

potiò melle butyroque liquefacto mista, inunctio, Sirium myrtifolium, butyrum liquefactum, Asclepias rosea, Glycyrrhiza glabra, Hedysarum alhagi, Pentapetes phoenicea et Boërhavia diffusa alata indicata sunt.

Insania ab elephantis etc. equitatis, salivatio, oculorum rubor et in natibus, ano, pene scrotoque simul tubera oriuntur. Ibi, ut in inunctione venenata, etiam optata est ambulationis et vectionis confectio.

Sanguinis eruptio ex sensiendi organis, capitis dolor, phlegmatis confluentia et sentiendi organorum alienatio signa sunt, veneno nasale remedium et fumum ducendum ingresso. Ibi butyrum ex vaccae etc. lactibus confectum, cum Ativisha coctum, saccharo albo conditum et cum Jasmino arabico commixtum, salubre est in potione et nasali remedio.

Odoris inopia, decoloratio, mensium languor foetorque et capitis dolor oriri possunt, oculo aquâ (venenata) impleto.

Porro vapore (venenato) emissa reactio eadem est, quae in oris inunctione (venenata) relata est.

Aurium oleum ingresso veneno, meatus auditorii corruptio, tumor, dolor profluviumque oriuntur. Ibi celeriter aures implendae sunt. Sedimentum oleosum Asparagi racemosi cum butyro clarificato melleque commixtum et succus corticum Asclepiadis acidae bene refrigeratus optantur salubria.

Lacrymarum superfusio, aestus, dolores et oculorum distortio oriri possunt, aut etiam caecitas. collyrio venenato. Ibi statim butyrum liquefactum bibendum est, atque exhilaratio Mâgnd'hanica, collyrium, Asclepiadis geminatae et Capparis trifoliatae decoctio, Bignoniae indicae, Terminaliae alatae tomentosae spuma cum felle taurino commixta, Cratoevae valangae et Asclepiadis geminatae, aut Semicarpi anacardii flores indicata sunt; singulos etiam flores Ixorae band'hucae et Alangii hexapetali adhibeat.

Intumescentia, effluvium, torpor et tubera pedum sine dubio exoriuntur, calceamentis venenatis.

Crepidas et scabella venenata, ut calceamenta venenata, medicus absolvat.

Ornamenta venenata, splendore sunt privata et non enitent, ut antea; suas in corpore sedes laedere possunt aestu, coctione et dilaceratione.

Calceamentorum ornamento venenato, aptum inungendi praeceptum medicus observet.

Veneni morbi, a vapore venenato incipientes et cum ornamento venenato finientes, expositi sunt.

Phaenomena intuitus medicus homini adhibeat curationem.

Valde odorum medicamentum medicus indicabo.

Potionibus, inunctionibus, nasalibus remediis et collyriis venenatis, purgatoria medicus det atque adhibeat acria emetica. Vasa secet celeriter; si derivatio peracta est, et pili murini aut caprini illigati sunt manui, tum regis omnem cibum venenatum veneni expertem faciat. Cordi praeservationem

semper efficiat, in amicorum circulum veniendo. Butyrum liquefactum caprinum, ambrosiam dictam, sapiens bibat; aut butyrum liquefactum (vaccinum), lac coagulatum, lac, mel, aut aquam frigidam bibat. Pavones, Viverras ichneumones, Alligatores, hystrices et anseres semper comedat et eorum juscula etiam bibat. In carnibus Alligatorum, Viverrarum ichneumonum et anseris sapiens medicus det bene contritum Convolvulum turpethum album, Glycyrrhizam glabram et Saccharum officinarum. Saccharum officinarum et Ativisha sunt cum pavone, Allio sativo et hystrice danda; porro sunt danda Piper longum et Allium sativum; melle butyroque conditum leguminum jusculum semper salubre est. Cibos venenum dolentes comedat sapiens cum Pipere longo, Glycyrrhiza glabra, melle, Saccharo officinarum, Saccharo crudo et aqua; aut evomat cordatus comesum venenum."

Caput II.

Nunc vero de stabilibus (vegetabilibus) venenis dijudicandis caput exposituri sumus.

„Duplex venenum dicitur: stabile (vegetabile et metallicum) et mobile (animale). Primum decem classes, alterum sedecim domicilia habet.

Radix, folium, fructus, flos, cortex, lac (vegetabile), succus, extractum, metallum et bulbus decimus commemerata sunt."

Klítaka, Nerium odorum, Abrus precatorius, Alpinia galanga, Gargara, kakara, Phrynium dichotomum, Vidyutšik'ha et Vijaya — sunt octo radicum venena.

Vishapatri, Kalamba, Avaradaruka, Karamb'ha et Mahákaramb'ha — sunt quinque foliorum venena.

Menyanthes cristata, Vénuká, Karamb'ha, Mahákaramb'há, Aegle marmelos, Rénuka, K'hadyotaka, Jarmari, B'hagand'há, Sarpeg'háti, Nandana et Sarapaka — sunt duodecim fructuum venena.

Calamus rotang, Nauclea cadamba, Piper nigrum, Karamb'ha et Mahákaramb'ha — sunt quinque florum venena.

Antrapáchaka, Karttariya, Barleria cristata, Karag'haia, Karamb'ha, Nandana et Varátaka — sunt septem venena corticum, succorum et extractorum.

Kumudag'hni, Euphorbia antiquorum et Jálakahíryya — sunt tria lactis (vegetabilis) venena.

Phéñâémae cinis et arsenicum flavum — sunt duo metallica venena.

Kálakúta, Vatsanáb'ha, Sarshapaka, Pálaka, Karddamaka, Vairátaka, Mustaka, Sringivisha, Nymphaea alba, Múlaka, Háláhala, Mahávisha et Karkataka — sunt tredecim bulbornm venena.

Itaque quinquaginta quinque stabilia venena exsistunt.

„Quatuor Vatsanáb'has et duo Mustaka dicta sunt. Sex Sarshab'has vocant, reliqua singula sunt.

A radicum venenis oriuntur tremor, delirium et insania.

Oscitatio, membrorum tremor et suspirium ex foliorum veneno cognoscenda sunt.

Scroti intumescentia, aestus et cibi fastidium a fructuum venenis oriri possunt.

A florum venenis vomitus, inflatio et insania oriuntur.

A corticum, succorum et extractorum venenis sumtis oriuntur foetor oris, asperitudo, capitis dolor et phlegmatis confluentia.

Spumae adventus, excretienum interruptio et linguae intumescentia oriuntur a lactis (vegetabilis) venene.

Dolor cordis, animi deliquium et aestus in palato oriuntur a metallicis venenis.

Saepe haec venena tempus occidentia medicus demonstret.

Venena vero a bulbis orta seria haec fusius edisseram.

Tactus torpor, tremor et insensibilitas a Kálakúta oriuntur.

Cervicis rigiditas et flavum stercus, flava urina et flavus oculus oriuntur a Vatsanáb'ha.

A Sarshapa corruptio aëris, urinae suppressio et nodi.

Cervicis infirmitas et vocis confluentia a Pálaka, die quinto decimo lunari, oriuntur.

Irrigatio autem, excretionum interruptio et oculorum flavus color a Kardama oriuntunr.

A Vairátaka membrorum dolor et capitis morbi.

Membrorum rigor et tremor a Mustaka oriuntur.

A Śringivisha lassitudo membrorum, aestus et abdominis intumescentia.

A Nymphaea alba rubor oculorum et tumor in abdomine.

Decoloratio, vomitus, singultus, intumescentia et perturbatio a Múlaka.

Diu homo suspirat et lividus fit ex Háláhala.

A Mahávisha (magno veneno) in corde nodi oriuntur et dolores.

A Karkata homo exsilit sursum et ridens mordet dentes.

A bulbis orta, horrifice vehementia, exhibita sunt tredecim venena, quae omnia peritis cognoscenda sunt ex decem qualitatibus:

Veneni qualitas aspera, calida, acris, subtilis, celeris, stimulans, expansibilis, pellucida, levis et indigestibilis commemorata est.

Venenum asperitudine irritare potest aërem; calore bilem simul et san-

guinem; acritudine animum perturbare potest et ligamenta articulorum findit; subtilitate membra corporis penetrat destruitque; celeritate celeriter interficit; stimulatione generationi inservire potest; expansibilitate purgare potest corruptos humores, corporis elementa et secretiones; pelluciditate valde potest se extendere; levitate ad curandum difficile est; indigestibilitate difficile ad digerendum est et propter hanc causam diu vexare potest.

Stabile, mobile et etiam facticium venenum statim interficere potest. Venenum vero dignoscendum est decem qualitatibus praeditum.

Stabile, mobile aut facticium venenum, quod ex corpore non totum egressum est, sed digestum, aut antidotis destructum, aut aestu, igne, aëre solisque ardore exsiccatum, aut propriis qualitatibus privatum est, humorum veneuationem efficit. Ob exiguam efficaciae indolem occidere non potest venenum, phlegmate involutum et multis pluviis impeditum. Homo autem, illo veneno vexatus, interruptis faecibus et colore praeditus, male olente et exsucco ore instructus, sitiens, ex animi deliquio laborans, vomens, balbutiente sermone afflictus et phaenomenis corrupti abdominis affectus fieri potest.

Veneno in cruditatis sede sito, homo ex phlegmatis aërisque morbis laborare potest; veneno autem in coctionis sede sito, ex aëris bilisque morbis aegrotare, et solutis capillis membrisque praeditus fieri potest, sicut avis, fissis alis. Venenum autem in chylo etc. situm, jam dictos morbos, a corporis elementis ortos, efficere potest. Irritatio frigidis, ventosis pluviisque diebus celeriter venit.

Primam hic (veneficii) formam audi!

Somnolentia, gravitas, perturbatio, separatio, gaudium et membrorum fricatio oriuntur. Deinde venenum efficit cibi vinique indigestionem inappetentiamque, rotundas maculas, magnas maculas, insaniam, corporalium elementorum interitum, intumescentiam pedum manuumque, hydropicum abdominis tumorem, vomitionem et diarrhoeam; aut decolorationem, animi deliquium et difficilem febrem facere potest, aut auctam pervalidamque sitim; delirationem aliud venenum generare potest, aliud suppressionem urinae; aliud ejicere potest semen virile; aliud haesitantiam linguae generare potest lepramque et hos illosque morbos multimodos.

Venenum, per corporis regiones, tempus, cibum et diurnos somnos corruptum, quia iterum corrumpit corporis elementa, propterea corrumpens venenum relatum est.

In primo impetu veneni stabilis adhibiti lingua hominum livida fieri solet et rigida; animi deliquium anhelitusque oriuntur.

In secundo impetu tremor, sudor, aestus et pruriens dolor oriuntur. Venenum, cruditatis sedem aggressum, facit in corde dolores.

Palati siccitatem in tertio impetu, colicamque circa cruditatis sedem, valde facit venenum. Decolores, virides tumidique oculi hominis fier

possunt. Coctionis sedem aggresso veneno, dolor, singultus, catarrhus et intestinorum crepitus oriuntur.

In quarto impetu oritur vehemens capitis dolor.

Phlegmatis destillatio, decoloratio, articulorum fissio, omnium humorum irritatio et circa coctionis sedem dolores oriuntur in quinto impetu.

In sexto impetu interitus intelligentiae oritur, et valde homo profusione alvi laborat.

Humeri, dorsi et coxae fractura destructioque in septimo impetu oriuntur. —

In primo impetu autem homini, qui vomuit et frigidam aquam adhibuit, medicamentum cum melle butyroque liquefacto commixtum medicus bibere det.

In secundo autem homini, qui superiorem in modum vomuit, purgatorium medicamentum bibere det.

In tertio medicamenti potio et collyrium salubria sunt, per nares adhibita.

In quarto medicamentum oleo mistum medicus bibere det.

In quinto medicamentum cum melle et decoctione Glycyrrhizae glabrae commixtum praebeat.

In sexto, ut in diarrhoea, curatio passioque locum habent.

In septimo impetu medicus faciat cornicis pedem (sectionem cruciformem) et simul cum sanguine carnem amoveat.

In impetuum intervallis medicus expertus, opere hoc illove facto, frigidam oryzae fermentatae aquam, butyro clarificato melleque mistam, det.

Trichosanthes dioeca, Agnika, Cysampelos hexandra, Cleome pentaphylla, Menispermum cordifolium, Trapa bispinosa, Mimosa sirisha, Achyranthes aspera, Cordia myxa, montanae duae Curcumae, Boërhavia diffusa alata, Pisum sativum, Species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis. Echites frutescens, Pavonia odorata, scilicet horum alicae fermentatae, in decoctione paratae, delent utrumque venenum (stabile et mobile).

Glycyrrhiza glabra, Tabernoemontana coronaria, Costus arabicus, Pinus Dévadâru, Pisum sativum, Rottleria tinctoria, Elettaria cardamomum, Elaválu, Michelia champaca, Nymphaea caerulea, Jasminum arabicum, Embelia ribes, Sirium myrtifolium, folia Lauri cassiae, Panicum italicum, Artemisia absynthium, ambae Curcumae, Solanum jacquini, Echites frutescens, St'hirá et Barleria alba recipiantur; butyrum, ex eorum sedimentis confectum, inexsuperabile celebratum, celeriter delet venena omnia, etiam venanum alienbi invictum. Homini, corrumpentibus venenis vexato, bene sudanti et sursum deorsumque expurgato, medicus illud medicamentum, corrumpentium venenorum antidotum, semper bibere det.

Pipera, Artemisia absynthium, Valeriana jatamansi, Symplocos racemosa,

Cyperus rotundus, alkali, Strychnes potatorum, Elettaria cardamomnm, aqua, Datura metel et rubrica fiunt medicamentum, cnm melle commixtum, quod corrumpentia venena tollit. Hic nempe venenorum hostis non alibi contraindicatur.

In febre, aestu, singultu, suppressione urinae, seminis virilis interitu, tumore, diarrhoea, animi deliquio, cordis passione, abdominis intumescentia, delirio, tremore, et in aliis morbosis phaenomenis medicus convenienter suscipiat curationem per antidota.

Corrumpens veneficium in homine sui compote statim curabile est; per annum vero durans, dubium est; sed in homine emaciato et insalubribus addicto incurabile est."

Caput III.

Nunc vero de mobilibus (animalibus) venenis dijudicandis caput exposituri sumus.

„Mobilis (animalis) veneni sedecim classes, quae jam breviter a me relatae sunt, fusius nunc expositurus sum,"

scilicet: obtutus, exhalationem, dentes, ungues, urinam, faeces, semen femininum, rostrorum forficulas, flatus ventris, anum, ossa, bilem, spicula et cadavera.

Ibi obtutus exhalationisque venenis instructi sunt cucullati serpentes; terrestres serpentes autem venenatis dentibus prominentibus instructi sunt.

Felis, canis, simia, monodon (makara), rana, Paka piscis, alligator, concha bivalvula, coluber, domestica lacerta quadrupes, insecta etc. venenatis dentibus unguibusque instructa animalia sunt.

Chipitá, Pichchatska, Kasháya, Vásikasarshapa, Vásikatotaka, Varchcha, insecta et serpentes, venenatis excrementis urinisque instructa sunt.

Mures venenatis seminibus instructi sunt.

Araneae salivâ, urinâ, faecibus, oris ferficulis, unguibus, semine virili feminineque venenato instructae sunt.

Scorpio, Viśvamb'haras Cyprinus niloticus piscis, Cancer crangon et marini scorpiones venenatis spiculis instructa animalia sunt.

Chitraśiras, Sarávs, Kurdi, Śatadáruka, Arimédaka et Graecula religiosa venenatis rostrorum forficulis, ventris flatu, urina et faecibus instructa animalia sunt.

Musca, Kaṅs et hirudo venenatis rostrorum forficulis, ventris flatu, urina et faecibus instructa animalia sunt.

Ossa venenis impleta, colubrorum spicula et Varatis piscis ossa, osseis venenis instructa sunt.

Śaknlí, Raktaráji et Charaki, pisces, venenata bile instructi sunt.

Subtilis oris cancer crangon, Varati, Śatapadi (centipes), Śúkavalab'hika, Silnrus pungentissimus et magna furva apis venenatis spiculis oribusquo instructa animalia sunt.

Insectorum serpentumque corpora, quinque vitalibus spiritibus privata (mortua), cadaverinis venenis instructa sunt.

Reliqua vero non exposita (venena animalia) in rostratarum forficularum venenis adnumeranda sunt.

Sunt hic ślokae:

„In regionibus regi hostilibus hostes gramina, aqnas, vias, cibos, fumum aëremque veneno corrumpunt. His indiciis valde corruptas res cognoscens medicus purificet. Corrupta aqna est pituitosa, horrifico odore praedita, spumis referta, lineis operta; ranae piscesque in ea moriuntur; aves aquaticae intoxicatae circumorrant; qui se ibi submergunt homines, equi serpentesque, ii vomitum, insaniam, febrem, aestum et intumescentiam subeunt. Horum corruptos humores cum removerit, corruptam aqnam purificare tendat. Grisleam tomentosam, Shoream robustam, Terminaliam alatam tomentosam, Erythrinam fulgentem, Bignoniam suaveolentem, Sidd'hukam, Hyperantheram morungam, Rajadrumam et Mimosam catechu comburat ot eorum cinerem frigidum inspergat aqnis. Cineris enim, quantum cavis manibus capi potest, in magnum urceum injiciendo purget desideratam aquam.

Terrae regionem veneno corruptam, arsenicosum locum aut eremitarum sedem desertam venenatam boves, equi, elephanti, cameli, asini aut homines quovis membro tangunt, id intumescentiam subit, et capilli unguesque comburuntur ac destruuntur. Ibi terram cum omnibus odoramentis conterat, cum liquoribus spirituosis commisceat et tum viam conspergat; aut hunc conspergat aqnis limo impletis, aut aqnis ex Embelis ribe, Cysampelo hexandra et Cardiospermo halicacabo confectis.

Graminibus corruptis (venenatis) devoratis, vexantur, torpent, vomunt, aut faecum interruptionem subeunt, aut moriuntur. His curationem medicus adhibeat indicatam. Aut medicamentis venenum tollentibus inungat instrumenta musica varia et ea resonare faciat. Argentum claros sonos reddit, simul et coccinella et omnibus aequalis rubini portio. Hominibus bile affectis ex canum genere datum unguentum pro musicis instrumentis probatum est. Instrumenti enim musici sonis interitum subeunt venena, quae otiam terribilia sint.

Fumo aut aëro venenis misto, aves, lassitudine vexatae, concidunt humi. Catarrhus, tussis, capitis dolores et acerrimi oculorum morbi oriuntur. Laccam ibi, Curcumam longam, Ativishani, Terminaliam citrinam, Cyperum ro-

tandum, Pisum sativum, Elettariae cardamomi folia et cortices, Costum arabicum et Panicum italicum in ignem conjiciendo fumum aëremque purget. —

Brahmae, a se exsistenti, hanc gentem (humanam) sane creanti, Asura (daemon) superbus, nemino Kaitab'ha, impedimentum fecit. Deinceps ex ore irati Brahmao, thesauri luminis, ira, corporea facta, prodiit terribilis. Hic illum combussit clamantem, Jamao similem, magnipotentem. Deinde cum Asuram interfecerit, illud lumen admirabilem in modum increvit; tum consternatio Deorum, interitum (Asurao) intuitorum. Ex consternationis (visbádae) ortu (radice) etiam venonum (visha) nuncupatur. Deinde cum gentes Isvara (Dominus) creaverit, reliquam iram collocavit in creaturis stabilibus (vegetabilibus et minerabilibus) et mobilibus (animalibus).

Ut aqua, indistincto gustu praedita, ex aëre in terram profecta, in his illisve regionibus gustum hunc illumvo assumit; sic veneuum, quamcunque substantiam ingressum, a suapte natura discedit et hujus gustum sequitur.

In veneno quia omnes qualitates plerumque acres sunt, propterea omne veneuum omnium humorum irritamentum cognoscendum est. Hi irritati humores vitam fallunt propriam, venenis vexati. Non adit veuonum coctionem (digestionem); idcirco spiritus vitales destruit. Propter meatum phlegmate involutum respiratio hominis praecluditur; quam ob rem mentis non compos est homo, vita durante.

Sicut semen virile, sic venenum omnium serpentum penetrat corpus eorum universum, et ex iratorum membris ita exit, ut semen virile ejaculatione profunditur. Serpentum dentes hami more promiuent; in his aggressum venenum haeret; non elati (irati) igitur serpentes veuenum non effundunt.

Quia valde calidum et acre dictum est veneuum, idcirco in omnibus venenis indicata est frigida adspersio.

Torpidis insectis non venenum copioso aëre phlegmateque impletum inesse dicitur; idcirco in horum insectorum veneficio etiam sudatio (diaphoresis) non interdicitur. Homines autem, insectis horrifice venenatis morsos, medicus, ut a serpentibus morsos, curet. Ex propria natura commorari potest in ictu morsuque venenum, penetrando simul membra et corpus animantis sagittis venenatis perforati et a serpentibus morsi. Ex cupiditate qui carnem veneno infectam amborum mortis generum (scilicet animalium, sive sagittis venenatis, sive venenatis morsibus, interfectorum) comedit, is, pro natura veneni, aut morbis vexatur, aut etiam moritur. Itaque etiam caro amborum illorum mortis generum non est comedenda.

Post Mubárttam caro sumenda est, ictu morsuque (venenato) vacua.

Qui ventosas et fuligini similes faeces profluentes excernit, inflatus, valde calido sanguine praeditus, decolor et lassitudine vexatus est ac vomit spumam,

eum medicus venenum potasse declaret. Nec vero hujus cor, veneno corruptum, ignis comburit; hanc enim sedem cogitationis ex sua natura assecutus insistit. —

In equorum stabulis, in Deorum altaribus, in sepulcretis tumulisque, crepusculo, in quadriviis et in constellatione Yámyae cum patre, avitandi sunt homines, qui in membris morsi sunt.

Serpentum venenum celeriter interficiens et omnia venena duplici vi praedita fiunt in calore, in hominibus indigestione, bile et aestu vexatis, in infantibus et urinalibus morbis, in gravidis, in senibus, aegrotis, emaciatis et famelicis, in asperis, in timidis et diebus nubiliis.

In cujus sagittario vulnere sanguis non est, si striae ex plantis repentibus (circumligatis) non exoriuntur, et frigidis aquis non fit horripilatio, veneno oppressum hunc medicus relinquat (ne curet).

Cujus lingua alba, capillus acutus, nasus compressus, guttur constrictum, tumor in morsu lividus rubidusque et maxilla rigida est, is medico relinquendus (non curandus) est.

Cujus turunda dura exit, cujus ex ore sanguis sursum deorsumque profluit, et cujus dentes prominentes elapsi sunt, eum quoque medicus relinquat.

Insanum, aut vehementibus phaenomenis affectum, aut voce privatum, aut decolorem, non vulneratum, nimia alvi obstructione laborantem medicus relinquat; curationem ibi ne adhibeat."

Caput IV.

Nunc vero de veneno in serpentum morsibus dijudicando caput expósituri sumus.

„D'hanvantarem, magnum sapientem, omnium dogmatum (śástra) peritum, Suśrutas, filius pedes amplexus, sciscitatur:

Serpentum numerum, distributionem, morsuum signa et scientiam impetuum (paroxysmorum) veneni, velis dicere!

Hoc sermone audito, respondebat medicorum excellentissimus D'hanvantaris:

Innumerabiles sunt serpentes. Vásukis (gemmatus) rex dictus est primus; tum Takshakas (lacerator) et reliqui terram sustinentes serpentum dominatores, sacrificali igni similiter splendidi, qui in perpetuum clamant, irrigant et calefaciunt; a quibus haec terra cum oceano, montibus et insulis

sustinetur; qui irritati universum mundum exhalatione obtutuque interficere possunt. Honos his est. Nullum his negotium cum therapia est.

Qui vero terrestres venenatis dentibus prominentibus instructi sunt serpentes et homines mordent, eorum numerum convenienter exsequar ex ordine.

Octoginta vero serpentes quintupliciter distribuuntur; in serpentes cristatos, orbiculatos, lineares, veneni expertes et hibridas. Rursus triplices hibridae commemorati sunt: cristati, orbiculati et lineares.

In serpentibus cristati dignoscendi sunt viginti sex; viginti duo orbiculati; decem lineares; veneni expertes duodecim dignoscendi sunt; hibridae tres.

Ex hibridis orti sunt septem versicolores, orbiculati et lineares.

Pedibus protriti, aut laesi irati, aut etiam pabulum petentes, mordent hi perirati. Hic morsus autem triplex dicitur: infixus, aut scissus aut veneni expers. Serpentum corporibus (contactis tantummodo) laesum esse hominem adeo quidam volunt.

Pedes, ubi unus, aut duo, aut plures dentes infixi sunt, paululum cruentos serpens, sursum se torquens, efficit, secretione rostri impletos, morbosa reactione affectos, contractos et tumidos. Hunc morsum medicus infixum dignoscat.

Lineae ubi sunt rubrae, lividae, flavae et albidae, morsus dignoscendus est scissus. Hic morsus autem paululum venenatus est.

Si hominis, naturae convenienter se habentis, pes aut pedes non tumidi et paululum corrupto sanguine affecti sunt, morsum medicus veneni expertem dignoscat.

Hominis timidi, a serpente contacti, aër, timore irritatus, efficit intumescentiam. Haec est laesio a serpentum corporibus (contactis) orta. Aegrotorum perterritorum morsus dignoscendi sunt minus venenati. Sic quoque persenis et infantis morsus minus venenatus relatus est.

In regione a Suparńa, Dévabrahma, Rĭshibus, Yakshis et Sidd'his culta ac medicamentis venenum delentibus (antidotis) referta non incedit venenum.

Rotam, aratrum, umbraculum, figuram cruciatam (svastika) et hamum gerentes serpentes cognoscendi sunt cristati; velociter hi se movent.

Orbibus variis versicolores, magni serpentes, tarde se movent. Cognoscendi sunt orbiculati serpentes igni solique similiter splendentes.

Amabiles, discoloribus atque oblique sursumque versis lineis quasi picti serpentes, qui splendent, ii lineares appellati sunt.

Qui serpentes margaritis argentoque similiter splendent, badii, suaveolentes auricoloresque sunt, ii speciosi Bráhmaṇáo vocati sunt.

Kshatriyae appellati serpentes sunt amabili colore praediti periratique; solis, lunae umbraculique speciem habent et aquigeni sunt.

Qui serpentes violacei, fulmini similes, rubro colore praediti et purpurei sunt columbisque similiter splendent, ii Vaiśyae vocati sunt.

Serpentes colori bubalorum elephantorumque similes, aspera cute praediti et fissis coloribus tincti, Śûdrae nuncupati sunt.

Omnes serpentes irritant hominis aërem; orbiculati serpentes bilem; multi lineares phlegma. Proles autem ex duabus serpentum varietatibus parta duos humores corruptos efficit. Duae varietates ex vitiis dijudicandae sunt. Maris feminaeque differentia ibi indicabitur.

Varii lineares serpentes posteriori noctis tempore, in reliquis autem orbiculati et cristati subdiu inambulant.

Cristati serpentes juniores, orbiculati autem seniores, lineares vero media aetate fiunt mortis causae.

Viverra ichneumone laesi serpentes, juniores, aquis afflicti, macri, seniores, cute privati et territi exiguo veneno praediti sunt relati." —

Cristati serpentes sunt:

Serpens violaceus, valde violaceus, violaceus in abdomine, albis columbis similis, magnis columbis similis, magnus, concharum dominus, rubris oculis praeditus, vaccae servator, circumserpens, partita crista instructus, gibber, Nelumbio specioso similis, magnus Nelumbio specioso similis, flori Sacchari cylindrici similis, lactea facie instructus, amphisbaena, moroso vultu praeditus, avibus similis, floricolor, in montibus serpens, directe serpens, albus circa abdomen, magno capite instructus, hydrus et unguibus venenatis praeditus. —

Orbiculati serpentes sunt:

Specularis, albus, ruber, versicolor, hystrici similis, flori Symploci racemosae similis, Milindakas, vaccinus nasus, amplus vaccino naso instructus, Panasas, magnus Panasas, folio Bambusae arundinaceae similis, muri porcello similis, Madanas, Pálinbiras, badius, filiformis, flavedini florum similis, cum sex membris incedens, igneus, saliens, furvus, faeculentus, columbis similis, manibus ornatus, discolor et pedibus antilopae more instructus. —

Lineares serpentes sunt:

Amphisbaena, lineis variegatus, digitatis lineis praeditus, guttatis lineis praeditus, lutens, gramini arido similis, Sinapi dichotomae similis, alba maxilla instructus, flori Sacchari cylindrici similis, Anati casarcae similis, Tritico aestivo aequalis et Kikkisádas. —

Veneni expertes serpentes sunt:

Torquatus, folio Hordei hexastichi similis, Boa constrictor, caelestis, pluvialis, floricolore cute instructus, stellarum currus, lacteus, floreus, solis vexillum, caecilia, albus et Vrikshéśayas. —

Hibridae serpentes ex trinm reliqnorum, scilicet cristatorum etc., mutua coitione orti sunt, hoc modo:

Máknlis, pisciformis et gratns linearis serpens.

Ibi a violaceo serpente cum vaccino naso sic dicto serpente, aut vice versa, generatus est Mákulis; a lineari serpente cum vaccino naso, aut vice versa, generatus est pisciformis serpens; a violaceo serpente cum lineari, aut vice versa, generatus est gratns linearis serpens. Horum primus pullus maris more venenatus est; dno reliqni antem feminae more. Sic quidam volunt.

A tribus hibridis serpentibus rursns coelestis terra sic dictus serpens, flori Symploci racemosae similis, lineis variegatus, pisciformis, floricolor, flori Sacchari cylindrici similis et tremnlns orti sunt. Septem horum primi tres lineariom more, reliqni qontuor antem orbiculatorom more se habent.

Sic octoginta hi serpentes enumerati snnt.

Porro magnis oculis, lingua, vultu et capite instructi mares snnt; parvis oculis, lingua, vultu et capite instructae feminae sont.

Venena amborum illornm signorum tarda, non irata et ab androgynis serpentibns orta snnt.

Porro in omnibos serpentibos morsoom signa generaliter nnoc expositnrns sum.

Quae est enim veneni reactio? Venenum demonstrandum est tanquam secespita, fulmen et ignis; celeriter agit; aegrotum, nno Muhúrta praeterlapso, prosternit; nec intervallum datum est mnltis seqoentibus verbis.

Specialiter antem in morsuum signis demonstratis est serpentum triplicatio. Idcirco hanc triplicationem etiam expositnrus sum. Haec enim aegroto convenit et mentis errorem non efficit; ibi scilicet signa omnium serpentum continentur.

Porro a cristatorom serpentum veneno cutis, oculorum, onguinm, dentinm, urinae, faecum et membrorum nigrities et asperitudo, capitis gravitas, articulorum dolores, lumborum, dorsi et cervicis infirmitas, oscitatio, tremor, vocis lassitudo, helminthiasis, frigus, sicca vomitio, catarrhus, anhelitus, singultus, aërum adscensio, dolorum vexatio, sitis, salivatio, spumae proventus, excretionnm obstructio et hae illaevo ab aëre profectae passiones oriuntur.

Ab orbienlatorom serpentum veneno cutis etc. flavum pigmentum, frigidorum appetitns, circumcirca vaporatio, aestus, sitis, insania, animi deliqniom, febris, sanguinis profluvium sursum deorsumqne, carnis tabes, tumor, dentinm inflammatio, flavarum figurarum conspectus, praeceps ira et hae illaeve a bile profectae passiones orinntur.

A linearium serpeotum veneno albugo cutis etc., frigida febris, horri-

pilatio, pulsatio membrorum, gingivae tumor, erassi phlegmatis effusio, vomitio, identidem oculorum pruritus, in gutture tumor, helminthiasis, respirationis praeclusio, caliginis initium et hae illaeve a phlegmate profectae passiones oriuntur.

A masculino serpente morsus homo sursum spectat; a feminino morsus deorsum; vasaque in fronte intumescunt; ab androgyno serpente morsus homo oblique spectat; a gravido serpente os flavum et inflatio oriuntur; a pariente serpente morsus homo doloribus vexatur, sanguinem mingit et palatum ejus intumescit; a serpente, pabulum petente, morsus homo cibum appetit; a sene serpente tardae fiunt excretiones; a pullo autem celeriter molles; a veneni experte serpente nullum veneficii signum; a caecilia caecitas oritur. Sic quidam dicunt.

Sauciando Boa constrictor corporis vitam aufert, nec venenando. Homo enim ab hoc serpente vitam auferente morsus statim concidit ad terram, securi fulmineque tanquam percussus, et collapsum corpus dormit. —

Ab omnium serpentum veneno septem impetus (paroxysmi) oriuntur.

In eriatatorum serpentum primo impetu venenum sanguinem corrumpit. Hic corruptus sanguis nigrorem adipiscitur. Exinde vexatio, anatis rubrae more quasi in corpore circumvaga, oritur.

In secundo impetu venenum carnem corrumpit. Exinde nimius nigror, intumescentia et nodi in corpore oriuntur.

In tertio impetu venenum adipem corrumpit. Exinde dentium mador, capitis gravitas, sudor et oculorum affectiones oriuntur.

In quarto impetu venenum, exta intrando, praecipuos, phlegmatis etc., humores corrumpit. Exinde lassitudo, mador et articulorum distantio oriuntur.

In quinto impetu venenum ossa intrat et respirationem ignemque (digestionem) corrumpit. Exinde articulorum distractio, singultus aestusque oriuntur.

In sexto impetu venenum medullam intrat et alvi dejectiones valde corrumpit. Exinde membrorum gravitas, diarrhoea, cordis dolor et lipothymia oriuntur.

In septimo impetu venenum ad semen virile penetrat, aërem diffusum (per universum corpus) valde irritat, et phlegma subtilibus sensuum organis intexit. Exinda phlegmatis involutio apparet; lumborum dorsique vexatio, omnium motionum impedimentum, salivae sudorisque nimia profusio et respirationis praeclusio oriuntur. —

In orbienlatorum serpentum primo impetu venenum sanguinem corrumpit. Hic corruptus sanguis alborem adipiscitur. Ibi aestus et flavum pigmentum membrorum oriuntur.

In secundo impetu venenum carnem corrumpit. Exinde nimia flavedo aestusque, et in morsu tumor oriuntur.

In tertio impetu venenum adipem corrumpit. Exinde priorem in modum oculorum affectiones, sitis, in morsu vexatio, et sudor oriuntur.

In quarto impetu venenum, exta intrando, febrem adfert.

In quinto impetu venenum aestum in omnibus artubus facit.

In sexto septimoque impetu venenum reagit, ut supra. —

In linearium serpentum primo impetu venenum sanguinem corrumpit. Hic sanguis corruptus flavum pigmentum adipiscitur. Exinde horripilatio oritur et albo pigmento praeditus fit homo.

In secundo impetu venenum carnem corrumpit. Exinde flavum pigmentum, frigus et capitis tumor oriuntur.

In tertio impetu venenum adipem corrumpit. Exinde oculorum affectiones, dentium mador, sudor et narium oculorumque profluvia oriuntur.

In quarto impetu venenum, exta intrando, tendinum cervicalium rigorem et capitis gravitatem adfert.

In quinto impetu venenum vocis haesitantiam et frigidam febrem facit.

In sexto septimoque impetu venenum reagit, ut supra. —

Sunt hic ślokae:

„Quae septem segmenta in corporalium elementorum intervallis exposita sunt, in eis venenum, singulum segmentum transgrediendo, impetum facit. Quo intervallo autem segmenti actio segmentum findit, illud impetuum intervallum, aëre sustentum, appellatum est.

Intumido corpore affectus est in primo veneni impetu animans (homo), meditaturque afflictus.

In secundo impetu autem salivatio oritur, et homo, violaceo corpore affectus, vexatur in corde. In tertio impetu capitis dolor; gula collumque constringuntur. In quarto impetu tremit conturbatus et dentibus frendens quinque spiritus vitales (vitam) relinquit.

Quidam periti tres impetus vocant; in his finem (mortem) statuunt. Primo impetu sentit homo dolores laterum, deinde conturbatur; in secundo impetu aut impos dictus est; in tertio impetu mortem obit.

Quidam unum in avibus impetum veneni volunt. Felis autem, Viverrae ichneumonis etc. venenum non valde reagit.“

Caput V.

Nunc vero de serpentum morsibus eorumque antidotis therapiam exposituri sumus.

„Ab initio super morsum omnium serpentum, extremitatibus hominis inflictum, Sapindum saponariam et Cassiam fistulam liget medicus aut fasciâ, aut Toro, aut cortice. Neque enim venenum in corpus intrat, Sapindo

saponaria circumdatum. Exurat medicus etiam morsum, ubi ligatio locum non habet. Potatio, fissio et ustio ubique honoratae (indicatae) sunt. Cum impleverit medicus orificium abdominis (anum), salubris potatio (medicaminum) fieri potest. Serpens mordendus est aut gleba eodem momento (veneficii). Serpentis autem orbiculati morsum nullo modo medicus exurat. Ille morsus enim ob bilis veneniqne copiam post ustionem se extendit.

Sapindum saponariam autem sub sacris hymnis (mantra) illiget medicus, sacrorum hymnorum peritus. Illa (Sapindus saponaria) autem fasciis etc. superilligata antidotum declarata est. A Diis et Brahmarshis praedicati sacri hymni veritati (satya) et devotioni inserviunt; alioquin venenum, difficile superatu, delere medicus non potest. Sicut splendidis sacris hymnis, veritati devotionique in Brahmam inservientibus, celeriter adhibitis, venenum cohibetur, sic medicamentis non cohibetur. Sacrorum hymnorum recitatio suscipienda est homini, uxores, carnem melque evitanti, ciborum experti, puro, in Poa cynosuroide et elephantornm stragulis jacenti. Suaveolentium sertorum donis, oblationibus, murmurabundis precibus et holocaustis, sacrorum hymnorum successus gratia, Deos studiose colat.

Sacri hymni autem ex praescripto praedicati, sed corrupti quoad accentuum colores, quia prosperum successum non dant, idcirco conjungenda est medicaminum ratio.

Undique vasa post morsum secet peritus medicus; in extremitatis regione anteriore, aut in fronte vasa secanda sunt, extenso veneno. Si sanguis extrahitur, omne etiam venenum extrahitur. Idcirco emittat sanguinem medicus; haec est enim ejus praestantissima indicatio.

Undique medicaminibus morsum exploratum medicus illinat. Aquam cum Sirio myrtifolio et Andropogone muricato commixtam circumspergat.

Bibere det medicus haec illave medicamina cum lacte, melle, butyro liquido etc. His sumtis, salubris etiam fieri potest nigra terra collina. Aut Bauhiniam variegatam, Mimosam sirisham, Asclepiadem giganteam et Cardiospermum halicacabum comedi medicus jubeat. Ne bibat (laesus) oleum Sesami orientalis, jus Dolichi biflori, vinum et ex Zizyphi jujubae fructibus succum. Aut jusculum quodcunque potatum rursus evomat; plerumque enim vomitu etiam facile extrahitur venenum. —

In primo autem cristatorum serpentum veneni impetu sanguinem medicus mittat; in secundo medicamentum cum melle butyroque liquido bibere det; in tertio nasale remedium collyriumque, venenum delentia (antidota) adhibeat; in quarto emeticum et antea indicatam oryzae fermentatae aquam det; in quinto et sexto, frigidâ prius adhibita curatione, purgatorium acre det et dictam oryzae fermentatae aquam; in septimo autem compressione acri caput purget, acre etiam collyrium det, acuto scalpello in capite faciat incisuram cruciatam et cutem simul cum sanguine carneque removeat. —

In primo veneni impetu, ab orbiculatis serpentibus orto, cristatorum more medicus curet; in secundo medicamen cum melle butyroque liquido bibere det et post vomitum aquam oryzae fermentatae supra indicatam praebeat; in tertio homini, acribus purgatoriis purgato, bibere det oryzae fermentatae aquam salubrem; in quarto aut quinto, ut in cristatis; in sexto Kákoli etc., lac et dulcis medicaminum classis salubria sunt; in septimo salubre est compressivum medicamen, venena delens. —

In primo linearium serpentum veneni impetu sanguinem medicus mittat et medicamentum, cum melle butyroque liquefacto commixtum, bibere det; in secundo post vomitum medicamenta, venenum delentia, bibere det; in tertio, quarto et quinto impetu, ut in cristatis, praeceptum salubre est; in sexto collyrium acerrimum locum habet; in septimo compressio. —

Gravidarum, infantum et senum venaesectio contraindicata est.

Veneno vexatorum, ut demonstratum est, curatio mitis laudatur: sanguinis missio, conspersio et collyria hominibus convenientia, caprina et ovilla alimenta, bovis et equi carnis duplex portio, triplex bubuli et cameli, quadruplex serpentum, simplex omnium avium. Conspersiones et inunctiones perfrigidas medicus adhibeat. Ex Phaseolo radiato autem duplex collyrii portio exoptata pro nasali remedio salubris est; pro potu quadruplex portio optata est; pro vomitu autem octuplex.

Regionem, naturam, propriam indolem, anni tempus, veneni impetum, vim infirmitatemque intuitus medicus peritus scienter curationem adhibeat.

Impetus subsequentem, venenum delentem, curationem, praecipue curativas conditiones utriusque veneni (stabilis et mobilis) audi!

Membro decolore, duro, tumido, doloroso et venenis vexato, celeriter sanguinis missio instituenda est ex indicato praescripto. Tum famelico et aëris pleno homini venenato medicus intentus bibere det lac coagulatum, aut lac ebutyratum, butyrum liquefactum, mel et jusculum.

Si homo, siti, aestu, sudore et perturbatione vexatus bileque affectus est, hunc biliosum venenatum aegrotum frigidis frictionibus, lavationibus et inunctionibus medicus curet.

In frigore hominem, frigidis adspersionibus vexatum phlegmaticumque, medicus venena, phlegma efficientia, evomere faciat acribus emeticis; sic etiam hominem animi deliquio et delirio affectum vomere faciat.

Intestinorum aestu, dolore inflationeque, urinae retentione doloreque affectum et excrementis, aëris accumulatione bileque aegrotantem medicus expurget.

Ex tumidis oculorum bulbis laborantem, somnolentia (sopore) vexatum, decoloribus turbidisque oculis afflictum et decolorem medicus collyriis efficiat visu praeditum.

In capitis doloribus, gravitate, inertia, maxillarum rigore et colli affectu caput medicus celeriter purget, et in cervicalium tendinum rigore horrifico.

Appetitu perdito, oculis patefactis et cervice quasi fractâ, hominem veneno vexatum medicus purgatoriis pulveribus et aërophoria acribus curet; secetque celeriter illius vasa in extremitatibus et fronte. Si vasa sanguinem non profundunt, per scalpellum medicus, scalpellorum guarus, in capite faciat cruciforme vulnus: tum illa fluunt. Simul cum sanguine cutem carnemque removeat. In capite infusionem corticis arboreae aut pulverem, in lateribus autem cutum medicaminibus innuctum medicus dexter adhibeat.

Appetitu rursus praeditum hominem sursum deorsumque medicus expurget. Totum extrahat venenum perdifficile superatu; exiguum enim residuum denuo impetum facit, aut efficere potest lassitudinem, decolorationem, febrem, catarrhum, capitis dolores, intumescentiam, tabem, tussim, guttam serenam, cibi fastidium et destillationem. His morbis etiam pro humorum vitiis adhibeat curationem, et morbosa veneno vexatorum phaenomena convenienter devincat. Deinde Sapindum saponariam medicus solvat (a morsu venenato), celeriter exploret locum notatum et hunc inungat. Ibi venenum effusum denuo impetum facit.

Sic curatio per medendi rationes, sacros hymnos (mantra) et remedia adhibenda est.

Veneno autem cum sua qualitate ex corpore egesto, quando corrupti humores irritantur, tum aërem surrectum unguentis et ceteris substantiis, olei piscium, Dolichi biflori et aciditatis expertibus, medicus curet; bilem antibiliosis febrifugisque infusionibus et oleosis clysteribus; phlegma autem medicus curet per illam medicamentorum classem a Cassia fistula incipientem cum melle commixtam, et per medicamenta phlegma delentia, et per amaros asperosque cibos.

De arbore, praecipitio et iniquo loco delapsum et ex aqua evolutum hominem (quasi) mortuum medicus statim curet, ut appetitu privatum. —

In membro valde ligato cum Sapindo saponaria, innecto acribus unguentis aut ejusmodi specificis, et tumido, cognoscenda est caro madida, foetida, et propter ejus venenum foetore vexata; statim dissecta caro fluere potest nigro sanguine; coctionem adire potest; comburitur identidem. Nigra facta, madida, valde foetida destructaque caro e vulnere semper egreditur.

Sitis, animi deliquium, vertigo, aestus et febris cui accidunt, eum, sagittis venenatum, interficere potest omne effectum prius indicatum morbosum signum.

Si vulnera veneno impleta, secta, morsa, venenatis sagittis inflicta, aut venenis effecta et foetidis carnibus praedita sunt: eorum carnes foetidas convenienter medicus absumat, aquâ sanguinem removeat, corruptos humores auferat celeriter, sursum deorsumque simul conspergat infusionibus corticum

lactariarum herbarum internam vestem, det unguenta ex frigidis substantiis, butyro mistis, venenum delentibus.

Homine per ossa venenata laeso, facienda est prius via, ut in bilioso veneficio, et tum Convolvulus turpethum album, Menispermum cordifolium, Glycyrrhiza glabra, duo curcumae, Abrus precatorius, Naréndra et salina medicaminum classis, triplex species (Piper longum, Piper nigrum et zingiber aridum) contrita in cornu deponenda sunt, melle mista. Hoc medicamentum delet venenu, adhibitum in potionibus, collyriis, oleamentis et nasalibus remediis. Insuperabili vi praeditum et veneni impetum discutiens magnum remedium praepotens hoc sic dictum est.

Embelia ribes, Cysampelos hexandra, tres myrobalani, Carum carvi, Asa foetida, Chakra, species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis et omnis salina classis subtilis cum Plumbagine zeylanica melleque commixta, — deponenda sunt in cornu boum. Corneo operculo tectum et quindecim dies asservatum hoc medicamentum stabilium (vegetabilium) mobiliumque (animalium) venenorum victor invictus nuncupatum est.

Nymphaeam albam, Pinum Dévadáru, Cyperum rotundum, Gummi benzoës, Wrighteam antidysentericam, St'hannéyakam, Artemisiam vulgarem, Nelumbium speciosum, Rottleriam tinctoriam, Flacourtiam cataphractam, alkali, Bignoniam indicam, Elettariam cardamomum, saccharum, Viticem negundinem, styracem, Costum arabicum, Tabernoemontanam coronariam, Panicum italicum, Symplocum racemosam, Andropogonem shoenanthum, Bauhiniam variegatam, rubricam, Piper longum, Sirium myrtifolium et sal fossile, singulorum partes aequales subtiliter conterat, cum melle commisceat, et in cornu deponat. Hoc medicamentum quasi Garudas appellatum, venena delere potest principis illius serpentis (Takshakae).

Valerianam jatamensem, Pisum sativum, tres myrobalanos, Muraṅgim, Abrum precatorium, Cardiospermum halicacabum, liquiritiam, Nelumbium speciosum, Embeliam ribem, Flacourtiam cataphractam, Nymphaeam lotum, Elettariae cardamomi cortices, Costi arabici folia, Sirium myrtifolium, Siphonanthum indicam, Trichosanthem dioecam, Achyranthen asperam, Cysampelon hexandram, Cucumim colocynthidem, Cucumim utilatissimum, Puram, Convolvulum turpethum album, Jonesiam aśokam, Arecam catechu et Anethi sowae Semicarpique anacardii flores medicus recipiat; horum pulveres in cornu injectos deponat; tum addat porci, alligatoris, pavonis, araneae, felis, hystricis et Viverrae ichneumonis biles cum melle commixtas. Medicamentum hoc bene paratum in domo adsit, nomine Taurus, quo nomine regem hominum appellant. Non ibi serpentes, nedum insecta inveniuntur; amittunt enim vires et venena. Illo medicamine illita tympana crotolaque sonitantia venenum celeriter delere possunt. Illita autem vexilla intuendo homines, veneno oppressi, statim veneno liberantur.

Laccam, Pisum sativum, Andropogonem muricatum, Panicum italicum, duas Morungas (guilandinam et hyperantheram), liquiritiam et Alpiniam cardamomum medicus recipiat. Haec classis in pulverem redacta, cum Indigofera tinctoria commixta et cum melle butyroque clarificato composita, deponenda est in cornu boum, et, ut supra, asservanda; deinde adhibenda est in collyriis, nasalibus remediis et potionibus; vivificans est, nomine remedium exanimorum; vivificat enim mortalem (hominem).

Cordia myxa, Gmelina arborea, Citrus medica, Andropogon aciculatus, Girihvá, Achyranthes aspera, Jasminum arabicum et Amaranthus polygamus, — hoc est medicamentum excellentissimum in veneficiis serpentum cristatorum lineariumque.

Uvarum, Curcumae zerumbet, Nagavittikae et Mimosae pudicae, singulorum partes aequales conterat misceatque; addenda est duplex portio Anethi sowae, Xanthocymi tinctorii, Cratoevae valangae, Aegles marmeli et Punicae granati; porro dimidia portio nigrae Viticis negundinis, radicis Alangii hexapetali et rubricae. Hoc remedium, melle mistum, praecipue delet venena serpentum orbicularorum.

Cortex Bambusae arundinaceae, humida Phyllanthus emblica, Cratoeva valanga, species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Acorus calamus albus, Acorus calamus, Galedupae arboreae semen, Tabernaemontana coronaria et Mimosae sirishae flos, — id fello taurino mistum delet venena aranearum, murium, serpentum et insectorum, in unguentis, collyriis et nasalibus remediis adhibitum. Etiam faeces, urinam, aërem et abdominis obstructiones tollit, in alvi embolis, collyriis et unguentis adhibitum. Porro guttam serenam, oculorum morbos, palpebrarum inflammationes ulcerosas, membranulas oculorum horribiles et albuginem tollit, in collyriis nasalibusque remediis adhibitum.

Decoctio Mimosae sirishae simul cum radicibus, floribus, surculis, corticibus et seminibus, et specie Piperis longi, Piperis nigri zingiberisque aridi superfusa, cum sale fossili melleque commixta et potata, praecipue insectorum venenum tollit. —

Costus arabicus, species Piperis longi, Piperis nigri aridique zingiberis, Curcuma zanthoriza, Glycyrrhiza glabra, duo salia (sal marinum et fossile), Jasminum grandiflorum, Michelia champaca et omnia dulcia, — hoc medicamentum cum Cratoevae valangae succo contritum et cum saccharo melleque mistum, praecipue tollit murinum venena.

Serratulae anthelminthicae fructus et flores, Cardiospermum halicacabum, Vitex negundo, Andropogon aciculatus, Capparis trifoliata, Costus arabicus, suffitoria species ex Kákolí, caryophyllis, agallocho et gummi benzoës, Jasminum zambac floribus multiplicatis, Boërhavia diffusa alata, Mimosae sirishae, Cassiae fistulae et Asclepiadis giganteae flores, Convolvulus turpethum

floribus nigris, Oxalis corniculata, Embelia ribes, Mangifera indica, Saptaka, terra et Amaranthus ruber, — haec classis unita, semel, bis terve adhibenda venenum delet."

Caput VI.

Nunc vero murium antidota exposituri sumus.

„Qui mures, seminalibus venenis instructi, supra breviter indicati sunt, eos duodeviginti quoad nomina, signa morsa et remedia percipe!

Lálanas (salivosus), Putrakas, Krĭshnaa (violaceus), Hansiras (anserinus), Chikkiras (depressis naribus praeditus), Ch'hucb'húndaras (mus rattus), Aiasas (tardus, bradypus), Kaasháyadasanas (constrictis dentibus instructus), Kuiińgaa (vulturinus), Ajitas (invictus), Chapalas (tremulus), Kapiias (badius), Kokiias (cuculo nigro similis), Aruńasańgas (fuscus), Mahákrĭshńas (perviolaceus), mus rattus Śvétas (albus), magnus Kapiias (magnus badius mus), et mus Kapotáb'has (columbae similis). Sic duodeviginti mures commemorati sunt.

Quem in locum semen virile illorum cadit, aut quod membrum unguibus, dentibus etc., semine tinctis, illi tangunt, in eo sanguis corrumpitur Nodi, tumores auriculares, rotundae maculae, phlyctaenarum multitudo, horribiles herpetes, pediculi, articulorum distractiones, dolores horrifici, febris, animi deliquium terrificum, infirmitas, cibi fastidium, catarrhus, vomitus et horripilatio oriuntur. —

Morsuum formam, breviter indicatam, nunc audi!

Salivatio a Lálana (salivoso mure), singultus et vomitus oriuntur. Amaranthi polygami sedimentum ex melle ibi lingat venenatus.

A Putraka lassitudo membrorum et pallor oriuntur. Nodis, pullo muris similibus, accumulatur corpus. Mimosae sirishae et Terminaliae catappae sedimentum ex melle ibi lingat.

A Krĭshńa (violaceo) venenatus sanguinem nubilis diebus praecipue vomit. Mimosae sirishae, trium myrobalanorum et Costi arabici sedimentum bibat cum Buteae frondosae cinere.

Ab Hansira (anserino) fastidium cibi, oscitatio et horripilatio oriuntur. Illam medicamentorum classem a Cassia fistula incipientem homo, cum bene vomuerit, bibat.

A Chikkira (depressis naribus instructo mure) dolor capitis, intumescentia, singultus et vomitus oriuntur. Jaiinís, Vangueriae spinosae et hexapetali infusionibus vomitum homini medicus excutiat.

A Ch'huch'hundara (mure ratto) interruptio faecum, cervicis rigor

et perturbatio oriuntur. Hordei hexastichi, Nymphaeae caeruleae et Carpopogonis prurientis lixivium ex Solano jacquini ibi det.

Ab Alasa (tardo mure) rigor cervicis, sursum versus aër, in morsu dolor et febris oriuntur. Magnum medicamentum butyro clarificato mistum ex melle ibi lingat venenatus.

A Kasháyadanta (constrictis dentibus instructo mure) somnolentia, cordis exsiccatio et debilitatio oriuntur. Melle mistum Mimosae sirishae succum, fructum et corticem ibi lingat.

A Kulińga (vulturino) dolores, intumescentia vibicesque circa morsuum orbem oriuntur. Duas Asclepiades cum Vitice negundine ex melle ibi lingat.

Ab Ajita (invicto mure) vomitus, cordis affectio et violaceus oculorum color oriuntur. Ibi Convolvulum turpethum album, cum lacte Euphorbiae antiquorum contritum, ex melle lingat.

A Chapala (tremulo) vomitus, animi deliquium et sitis oriri possunt. Ibi tres myrobalanos, cum Phrynio dichotomo, Curcuma zanthorrhiza et Valeriana jatamansi commixtos, ex melle lingat.

A Kapila (badio mure) ulcerosa in vulnere inflammatio, febris, nodi et vomitio oriuntur. Ex melle lingat tres myrobalanos, Andropogonem aciculatum et Boërhaviam diffusam alatam.

A Kokila (nigro) terribiles febres et aestus horribilis oriuntur. Butyrum ex decoctione ranarum et Indigoferae anil confectum ibi bibat.

Ab Aruńa (fusco mure) irritatus aër morbos ab aëre ortos facit. — A Mahakrĭshńa (perviolaceo) bilis; a Śvéta (albo) phlegma; a magno Kapila (magno badio) sanguis; a Kapota (columbae simili mure) quatuor humores irritantur. Ab horum morsibus nodosae, orbiculares, inauribusque similes phlyctaenarum eruptiones horribiles et intumescentia terrifica oriuntur. Lactis coagulati, lactis et butyri clarificati, singulorum tres Prast'hae indicati sunt.

Galedupam arboream, Cassiam fistulam, speciem Piperis longi, Piperis nigri zingiberisque aridi, Solanum jacquini, Hedysarum gangeticum et Kákolim medicus decoquat ad remanentiam quartae partis. Tum Convolvulum turpethum album, Sesamum orientale, Menispermum cordifolium, Anatem casaream, serpens ophioxylon, terram odorariam, Cratoevam valangam et Punicae granati corticem addat. Hoc totum, in unum redactum, tarde leni igne coquat. Quinque murium, ab Aruńa (fusco) incipientium, venena hoc medicamentum tollit, — aut in Abri precatorii et Solani indici sedimentis oleosis paratum.

Vasa secet doctus medicus et expurget.

In omnium murium venenis hoc praeceptum observandum est. Cum exsuxerit medicus, sanguinem mittat et morsum exploratum inungat.

Ex Mimosa sirisha, Indigofera tinctoria, Costo arabico et Croco sativo

cum Menispermo cordifolio commixtis vomitum creet medicus, aut ex Jálinis decoctionibus. Bignoniae indicae et Alangii hexapetali, aut Bignoniae indicae et Koshavatis radicem, Vangueriam spinosam et Dévadális fructum ex lacte coagulato bibat et venenum evomat.

Tres myrobalani, Acorus calamus, Dévadáli et Costus arabicus, cum vaccinis urinis commixta, ex superiore praescripto adhibonda sunt, omnium murium venenum tollentia.

Ad expurgandum optatur sedimentum Convolvuli turpethi albi, Dantis et trium myrobalanorum; ad caput purgandum succus et fructus Mimosae sirishae. Species Piperis longi, Piperis nigri zingiberisque aridi etc. cum sedimento vaccini stercoris commixta, salubris est in collyrio.

Cratoevae valangae et vaccini stercoris jusculum, cum melle commixtum, linctus optatur.

Ex collyrio Amomi zanthorhizae, Curcuma longa, seminibus Nerii antidysenterici et Michelia champaca confectum sedimentum, cum Ativisha compositum melleque mistum mane lingat venenatus.

Cum Amaranthi polygami radicibus paratum butyrum liquefactum homo bibat, aut cum Jasmini angustifolii radicibus paratum, aut cum quinque Cratoevae valangae fructibus.

Murium venenum plerumque irritatur nubilo tempore extractum; ibi eo tempore praeceptum abservandum est, quod venena nociva delet.

Stabilibus et male se habentibus vulneribus (ulceribus) venenatis inanres medicus inserat, et pro humorum vitiis purget, ut in vulneribus (ulceribus).

Canis aurei, canis, hyaenae, ursi, tigris etc. aër, phlegmate corruptus, quando conscientiam eripit, fluctum conscientiae ingressus, tum ex delapso pene, maxilla et humero, atque ex immodica salivatione, surditate caecitateque laborat et inconstanter animal se movet. Ab hac bestia rabida oritur morsi hominis torpor et ex morsu caeruleus sanguis effluit. Venenatis sagittis perforati symptomate vexatus plerumque homo conspicitur. A qua bestia homo morsus est, illius motiones clamoremque saepe reddens actione privatus perit. A qua bestia homo morsus est, si illius figuram conspicit, sive in aquis, sive in speculo, ejus calamitatem medicus demonstret. Qui subito timet, identidem audiendo videndoque aquam, eum medicus hydrophobum cognoscat et infortunatum. Non morsus, sed tamen hydrophobus, nullo modo absolvitur (sanatur). Dormiens aut surrectus homo sui compos, perterritus, non absolvitur (sanatur).

Sanguine purget morsum medicus in homine ab illis bestiis morso; butyro clarificato illinat exustum morsum, et ex medicamentis butyrum liquefactum vetus bibere det. Cum Asclepiadis giganteae lacte commixtum ei det purgatorium capitis. Andropogonem aciculatum et Boërhaviam diffusam alatam ei det cum Datura fastuosa.

Caro, oleum Sesami orientalis, lac Asclepiadis giganteae et saccharum officinarum depellunt venenum rabiosi canis, sicut ventus accumulationem nubium.

Radicis Śarapuṅk'hae Karsham unum, Daturae fastuosae dimidiam partem et oryzae aquam recipiat, conterat hoc cum oryzae farina, foliis Daturae metel circumdet et placentam coquat. Comedat medicamentorum (sumtorum) tempore illud homo, rabiosi canis veneno corruptus. Facit (placenta) alios morbos et digeritur in medicamine. Morbi autem frigido tempore dubii fiunt. Morbis deinde in domo aquarum experte sedatis, homo se lavet postero die, et Oryzae sativae Oryzeeque praecocis cibum cum lacte calido comedat. Post tres aut quinque dies hoc praeceptum in dimidia dosi medico adhibendum est, venena rebidi canis certe delens.

Si cujus venenum sponte irritatur, homo vivere non potest. Itaque venenum medicus, ne id sponte irritetur, celeriter irritet seminibus, gemmis, herbarum medicabilium germinibus et urceis calidae aquae plenis. Lavet hominem in fluminis ripa, aut sub sacris hymnis (mantra) in quadrivio, sacrificium offerens ibi, lac scilicet coagulatum cum amurca carneque paratum, serta florea varia, carnem coctam crudamque:

O rabidorum canum Domine, Yaksha, o canum turbae Domine, rabidi canis residuum hoc mihi a veneno liberum fac sine mora!

Det aere purgatorium medicus homini sic lavato. Valde edito hominis non purgati vulnere, venenum irritatur.

Canis et ceterae relatae bestiae aërem bilemque irritant. Idcirco illarum motiones clamoresque morsus homo reddit et saepius reddendo mox moritur. Ab unguibus dentibusque bestiarum inflictum vulnus medicus conterat conspergatque oleo tepido; illa enim vulnera ab aëre irritato orta sunt."

Caput VII.

Nunc vero de tympani sonitu caput expositiuri sumus.

Grisleae tomentosae, shoreae robustae, Dalbergiae ougeiniensis, Buteae frondosae, Meliae azidaractae, Bignoniae suaveolentis, Erythrinae fulgentis, Mangiferae indicae, Ficus caricae, Vangueriae spinosae, Terminaliae alatae, Pentapterae arjunae, Sarjakae, Spondiadis mangiferae, Cordiae myxae, Alangii hexapetali, Phyllanthi emblicae, Cassiae fistulae, Echitae antidysentericae, Mimosae sumae, Cratoevae valangae, Áśmantakae, Asclepiedis giganteae, Galedupae arboreae, Euphorbiae antiquorum, Semicarpi anacardii, Ailanthi

excelsae, Glycyrrhizae glabrae, Hyperantherae morungae, Tectonae grandis, Gojís, Sanseverae zeylanicae, Symploci racemosae, Sacchari cylindrici, Zizyphi napecae et Mimosae foetidae cineres medicus recipiat, vaccinam urinam, lixivii parandi more, superfundat, coqnat, addat tum radicis de Pipere longu, Amaranthi polygami, corticis de Cassia fistula, Rubiae manjistae, Verbesinae scandentis, Hastipippalís, Piperis nigri, Nymphaeae caeruleae, Echitas frutescentis, Embeliae ribis, fuliginis, Panici dactyli, Asclepiadis acidae, Pinus longifuliae, Asae foetidae, Hedysari lagopodioidis, Kośae, Mangiferae indicae, Andropogonis aciculati, Sinapis dichotomae, Capparis trifoliatae, Salis fossilis, Ficus infectoriae, Barringtoniae acutangulae, Ricini communis, Calami rotang, Salviniae cucullatae, Echitae scholaris, Dańdakae, Élavâlukae, Heliotropii indici, Ativishae, Terminaliae citrinae, Pinus Dévadáru, Costi arabici, Curcumae longae Acorique calami pulverem atque limaturae Martis partem aequalem; deinde, lixivii parandi more, ingressam coctionem deducat (de igne) et in ferreo vase id asservet.

„Illo fluido tympana, vexilla et portas illinat; auditu, visu et tactu a venenis liberatur. Hoc lixivium remedium sic dictum in calculo lithiasique, in haemorrhoidibus, in rheumatismo, in indurationibus glandularum mesentericarum, in catarrho, colica, abdominis intumescentia, indigestione, diarrhoea, cibi fastidiu terribili, tumore universali et in suspirio terribili dandum est. Id ab hominibus quovis veneno vexatis omnimodo adhibetur. Adversus serpentes principales hoc etiam superbum remedium est.

Embeliam ribem, tres myrobalanos, Dantim, Pinum Dévadáru, Pisum sativum, Flacourtiae cataphractae folia, Rubiam manjistam, Mesuam ferream, Nymphaeam caeruleam, Nelumbium speciosum, Punicam granatum, florem Jasmini grandiflori, duas Curcumas, Echiten frutescentem, Hedysarum gangeticum, Panicum italicum, Tabernoemontanam coronariam, Costum arabicum, solanum jacquini, Évâlukam, Sirium myrtifolium et Cucumim madraspatanum medicus recipiat; ex his paratum salutare butyrum venena tollit, catalepsiam epilepsiamque delet, icterum, morbosas affectiones, suspirium, torpidam digestionem, febrem et catarrhum depellit. Hoc butyrum a tabidis, perpauco semine virili instructis et sterilibus muliebribus laudatur.

Semina Achyranthae asperae Mimosaeque sirishae, duos Andropogones et Solanum indicum cum vaccina urina conterat. Butyrum autem cum illis paratum venena eximie sedat. Ambrosia haec sic dicta mortuum quasi vivificat.

Sirium myrtifolium, Aquilariam ovatam, Costum arabicum, Tabernoemontanam coronariam, Pterocarpum santalinum, Nymphaeam albam, radicem Andropogonis muricati, Pinum longifoliam, Pinum Dévadáru, Santalum album, Wrighteam antidysentericam, Siphonanthum indicam, Indigoferam anil, Nymphaeam lotum, Kaléyakam, Padmakam, Glycyrrhizam glabram, zingiberi

aridum, Jatam, Rottleriam tinctoriam, Elettariam cardamomum, Élavâlu, rubricam, Artemisiam vulgarem, Pavoniam odoratam, aquam, resinam Shoreae robustae, Valerianam jatamansem, Saccharum spontaneum, Pisum sativum, Flacourtiam cataphractam, Solanum melongenam, Elettariam cardamomum, Panicum italicum, Bignoniam indicam, Śailapushpam, styracem, folia Lauri cassiae, gummi benzoës, speciem Piperis longi, Piperis nigri zingiberisque aridi, Anethum graveolens, Gmelinam arboream, Colotropem giganteam, Serratulam anthelminthicam, Ativisham, Alpiniam cardamomum, Cucumim colocynthidem, Andropogonem muricatum, Capparim trifoliatam, Cyperum rotundum, Nak'ham, Coriandrum sativum, Andropogonem aciculatum, Curcumam longam, St'hauneyam, salivam, salia fossilia, Nymphaeam esculentam, Nymphaeam caeruleam, Nelumbium speciosum, Asclepiadis giganteae florem, germina Michellae champacae, Jonesiae asocae, Tritici sativi et Tilakae, flores Bignoniae suaveolentis, Bombacis heptaphylli, Cordiae myxae, Mimosae sirishae, Surasi, Triñaśúli, Viticis negundinis, Grisleae tomentosae, Shoreae robustae et Dalbergiae ougeiniensis, bdellium, Crocum sativum, Momordicam monadelpham, Sarpákshim et Gand'hanákulim, — hanc speciem medicus recipiat et in subtiles pulveres redigat. Id cum felle taurino, melle et butyro clarificato commixtum in cornu asservari jubeat. Ex fracto humero laborantem, oculos jam detorquentem et in mortis dentes ingressum hominem medicus hoc praestantissimo remedio rursus eripere potest. Venenum igni simile, difficile cohibitu et immensa vi praeditum irati serpentum Domini, Vâsukis, haec medela violenter delere potest. Hoc remedium, valde suaveolens appellatum, ex octuaginta quinque membris (substantiis) compositum, rex omnium morborum, in regis manu sit semper. Hoc remedio inunctus rex omnibus hominibus fit carus; splendorem etiam adipiscitur in Śakrae (Indrae) regionem ingressus.

Caloris expers methodus (antiphlogistica) hominibus veneno vexatis adhibenda est a medico intelligente, excipiente tamen insectorum venenum; id enim frigore crescit.

In ciborum potionumque praecepto indicatum medicus cum perceperit salubre insalubreque, salubre det hominibus veneno vexatis eoëreitisque; vetet saccharum crudum, Morungam gullandinam, Zizyphi jujubae fructum atque indigestibilem etc. cibum.

Evitet breviter novem res: illam ab Oryza sativa incipientem ciborum classem (tom. I. pag. 131.), diurnum somnum, coitum, defatigationem, iram, ardorem, liquorem spirituosum, Sesamum orientale et Dolichon biflorum homo veneno aegrotans evitet.

Hominem, humoribus serenis, corporis elementis in naturali indole versantibus, ciborum appetitu, aequali urina et lingua, sereno colore, sensuum organis animique motu praeditum, medicus veneni expertem esse sciat."

Caput VIII.

Nunc vero vermium (et insectorum) antidota expósituri sumus.

„A serpentum seminibus virilibus, faecibus, urinis et cadaveribus orti, naturam aëris, ignis et aquae habentes vermes varii commemorati sunt. Omnium humorum corruptorum naturis praediti sunt in temporis decursu. Vermes hi omnes perhorridi quadruplices sunt.

Kumb'hi (elephantinus), Nasa (nasalis), Tuńdikéri (rostratus), Śrĭngí (cornutus), Śatakulíraka (centum cammaris similis), Uchchitińga (cammarus), Agninama (ignis nomen), Chichchitińga, Mayúrika (pavonis venator), Ávarttaka (rotator), duo, ut aries et Turdus salica in ore fissi, Śarávakurdda (operculo sonitum edens), Ab'hiráji (splendore praeditus), Purusha (humanus), Chitraśíshaka (varie galeatus), Śatabáhu (centimanus) et Raktaráji (rubris lineis instructus) appellatus; octodecim itaque ad aërem pertinentes vermes, aërem irritantes, existunt. Hominum ab his morsorum morbi fiunt, ex aëris causa exorti. —

Kauńdilyaka (paluster), Kańab'haka, Varatí (vespa), Patravrĭśchika (foliorum scorpio), Vinásika (nasi expers), Brahmańika (brahmanicus), Vindula (guttatus), B'hramara (vertiginans), Váhyaki (vehicularis), Pichchitia (abscissus), Kumb'hí (elephantinus), Varchchaskita (lucidus vermis), Arimédaka (hostium occisor), Padmakíta (vermis Nelumbii speciosi), Dundub'hika (orbiculatus), Makara (monstrum marinum), Śatapádaka (centipes), Pańchálaka (in Pańchálae regione vivens), Pákamatsya (coctivus piscis), Krĭshńatuńda (violaceo ore instructus), Garddab'hi (insectum a vaccino stercore ortum), Klita, Krĭmisarári, et qui Utkléśaka (vexator) appellatus est; viginti quatuor itaque vermes, ignis naturam habentes, expositi sunt. Hominum ab his morsorum morbi fiunt, ex bilis causa exorti.

Viśvamb'hara (omnia portans), Pańchaśukla (quintupliciter albus), Pańchakrĭshńa (quintupliciter violaceus), Kokila (niger ut cuculus Kokila), Sairéyaka (ad Barleriam cristatam pertinens), Prachalaka (motorius), Balab'ha (vi splendens), Kitima (pediculus), Súchimuk'ha (acui simili ore praeditus), Krĭshńagod'ha (violaceus alligator), Kásháyavásika, Kítagarddab'haka et Trotaka (rostratus); tredecim hi vermes mites sunt et phlegma irritant. Hominum ab his morsorum morbi fiunt, ex phlegmatis causa orti. —

Tuńgínása (noctis nasus), Vichilaka, Tálaka (pessulus), Váhaka (vectorius), Koshťhágárí (propria domo instructus), Krimikara (fermes faciens), Mańdalapuchch'haka (orbiculata cauda praeditus), Tuńganáb'ha (elevato umbilico praeditus), Sarshapika (ad Sinepim dichotomam pertinens), Avalguli, Śambuka (concha bivalvula) et Agnikíta (igneus vermis); terribiles hi duo-

decim sunt, vitam destruentes. Heminum ab his morserum paroxysmi, ut in serpentium mersibus, cognescendi sunt. —

Hi illive delores, horribiles merbi, a tribus humoribus corruptis orti, morsus, ut in lixivii caustici ignisque ustiene, ruber, flavus, albus, fuscus, febre, corporis pruritu, herripilatiene deloreque praeditus, vomitio, diarrhoea, sitis, aestus, mentis error, oscitatio, tremor, anhelitus, singultus, ardor, frigus horrificum, phlyctaenarum multitudo, intumescentia, nodi, maculae rotundae, eruptiones et auricularis herpes sunt symptomata vermiculata. Hominum ab iis morsorum symptomata etiam convenienter proveniunt.

Quae vero sunt alia horum venenorum genera, ea celeriter medicus demonstret.

Post corrumpentis veneni irritationem et veneni inunctionem indicium in aeribus tardisque venenis audii

Mader, cibi fastidium, vomitie, capitis gravitas, frigus, phlyctaenarum et leprae proventus et corruptorum humerum distributio locum habent. Pulveres cum variis remediis tanquam antidotum medicus post inunctionem illorum variorum corrumpentis veneficii generum indicet. —

Exinde singulos vermium (insectorumque) classes secundum eorum diversitatem et generalitatem, ex morsuum signis et ex curabili incurabilique ordine expositurus sum.

Trikańtaka (silurus), Kuní (sonorus), Hastikaksha et Aparájita (invictus); hi quatuer Kanab'hae (sonori) sie dicti horrificos delores efficiunt. Homini ab his morso tremor, corporis pruritus, gravitas membrorum et morsus lividus fiunt.

Pratisúrya (chamaeleon), Pingab'hása (furvus), Bahuvarńa (multicolor), Maháśira (magnum caput) et Nirúpama; hae quinque incertae appellatae sunt. Heminum ab his morsorum paroxysmi animadvertuntur, ut in serpentum mersibus; scilicet morbi varii et nodi perhorridi.

Galagoli (collum rotundum), Śvétakrĭshńá (albus-violaceus), Raktarájí (rubrae lineae), Raktamańdalá (rubris orbibus instructus), Sarvaśvétá (omnino albus), Sarshapika (ad Sinapim dichotomam pertinens); sic hi sex sunt. In homine ab his morso laesie Sinapi duchetemae similis, aestus, intumescentia, mador, Sinapi dichotomae similes eruptiones, cordis delores et diarrhoea oriuntur.

Centipedes, scilicet Purusha (humanus), Krĭshńa (violaceus), Chitrá (variegatus), Kapilíká (furvus), Pitíká (flavus), Raktá (ruber), Śvéta (albus) et Agniprab'há (ut ignis splendens); hi octo sunt. In hemine ab his morso intumescentia, dolores et aestus cordis oriuntur. A Śvéta et Agniprab'há etiam aestus, animi deliquium et ultra modum albae phlyctaenae oriuntur.

Ranae octo sunt:

Krĭshńa (violacea), Sara (excellens), Kuhaka (praestigiosa), Harita

(viridis), Racta (rubra), Javavaruáb'ha (hordei colore praedita), B'hrïkníi (corrugator superciliorum) et Kotíka (Viverra ichneumon). Homini ab his morso pruritus in morsu fit, et flava spuma ex oro profluit. A B'hrïkuti et Kotika etiam aestus, vomitus et animi deliquium ultra modum oriuntur.

In homine, a Visvamb'hara morso, morsus phlyctaenis Sinapi dichotomae similibus accumulatur; homo frigida febre corripitur.

In homine ab Ahíńdnkis morso dolor, aestus, pruritus, tremor et mentis error oriuntur.

Homo a Kańdúmakis morsus flavo corporis colore, vomitu, diarrhoea, febre etc. corripitur.

In homine a Śúkavrïntis (spiculorum plenis) morso pruritus, lepraque crescunt et spiculum ibi conspicitur.

Formicae sex sunt:

St'húlaśirshá (formica magno capite), Sambáhiká (congerens), Brahmańiká (bráhmańica), Ańguliká (digitata), Kapiliká (furva), Chitravarńá (versicolor). In morsu ab his morso tremor, ut in ignis contactu aestus, et intumescentiae oriuntur.

Muscae sex sunt:

Kántáriká, Krïshńá (violacea), Prińgaliká (fusca), Mad'húliká (mellaris), Káshâyí et St'háliká. In homine ab his morso aestus et intumescentia oriuntur. A St'háliká et Káshâyá etiam phlyctaenae cum morbosis symptomatibus oriuntur.

Culices quinque sunt:

Sámudra (marinus), Parimańdala (globosus), Hastimaśaka (elephanti culex), Krïshńa (violaceus) et Párvvatíya (montanus). In homine ab his morso pruritus horribilis et morsuum intumescentiae oriuntur. Párvvatíya (montanus) autem symptomata vermibus vitam adimentibus similia habet.

In homine unguibus sauciato ultra modum phlyctaenae, aestus et coctio oriuntur.

Symptomata ab hirudinum morsibus orta eorumque curationes jam dicta sunt (tom. I. cap. XIII.).

Sunt hic ślokae:

God'hérakae, st'hálikae, Śvétae, Agnisamprab'hae, B'hrïkutis et Kotikae venenum non sanatur.

A contaminatione per venenata cadavera, urinas et faeces ex singulis classibus, oriri possunt pruritus, aestus, lepra, phlyctaenae, cruciatus et dolores. Irrigans instillatio ibi valde maturare potest cutem.

Hominem a vermibus (et insectibus) morsum, nec destructum, neque sublatum, sed valde furibundo dolore affectum, in morsu etc. pravo cruciatu afflictum, nimis dolentem, et homines a vermibus (insectisque) horribiliter venenatis morsos medicus, ut in serpentum morsibus, curet.

Tergeminorum serpentum curatio ex triplici praecepto salutaris est: sudationem, inunctionem et conspersionem calidam ibi medicus faciat.

Alibi post morsus exanimantes et aestu lepraque affectos medendi rationem universam, venena delentem, et alvi purgationes medicus adhibeat.

Mimosa sirisha, Echites antidysenterica, Costus arabicus et Acorus calamus cum Indigofera tinctoria et salibus fossilibus, lac, medulla, adepa et butyrum clarificatum cum zingiberi arido, Pipere longo Pinuque Dévadáru, aut Utkáriká cum Hedysaro gangetico etc. bene parata, ad sudationem salubria sunt. Ne sic sudorem medicus eliciat morsui scorpionis; sed fumum indicabo.

Remedia separatim in singulis speciebus indicaturus sum.

Costus arabicus, Anas casarca (?), Acorus calamus, Aegles marmeli radix, Cysampelos hexandra, alkali, fuligo, duae Curcumae, adversus Trikańṭakae (siluri) venenum salubria sunt.

Fuligo, Indigofera tinctoria, Anas casarca, Costus arabicus et Butea frondosa sunt remedium hominum a Galayolika morsorum, venena delens.

Crocus sativus, Tabernoemontana coronaria, Morunga guilandina, Nelumbium speciosum et duae Indigoferae sunt remedium, cum aqua contritum, venena a Śatapade (centipede) orta delens.

Asclepias geminata, Acorus calamus, Cysampelos hexandra, Barringtonia acutangula, Asclepias acida et aqua sunt remedium hominum, a quavis rana morsorum, venena delens.

Acorus calamus, Physalis flexuosa, Sida cordifolia et Aguhá sunt remedium hominum, a Viśvab'hara morsorum, venena delens.

Mimosa sirisha, Tabernoemontana coronaria, Costus arabicus, duae curcumae, Hedysarum gangeticum et Barleria alba sunt remedium hominum, ab Ahińḋuká morsorum, venena delens.

Hominibus a Kańḋúmaka morsis noctu frigidae (antiphlogisticae) curatitiones salubres sunt; vi radiorum solis enim vexati homines non sanantur.

Anas casarca, Costus arabicus et Achyranthes aspera sunt remedium adversus Śúkavrintae venenum; aut violaceae formicae terra fragrans, cum Ecliptae prostratae oleoso sedimento contrita.

Homini, a Pipilikis, muscis et culicibus morso, unguentum cum vaccina urina commixtum et fragrans violaceae formicae terra (formicetum) salubria sunt.

Homines a Pratisúrya (chamaeleone) morsos, ut in serpentum morsibus, medicus curet.

Triplices scorpiones dicti sunt: tardo, medioeri et vehemente veneno instructi. A vaccino stercore et liquore stercoreo orti tarda,

a lignis et lateribus orti mediocria venena habent. Tardo veneno praediti duodecim, mediocri tres, vehemente quindecim scorpiones sunt. Triginta igitur numero relati sunt scorpiones.

Violaceus, lividus, variegatus, pallido colore praeditus, vaccinae urinae similis, violens, ater, albus simul et ruber, crinitus, ut gramen splendens et ruber; hi scorpiones magna vi praediti aestimati sunt. In homine ab his morso dolores, tremor, membrorum rigor et atri cruoris profluvium oriuntur. Extremitatibus morsis, dolor aursum it, aestus, sudor, in morsu tumor et febris oriuntur.

Ruber, flavus, et omnes furvo abdomine praediti, tribus articulationibus instructi, iique ex urina, faecibus, stercore et ovis orti scorpiones mediocres cognoscendi sunt. Qui ex horum gastero — ambulantium stirpe progenitus est scorpio, vitium humorum, sua propria indole praeditum, procreare potest. Linguae tumor, cibi obstructio et animi deliquium horribile in homine ab illis mediocri vi praeditis morso oriuntur.

Albus, variegatus, niger, rubicundus, ruber, ruber simul et albus, ruber simul et niger in abdomine, flavus alius ruber, niger simul et flavus, alius ruber simul et niger, nigro semine virili instructus, magnus ruber, ut priores una articulatione praeditus, articulationis expers, duabus articulationibus instructus, variis formis et coloribus subjectus; — hi terribiles cognoscendi sunt scorpiones, vitae ereptores. Origo horum scorpionum ex serpentum putredine, aut ex corporibus hominum veneno interfectorum, demonstrata est. In homine ab his morso oriuntur impetus (paroxysmi), ut in serpentum morsibus, tubera, mentis error, aestus et febris; ex sensuum organis ater acerque profluit cruor; propterea vitam homo celeriter amittit.

Hominem vehementibus et mediocribus venenis laesum medicus curet, ut in serpentum morsibus. Morsum autem hominum, tardis venenis vexatorum, medicus oleo rotae, aut oleo Convolvuli paniculati etc. bene parati suaviterque calefacti, conspergi jubeat, efficiatque profluum sudorem inunctionibus venenum delentibus.

Morsum post sudationem dissectionemque vulneris medicus ad cicatricem perducat pulveribus Indigoferae tinctoriae, salis fossilis, speciei de Pipere longo, Pipere nigro aridoque zingiberi et fructuum Mimosae sirishae florumque.

Stercus vaccinum cum acido citri succo et vaccina urina contritum, cum illa medicamentorum classe ab Anctio sowa incipiente compositum, et suaviter calefactum, in sudatoria unctione salubre optatur.

In potorio butyrum clarificatum cum melle commixtum, aut lac saccharo officinarum valde conditum, aut aqua saccharo crudo mista, perfrigida et quadruplici specie fumigata, aut lac frigidum saccharo crudo mistum, potus ei dandus est.

Cristati galli domestici et pavonis cauda, sal fossile, oleum Sesami orientalis et butyrum clarificatum; suffimentum hoc adhibitum celeriter tollit venena a scorpionibus orta.

Carthami tinctorii flos, Indigofera tinctoria, aut Curcuma longa et Paspalum frumentaceum gramen; — ex his butyro clarificato mistis suffimentum, in aquarum regione adhibitum, tollere celeriter potest vermium scorpionumque venena. —

Aranearum venenum atrocissimum et medicis parum doctis difficillimum dignotu curatuque est. Sitne hoc venenatum, an veneni expers, in dubio est. Remedium venena tollens non inimicum tum conficiendum est. Remediorum enim adhibitio venenato homini convenit; homini autem veneni experti conveniens remedium voluptatem adfert. Ignorando veram veneni naturam mediens interficere potest hominem; idcirco omne diligenter cognoscendum est veneni discrimen.

Sicut arbor, a ramo divisa, non distincto genere praedita apparet, sic difficillimum visu est aranearum venenum corpori insertum. Exiguo prurita, maculâ rotunda et indistincto colore praeditus esse potest primo die morsus. In finibus tumidus, in medio profundus, manifestâ formâ praeditus est morsus secundo die. Tertio die ostendit morsus venenum; quarto die venenum irritationem adit; sequente die efficit morbos hominis, a veneni irritatione ortos; sexto die diffusum venenum omnes membrorum regiones valde obducit; septimo die illud nimis auctum et in corpore valde circumgressum interficere potest hominem. Quae enim sunt acri, fervido horribilique veneno praeditae araneae, eae septem noctibus hominem delent. Idcirco contentionem medicus medicamentis venenum delentibus ibi faciat usque ad morsus abitum (sanationem).

Venenum vero a saliva, unguibus, urinis, dentibus prominentibus, feminino semine, faecibus et semine virili ortum septemplex emittunt araneae, horribili, medioeri et inferiori vehementia praeditum. Pruritum, lepram, immobilitatem, exiguas corporis radices et lentum morbum medici dicunt salivae venenatae effectionem. Intumescentia, pruritus, pilorum erectio et fumosus status locum habent, vulnere extremis unguibus inflicto. Vulnus vero urinâ effectum, lividum et medioere, simulque rubrâ circumferentia instructum esse intellige; laceratum autem morsum dentibus prominentibus, terribilem, durum, decolorem et firmo orbe praeditum esse cognosce! A semine feminino, faecibus et semine virili ortum veneficium cum tumore, coctione et metacarpi pallore esse complicatum percipe!

Nunc vero relatam, ad araneas pertinentem, priscam traditionem (puráńam) expositurus sum, generaliterque morsum incurabilem et curabilem, atque curationem secundum species.

Viśvamitras, regum excellentissimus, olim Rishem (sacrosanctum) optimum, nomine Vaśishṫ'ham, irritavit, ingressus in eremitarum sedem. Ex hujus irati sacrosancti anachoretae (Munis) fronte et vultu guttae acres et splendidae sudoris deorsum delapsae sunt in sectum gramen, pro vaccie summorum sacerdotum (Maharshi) sectum; illinc exortae autem terribiles et multiformes araneae ad malitiam versantur circa regum apparatum vehiculum. Quia exsudatae guttae sacrosancti anachoretae (Munis) in sectum gramen illapsae sunt, ideo araneae (sectae — insecta) sic appellatae sunt. Hae autem sedecim sunt: difficiles ad curandum et incurabiles araneae, duplices igitur, relatae sunt. Earum octo sunt difficiles ad curandum; relinquendae (non curandae, incurabiles) etiam totidem sunt.

Triorbicularis aranea, alba, furva, flava, magna, urinis venenatis instructa, rubra et destructiva octava est. In homine ab his morso dolor capitis, pruritus in morsu et dolores oriuntur, praecipue vero morbi, phlegmatis aërisque indole praediti. —

Auricolor aranea, granicolor, reticulata, antilopae nigrae pedibus ornata, nigra, flammea, corvi ovum sic appellatum et linearis octava est. In homine ab his morso ulcerosa morsus inflammatio, eruptio sanguinis, febris, aestus, diarrhoea, morbi a tribus humoribus simul corruptis orti, phlyctaenae multimodae, magnae rotundae maculae et tumores magni, molles, rubri, lividi mobilesque fieri possunt.

Generale omnium aranearum hoc est morsus signum.

Speciale illarum signum simul et curationem indicaturus sum.

A morsu triorbicularis araneae sanguis niger effluit, dilaceratur (morsus locus), perturbatio, turbida sitis aestusque in oculis oriuntur. Ibi Aristolochia indica, Curcuma longa, Ophioxylon serpens et Hedysarum lagopodioides in nasali adhibitione (remedio), potione, inunctione et collyrio laudantur.

Ab albae araneae morsu alba phlyctaena pruritiva, cum aestu, animi deliquio febreque complicata, et herpetem, madorem doloremque efficiens, oriri potest. Ibi Sirium myrtifolium, Mimosa octandra, Elettaria cardamomum, Pisum sativum, Arundo karka, Calamus rotang, Costus arabicus, radix Andropogonis muricati et Anas casarca (?) sunt remedium salubre.

A morsu furvae araneae phlyctaena colore caprino praedita immobilisque, capitis gravitas, aestus, gutta serena et vertigo oriuntur. Ibi Nelumbium speciosum, Costus arabicus, Elettaria cardamomum, Verbesina scandens, Kub'hae cortex, Hedysarum gangeticum, Asclepias gigantea, Pistia stratiotes, Achyranthes aspera, Agrostis linearis et Ruta graveolens sunt venenum tollentia (antidota).

A morsu flavae araneae phlyctaena immobilis, vomitio, febris et

colica oriuntur, atque rubri fieri possunt oculi. Ibi Michelia champaca, Andropogon muricatus, Rottleria tinctoria, Nelumbium speciosum, Calamus rotang, Mimosa sirisha, Achyranthes aspera, Cordia myxa, Nauclea cadamba et Kub'hae cortex optata sunt.

A magnae venenatae araneae morsu, rubris ornamentis simili, phlyctaenae, Sinapis dichotomae instar, oriuntur, palatique siccitas et aestus. Ibi Panicum italicum, Andropogon shoenanthus, Costus arabicus, Andropogon muricatus, Calamus rotang, Anethum sowa, Piper longum et Fici indicae surculi sunt remedium.

Venenata sanie urinaque laesus homo herpetem et violaceum sanguinem nanciscitur, catarrho, anhelitu, vomitione, animi deliquio, febre et aestu affectus est. Ibi remedium ex arsenico rubro, auripigmento, Glycyrrhiza glabra, Costo arabico, Sirio myrtifolio et Nelumbio specioso, commixtis cum melle et Andropogone muricato, indicatum est.

Morsus rubrae araneae cum flavidis phlyctaenis, aestu et madore complicatus est, rubram habet circumferentiam et cruore impletus cognoscendus est. Ibi conficiendum est remedium ex aqua, Sirio myrtifolio, Andropogone muricato, Nelumbio specioso, pariterque ex Terminalia alata, Cordia myxa et corticibus Spondiae mangiferae.

Ex destructivae araneae morsu sanguis glutinosus et frigidus effluit; catarrhus, anhelitus, oriuntur. Ibi indicata est curatio rubrae araneae.

Faecibus olens et exiguo sanguine impletus morsus nigrae araneae cum febre, animi deliquio, vomitione, aestu, catarrho et anhelitu complicatus est. Ibi ex Elettaria cardamomo, Anate casarca, Sarpakshi, Morunga hyperanthera, Pipere chavya et Sirio myrtifolio, cum magno Cypero rotundo compositis, confectum remedians medicamentum commemoratum est.

A flammeae araneae morsu aestus, profluvium ultra modum, febris, cutis inflammatio, pruritus, erectio pilorum, ardor et tuberum generatio oriuntur.

Nigrae araneae sedationem ibi medicus eum effecerit, adhibeat Echiten frutescentem, Andropogonem muricatum, Siphonanthum indicam, Sirium myrtifolium, Nymphaeam caeruleam et Nelumbium speciosum.

In omnium aranearum veneficio corticem Cordiae myxae medicus adhibeat, et in omnibus veneni generibus piper cum lacte paratum.

Araneae, difficili ad curandum veneno instructae, decem explicatae sunt.

Nunc vero signa aranearum, incurabilem veneni vim habentium, sponte me doce!

Inflatus est auricoloris araneae morsus, tumidus et piscium odore praeditus. Ibi anhelitus, catarrhus, febris, sitis et animi deliquium perhorridum oriuntur.

A granicoloris araneae morsu morbus et pus oriuntur, sanguis

effluere potest, aestus, animi deliquium, diarrhoea et capitis dolor nascuntur.

Terribilis morsus ab aranea reticulata, ut a lineari, proficiscitur Rigor, anhelitus, obscuritatis augmentum et palati siccitas oriuntur.

Morsus ab aranea Antilopae nigrae pedibus instructa, nigro Sesamo orientali similis et cum siti, animi deliquio, febre, vomitione, catarrho anhelituque complicatus est.

Morsus hominis, a corvi ovo morsi, lividus et valde dolorosus est.

Morsus araneae linearis ruber, fumi odore praeditus et valde dolorosus est, multipliciter dilaceratur et cum aestu, animi deliquio febreque complicatus est.

Insanabilibus prudens medicus adhibeat curationem, corruptorum humorum exacerbationes discernens, et sectionis operationes evitans.

Hominis, a curabilibus araneis morsi, locum laesum peritus medicus lamellâ scalpelli omnino demat. Eugeniae jambu labio, ignibus accenso, medicus urat, quantum manu obtegi potest. Articulationibus exceptis, edoctus medicus incisionem morsi loci, a febre etc. liberati, et exiguo tumore praediti, faciat. Deinde medicamenta, cum melle salequo fossili composita, pariterque Panicum italicum, Curcumam longam, Costum arabicum, Mimosam pudicam et Glycyrrhizam glabram inungat.

Echiten frutescentem, Glycyrrhizam glabram, acinos vinaceos, Asclepiadem roseam, lac et saccharum officinarum, aut Convolvulum paniculatum, Ruelliam longifoliam, mel et Glycyrrhizam glabram medicus bibere det.

Infusione corticis Mimusopis kauki, bene refrigeratâ, hominem adspergi jubeat, utque symptomata, pro humorum vitio, medicamentis, venenum tollentibus (antidotis), curet.

Nasale remedium, collyrium, unguentum, potiones, fumigium, compressionem, ecligmata, purgationes a duobus lateribus (alvi purgationem et vomitum) adhibeat et sanguinem hirudinibus extrahat.

Ab insectis (et vermibus) corrupta vulnera omnia, et ab anguibus morsa, medicus, ut serpentum morsus, curet, morsuum maturationi operam dans. Tum, cessante tumore, anulorum injectio salubris est. Meliae azidaractae folium, Convolvulus turpethum album, Danti, Carthamus tinctorius, Curcuma longa, mel, bdellium, sal fossile, fermentum et cortices Diospyri glutinosae indicata sunt.

Cibos incrementum veneni efficientes relinquendo comesus saluber est.

Veneficiis sane omnibus anulum indolorosum et firmum injiciat medicus, et remediis purgativis, cum melle compositis, curet.

Centum et sexaginta septem insectorum morsa signa distribute exposita sunt, atque eorum curationes proxime sequentes.

Centum et viginti capita (Ad'hyáya) distribute exposita sunt.

Hic indicatos quidem, sed non explanatos morbos omnes edisseram in ultimo tractatu (Uttaratantra). — —

Ob Védarum aeternitatem, sempiternitatem, manifestum fructum et utilitatem pro hominibus, sermonum copiosorum extensionem, venerationem ab hominibus tributam et ob medicinalem artem audivimus optimum, nec vero aliquid leve. Rishis (sapientis D'hanvantaris), ut Indra excelsi, ab immortalibus (Diis) orti, et medicorum magistri, claram doctrinam, eximie excogitatam, tenendo, homo in hoc terrestri mundo et post mortem victu et vitae ratione laetatur."

Sic in Susruta, Áyurvédae doctrinam continente, quartus Liber, Antidotorum doctrina (Kalpast'hána), peractus est. —

Tab. I.

Conspectus ponderum pharmaceuticorum, in partes diductorum, quae in Suśrutae Áyurvéda adhibentur.

	B'hára	Drońa	Tulá	Ad́'haka	Prast'ha	Kud́ava	Prasrĭta	Pala (Vila)	Śukti	Karsha (Aksha, Suvarńa)	D'harańa	Másha
1 Másha	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1 D'harańa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	$6^2/_5$
1 Karsha (Aksha, Suvarńa)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	$2^1/_2$	16
1 Śukti	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	5	32
1 Pala (Vilva)	—	—	—	—	—	—	—	1	2	4	10	64
1 Prasrĭta	—	—	—	—	—	—	1	2	4	8	20	128
1 Kud́ava	—	—	—	—	—	1	2	4	8	16	40	256
1 Prast'ha	—	—	—	—	1	4	8	16	32	64	160	1024
1 Ad́'haka	—	—	—	1	4	16	32	64	128	256	640	4096
1 Tulá	—	—	1	$1^9/_{16}$	$6^1/_4$	25	50	100	200	400	1000	6400
1 Drońa	—	1	$2^{14}/_{25}$	4	16	64	128	256	512	1024	2560	16384
1 B'hára	1	$7^{13}/_{16}$	20	$31^1/_4$	125	500	1000	2000	4000	8000	20000	128000

Tab. II.

Pondera pharmaceutica in Suśrutae Áyurvéda, ad nostra reducta.

	Libra	Unica	Drachma	Scrupulus	Granum
1 Másha	—	—	—	—	17
1 D'haraúa	—	—	1	2	$8^{4}/_{5}$
1 Karsha (Aksha, Suvarńa)	—	—	4	1	12
1 Śukti	—	1	1	—	4
1 Pala (Vilva)	—	2	2	—	8
1 Prasrĭta	—	4	4	—	16
1 Kuďava	—	9	—	1	12
1 Prasťha	3	—	2	—	8
1 Aď'haka	12	1	—	1	12
1 Tulá	18	10	5	1	—
1 Drońa	48	4	2	—	8
1 B'hára	377	9	2	2	—

Notanda.

I. Ex uno Másha haec computatio est effecta. Unus Másha enim aequalis est decem seminibus Abri precatorii, aut duodecim mediocribus Oryzae sativae granis, i. e. circiter septemdecim granis nostri ponderis pharmaceutici.

II. Káńda = pugillus.

III. D'harańa unus secundum alios aequalis est decem Palis.

Corrigenda.

Pag. 7 lin. 13 pro femina lege feminae
„ 9 „ 38 „ elementorum lege elementorum
„ 10 „ 7 „ Ingeessus lege Ingressus
„ 10 „ 8 „ mentrui lege menstrui
„ 10 „ 31 „ coitu lege coitui
„ 22 „ 29 „ circa lege circa
„ 27 „ 29 „ semnis lege seminis
„ 28 „ 22 post vertebralis pone colon
„ 39 „ 17 pro Seminifera lege Seminiferi
„ 42 „ 17 „ aut lege aut
„ 47 „ 10 „ tautumodo lege tantummodo
„ 54 „ 29 „ refraenandi lege refraenandae
„ 55 „ 3 „ rassa lege rasa
„ 60 „ 25 „ lunae lege lunae
„ 64 „ 29 post curet pone colon
„ 69 „ 13 pro agresso lege aggresso
„ 71 „ 11 „ Semicapum lege Semicarpum
„ 72 „ 22 „ Flacouratia lege Flacourtia
„ 79 „ 8 „ versam lege versum
„ 79 „ 29 „ plegmnte lege phlegmate
„ 79 „ 39 „ diapheretieis lege diaphoreticis
„ 80 „ 8 „ haemorroidalibus lege haemorrhoidalibus
„ 81 „ 10 „ arabaci lege arabici
„ 81 „ 25 „ pro pulvo re lege pulvere
„ 82 „ 12 „ infundundat lege infundat
„ 86 „ 31 „ fitulam lege fistulam
„ 88 „ 12 „ liquiritá lege liquiritiâ
„ 95 „ 1 „ sternutaiatorium lege sternutatorium
„ 95 „ 24 „ paratam lege paratum
„ 98 „ 11 „ acquae lege aquae
„ 110 „ 2 „ compssitum lege compositum
„ 112 „ 34 „ Extrato lege Extracto
„ 114 „ 6 „ adhibendo lege utendo
„ 115 „ 39 „ phlogmones lege phlegmones
„ 125 „ 5 „ hirudivibus lege hirudinibus
„ 148 „ 14 „ efficit lege efficiat
„ 152 „ 18 „ lusuio lege insulso
„ 166 „ 40 „ ratioue lege ratione
„ 182 „ 22 „ puadragiuta lege quadragiuta
„ 183 „ 8 „ orificl lege orificii
„ 192 „ 28 „ eam lege eum
„ 198 „ 2 „ pargativi lege purgativi
„ 199 „ 20 „ liquirita lege liquiritia
„ 204 „ 35 „ iufiatum lege iuflatum
„ 224 „ 39 „ caelstis lege caelestis
„ 241 „ 38 „ Insectibus lege insectis.

